

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА А.Д. БЕОГРАД

**Консолидовани финансијски извештаји
31. децембар 2019. године и
Извештај независног ревизора**

САДРЖАЈ

	<u>Страна</u>
Извештај независног ревизора	1 - 4
Консолидовани биланс успеха	5
Консолидовани извештај о осталом резултату	6
Консолидовани биланс стања	7
Консолидовани извештај о променама на капиталу	8 - 9
Консолидовани извештај о токовима готовине	10 - 11
Консолидоване напомене уз финансијске извештаје	12 - 180
Годишњи извештај о пословању Групе	

**Building a better
working world**

Ernst & Young d.o.o. Beograd
Antifašističke borbe 13A
11070 Beograd, Srbija

Tel: +381 11 2095 800
Fax: +381 11 2095 891
ey.com/rs

IZVEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

AKCIONARIMA KOMERCIJALNE BANKE A.D. BEOGRAD

Izveštaj o konsolidovanim finansijskim izveštajima

Mišljenje

Izvršili smo reviziju konsolidovanih finansijskih izveštaja Komercijalne banke a.d. Beograd (u daljem tekstu: „Grupa“), koji obuhvataju konsolidovani bilans stanja na dan 31. decembar 2019. godine, konsolidovani bilans uspeha, konsolidovani izveštaj o ostalom rezultatu, konsolidovani izveštaj o promenama na kapitalu i konsolidovani izveštaj o novčanim tokovima za godinu koja se završila na taj dan, kao i pregled značajnih računovodstvenih politika i ostalih napomena uz konsolidovane finansijske izveštaje.

Po našem mišljenju, priloženi konsolidovani finansijski izveštaji prikazuju objektivno i istinito finansijsko stanje Grupe na dan 31. decembra 2019. godine i rezultate njenog poslovanja i novčane tokove za godinu koja se završila na taj dan, u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izveštavanja.

Osnova za mišljenje

Reviziju smo izvršili u skladu sa Standardima revizije primenljivim u Republici Srbiji. Naše odgovornosti u skladu sa tim standardima su detaljnije opisane u našem izveštaju u delu „Odgovornost revizora za reviziju konsolidovanih finansijskih izveštaja“. Nezavisni smo od Grupe u skladu s Kodeksom etike za profesionalne računovođe (IESBA Kodeks) i ispunili smo naše ostale etičke odgovornosti u skladu s IESBA Kodeksom.

Smatramo da su revizorski dokazi koje smo pribavili dovoljni i adekvatni da nam pruže osnovu za naše mišljenje.

Ključna revizorska pitanja

Ključna revizorska pitanja su pitanja koja su, po našem profesionalnom prosuđivanju, bila od najvećeg značaja u reviziji konsolidovanih finansijskih izveštaja za tekući period. Ova pitanja su razmatrana u kontekstu revizije konsolidovanih finansijskih izveštaja u celini i u formiranju našeg mišljenja o njima, i nismo izneli izdvojeno mišljenje o ovim pitanjima. U tom kontekstu, za pitanje u nastavku, opisano je kako se naša revizija bavila tim pitanjem.

Ispunili smo obaveze opisane u delu „Odgovornost revizora za reviziju konsolidovanih finansijskih izveštaja“, uključujući i povezana pitanja. U skladu s tim, naša revizija uključuje sprovođenje procedura dizajniranih da odgovore na našu procenu rizika od materijalno značajnih pogrešnih iskaza u konsolidovanim finansijskim izveštajima. Rezultati naših revizorskih procedura, uključujući procedure spovedene za ključno revizorsko pitanje opisano u nastavku, daju osnovu za izražavanje našeg mišljenja o priloženim konsolidovanim finansijskim izveštajima.

Adekvatnost obezvređenja finansijskih plasmana

Ovo je ključno revizorsko pitanje jer određivanje iznosa obezvređenja finansijskih plasmana zahteva značajna prosuđivanja. Upotreba različitih pretpostavki i tehnika modeliranja može dovesti do značajno različitih iznosa obezvređenja finansijskih plasmana komitentima. Neto knjigovodstvena vrednost finansijskih plasmana komitentima na dan 31. decembra 2019. godine iznosi RSD 208.234.158 hiljada (ili 44% ukupne aktive).

Ključne oblasti procenivanja uključuju tumačenje zahteva za obračun obezvređenja u skladu sa MSFI 9, što se odražava na model očekivanih kreditnih gubitaka Grupe, identifikaciju izloženosti kod kojih je došlo do značajnog povećanja kreditnog rizika, pretpostavke koje se koriste u modelu očekivanih kreditnih gubitka, kao što je finansijsko stanje druge ugovorne strane, očekivani budući novčani tokovi i očekivano kretanje makroekonomskih pokazatelja (npr. kretanje referentne kamatne stope Narodne banke Srbije, BELIBOR-a, stope inflacije) kao što je obelodanjeno u Napomeni 4.1. - Upravljanje rizicima - Kreditni rizik, Rizik promene vrednosti aktive - umanjenje imovine, kao i procene i pretpostavke očekivanih ishoda u scenarijima pri obračunu obezvređenja za individualno procenjene plasmane.

Mogući ishodi zasnivaju se na diskontovanim novčanim tokovima za individualno procenjene plasmane i uključuju procenivanje i druge kompleksne oblasti, kao što su indikatori obezvređenja, verovatnoće relevantnih scenarija za očekivane buduće novčane tokove i prognoze samih novčanih tokova, uključujući realizaciju sredstava obezbeđenja.

Za više informacija, pogledati Napomenu 3(j) - Pregled osnovnih računovodstvenih politika, "Finansijski instrumenti" klasifikacija i merenje finansijskih sredstava i obaveza, MSFI 9 i Napomenu 4.1. - Upravljanje rizicima - Kreditni rizik, uz priložene konsolidovane finansijske izveštaje.

Procenili smo dizajn i testirali operativnu efektivnost sistema internih kontrola na procesu grupne procene obezvređenja plasmana, kao i proces procene obezvređenja za pojedinačno procenjene plasmane.

Angažovali smo eksperte u oblasti modeliranja kreditnog rizika za pregled metodologije i modela za obračun obezvređenja u skladu sa zahtevima MSFI 9, kao i za pregled makroekonomskih modela, i eksperte za informacione sisteme za testiranje efektivnosti opštih IT kontrola na aplikacijama osnovnog IT sistema u kojima se vrši obračun obezvređenja.

Procenili smo usklađenost tehnika modeliranja i metodologije sa zahtevima MSFI 9 - Finansijski instrumenti. Pored toga, procenili smo prikladnost značajnih pretpostavki koje se koriste u modelima za obračun kreditnih gubitaka.

Na uzorku kreditnih partija smo sprovedi procedure da bi ocenili pravovremenost identifikacije plasmana kod kojih je došlo do značajnog povećanja kreditnog rizika i klasifikaciju instrumenata po nivoima u skladu sa zahtevima MSFI 9. Naše procedure su uključile preispitivanje kreditne sposobnosti klijenata i pregled ulaznih parametara za njeno određivanje, kao što su verovatnoća neispunjenja obaveza, broj dana doznje, rani indikatori obezvređenja ili reprogrami.

Takođe, na uzorku plasmana koji se procenjuju na kolektivnoj osnovi, izvršili smo preračun obezvređenja kako bismo potvrdili njegovu matematičku tačnost.

Za individualno procenjene plasmane, naše procedure su uključivale procenu pravovremenosti identifikovanja nastalih kreditnih gubitaka i testiranje pretpostavki korišćenih u modelima, uključujući prognoziranje buduće novčane tokove i procenju vrednost sredstava obezbeđenja. Na uzorku individualno obezvređenih plasmana stekli smo razumevanje o aktuelnom finansijskom stanju dužnika i razmotrili da li su ključne pretpostavke odgovarajuće imajući u vidu okolnosti zajmoprimca. Takođe smo izvršili preračun obračuna obezvređenja zbog potvrde matematičke tačnosti. Pored toga, testirali smo ključne parametre za obračun obezvređenja, uključujući očekivane buduće novčane tokove, njihov vremenski raspored i vrednost kolaterala, i razgovarali sa rukovodstvom o tome da li su procene ažurne i u skladu sa strategijom koja se sledi u vezi sa naplatom od konkretnog dužnika.

Procenili smo adekvatnost obelodanjivanja sadržanih u Napomeni 3(j) - Pregled osnovnih računovodstvenih politika, "Finansijski instrumenti" klasifikacija i merenje finansijskih sredstava i obaveza, MSFI 9 i Napomeni 4.1. - Upravljanje rizicima - Kreditni rizik, uz priložene konsolidovane finansijske izveštaje.

EY

Building a better
working world

Odgovornost rukovodstva i Odbora za reviziju za konsolidovane finansijske izveštaje

Rukovodstvo je odgovorno za pripremu i objektivno prikazivanje konsolidovanih finansijskih izveštaja u skladu Međunarodnim standardima finansijskog izveštavanja, kao i za interne kontrole koje rukovodstvo smatra neophodnim da omoguće pripremu konsolidovanih finansijskih izveštaja koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, nastale usled prevarne radnje ili greške.

U sastavljanju konsolidovanih finansijskih izveštaja, rukovodstvo je odgovorno za procenu sposobnosti Grupe da nastavi sa poslovanjem u skladu sa načelom stalnosti, obelodanjujući, po potrebi, pitanja koja se odnose na stalnost poslovanja i primenu načela stalnosti poslovanja kao računovodstvene osnove, osim ako rukovodstvo namerava da likvidira Grupu ili da obustavi poslovanje, ili nema drugu realnu mogućnost osim da to uradi.

Odbor za reviziju je odgovoran za nadgledanje procesa finansijskog izveštavanja Grupe.

Odgovornost revizora za reviziju konsolidovanih finansijskih izveštaja

Naš cilj je sticanje uveravanja u razumnoj meri o tome da konsolidovani finansijski izveštaji, uzeti u celini, ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, nastale usled prevarne radnje ili greške; i izdavanje izveštaja revizora koji sadrži mišljenje revizora. Uveravanje u razumnoj meri označava visok nivo uveravanja, ali ne predstavlja garanciju da će revizija sprovedena u skladu sa Standardima revizije primenljivim u Republici Srbiji uvek otkriti materijalno pogrešne iskaze ako takvi iskazi postoje. Pogrešni iskazi mogu da nastanu usled prevarne radnje ili greške i smatraju se materijalno značajnim ako je razumno očekivati da će oni, pojedinačno ili zbirno, uticati na ekonomske odluke korisnika donete na osnovu ovih konsolidovanih finansijskih izveštaja.

Kao deo revizije u skladu sa Standardima revizije primenljivim u Republici Srbiji, mi primenjujemo profesionalno prosuđivanje i održavamo profesionalni skepticizam tokom revizije. Isto tako, mi:

- Vršimo identifikaciju i procenu rizika od materijalno značajnih pogrešnih iskaza u konsolidovanim finansijskim izveštajima, nastalih usled prevarne radnje ili greške; osmišljavanje i obavljanje revizorskih postupaka koji su prikladni za te rizike; i pribavljanje dovoljno adekvatnih revizorskih dokaza da obezbede osnovu za mišljenje revizora. Rizik da neće biti identifikovani materijalno značajni pogrešni iskazi koji su rezultat prevarne radnje je veći nego za pogrešne iskaze nastale usled greške, zato što prevarna radnja može da uključi udruživanje, falsifikovanje, namerne propuste, lažno predstavljanje ili zaoblazanje interne kontrole.
- Stičemo razumevanje o internim kontrolama koje su relevantne za reviziju radi osmišljavanja revizorskih postupaka koji su prikladni u datim okolnostima, ali ne u cilju izražavanja mišljenja o efikasnosti sistema interne kontrole Grupe.
- Vršimo procenu primenjenih računovodstvenih politika i u kojoj meri su razumne računovodstvene procene i povezana obelodanjivanja koje je izvršilo rukovodstvo.
- Donosimo zaključak o prikladnosti primene načela stalnosti kao računovodstvene osnove od strane rukovodstva i, na osnovu prikupljenih revizorskih dokaza, da li postoji materijalna neizvesnost u vezi sa događajima ili uslovima koji mogu da izazovu značajnu sumnju u pogledu sposobnosti Grupe da nastavi sa poslovanjem u skladu sa načelom stalnosti. Ako zaključimo da postoji materijalna neizvesnost, dužni smo da u svom izveštaju skrenemo pažnju na povezanu obelodanjivanja u konsolidovanim finansijskim izveštajima ili, ako takva obelodanjivanja nisu adekvatna, da modifikujemo svoje mišljenje. Naši zaključci se zasnivaju na revizorskim dokazima prikupljenim do datuma izveštaja revizora. Međutim, budući događaji ili uslovi mogu za posledicu da imaju da entitet prestane da posluje u skladu sa načelom stalnosti.
- Vršimo procenu ukupne prezentacije, strukture i sadržaja konsolidovanih finansijskih izveštaja, uključujući obelodanjivanja, i da li su u konsolidovanim finansijskim izveštajima prikazane osnovne transakcije i događaji na takav način da se postigne fer prezentacija.
- Pribavljamo dovoljno adekvatnih revizorskih dokaza u vezi sa finansijskim izveštajima entiteta ili poslovnih aktivnosti u okviru Grupe kako bi izrazili mišljenje o konsolidovanim finansijskim izveštajima. Mi smo odgovorni za usmeravanje, nadzor i izvršenje revizije Grupe. Takođe, mi smo isključivo odgovorni za naše revizorsko mišljenje.

**Building a better
working world**

Saopštavamo Odboru za reviziju, između ostalog, planirani obim i vreme revizije i značajne revizorske nalaze, uključujući sve značajne nedostatke interne kontrole koje je revizor identifikovao tokom revizije.

Takođe, dostavljamo Odboru za reviziju izjavu da smo usklađeni sa relevantnim etičkim zahtevima u pogledu nezavisnosti i da ćemo ih obavestiti o svim odnosima i ostalim pitanjima za koja može razumno da se pretpostavi da utiču na našu nezavisnost, i gde je to moguće, o povezanim merama zaštite.

Od pitanja koja su saopštena Odboru za reviziju, mi određujemo koja pitanja su bila od najveće važnosti u reviziji konsolidovanih finansijskih izveštaja za tekući period i stoga su ključna revizorska pitanja. Mi opisujemo ova pitanja u izveštaju revizora, osim ako zakon ili regulativa isključuje javno obelodanjivanje o tom pitanju ili kada, u izuzetno retkim okolnostima, utvrdimo da pitanje ne treba da bude uključeno u izveštaj revizora, zato što je razumno očekivati da negativne posledice budu veće nego koristi od takve komunikacije.

Izveštaj o drugim pravnim i zakonskim zahtevima

Izvršili smo pregled godišnjeg izveštaja o poslovanju Grupe. Rukovodstvo Grupe je odgovorno za pripremanje godišnjeg izveštaja o poslovanju u skladu sa propisima Republike Srbije. Naša odgovornost je da ocenimo da li je godišnji izveštaj o poslovanju usklađen sa godišnjim konsolidovanim finansijskim izveštajima za istu poslovnu godinu. Naše procedure u vezi godišnjeg izveštaja o poslovanju su bile ograničene na procenjivanje da li su računovodstvene informacije prikazane u godišnjem izveštaju o poslovanju usklađene sa godišnjim konsolidovanim finansijskim izveštajima i nisu uključivale pregled ostalih informacija uključenih u godišnji izveštaj o poslovanju koje proističu iz nerevidiranih finansijskih ili drugih evidencija. Po našem mišljenju, računovodstvene informacije prikazane u godišnjem izveštaju o poslovanju su usklađene, po svim materijalno značajnim aspektima, sa konsolidovanim finansijskim izveštajima Grupe za godinu koja se završila 31. decembra 2019. godine.

Partner zadužen za reviziju koja rezultira izveštajem nezavisnog revizora je Danijela Mirković.

U Beogradu, 16. marta 2020. godine

Danijela Mirković
Ovlašćeni revizor
Ernst & Young d.o.o. Beograd

КОНСОЛИДОВАНИ БИЛАНС УСПЕХА

У периоду од 1. јануара до 31. децембра 2019. године
(У хиљадама динара)

	број напомене	2019.	2018.
Приходи од камата	3ц; 8	15,098,191	15,092,523
Расходи од камата	3ц; 3х; 8	(1,327,673)	(1,145,879)
Нето приход по основу камата		13,770,518	13,946,644
Приходи од накнада и провизија	3д; 9	7,662,254	7,653,028
Расходи накнада и провизија	3д; 9	(1,935,130)	(2,112,581)
Нето приход по основу накнада и провизија		5,727,124	5,540,447
Нето добитак по основу промене фер вредности финансијских инструмената	3е; 10	75,058	48,572
Нето добитак по основу престанка признавања финансијских инструмената који се вреднују по фер вредности	3ф; 11	353,502	247,084
Нето приход / (расход) од курсних разлика и ефеката уговорене валутне калузуле	3б; 12	44,240	(1,532)
Нето приход по основу умањења обезвређења финансијских средстава која се не вреднују по фер вредности кроз биланс успеха	3ј; 13	1,587,676	51,681
Нето добитак / (губитак) по основу престанка признавања финансијских инструмената који се вреднују по амортизованој вредности	14	(579,933)	526,547
Остали пословни приходи	3г; 15	166,546	174,795
УКУПАН НЕТО ПОСЛОВНИ ПРИХОД		21,144,731	20,534,238
Трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи	3п; 16	(5,537,942)	(5,043,937)
Трошкови амортизације	3л; 3х; 17	(1,193,480)	(629,754)
Остали приходи	18	810,907	375,392
Остали расходи	19	(7,497,888)	(6,854,773)
ДОБИТАК ПРЕ ОПОРЕЗИВАЊА		7,726,328	8,381,166
Порез на добитак	3и; 20	(14,088)	(18,376)
Добитак по основу одложених пореза	3и; 20	1,488,290	702,775
Губитак по основу одложених пореза	3и; 20	(800,665)	(685,231)
ДОБИТАК НАКОН ОПОРЕЗИВАЊА		8,399,865	8,380,334
РЕЗУЛТАТ ПЕРИОДА - ДОБИТАК		8,399,865	8,380,334
Добитак који припада матичном ентитету		8,399,863	8,380,332
Добитак који припада власницима без права контроле		2	2
ЗАРАДА ПО АКЦИЈИ			
Основна зарада по акцији (у динарима без пара)	3у; 35.2	532	484
Умањена (разводњена) зарада по акцији (у динарима без пара)	3у; 35.2	532	484

Напомене на наредним странама
чине саставни део ових консолидованих финансијских извештаја.

Ови консолидовани финансијски извештаји су одобрени од стране Извршног одбора Комерцијалне банке а.д., Београд на дан 16. марта 2020. године.

Потписано у име Комерцијалне банке а.д., Београд:

Др Мирослав Перић
члан Извршног одбора

Др Владимир Медан
председник Извршног одбора

КОНСОЛИДОВАНИ ИЗВЕШТАЈ О ОСТАЛОМ РЕЗУЛТАТУ
 У периоду од 1. јануара до 31. децембра 2019. године
 (У хиљадама динара)

	број напомене	2019.	2018.
ДОБИТАК ПЕРИОДА		<u>8,399,865</u>	<u>8,380,334</u>
Остали резултат периода			
Компоненте осталог резултата које не могу бити рекласификоване у добитак или губитак:			
Повећање ревалоризационих резерви по основу нематеријалне имовине и основних средстава	20	111,214	-
Актуарски добици	33:35	9	53,844
Актуарски губици	33:35	(12,780)	(248)
Позитивни ефекти промене вредности власничких инструмената који се вреднују по фер вредности кроз остали резултат	20	651,534	230,026
Компоненте осталог резултата које могу бити рекласификоване у добитак или губитак:			
Позитивни ефекти промене вредности дужничких инструмената који се вреднују по фер вредности кроз остали резултат	35	2,460,710	17,976
Негативни ефекти промене вредности дужничких инструмената који се вреднују по фер вредности кроз остали резултат	35	-	(218,660)
Нереализовани губици по основу обрачунавања трансакција и салда у страним валутама и превођења резултата и финансијске позиције иностраног пословања	35	(28,698)	(10,582)
Добитак по основу пореза који се односи на остали резултат периода	35	1,908	34,091
Губитак по основу пореза који се односи на остали резултат периода	35	(471,992)	(55,421)
Укупан позитиван остали резултат периода		<u>2,711,905</u>	<u>51,026</u>
УКУПАН ПОЗИТИВАН РЕЗУЛТАТ ПЕРИОДА		<u>11,111,770</u>	<u>8,431,360</u>
Укупан позитиван резултат периода који припада матичном ентитету		11,111,765	8,431,358
Укупан позитиван резултат периода који припада власницима без права контроле		<u>5</u>	<u>2</u>

Напомене на наредним странама
 чине саставни део ових консолидованих финансијских извештаја.

Ови консолидовани финансијски извештаји су одобрени од стране Извршног одбора Комерцијалне банке а.д., Београд на дан 16. марта 2020. године.

Потписано у име Комерцијалне банке а.д., Београд:

 Др Мирослав Перић
 члан Извршног одбора

 Др Владимир Медан
 председник Извршног одбора

КОНСОЛИДОВАНИ БИЛАНС СТАЊА

На дан 31. децембра 2019. године

(У хиљадама динара)

	број напомене	31.12.2019.	31.12.2018.
АКТИВА			
Готовина и средства код централне банке	3к; 21	76,654,402	73,992,039
Потраживања по основу деривата	3ј; 22	-	4,070
Хартије од вредности	3ј; 23	144,479,431	137,514,720
Кредити и потраживања од банака и других финансијских организација	3ј; 24	26,990,004	21,037,537
Кредити и потраживања од комитената	3ј; 25	208,234,158	191,448,642
Нематеријална имовина	3љ; 26	754,500	627,468
Некретнине, постројења и опрема	3л; 27	7,254,391	6,047,384
Инвестиционе некретнине	3м; 28	2,202,616	2,259,815
Текућа пореска средства	20	6,786	1,650
Одложена пореска средства	20	1,076,255	840,967
Стална средства намењена продаји и средства пословања које се обуставља	29	500,740	659,003
Остала средства	3ј; 30	7,602,611	7,153,664
УКУПНА АКТИВА		475,755,894	441,586,959
ПАСИВА			
ОБАВЕЗЕ			
Депозити и остале финансијске обавезе према банкама, другим финансијским организацијама и централној банци	3о;31	8,318,606	8,228,284
Депозити и остале обавезе према другим комитентима	3о;32	370,987,710	350,668,156
Резервисања	3п; 33	2,483,410	1,808,853
Текуће пореске обавезе	20	2,673	11,044
Одложене пореске обавезе	20	32,349	14,677
Остале обавезе	3х;34	14,559,570	9,333,894
УКУПНЕ ОБАВЕЗЕ		396,384,318	370,064,908
КАПИТАЛ			
Акцијски капитал	3т; 35	40,034,550	40,034,550
Добитак	35.1	9,981,896	9,277,755
Губитак	35.1	(1,370,332)	(1,481,701)
Резерве	3т; 35.1	30,725,392	23,691,381
Учешћа без права контроле	3т;35	70	66
УКУПНИ КАПИТАЛ		79,371,576	71,522,051
УКУПНА ПАСИВА		475,755,894	441,586,959

Напомене на наредним странама
чине саставни део ових консолидованих финансијских извештаја.

Ови консолидовани финансијски извештаји су одобрени од стране Извршног одбора
Комерцијалне банке а.д., Београд на дан 16. марта 2020. године.

Потписано у име Комерцијалне банке а.д., Београд:

Др Мирослав Перић
члан Извршног одбора

Др Владимир Медан
председник Извршног одбора

КОНСОЛИДОВАНИ ИЗВЕШТАЈ О ПРОМЕНАМА НА КАПИТАЛУ

У периоду од 1. јануара до 31. децембра 2019. године

(У хиљадама динара)

ОПИС	Акцијски и остали капитал	Емисиона премија	Резерве из добити и остале резерве	Ревалоризационе резерве (потражн и салдо)	Ревалоризационе резерве (дуговни салдо)	Добитак	Губитак	Учешће без права контроле	Укупно
Почетно стање на дан 1. јануара 2018. године	17,191,466	22,843,084	14,439,523	6,043,758	(109,194)	8,357,092	(1,665,678)	65	67,100,116
Ефекти прве примене нових МСФИ - повећање	-	-	-	222,611	-	-	(46,350)	-	176,261
Ефекти прве примене нових МСФИ - смањење	-	-	(100,823)	(105,324)	108,862	(1,155,433)	-	-	(1,252,718)
Кориговано почетно стање на дан 1. јануара претходне године	17,191,466	22,843,084	14,338,700	6,161,045	(332)	7,201,659	(1,712,028)	65	66,023,659
Укупан позитиван остали резултат периода	-	-	-	26,749	75	-	-	-	26,824
Добитак текуће године	-	-	-	-	-	8,380,332	-	2	8,380,334
Расподела добити - повећање	-	-	3,166,101	-	-	-	-	-	3,166,101
Расподела добити, односно покриће губитка - смањење	-	-	-	-	-	(3,392,409)	226,308	-	(3,166,101)
Исплата дивиденди	-	-	-	-	-	(2,535,916)	-	-	(2,535,916)
Остало - повећање	-	-	-	-	-	23,509	-	-	23,509
Остало - смањење	-	-	(957)	-	-	(399,420)	4,019	(1)	(396,359)
Укупне трансакције с власницима	-	-	3,165,144	-	-	(6,304,236)	230,327	(1)	(2,908,766)
Стање на дан 31. децембра 2018. године	17,191,466	22,843,084	17,503,844	6,187,794	(257)	9,277,755	(1,481,701)	66	71,522,051

КОНСОЛИДОВАНИ ИЗВЕШТАЈ О ПРОМЕНАМА НА КАПИТАЛУ (наставак)
У периоду од 1. јануара до 31. децембра 2019. године
(У хиљадама динара)

ОПИС	Акцијски и остали капитал	Емисиона премија	Резерве из добити и остале резерве	Ревалоризационе резерве (потражни салдо)	Ревалоризационе резерве (дуговни салдо)	Добитак	Губитак	Учешће без права контроле	Укупно
Почетно стање на дан 1. јануара 2019. године	17,191,466	22,843,084	17,503,844	6,187,794	(257)	9,277,755	(1,481,701)	66	71,522,051
Кориговано почетно стање на дан 1. јануара 2019. године	17,191,466	22,843,084	17,503,844	6,187,794	(257)	9,277,755	(1,481,701)	66	71,522,051
Укупан позитиван остали резултат периода	-	-	-	2,688,252	9	-	-	-	2,688,261
Добитак текуће године	-	-	-	-	-	8,399,863	-	2	8,399,865
Расподела добити – повећање	-	-	4,347,844	-	-	-	-	-	4,347,844
Расподела добити, односно покриће губитка – смањење	-	-	-	-	-	(4,451,668)	103,824	-	(4,347,844)
Исплата дивиденди	-	-	-	-	-	(3,258,073)	-	-	(3,258,073)
Остало – повећање	-	-	-	-	-	22,366	-	2	22,368
Остало – смањење	-	-	(2,094)	-	-	(8,347)	7,545	-	(2,896)
Укупне трансакције с власницима	-	-	4,345,750	-	-	(7,695,722)	111,369	2	(3,238,601)
Стање на дан 31. децембра 2019. године	17,191,466	22,843,084	21,849,594	8,876,046	(248)	9,981,896	(1,370,332)	70	79,371,576

Напомене на наредним странама чине саставни део ових консолидованих финансијских извештаја.

Ови консолидовани финансијски извештаји су одобрени од стране Извршног одбора Комерцијалне банке а.д., Београд на дан 16. марта 2020. године.

Потписано у име Комерцијалне банке а.д., Београд:

Др Мирослав Перић
члан Извршног одбора

Др Владимир Медан
председник Извршног одбора

КОНСОЛИДОВАНИ ИЗВЕШТАЈ О ТОКОВИМА ГОТОВИНЕ

У периоду од 1. јануара до 31. децембра 2019. године
(У хиљадама динара)

	2019.	2018.
А. ТОКОВИ ГОТОВИНЕ ИЗ ПОСЛОВНИХ АКТИВНОСТИ		
Приливи готовине из пословних активности	<u>24,794,516</u>	<u>24,165,499</u>
Приливи од камата	15,747,810	15,259,607
Приливи од накнада	7,710,913	7,658,142
Приливи по основу осталих пословних активности	1,324,658	1,239,225
Приливи од дивиденди и учешћа у добитку	11,135	8,525
Одливи готовине из пословних активности	<u>(14,457,466)</u>	<u>(14,498,061)</u>
Одливи по основу камата	(1,195,178)	(1,149,108)
Одливи по основу накнада	(1,868,018)	(2,082,570)
Одливи по основу бруто зарада, накнада зарада и других личних расхода	(4,978,046)	(4,950,310)
Одливи по основу пореза, доприноса и других дажбина на терет расхода	(1,007,715)	(950,252)
Одливи по основу других трошкова пословања	(5,408,509)	(5,365,821)
Нето прилив готовине из пословних активности пре повећања или смањења финансијских средстава и финансијских обавеза	<u>10,337,050</u>	<u>9,667,438</u>
Смањење финансијских средстава и повећање финансијских обавеза	<u>21,850,450</u>	<u>38,820,086</u>
Смањење потраживања по основу хартија од вредности и осталих финансијских средстава која нису намењена инвестирању	-	918,426
Повећање депозита и осталих финансијских обавеза према банкама и другим финансијским организацијама, централној банци и комитентима	21,850,450	37,901,660
Повећање финансијских средстава и смањење финансијских обавеза	<u>(31,609,298)</u>	<u>(12,279,151)</u>
Повећање кредита и других потраживања од банака и других финансијских организација, централне банке и комитената	(26,312,607)	(12,279,151)
Повећање потраживања по основу хартија од вредности и осталих финансијских средстава која нису намењена инвестирању	(5,296,691)	-
Нето прилив готовине из пословних активности пре пореза на добит	<u>578,202</u>	<u>36,208,373</u>
Плаћени порез на добит	(27,433)	(5,126)
Нето прилив готовине из пословних активности	<u>550,769</u>	<u>36,203,247</u>

КОНСОЛИДОВАНИ ИЗВЕШТАЈ О ТОКОВИМА ГОТОВИНЕ
У периоду од 1. јануара до 31. децембра 2019. године
(У хиљадама динара)

	2019.	2018.
Б. ТОКОВИ ГОТОВИНЕ ИЗ АКТИВНОСТИ ИНВЕСТИРАЊА		
Приливи готовине из активности инвестирања	50,268,438	42,486,574
Приливи од улагања у инвестиционе хартије од вредности	50,266,390	42,419,693
Приливи од продаје нематеријалне имовине, некретнина, постројења и опреме	2,048	3,447
Прилив од продаје инвестиционих некретнина	-	63,434
Одливи готовине из активности инвестирања	(49,745,542)	(59,249,571)
Одливи по основу улагања у инвестиционе хартије од вредности	(49,163,453)	(58,607,653)
Одливи за куповину нематеријалне имовине, некретнина, постројења и опреме	(582,089)	(611,512)
Одливи по основу набавке инвестиционих некретнина	-	(27,098)
Остали одливи из активности инвестирања	-	(3,308)
Нето прилив / (одлив) готовине из активности инвестирања	522,896	(16,762,997)
В. ТОКОВИ ГОТОВИНЕ ИЗ АКТИВНОСТИ ФИНАНСИРАЊА		
Приливи готовине из активности финансирања	97,161,351	87,230,198
Приливи по основу узетих кредита	97,161,351	87,230,198
Одливи готовине из активности финансирања	(98,353,909)	(91,165,062)
Одливи готовине по основу узетих кредита	(97,870,436)	(91,165,062)
Остали одливи из активности финансирања	(483,473)	-
Нето одлив готовине из активности финансирања	(1,192,558)	(3,934,864)
СВЕГА ПРИЛИВИ ГОТОВИНЕ	194,074,755	192,702,357
СВЕГА ОДЛИВИ ГОТОВИНЕ	(194,193,648)	(177,196,971)
НЕТО ПОВЕЋАЊЕ / (СМАЊЕЊЕ) ГОТОВИНЕ	(118,893)	15,505,386
ГОТОВИНА И ГОТОВИНСКИ ЕКВИВАЛЕНТИ НА ПОЧЕТКУ ГОДИНЕ	44,530,135	28,957,649
ПОЗИТИВНЕ КУРСНЕ РАЗЛИКЕ	1,386,966	777,270
НЕГАТИВНЕ КУРСНЕ РАЗЛИКЕ	(1,278,588)	(710,170)
ГОТОВИНА И ГОТОВИНСКИ ЕКВИВАЛЕНТИ НА КРАЈУ ПЕРИОДА	44,519,620	44,530,135

Напомене на наредним странама
 чине саставни део ових консолидованих финансијских извештаја.

Ови консолидовани финансијски извештаји су одобрени од стране Извршног одбора Комерцијалне банке а.д., Београд на дан 16. марта 2020. године.

Потписано у име Комерцијалне банке а.д., Београд:

Др Мирослав Перић
 члан Извршног одбора

Др Владимир Медан
 председник Извршног одбора

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

1. ОСНИВАЊЕ И ПОСЛОВАЊЕ БАНКАРСКЕ ГРУПЕ

Комерцијална банка а.д., Београд (у даљем тексту "Матична банка") основана је 1. децембра 1970. године, а трансформисана је у акционарско друштво 6. маја 1992. године. Банка је регистрована код Трговинског суда у Београду 10. јула 1991. године, а законски је пререгистрована у Агенцији за привредне регистре 14. априла 2006. године. Банка је добила дозволу за банкарску делатност од Народне банке Југославије 3. јула 1991. године. Порески идентификациони број Матичне банке је 100001931.

Највеће учешће у управљачким акцијама Матичне банке има:

Република Србија 83.23%

Матична банка има три зависна правна лица са учешћем у власништву:

- 100% - Комерцијална банка а.д., Подгорица, Црна Гора
- 100% - Друштво за управљање инвестиционим фондом КомБанк ИНВЕСТ а.д., Београд, Србија
- 99.998% - Комерцијална банка а.д., Бања Лука, Босна и Херцеговина.

Мањински власник у Комерцијалној банци а.д., Бања Лука са 0.002% је Агенција за осигурање и финансирање извоза Републике Србије.

Консолидовани финансијски извештаји и напомене уз консолидоване финансијске извештаје представљају податке Матичне банке, Комерцијалне банке а.д., Подгорица, Комерцијалне банке а.д., Бања Лука и Друштва за управљање инвестиционим фондом КомБанк ИНВЕСТ а.д., Београд (у даљем тексту „Група“).

Комерцијална банка а.д., Подгорица, основана је у новембру 2002. године као афилијација Комерцијалне банке а.д., Београд и уписана у централни регистар Привредног суда у Подгорици 6. марта 2003. године под називом Комерцијална банке а.д., Будва и матичним бројем 02373262. Комерцијална банка а.д., Будва извршила је у јулу 2018. године измену имена и пословног седишта из Комерцијална банка а.д. Будва у Комерцијална банка а.д. Подгорица са седиштем у Подгорици.

Комерцијална банка а.д., Бања Лука је основана у септембру 2006. године и дана 15. септембра 2006. године је уписана у судски регистар Решењем Основног суда у Бања Луци. Матични број Комерцијалне банке а.д., Бања Лука је 11009778.

Друштво за управљање инвестиционим фондом КомБанк ИНВЕСТ а.д., Београд основано је у децембру 2007. године и регистровано 5. фебруара 2008. године. Матични број Друштва је 20379758.

Активности Групе укључују кредитне, депозитне и гаранцијске послове и послове платног промета у земљи и иностранству у складу са Законом о банкама, као и послове управљања инвестиционим фондовима. Група је дужна да послује по принципима ликвидности, сигурности и профитабилности.

На дан 31. децембра 2019. године Групу чине: централа и седиште Матичне банке у Београду, у улици Светог Саве бр. 14; седиште Комерцијалне банке а.д., Подгорица у Подгорици Цетињска 11, Пословни центар Capital Plaza; седиште Комерцијалне банке а.д., Бања Лука у Бања Луци – улица Јеврејска бр. 69; седиште Друштва за управљање инвестиционим фондом КомБанк ИНВЕСТ а.д., Београд у Београду, у улици Краља Петра бр.19; 6 пословних центара, 3 сектора за рад са малом и средњом привредом, 20 филијала и 213 експозитура на територији Србије, Црне Горе и Босне и Херцеговине (2018. године: 6 пословних центара, 19 филијала и 211 експозитура).

Група је на дан 31. децембра 2019. године имала 3,056 запослених, а 31. децембра 2018. године 3,076 запослених.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРИКАЗИВАЊЕ КОНСОЛИДОВАНИХ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА

2.1. Основе за састављање и приказивање консолидованих финансијских извештаја

Консолидовани финансијски извештаји Групе за 2019. годину састављени су у складу са Међународним стандардима финансијског извештавања ("МСФИ").

Приложени финансијски извештаји су приказани у формату прописаном Одлуком о обрасцима и садржини позиција у обрасцима финансијских извештаја за банке ("Службени гласник РС", бр. 101/2017, 38/2018, 103/2018).

Консолидовани финансијски извештаји су састављени у складу са начелом историјског трошка, осим ако је другачије наведено у рачуноводственим политикама које су дате у даљем тексту.

Матична банка је у састављању ових финансијских извештаја примењивала рачуноводствене политике образложене у напмени 3.

Чланице Групе су у току 2019. године водиле пословне књиге и саставиле појединачне финансијске извештаје у складу са локалним законским прописима, осталим прописима који се базирају на Међународним рачуноводственим стандардима (МРС) и Међународним стандардима финансијског извештавања (МСФИ) као и прописима надлежних централних банака и регулаторних тела. Појединачни финансијски извештаји су ревидирани од стране екстерних ревизора, на основу важећих локалних прописа.

У сврху припремања консолидованих финансијских извештаја појединачни финансијски извештаји зависних банака су прилагођени презентацији финансијских извештаја на основу рачуноводствених прописа Републике Србије.

Консолидовани финансијски извештаји Групе су исказани у хиљадама динара. Динар представља званичну извештајну валуту у Републици Србији. Осим ако није другачије назначено, сви износи су наведени у динарима и заокружени у хиљадама.

Функционалне валуте EUR из финансијских извештаја Комерцијалне банке а.д., Подгорица и ВАН из финансијских извештаја Комерцијалне банке а.д., Бања Лука, прерачунате су у извештајну валуту, односно функционалну валуту Матичне банке – динар (РСД) на бази званично објављених курсева у Републици Србији.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

**2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРИКАЗИВАЊЕ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА
(наставак)**

2.2. Измене и допуне МСФИ чије су ступање на снагу и примена обавезни у текућој години

Усвојене рачуноводствене политике су у складу са онима из претходне финансијске године, изузев следећих измењених МСФИ који су усвојени од стране Групе од 1. јануара 2019. године:

➤ **МСФИ 16 Лизинг**

МСФИ 16 дефинише принципе за признавање, мерење, презентацију и обелодањивање лизинга за обе стране у уговору, односно за купца („зајмопримца“) и за добављача („зајмодавца“). Нови стандард захтева да зајмопримац призна већину зајмова у својим финансијским извештајима. Зајмопримци ће имати један рачуноводствени модел за све врсте лизинга, уз поједине изузетке. Рачуноводство зајмодавца остаје суштински непромењено. Погледати напомену 3(x) за ефекте примене овог стандарда и детаљна обелодањивања.

➤ **МСФИ 9: Функција претплате са негативном надокнадом (Измена)**

Измена омогућава да финансијска имовина са функцијом претплате која дозвољава или захтева од уговорне стране у уговору или да плати или прими разумну компензацију за ранији раскид уговора (тако да из перспективе власника имовине може бити "негативне надокнаде"), да буде вреднована по амортизованом трошку или по фер вредности кроз остали резултат. Не очекује се да ће ефекти овог стандарда имати значајан утицај на финансијске извештаје Групе.

➤ **МРС 28: Дугорочна улагања у придруженим предузећима и заједничким улагањима (Измене)**

Измене и допуне се односе на то да ли мерење, нарочито захтеви за умањење (исправку) вредности, дугорочних улагања у придружена друштва и заједничка улагања која, у суштини, чине део "нето инвестиције" у придруженом друштву или заједничком улагању, треба да буду регулисани МСФИ 9, МРС 28 или комбинацијом оба. Измене и допуне објашњавају да ентитет треба да примени МСФИ 9 Финансијски инструменти, пре него што примени МРС 28, на дугорочна улагања за које се не примењује метод капитала („equity“ метод). У примени МСФИ 9, ентитет не узима у обзир било каква прилагођавања књиговодственог износа дугорочних улагања који проистичу из примене МРС 28. Не очекује се да ће ефекти овог стандарда имати значајан утицај на финансијске извештаје Групе.

➤ **ИФРИЦ тумачење 23: Неизвесност у погледу третмана пореза на добит**

Тумачење се односи на рачуноводствени третман пореза на добит, у околностима када порески третман подразумева неизвесност која утиче на примјену МРС 12. Тумачење пружа смернице за разматрање неизвесних пореских третмана (појединачно или у целини), потенцијално испитивање од стране пореских власти, као и прикладне методе за рефлектовање тих неизвесности и рачуноводствено обухватање услед промене околности и чињеница. Не очекује се да ће ефекти овог стандарда имати значајан утицај на финансијске извештаје Групе.

➤ **МРС 19: Измене, ограничење или измирења плана примања запослених (Измена)**

Измене стандарда условљавају ентитете да узимају у обзир ажуриране актуарске претпоставке како би утврдили текуће трошкове и нето камату за преостали период годишњег извештавања након што је на снагу ступила измена, ограничење или измирење плана примања запослених. Измене стандарда такође појашњавају како рачуноводство за измене, ограничење или измирење плана примања запослених утиче на примену захтева за ограничење имовине. Не очекује се да ће ефекти овог стандарда имати значајан утицај на финансијске извештаје Групе.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

2. **ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРИКАЗИВАЊЕ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА**
(наставак)

2.2. **Измене и допуне МСФИ чије су ступање на снагу и примена обавезни у текућој години**
(наставак)

Одбор за међународне рачуноводствене стандарде је издао **Циклус годишњих побољшања МСФИ 2015 – 2017**, који представља скуп измена и допуна МСФИ. Измене и допуне су применљиве за годишњи период почев од или након 1. јануара 2019. године. Не очекује се да ће ефекти овог стандарда имати значајан утицај на финансијске извештаје Групе

- **МСФИ 3 Пословне комбинације и МСФИ 11 Заједничка улагања и аранжмани:** Измене МСФИ 3 разјашњавају да, када ентитет стекне контролу над пословањем које представља заједничко улагање, поново се одмерава интерес који има у том послу. Са друге стране, измене и допуне у оквиру МСФИ 11 појашњавају да, када ентитет стекне заједничку контролу над послом који представља заједничко улагање, не врши се поновно одмеравање целокупног претходно стеченог интереса у аранжману.
- **МРС 12 Порез на добит: Измене стандарда,** разјашњавају да последице плаћања по основу финансијских инструмената класификованих као капитал, на порез на добит, треба да буду признате узимајући у обзир где су признате прошле трансакције или догађаји који су генерисали расподељиву добит.
- **МРС 23 Трошкови позајмљивања:** Измене стандарда, разјашњавају 14. пасус стандарда, када је средство спремно за своју намењену употребу или продају, а трошкови позајмљивања, који су директно у вези са средством, остану неплаћени – треба да буду укључени у финансијске обавезе ентитета.

2.3. **Стандарди који су издати али још увек нису ступили на снагу и нису раније усвојени**

- **Измена у МСФИ 10 Консолидовани финансијски извештаји и МРС 28 Инвестиције у придружене ентитете и заједничка улагања: Продаја активе између инвеститора и зависног друштва**

Измене указују на познато неслагање захтева у МСФИ 10 и оних у МРС 28, везаних за продају или уношење активе између инвеститора и његових зависних друштава и заједничких улагања. Главна последица измена односи се на то да је укупан губитак или добитак признат када трансакција тангира пословање (без обзира да ли је реч о зависном друштву или не). Делимичан добитак или губитак је признат када трансакција тангира активу која не представља бизнис, чак и када је ова актива део зависног друштва. У децембру 2015. године, Одбор за међународне рачуноводствене стандарде одложио је датум примене овог стандарда на неодређено време чекајући исход истраживања везано за примену метода учешћа. Не очекује се да ће ефекти овог стандарда имати значајан утицај на финансијске извештаје Групе.

- **Концептуални оквир за финансијско извештавање**

Одбор за међународне рачуноводствене стандарде је издао ревидирани Концептуални оквир за финансијско извештавање 29. марта 2018. године. Овај оквир поставља свеобухватан скуп концепта за финансијско извештавање, увођење стандарда, смернице потребне онима који припремају доследне рачуноводствене политике као и помоћ осталима којима је у циљу да разумеју и тумаче стандарде. Одбор је такође издао посебан пратећи документ, Измене и допуне референци у концептуалном оквиру МСФИ стандарда, који представља измене оних стандарда на које је утицано, како би се ажурирале и референце измењеног Концептуалног оквира. Циљ измене референци је да подржи прелаз на нови Концептуални оквир за компаније које развијају рачуноводствене политике користећи концептуални оквир у случајевима када у појединим трансакцијама МСФИ нису применљиви. За оне који припремају рачуноводствене политике засноване на Концептуалном оквиру, на снази је за период од или након 1. јануара 2020. године. Не очекује се да ће ефекти овог стандарда имати значајан утицај на финансијске извештаје Групе.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРИКАЗИВАЊЕ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА
(наставак)

2.3. Стандарди који су издати али још увек нису ступили на снагу и нису раније усвојени
(наставак)

➤ **МСФИ 3: Пословне комбинације (Измена)**

Одбор за међународне рачуноводствене стандарде је издао измене у Дефиницији бизниса (Измене у МСФИ 3) са циљем решавања потешкоћа ентитетима током утврђивања тога да ли су стекли бизнис или имовину. Ове измене се односе на пословне комбинације којима је дан стицања у првом годишњем извештајном периоду који почиње на дан, или након 1. јануара 2020. године, као и стицањима имовине која се десе на или након тог периода, са могућношћу ранијег почетка примене. Не очекује се да ће ефекти овог стандарда имати значајан утицај на финансијске извештаје Групе.

➤ **МРС 1 Презентација финансијских извештаја и МРС 8 Рачуноводствене политике, промене рачуноводствених процена и грешке: 'Дефиниција материјалности' (Измене)**

Измене стандарда ступају на снагу за период почев од 1. јануара 2020. године или касније са могућношћу ранијег почетка примене. Измене појашњавају дефиницију материјалности и начин на који се примјењује. Нова дефиниција наводи да, 'Информација је материјална ако њено изостављање или погрешно приказивање може да утиче на одлуке које примарни корисници финансијских извештаја опште намене доносе на основу тих финансијских извештаја, који пружају финансијске информације у вези са конкретним друштвом које извештава. Поред тога, објашњења која прате дефиницију су побољшана. Измјене и допуне су такође довеле до тога да дефиниција материјалности буде конзистентна кроз све МСФИ стандарде. Не очекује се да ће ефекти овог стандарда имати значајан утицај на финансијске извештаје Групе.

➤ **Реформа benchmark-а референтне каматне стопе - МСФИ 9, МРС 39 и МСФИ 7 (Измене)**

Измене су на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2020. године, те се морају примењивати ретроспективно. Ранија примена је дозвољена. У септембру 2019. ИАСБ је објавио измене и допуне МСФИ 9, МРС 39 и МСФИ 7, којима се завршава прва фаза рада како би се одговорило на учинке реформе међубанкарских понуђених стопа (ИБОР) на финансијско извештавање. Друга фаза ће се фокусирати на питања која би могла утицати на финансијско извештавање када се постојећа референтна каматна стопа замени каматном стопом без ризика (РФР). Објављене измене се баве питањима која утичу на финансијско извештавање у периоду пре замене постојеће референтне каматне стопе алтернативном каматном стопом и баве се импликацијама на посебне захтеве рачуноводства хеџинга у МСФИ 9 Финансијски инструменти и МРС 39 Финансијски инструменти: признавање и мерење, за које је потребна „forward-looking“ анализа. Измене су осигурале привремене олакшице, примењиве на све односе хеџинга, који су директно под утицајем реформе референтне каматне стопе, који омогућују наставак рачуноводства хеџинга током периода неизвесности пре замене постојеће референтне каматне стопе алтернативним, готово безризичним каматним стопама. Постоје и измене МСФИ-ја 7 Финансијски инструменти: Обелодањивања у вези додатних обелодањивања око неизвесности која произлазе из реформе референтне каматне стопе. Не очекује се да ће ефекти овог стандарда имати значајан утицај на финансијске извештаје Групе.

➤ **МРС 1 Презентација финансијских извештаја: Класификација краткорочних и дугорочних обавеза (Измене)**

Измене су на снази за годишње периоде извештавања која почињу на дан или након 1. јануара 2022. године, а дозвољена је ранија примена. Циљ измена је промовисати доследност у примени захтева помажући компанијама да утврде да ли је у извештају о финансијском положају, дугови и друге обавезе с неизвесним датумом доспећа потребно класификовати као краткорочне или дугорочне. Измене и допуне утичу на презентацију обавеза у извештају о финансијском положају и не мењају постојеће захтеве око мерења или времена признавања било које имовине, обавезе, прихода или расхода, нити информације које друштва обелодањује о тим ставкама. Такође, измене и допуне разјашњавају захтеве за класификацијом дуга који друштво може да подмири издавањем властитих инструмената капитала. Не очекује се да ће ефекти овог стандарда имати значајан утицај на финансијске извештаје Групе.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА

При састављању и презентовању финансијских извештаја за период јануар – децембар 2018. године имплементацијом МСФИ 9 стандарда измењена је законска регулатива НБС по којој су банке биле у обавези да примене нове обрасце финансијских извештаја са важењем почев од 01.01.2018. године.

(а) Консолидација

Матична банка има контролу над следећим правним лицима, чија је консолидација извршена у овим финансијским извештајима:

Правно лице	Учешће у капиталу
Комерцијална банка а.д., Подгорица, Црна Гора	100%
Комерцијална банка а.д., Бања Лука, Босна и Херцеговина	99.99%
Друштво за управљање инвестиционим фондом КомБанк ИНВЕСТ а.д., Београд	100%

Приликом израде консолидованог биланса успеха и консолидованог извештаја о токовима готовине, за прерачунавање рекласификованих образаца зависних банака примењен је просечан курс Народне банке Србије за 2019. годину од 117.8593 за један EUR и 60.2605 за један BAM, а остали рекласификовани финансијски извештаји (биланс стања, извештај о осталом резултату и извештај о променама на капиталу) применом закључног курса на дан биланса од 117.5928 за један EUR односно 60.1242 за један BAM.

(б) Прерачунавање девизних износа

Пословне промене у страном валути су прерачунате у динаре по средњем курсу валуте који је важио на дан пословне промене.

Монетарне позиције активе и пасиве у страном валути, које су исказане по набавној вредности, прерачунате су у динаре према средњем курсу који је важио на дан биланса. Курсне разлике настале као резултат прерачуна девизних позиција исказане су у оквиру биланса успеха. Немонетарне позиције активе које се вреднују по набавној вредности у страном валути прерачунате су у динаре према средњем курсу валуте који је важио на дан пословне промене.

Курсеви најзначајнијих валута који су коришћени приликом прерачуна позиција биланса стања исказаних у страном валути, утврђени од стране Народне банке Србије, били су следећи:

	У динарима	
	<u>2019.</u>	<u>2018.</u>
USD	104.9186	103.3893
EUR	117.5928	118.1946
CHF	108.4004	104.9779
BAM	60.1242	60.4319

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

(ц) Камата

Приходи и расходи од камата признају се у билансу успеха применом метода ефективне каматне стопе. Ефективна каматна стопа је стопа којом се дисконтују будући новчани токови током очекиваног периода трајања финансијских средстава или обавеза (или, према потреби, током краћег периода) на његову садашњу вредност.

Приликом обрачуна ефективне каматне стопе, Група процењује будуће новчане токове узимајући у обзир све уговорене услове, који се тичу финансијског инструмента, али не и будуће губитке који могу настати.

Обрачун ефективне каматне стопе укључује све плаћене или примљене накнаде и трошкове, који су саставни део ефективне каматне стопе – накнаде за обраду захтева за одобравање кредита као и накнаде за анексирање.

Трансакциони трошкови су трошкови који се могу директно приписати набавци или емитовању финансијског средства или обавезе.

Признавање прихода од камата на обезвређене пласмане врши се по нето принципу, умањењем бруто обрачунате камате за износ исправке вредности, односно за износ који је извесно да се неће наплатити.

Признавање прихода од камата на обезвређене пласмане који припадају нивоу обезвређења 3, по нето принципу, спроводи се применом алтернативног unwinding концепта. Када финансијско средство постане значајно кредитно обезвређено, од момента иницијалног признавања, тада доспева у ниво обезвређења 3, а приходи од камате се рачунају применом алтернативног концепта unwinding – IRC методе умањењем обрачунатих прихода од камате са њима припадајућим расходима од исправки вредности, признатих у текућој години, при чему се потраживања од камата признају по бруто принципу.

(д) Накнаде и провизије

Приходи и расходи од накнада и провизија, који су саставни део ефективне каматне стопе финансијског средства или обавезе, укључени су у утврђивање ефективне каматне стопе. Остале накнаде се разграничавају и сразмерни део признаје као приход периода.

Остали приходи од накнада и провизија се евидентирају у тренутку пружања услуга. Приходи од накнада и провизија укључују приходе по основу извршених услуга међународног и домаћег платног промета, издавања и коришћења платних картица, издавања гаранција, акредитива и осталих банкарских услуга.

Остали расходи од накнада и провизија се углавном односе на накнаде по основу извршених трансакција и услуга и евидентирају се у тренутку примања услуге.

(е) Нето добитак по основу промене фер вредности финансијских инструмената

Нето добитак по основу промене фер вредности финансијских инструмената обухватају добитке умањене за губитке проистекле из промене вредности: деривата, промене вредности финансијских средстава која се вреднују по фер вредности кроз биланс успеха и добитке умањене за губитке проистекле из промене вредности финансијских обавеза које се вреднују по фер вредности кроз биланс успеха.

(ф) Нето добитак по основу престанка признавања финансијских инструмената по фер вредности

Нето добитак по основу престанка признавања финансијских инструмената по фер вредности односе се на финансијска средства и обавезе исказане по фер вредности кроз биланс успеха и фер вредност кроз остали резултат.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

(г) *Дивиденде*

Приходи по основу дивиденди се признају у моменту прилива економских користи од дивиденди. Дивиденде су приказане у оквиру позиције остали пословни приходи.

(х) *Лизинг*

Рачуноводствена политика примењена након 1. јануара 2019. године

На почетку уговора, Група процењује да ли уговор садржи лизинг компоненту или представља лизинг. Тачније, анализира се да ли уговор преноси право на контролу коришћења одвојивих средстава током дефинисаног временског периода, у замену за накнаду.

Група као закупца

Група примењује јединствени приступ признавања и мерења за све закупе, осим за краткорочни закуп и закуп средстава мале вредности. Група признаје лизинг обавезе за плаћање закупа и право на коришћење које представља право на коришћење основних средстава.

(и) Право на коришћење средстава

Група признаје право на коришћење имовине на дан почетка закупа (тј. на датум када је имовина доступна за употребу). Право на коришћење имовине вреднује се у висини набавне вредности, умањене за акумулирану амортизацију и губитке од обезвређења, и прилагођава се било којем накнадном мерењу обавеза по основу лизинга. Набавна вредност права на коришћење средстава укључује износ признатих лизинг обавеза, иницијалних директних трошкова и лизинг плаћања извршених на дан или пре датума почетка, умањене за примљене подстицаје за закуп.

Право на коришћење средстава амортизује се пропорционално, на период краћи од рока трајања закупа или процењеног корисног века имовине.

Лизинг средства амортизована су применом стопе у распону од 92.31% до 6.70% на годишњем нивоу у зависности од уговореног права коришћења средства.

(ии) Обавезе по основу лизинга

На дан почетка закупа, Група признаје обавезе по основу лизинга, мерене по садашњој вредности лизинг плаћања која треба да се изврше током трајања закупа. Лизинг плаћања укључују фиксне исплате, умањене за сва потраживања по основу подстицаја за закуп, варијабилне исплате закупа које зависе од индекса или стопе, и за износе за које се очекује да ће бити сигурно плаћени за резидуалну вредност. Лизинг плаћања такође укључују цену извршења куповне опције за коју је разумно очекивано да ће се извршити од стране Групе и плаћање пенала за раскид уговора, ако је опција раскида коју Група може да искористи у току трајања уговора.

Варијабилна лизинг плаћања која не зависе од индекса или стопе признају се као расходи (осим ако су настали за производњу залиха) у периоду у ком су настали догађаји или услови који доводе до плаћања.

При израчунавању садашње вредности лизинг плаћања, Група користи своју инкременталну стопу задуживања на дан почетка закупа, јер имплицитна каматна стопа за лизинг није лако утврдива. Након датума почетка, износ лизинг обавеза се повећава за обрачунату камату за протекли период и умањује се за извршена лизинг плаћања. Поред тога, књиговодствена вредност лизинг обавеза се поново мери ако постоји модификација уговора, промена трајања закупа, промена плаћања закупа (нпр. промене у будућим плаћањима које су последица промене индекса или стопе коришћене за утврђивање таквих плаћања закупа) или промена у процени опције за куповину основног средства које је предмет закупа.

Приликом прве примене МСФИ 16 у Матичној банци, право на коришћење средства лизинга је генерално мерено у износу обавезе по основу лизинга, користећи просечну инкременталну стопу задуживања у распону од 0.3324 % до 2.4310% за EUR и у распону од 2.8660% до 4.1253% за РСД. У Матичној банци у току 2019. године инкрементална стопа задужења није имала великих одступања. У последњем кварталу стопе су се кретале у распону од 0.2395 % до 3.36732 за EUR односно 1.23850 до 4.3866 за РСД.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

(х) Лизинг (наставак)

(ии) Обавезе по основу лизинга (наставак)

У Комерцијалној банци АД Бања Лука приликом прве примене МСФИ 16, право на коришћење средстава лизинга је генерално мерено у износу обавеза по основу лизинга, користећи просечну интеркаларну стопу задужења од 3.2%.

Ефекат примене ИФРС на дан 01.01.2019. године се односи на краткорочне обавезе. У току 2019. године инкрементална стопа задужења кретала се у распону од 2.6% до 3.6% за КМ.

У Комерцијалној банци АД Подгорица у току 2019. године инкрементална стопа задужења кретала се у распону од 2.143 % за ЕУР.

(иии) Краткорочни закупи и закупи средстава мале вредности

Група примењује изузеће од признавања краткорочног закупа за своје краткорочне закупе машина и опреме (тј. оне закупе који имају рок трајања краћи од 12 месеци од датума почетка и не садрже опцију куповине). Такође се примењује изузеће од признавања за закуп средстава мале вредности на закуп канцеларијске опреме. Лизинг плаћања код краткорочних закупа и закупа средстава мале вредности признају се као расход, пропорционално у току периода трајања закупа.

Група као давалац закупа

Закупи у којима Група не преноси суштински све ризике и користи повезане са власништвом над средством, класификују се као оперативни лизинг. Приходи од закупа се обрачунавају пропорционално у току трајања уговора и евидентирају се као приходи у билансу успеха, због своје оперативне природе. Иницијални директни трошкови настали у преговарању и уређивању оперативног лизинга додају се књиговодственој вредности средства датих у закуп и признају се током трајања закупа на истој основи као и приходи од закупа. Потенцијалне закупнине признају се као приход у периоду у којем су зарађене.

Рачуноводствена политика примењивана пре 1. јануара 2019. године

Лизинг је класификован као финансијски у случају када су све користи и ризици који проистичу из власништва над предметом лизинга пренети на Банку. Лизинг је класификован као оперативни у случају када користи и ризици који проистичу из власништва над предметом лизинга нису пренети на Банку. Група не даје средства у финансијски или оперативни лизинг, односно јавља се искључиво као корисник финансијског или оперативног лизинга.

(и) Обавезе по основу лизинга

Сва плаћања током године по основу оперативног лизинга, евидентирана су као трошак у билансу успеха равномерно праволинијски током периода трајања лизинга. Одобрене стимулације за лизинг се признају у оквиру укупних трошкова лизинга током трајања периода лизинга.

Минималне лизинг рате за финансијски лизинг се расподељују између финансијских трошкова и смањења преосталог износа обавезе за финансијски лизинг. Финансијски трошкови се разграничавају на све периоде током трајања лизинг периода, тако да дају уједначену периодичну каматну стопу за преостали износ лизинг обавезе.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

(х) Лизинг (наставак)

(ии) Средства узета на лизинг

Средства које Група користи по основу лизинга код кога су све користи и ризици који проистичу из власништва над предметом лизинга пренети на Банку су исказана у билансу стања Групе. Средства узета на финансијски лизинг се иницијално вреднују по вредности која је једнака фер вредности средстава-предмета лизинга, или по садашњој вредности минималних плаћања лизинга, уколико је ова вредност нижа. Накнадно вредновање средстава узетих на финансијски лизинг се врши по рачуноводственој политици која се примењује за конкретно средство.

Закупи простора који се користи за филијале и експозитуре се првенствено обухватају као оперативни лизинг. Укупна плаћања по основу оперативног лизинга се признају у билансу успеха равномерно праволинијски током трајања лизинга. Средства која Група користи по основу оперативног лизинга се класификују као оперативни лизинг и не исказују се у билансу стања Групе.

(и) Порески расходи

Порески расходи обухватају текуће порезе и одложене порезе. Текући порези и одложени порези се приказују у билансу успеха, осим у мери у којој се односе на ставке које се директно признају у оквиру капитала или у оквиру осталог укупног резултата.

(и) Текући порез на добит

Текући порез представља очекивану обавезу или потраживање по основу пореза на добит за обрачунски период, уз коришћење пореских стопа важећих или које ће важити на датум извештавања, са одговарајућим корекцијама пореске обавезе из претходне године.

(ии) Одложени порези

Одложени порези се утврђују у односу на привремене разлике настале између књиговодствених вредности имовине и обавеза у финансијским извештајима и вредности имовине и обавеза за пореске сврхе. Приликом одређивања одложених пореза користе се пореске стопе за које се очекује да ће бити у примени у тренутку настанка привремених разлика, а на основу законских прописа који су били у примени на извештајни датум.

Одложена пореска средства и одложене пореске обавезе се нетирају уколико постоји законско право да се нетирају текућа пореска средства и текуће пореске обавезе и одложена пореска средства и одложене пореске обавезе се односе на порез на добитак који је наметнула иста пореска власт истом пореском обвезнику или различитим пореским обвезницима који намеравају да или измире текуће пореске обавезе и средства на нето основи или да истовремено остваре средства и измире обавезе у сваком будућем периоду у ком се очекује измирење или повраћај значајних износа одложених пореских обавеза или средстава.

Одложена пореска средства се признају за све одбитне привремене разлике и ефекте пореских губитака и пореских кредита, који се могу преносити у наредне фискалне периоде, до степена до којег ће вероватно постојати опорезива добит од које се пренети порески губитак и кредити могу умањити. Одложена пореска средства су предмет анализе на крају сваког извештајног периода и коригују се до износа за који више није вероватно да ће доћи до реализације неопходне опорезиве добити. Одложене пореске обавезе се признају за све опорезиве привремене разлике.

(иии) Остали порези и доприноси

У складу са важећим регулативама у Републици Србији, Црној Гори и Босни и Херцеговини чланице Групе плаћају различите порезе и доприносе, порез на додату вредност, порез на капитални добитак и доприносе на зараде. Ови расходи укључени су у " "Остале расходе".

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

(j) „Финансијски инструменти“ класификација и мерење финансијских средстава и обавеза - МСФИ 9

Финансијски инструменти

Финансијским инструментом се сматра сваки уговор којим настаје финансијско средство или финансијска обавеза, уз истовремено настајање финансијске обавезе, односно финансијског средства трећих лица.

Финансијска средства

Финансијско средство је свако средство које је:

- готовина,
- инструмент капитала другог правног лица,
- уговорно право за примање готовине или неког другог финансијског средства од другог правног лица,
- уговорно право за размену финансијских средстава или финансијских обавеза са другим правним лицем, под условима који су потенцијално повољни,
- уговор који ће бити или може бити измирен инструментима сопственог капитала и који је недериватни, а за који чланица Групе јесте или може бити у обавези да прими променљив број инструмената сопственог капитала,
- уговор који ће бити или може бити измирен инструментима сопственог капитала и који је дериватни, а који ће бити или може бити измирен другачије него разменом фиксног износа готовине или другог финансијског средства за фиксни број инструмената сопственог капитала.

Финансијске обавезе

Финансијска обавеза је свака уговорена обавеза:

- да испоручи готовину или друго финансијско средство другом правном лицу,
- да размени финансијске инструменте са другим правним лицем под условима који су потенцијално неповољни.

Правила процењивања финансијских инструмената

Са аспекта класификације и мерења, МСФИ 9 уводи нове критеријуме за класификацију финансијских средстава, осим власничких инструмената и деривата, који се заснивају на процени пословног модела управљања конкретним финансијским средствима и уговорним карактеристикама новчаних токова финансијских инструмената.

Финансијска средства

Група врши процену циљева пословних модела за управљање финансијским средствима на портфолио нивоу, будући да оваква процена на најбољи начин осликава начин управљања пословним активностима и начин извештавања руководства.

Класификација финансијских средстава се заснива на примени одговарајућег пословног модела за управљање финансијским средствима и испуњености теста карактеристика уговорених новчаних токова.

Пословни модел одређује да ли новчани токови произлазе из прикупљања уговорених новчаних токова, продаје финансијског средства или оба. Пословни модел за класификацију финансијских средстава се одређује на одговарајућем нивоу агрегирања.

Испуњеност теста карактеристика уговорених новчаних токова подразумева да се новчани токови састоје искључиво од плаћања главнице и камата на преосталу главницу (SPPI критеријум).

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

(j) „Финансијски инструменти“ класификација и мерење финансијских средстава и обавеза - МСФИ 9 (наставак)

Финансијска средства се могу класификовати у следеће категорије:

- финансијска средства вреднована по амортизованом трошку (AC)
- финансијска средства вреднована по фер вредности кроз биланс успеха (FVTPL)
- финансијска средства вреднована по фер вредности кроз остали укупни резултат са признавањем кроз биланс успеха - „recycling“ (FVOCI)
- финансијска средства вреднована по фер вредности кроз остали укупни резултат без признавања кроз биланс успеха (FVOCI)

У складу са класификацијом средстава из претходног става, Група категоризују све пласмане из свог портфолиа који се односе на:

- **Кредите** и потраживања као недериватна финансијска средства са фиксним или одредивим отплатама која нису котирана на активном тржишту и које Група не намерава да прода у кратком року,
- **ХОВ које се вреднују по фер вредности кроз биланс успеха** које представљају инструменте стечене у сврху остваривања добити по основу флукуације цена и марже.
- **Хартије од вредности, које обухватају дужничке харије од вредности и власничке хартије од вредности (инструменте капитала):**
 - Дужничке хартије од вредности укључују обвезнице и преносиве секјуритизоване инструменте дуга, државне записе, благајничке записе, комерцијалне записе, сертификате о депозиту, банкарске акцепте, субординиране обвезнице и друге сличне дужничке хартије од вредности којима се тргује на финансијским тржиштима.
 - Власничке хартије од вредности укључују акције које представљају удео у капиталу акционарског друштва и заменљиве обвезнице које имаоцу, под условима утврђеним одлуком о издавању, дају право на замену за обичне акције друштва. Власничке хартије од вредности (инструменти капитала) су сви облици учешћа у капиталу правних лица за које постоји намера држања у неодређеном временском периоду, који могу бити продати због потребе за ликвидношћу или услед промене каматних стопа, девизних курсева или тржишних цена.
 - Инвестиције у зависна правна лица која обезбеђују контролу, односно преко 50% управљачких права и инвестиције у придружена правна лица која обезбеђују од 20% до 50% управљачких права и
- **Финансијске деривате** који обухватају forward и swap трансакције.

Класификација и мерење

Са аспекта класификације и мерења, нови стандардни захтевали су да се сва финансијска средства, осим власничких инструмената и деривата, процењују на основу пословног модела управљања конкретним финансијским средствима и уговорних карактеристика новчаних токова инструмената.

У складу са МСФИ 9 стандардом финансијска средства се класификују у складу са једним од начина вредновања: по амортизованој вредности, фер вредности кроз Биланс успеха (FVTPL), фер вредности кроз остали резултат (FVOCI). Стандард елимише постојеће категорије по МРС 39 „Признавање и одмеравање“, и то финансијска средства која се држе до доспећа, кредити и потраживања и финансијска средства расположива за продају. Власнички инструменти, у лица која нису зависна, а који се не држе ради трговине могу се класификовати као средства чија се вредност процењује по фер вредности кроз остали резултат, без накнадног рекласификовања добитака и губитака кроз Биланс успеха.

Иницијално, финансијско средство се вреднује по фер вредности, увећаној за трансакционе трошкове, осим у случају финансијских средстава који се вреднују по фер вредности кроз Биланс успеха (FVTPL) код којих се наведени трошкови признају кроз трошак у билансу успеха.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

(j) „Финансијски инструменти“ класификација и мерење финансијских средстава и обавеза - МСФИ 9 (наставак)

Финансијско средство се вреднује по амортизованој вредности уколико није назначено као FVTPL и испуњава следеће критеријуме:

- циљ пословног модела држања финансијског средства је прикупљање уговорених новчаних токова и
- уговорни услови финансијског средства доводе до новчаних токова који представљају само плаћања главнице и камате.

Дужнички инструменти се вреднују као FVOCI само уколико су испуњени следећи критеријуми и исти нису назначени као FVTPL:

- циљ пословног модела држања финансијског средства је прикупљања уговорених новчаних токова и продаја, и
- уговорни услови финансијског средства доводе до новчаних токова који представљају само плаћања главнице и камате.

Накнадно, добици или губици по основу финансијских средстава FVOCI ће бити признати преко осталог резултата, осим за приходе или расходе по основу обезвређења финансијских средстава и курсних разлика, до тренутка када престане признавање финансијског средства или када се рекласификује.

Када престане признавање финансијског средства, кумулативни добитак или губитак који је претходно признат у осталом резултату се рекласификује из капитала у биланс успеха. Камата обрачуната применом ефективне каматне стопе се признаје у билансу успеха.

МСФИ захтева да сва финансијска средства, осим деривата и инструмената капитала, буду анализирана кроз комбинацију пословног модела управљања финансијским средством са једне, и карактеристикама уговорених новчаних токова са друге стране.

Група је приступила анализи пословних модела на нивоу портфолиа финансијских средстава. Разматране су постојеће политике и стратегије везане за портфолиа као и примена истих у пракси. Такође, разматране су информације о начину оцене и извештавања о перформансама портфолиа, информације о ризицима које утичу на перформансе портфолиа и како се њима управља. Осим тога, сагледани су учесталост, обим и временски тренутак продаје финансијских средстава у протеклим периодима, разлози за продају као и планови о продаји финансијских средстава у будућем периоду.

Приликом процењивања да ли уговорени новчани токови представљају само плаћање камате и главнице, Група је разматрала уговорене услове финансијских инструмената и да ли исти садрже одредбе које би могле променити време или износ уговорених новчаних токова, а које би резултирале у фер вредновању инструмената. Анализом је закључено да не постоје кредитни производи Банке чији уговорни услови не доводе до новчаних токова који представљају само плаћања главнице и камате на стање главнице на одређене датуме, а који би захтевали вредновање по фер вредности.

Резултати иницијалне процене указали су да:

- Кредити и пласмани дати клијентима и банкама и у складу са МСФИ 9 се процењују и даље као и у складу са MPC 39, по амортизованој вредности;
- Финансијски инструменти којима се тргује и чија се вредност процењује по фер вредности кроз Биланс успеха и даље се процењују на исти начин;
- Дужнички инструменти класификовани као расположиви за продају у складу са MPC 39 се у највећој мери процењују по фер вредности кроз остали резултат.

Узимајући у обзир природу обавеза Групе, рачуноводство финансијских обавеза је исто као и у складу са захтевима MPC 39. Група нема финансијске обавезе које се процењују као FVTPL и нема намеру да то учини. Сprovedена анализа не указује да постоје материјални ефекти захтева МСФИ 9 у погледу класификације финансијских обавеза.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

(j) „Финансијски инструменти“ класификација и мерење финансијских средстава и обавеза - МСФИ 9 (наставак)

Обезвређење финансијских средстава

У складу са МСФИ 9, методологија за обезвређење се значајно мења, и замењује се приступ МРС 39 реализованог губитка, са принципом будућег очекиваног губитка („expected credit loss“ ECL, eng.) кроз укључивање утицаја очекиваног кретања макроекономских варијабли на будуће кретање вероватноће губитка на бази статистички доказаних међузависности. Обрачун трошкова обезвређења за очекиване губитке се врши за сва потраживања и друге дужничке инструменте који се не процењују по фер вредности кроз Биланс успеха, укључујући и неопозиве обавезе и издате гаранције. Трошкови обезвређења базирају се на очекиваном кредитном губитку у складу са вероватноћом неизмирења обавеза у наредних 12 месеци, осим у случају када постоји значајно погоршање кредитног ризика у односу на тренутак иницијалног признавања, када се процена кредитних губитака врши на бази вероватноће неизмирења обавеза за период животног века инструмента.

Група је дефинисала критеријуме за сврставање финансијских инструмената у нивое 1, 2 и 3 у зависности од степена повећања кредитног ризика од момента иницијалног признавања. Предмет класификације су финансијски инструменти који се вреднују по амортизованој вредности као и финансијски инструменти који се вреднују по фер вредности кроз остали резултат.

Ниво 1

Трошкови обезвређења финансијских инструмената, код којих се не сматра да постоји значајно погоршање кредитног ризика, су обрачунати на основу 12-месечних очекиваних губитака (ECL) у складу са МСФИ 9. У Ниво 1 укључене су и изложености према Републици Србији, Народној банци Србије и друге изложености са пондером кредитног ризика 0, у складу са Одлуком о адекватности капитала банке, изузев изложености по основу обавезне резерве и сличних изложености.

Ниво 2

Сви финансијски инструменти код којих је реализовано погоршање кредитног ризика класификовани су у Ниво 2 и трошкови обезвређења обрачунати на основу очекиваних губитака за цео животно век инструмента.

Група разматра да ли постоји значајан раст кредитног ризика поређењем life time вероватноће неизмирења од иницијалног признавања средства у односу на ризик неизмирења на крају сваког извештајног периода. Према интерној политици Групе, значајним повећањем кредитног ризика сматра се доцња од 31 до 90 дана, реструктурирање клијента, клијенти на watch листи и друго.

Ниво 3

Као и у складу са МРС 39, финансијски инструменти су укључени у Ниво 3, у случају када постоји објективан доказ обезвређења и нема промене обухвата кредита класификованих у наведени ниво, уз увођење вишеструких сценарија наплате. Обрачун обезвређења на индивидуалној основи ће се наставити по истом принципу.

Група је у процену очекиваних кредитних губитака (ECL) укључила и информације о очекиваним трендовима макроекономских параметара за наредне три године, а за које је утврђена статистички значајна зависност.

Будући да различити нивои обезвређења имају за резултат различите начине обрачуна очекиваних кредитних губитака, Група је развила методологију и обрачунала параметре ризика у складу са захтевима МСФИ 9.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

(ј) „Финансијски инструменти“ класификација и мерење финансијских средстава и обавеза - МСФИ 9 (наставак)

(иии) Престанак признавања

Група престаје са признавањем финансијског средства када уговорна права над готовинским токовима везаним за средство истекну, или када Група трансакцијом пренесе сва суштинска права и користи везане за власништво над финансијским средством или ако трансакцијом Група нити пренесе нити задржи сва суштинска права везана за власништво, али не задржава контролу над финансијским средством. Сво власништво над пренесеним финансијским средством које испуњава услове за престанак признавања које је Група створила или задржава признаје се као засебно средство или обавеза у извештају о финансијској позицији. Приликом престанка признавања финансијског средства, разлика између књиговодствене вредности (или књиговодствене вредности дела средства који је пренет) и збира примљене надокнаде (укључујући нова средства која су набављена умањена за нове преузете обавезе), као и збирни добици или губици који су претходно признати у извештају о укупном резултату, признају се у билансу успеха.

Група обавља трансакције по којима врши пренос средстава признатих у свом билансу стања, мада задржава све или суштински све ризике и користи или њихов део од пренесених средстава. Ако се сви или суштински сви ризици и користи задржавају, онда не долази до престанка признавања средства. Пренос средстава са задржавањем свих или суштински свих ризика и користи укључује, на пример, трансакције поновног откупа.

Код трансакција у којима Група, нити задржава, нити преноси суштински све ризике и користи од власништва над финансијским средством и задржава контролу над средством, Група наставља да признаје средство у мери у којој се њена повезаност са средством наставља, а која се одређује на основу њене изложености променама у вредности пренесеног средства. Група врши искњижење обавезе када је обавеза измирена, укинута или када је пренета на другога.

(ииии) Нетирање

Финансијска средства и обавезе се нетирају, а нето износ се приказује у извештају о финансијској позицији само када Група има законско право да нетира признате износе и када има намеру да измири обавезе на нето основи или да истовремено реализује средство и измири обавезу.

Приходи и расходи се исказују по нето принципу само у случајевима када је то дозвољено према МСФИ или за приходе и расходе који настају по основу групе сличних трансакција, као што су то трансакције које Група има по основу трговања.

(к) Готовина и готовински еквиваленти

Готовина и готовински еквиваленти обухватају готовину у благајни, средства код централних банака којима се може неограничено располагати и високо ликвидну финансијску активу са доспећем краћим од 3 месеца, малим ризиком промене вредности, а која се користе од стране Банке за управљање краткорочном ликвидношћу.

Новчана средства се воде по амортизованој вредности у билансу стања.

(л) Некретнине и опрема

(и) Признавање и вредновање

Почетно мерење некретнине и опреме врши се по набавној вредности или по цени коштања.

Набавна вредност укључује издатке који се директно могу приписати набавци средства. Купљени софтвер који је саставни део неопходан за функционалну употребљивост опреме, капитализује се као део те опреме.

Након почетног признавања, опрема се вреднује по набавној вредности умањеној за укупну акумулирану амортизацију и укупне акумулиране губитке услед смањења вредности.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)**(л) Некретнине и опрема (наставак)****(и) Признавање и вредновање (наставак)**

Након почетног признавања, некретнине се вреднују по ревалоризационом износу, који представља њихову фер вредност на датум ревалоризације умањену за накнадну акумулирану амортизацију и накнадне акумулиране губитке због умањења вредности. Ревалоризација се врши довољно редовно, како би се обезбедило да се књиговодствена вредност битно не разликује од вредности до које би се дошло коришћењем фер вредности на крају извештајног периода.

Када делови некретнине или опреме имају различите корисне векове трајања, они се воде као засебне ставке (главне компоненте) опреме.

Добици или губици настали отуђењем некретнина и опреме утврђују се као разлика између вредности остварене њиховом продајом и њихове књиговодствене вредности и исказују се у оквиру осталих прихода или расхода.

(ии) Накнадни трошкови

Трошкови замене саставног дела неког основног средства признају се као део књиговодствене вредности тог основног средства уколико је вероватно да ће се будуће економске користи повезане са тим саставним делом прилити у чланицу Групе и ако се цена коштања тог дела може поуздано измерити. Књиговодствена вредност замењеног дела се искњижава. Трошкови редовног сервисирања некретнине и опреме се признају у билансу успеха када настану.

(иии) Амортизација

Амортизација се признаје у билансу успеха у једнаким годишњим износима током процењеног века трајања дате ставке непокретности, постројења и опреме, будући да се на тај начин најбоље одражава очекивана потрошња употребне економске вредности садржане у средству. Средства узета на лизинг се амортизују током периода лизинга или корисног века средства, у зависности који је период краћи.

Примењене стопе амортизације у текућем и претходном обрачунском периоду су:

Опис	Процењен користан век	
	(у годинама)	%
Грађевински објекти	40	2.50%
Компјутерска опрема	4	25.00%
Намештај и остала опрема	2 – 15	6.70%-50.00%
Улагања на туђим основним средствима	1 – 23.5	4.25%-86.20%
Основна средства узета у лизинг	1.1 -14.6	6.90%-92.31%

Метод амортизације, корисни век и резидуална вредност се процењују на крају сваког извештајног периода и када је то потребно врши се њихова корекција.

Трошкови одржавања средстава се признају у билансу успеха за период у коме настану.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

(љ) Нематеријална улагања

Нематеријална улагања се вреднују по набавној вредности или цени коштања умањеној за амортизацију и губитке услед обезвређења.

Накнадни трошкови по основу улагања у нематеријална улагања се могу капитализовати само у случају када се могу очекивати повећане будуће економске користи од средства на које се они односе. Сви остали трошкови представљају расход периода у којем су настали.

Амортизација се приказује у билансу успеха у једнаким годишњим износима током процењеног века трајања дате ставке нематеријалних улагања, будући да се на тај начин најбоље одражава очекивана потрошња употребне економске вредности садржане у средству. Процењени корисни век нематеријалних улагања износи од 2 до 10 година, односно амортизационе стопе се крећу у распону од 10.00% до 50.00%.

Метод амортизације, корисни век и резидуална вредност се процењују на крају сваког извештајног периода и када је то потребно врши се њихова корекција.

(м) Инвестиционе некретнине

Инвестиционе некретнине представљају некретнине које се држе у циљу остваривања прихода од закупнине или пораста вредности капитала или у обе сврхе, а не за продају у редовном току пословања или за коришћење у производњи или набавци добара или услуга или у административне сврхе.

Иницијално вредновање инвестиционих некретнина се врши по набавној вредности, односно цени коштања. Набавна вредност купљене инвестиционе некретнине обухвата њену купопродајну цену и све издатке који се директно могу приписати набавци средства.

За накнадно вредновање инвестиционих некретнина Група користи модел набавне вредности, односно инвестиционе некретнине се вреднују по набавној вредности умањеној за акумулирану амортизацију и губитке услед обезвређења.

Процењени век трајања инвестиционих некретнина је 40 година, а амортизација се обрачунава по стопи од 2.5%. Амортизација се приказује у билансу успеха у једнаким годишњим износима током процењеног века трајања дате ставке непокретности, будући да се на тај начин најбоље одражава очекивана потрошња употребне економске вредности садржане у средству.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

(н) Обезвређење нефинансијских средстава

Књиговодствена вредност нефинансијских средстава се анализира на крају сваког извештајног периода, како би се утврдило да ли постоје показатељи који указују да је дошло до њиховог обезвређења. У случају да се утврди да постоје одређени показатељи обезвређења, утврђује се надокнадива вредност средстава. Губитак по основу обезвређења се признаје ако књиговодствена вредност средстава превазилази његову процењену надокнадиву вредност.

Надокнадива вредност средстава се утврђује као вредност која је већа од употребне вредности средстава и његове фер вредности. За потребе утврђивања употребне вредности, процењени будући новчани приливи по основу средстава се дисконтују на њихову садашњу вредност, применом дисконтне стопе пре пореза, која одражава тренутну тржишну процену временске вредности новца, као и ризика специфичних за средство.

Губитак по основу обезвређења се признаје у случају када је књиговодствена вредност средстава већа од његове надокнадиве вредности. Губитак по основу обезвређења се признаје у оквиру резултата периода.

Губици по основу обезвређења из претходних периода се процењују на крају сваког извештајног периода, како би се утврдило да ли је дошло до смањења губитака или да они више не постоје. Губитак по основу обезвређења се укида у случају да је дошло до промене претпоставки коришћених за утврђивање надокнадиве вредности средстава. Губитак по основу обезвређења се укида само до износа до којег књиговодствена вредност средстава не прелази књиговодствену вредност која би била утврђена, умањена за амортизацију средстава, у случају да није било признавања губитка по основу обезвређења.

(о) Депозити, кредити и субординиране обавезе

Депозити, дужничке хартије од вредности, кредити и субординиране обавезе представљају основни извор финансирања Групе.

Група класификује инструменте финансирања као финансијске обавезе или као капитал у складу са суштином уговорених услова за конкретни инструмент.

Депозити, дужничке хартије од вредности, кредити и субординиране обавезе се иницијално вреднују по фер вредности увећаној за све директне трансакционе трошкове, док се њихово накнадно вредновање врши по амортизованој вредности применом метода ефективне каматне стопе.

(п) Резервисања

Резервисање се признаје у случају када се очекује да ће Група, као резултат прошлих догађаја, имати садашњу законску или изведену обавезу, која се може поуздано утврдити и за чије измирење се очекује да ће доћи до одлива ресурса, који представљају економску корист за Групу. Резервисање се утврђује путем дисконтовања очекиваних будућих новчаних одлива, применом дисконтне стопе пре пореза, која одражава тренутну тржишну процену временске вредности новца и, тамо где је то одговарајуће, ризика специфичних за обавезу.

(р) Бенефиције запослених

У складу са прописима, чланице Групе су у обавези да плаћају обавезе државним фондовима којима се обезбеђује социјална сигурност запослених. Ове обавезе укључују доприносе за запослене на терет послодавца у износима обрачунатим по стопама прописаним релевантним законским прописима. Чланице Групе су, такође, обавезне да од бруто зарада запослених обуставе доприносе и да их, у име запослених, уплате тим фондовима. Доприноси на терет послодавца и доприноси на терет запосленог се књиже на терет расхода периода на који се односе.

У складу са Законом о раду, чланице Групе су у обавези да исплате накнаду запосленима приликом одласка у пензију. Дугорочне обавезе по основу резервисања по основу отпремнина за одлазак у пензију након испуњених услова, исказане на дан 31. децембра 2019. године представљају садашњу вредност очекиваних будућих исплата запосленима утврђену актуарским одмеравањем уз коришћење претпоставки обелодањених у напмени 33.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

(с) Финансијске гаранције

Финансијске гаранције представљају уговоре којима се чланица Групе обавезује да изврши плаћања њиховим корисницима за губитке настале због неиспуњавања обавезе плаћања одређеног дужника по доспећу обавезе, а у складу са условима дужничког инструмента.

Обавезе по финансијским гаранцијама се иницијално признају по фер вредности, а иницијална фер вредност се амортизује током трајања финансијске гаранције. Обавеза по основу гаранције се накнадно одмерава у износу који је већи од амортизоване вредности и садашње вредности очекиваног будућег плаћања (када је плаћање по основу гаранције вероватно). Финансијске гаранције се евидентирају у оквиру ванбилансних ставки.

(т) Капитал и резерве

Капитал Групе обухвата оснивачке акције, акције наредних емисија, емисиону премију, резерве, резерве фер вредности, акумулирани резултат и резултат текуће године.

Капитал Групе формиран је из уложених средстава оснивача Матичне банке и мањинског оснивача Комерцијалне банке а.д., Бања Лука у новчаном и новчаном облику. Оснивач не може повлачити средства уложена у капитал Групе.

(у) Зарада по акцијама

Матична банка приказује основну и умањену зараду по акцији за сопствене обичне акције. Основна зарада по акцији се рачуна дељењем добитка или губитка који припада власницима обичних акција Матичне банке пондерисаним просеком броја обичних акција у оптицају током периода.

Умањена зарада по акцији се рачуна дељењем коригованог добитка или губитка који припада власницима обичних акција за ефекте преференцијалних, заменљивих акција, пондерисаним просеком броја обичних акција у оптицају током периода.

(в) Извештавање по сегментима

Сегмент пословања је део Групе - чланица Групе, која се самостално бави пословним активностима из којих се могу остварити приходи и настати трошкови, укључујући приходе и трошкове који настају из трансакција са другим чланицама Групе, чији пословни резултат редовно контролише менаџмент Матичне банке (као главни оперативни доносилац одлука), како би доносио одлуке о алокацији ресурса по сегментима и оцењивао њихове резултате. За сегменте пословања Групе доступни су засебни ревидирани финансијски извештаји.

У складу са Међународним стандардом финансијског извештавања 8 - Сегменти пословања, Група обелодањује и информације о пословању оперативних сегмената, и на тај начин корисницима информација пружа додатне информације о приходима и расходима који се остварују из кључних пословних активности (напомена 6.2).

Приликом утврђивања оперативних сегмената коришћени су:

- а) различити производи и услуге који сегменти нуде;
- б) одвојено управљање сегментима и
- в) структура интерног извештавања.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

3.1. Измене у рачуноводственим политикама за лизинг

Међународни стандард финансијског извештавања 16 – Лизинг је у примени за периоде извештавања након 1. јануара 2019. године. МСФИ 16 замењује МРС 17 – Лизинг, ИФРИЦ 4 Одређивање да ли уговор садржи елемент лизинга, СИЦ-15 Опетаривни лизинг – подстицаји и СИЦ-27 Процена суштине трансакција које укључују правни облик лизинга. Стандард утврђује принципе за признавање, мерење, приказивање и обелодањивање лизинга и захтева од корисника лизинга да их већински признаје у билансу успеха.

Група је усвојила МСФИ 16 применом модификованог ретроспективног приступа на дан иницијалне примене 1. јануара 2019. године, тако да се кумулативни ефекти примене стандарда признају на дан иницијалне примене.

Стандард дозвољава два одступања у признавању лизинга – лизинг имовине мале вредности и краткорочни лизинг (односно лизинг са трајањем до 12 месеци). Група је одлучила да користи ова два стандардом дозвољена изузетка.

Од 1. јануара 2019. године Група признаје права коришћења као средства и обавезе по основу лизинга за лизинг уговоре који испуњавају стандардом прописане услове, изузев за лизинг имовине мале вредности и краткорочни лизинг. Права коришћења су призната у износу једнаком обавези по основу лизинга прилагођеној за износ аванса или обрачунатих лизинг плаћања која се односе на те уговоре а који су били признати. Обавезе по основу лизинга су признате на нивоу садашње вредности преосталих лизинг плаћања, дисконтованих инкременталном стопом позајмљивања на дан иницијалне примене.

Упоредни подаци на дан 31. децембар 2018. године не одражавају ове измене политика.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА

Банкарска група је препознала процес управљања ризицима као кључни елемент управљања пословањем, с обзиром да изложеност ризицима произлази из свих пословних активности, као неодвојивог дела банкарског пословања, којима се управља кроз идентификовање, мерење, процену, праћење, контролу и ублажавање, односно успостављање ограничења ризика, као и извештавање у складу са стратегијама и политикама.

Група је успоставила свеобухватан и поуздан систем управљања ризицима који обухвата: стратегије, политике и процедуре управљања ризицима, методологије за управљање појединачним ризицима, одговарајућу организациону структуру, ефективан и ефикасан процес управљања свим ризицима којима је Група изложена, или може бити изложена у свом пословању, адекватан систем унутрашњих контрола, одговарајући информациони систем и адекватан процес интерне процене адекватности капитала.

Процес управљања ризицима укључује јасно дефинисање и документовање профила ризичности, као и његово усклађивање са склоношћу Групе ка ризицима и толеранцијом према ризицима, а у складу са усвојеним стратегијама и политикама.

Стратегијом управљања ризицима и Стратегијом управљања капиталом, Група је поставила следеће циљеве у оквиру система управљања ризицима: минимизирање негативних ефеката на финансијски резултат и капитал уз поштовање дефинисаних оквира прихватљивог нивоа ризика, диверсификација ризика којима је Група изложена, одржавање потребног нивоа показатеља адекватности укупног, основног и основног акцијског капитала, одржавање учешћа NPL у укупним кредитима, на нивоу испод дефинисаног лимита, одржавање показатеља ризика концентрације по основу изложености одређеним врстама производа испод нивоа прописаног регулативом, одржавање показатеља покрића ликвидном активом изнад нивоа прописаног регулативом и интерним лимитима, развој активности Групе у складу са пословном стратегијом и развојем тржишта у циљу остваривања конкурентских предности. Циљеви управљања ризицима усклађени су са планом пословања Групе.

Уважавајући измене регулативе Народне банке Србије и потребе даљег унапређења управљања ризицима, Група је током 2019. године извршила одговарајуће измене интерних аката којима се уређује управљање ризицима.

Систем управљања ризицима

Систем управљања ризицима је дефинисан следећим актима:

- Стратегијом управљања ризицима и Стратегијом и Планом управљања капиталом;
- Политикама управљања ризицима;
- Процедурама управљања ризицима;
- Методологијама за управљање појединачним ризицима;
- Осталим актима.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

Стратегијом управљања ризицима дефинисани су:

- Дугорочни циљеви, утврђени пословном политиком и стратегијом банкарске Групе, као и склоност ка ризицима и толеранција према ризицима одређени у складу са тим циљевима;
- Основна начела преузимања и управљања ризицима;
- Основна начела процеса интерне процене адекватности капитала Групе;
- Преглед и дефиниције свих ризика којима је Група изложена или може да буде изложена.

Такође, стратегијом управљања ризицима дефинисани су критеријуми за утврђивање, као и основна начела управљања лошом активом и највиши прихватљив ниво лоше активе за Групу.

Банкарска Група је утврдила основна начела управљања ризицима како би испунила своје дугорочне циљеве:

- Организовање пословања засебне организационе јединице за управљање ризицима;
- Функционална и организациона одвојеност активности управљања ризицима од редовних пословних активности Групе;
- Свеобухватност управљања ризицима;
- Ефективност управљања ризицима;
- Цикличност управљања ризицима;
- Развој управљања ризицима као стратешко опредељење;
- Управљање ризицима је део пословне културе.

Начела управљања лошом активом односно ризичним пласманима обухватају:

- Активно управљање ризичним пласманима;
- Превентивне мере и активности у циљу минимизирања даљег погоршања квалитета активе;
- Дефинисање стратегија управљања лошом активом - скуп активности и мера у циљу опоравка финансијског стања дужника или покретање одговарајућих поступака принудне наплате;
- Рану идентификацију дужника који се суочавају са финансијским тешкоћама или су у доцњи или статусу неизмирења обавеза (Watch lista);
- Процену финансијског стања дужника;
- Сет индикатора за укључивање дужника у делокруг организационе јединице надлежне за управљање лошом активом;
- Сегментацију лоше активе;
- Начело материјалности при дефинисању могућих мера;
- Већа учесталост праћења вредности средстава обезбеђења и средстава стечених наплатом;
- Организациона одвојеност Сектора за превенцију и управљање ризичним пласманима;
- Транспарентно извештавање.

Политике управљања појединим врстама ризика ближе дефинишу:

- Начин организовања процеса управљања ризицима банкарске Групе и јасна разграничења одговорности запослених у свим фазама тог процеса, укључујући и процес управљања лошом активом, односно ризичним пласманима;
- Начин процене ризичног профила банкарске Групе и методологије за идентификовање и мерење, односно процену ризика;
- Начине праћења и контроле ризика и успостављање система лимита, односно врсте лимита које банкарска Група користи и њихову структуру;
- Начин одлучивања и поступања у случају прекорачења успостављених лимита, уз дефинисање изузетних околности у којима је могуће одобравање прекорачења у законским оквирима;
- Мере за ублажавање ризика и правила за примену тих мера;
- Начин и методологију за спровођење процеса интерне процене адекватности капитала банкарске Групе;
- Принципе функционисања система унутрашњих контрола;
- Оквир и учесталост стрес тестирања, као и поступање у случајевима неповољних резултата стрес тестова.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

Процедурама управљања ризицима Група ближе дефинише процес управљања ризицима и надлежности и одговорности свих организационих делова матичне Банке и чланица банкарске Групе у систему управљања ризицима.

Појединачним методологијама чланице Групе су детаљније прописале методе и приступе који се користе у систему управљања ризицима.

Надлежности

Управни одбор је надлежан и одговоран за усвајање стратегије и политика управљања ризицима и стратегије управљања капиталом, успостављање система унутрашњих контрола у Банци и врши надзор над његовом ефикасношћу, надзор над радом Извршног одбора, усвајање тромесечних извештаја о управљању ризицима, усвајање Плана опоравка, као и спровођење процеса интерне процене адекватности капитала и друго.

Извршни одбор је надлежан и одговоран за спровођење стратегије и политика управљања ризицима и стратегију управљања капиталом усвајањем процедура за управљање ризицима, односно идентификовање, мерење и процену ризика, и обезбеђивањем њихове примене и извештавањем Управног одбора у вези с тим активностима. Такође, Извршни одбор анализира систем управљања ризицима и најмање тромесечно извештава Управни одбор о нивоу изложености ризицима и управљању ризицима и одлучује, уз претходну сагласност Управног одбора, о сваком повећању изложености Групе према лицу повезаном са Групом и о томе обавештава Управни одбор.

Одбор за ревизију (Одбор за праћење пословања) је надлежан и одговоран за анализу и надзор примене и адекватног спровођења усвојених стратегија и политика за управљање ризицима и система унутрашњих контрола матичне Банке и Групе. Најмање једном месечно извештава Управни одбор о својим активностима и утврђеним неправилностима и предлаже начин на који ће се оне отклонити, предлаже унапређење политика и процедура управљања ризицима и спровођења система унутрашњих контрола.

Одбор за управљање активом и пасивом је надлежан и одговоран за праћење изложености ризицима који произлазе из структуре билансних потраживања, обавеза и ванбилансних ставки, као и предлагање мера за управљање каматним ризиком и ризиком ликвидности. Свака чланица Групе има Одбор за управљање активом и пасивом.

Кредитни одбор одлучује о кредитним захтевима, као и поступањима са проблематичним потраживањима у оквирима утврђеним актима матичне Банке, анализира изложеност матичне Банке кредитном, каматном и валутном ризику, анализира кредитни портфолио, а такође предлаже мере Извршном одбору матичне Банке. Свака чланица Групе има кредитни одбор који одлучује у оквиру својих надлежности и лимита.

Функција управљања ризицима матичне Банке дефинише и предлаже за усвајање стратегију, политике, процедуре и методологије управљања ризицима, идентификује, мери, ублажава, прати и контролише и извештава о ризицима којима је матична Банка и Група изложена у свом пословању. Такође, надлежна је за развијање модела и методологија за идентификовање, мерење, ублажавање, праћење и контролу ризика, као и за извештавање надлежних органа банкарске Групе.

Сектор управљања средствима и билансом банке матичне Банке је одговоран за управљање средствима и ликвидношћу, као и управљање активом и пасивом на нивоу Групе. Такође, учествује и у управљању ризиком ликвидности, каматним ризиком и девизним ризиком.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

Надлежности (наставак)

Функција унутрашње ревизије је одговорна за континуираноспровођење независног вредновања система управљања ризицима на нивоу Групе, као и за редовну процену адекватности, поузданости и ефикасности система унутрашњих контрола. Унутрашња ревизија о својим налазима и препорукама извештава Одбор за ревизију и Управни одбор.

Функција контроле усклађености пословања дужна је да најмање једном годишње идентификује и процењује ризике усклађености пословања матичне Банке, као и чланица Групе, и предлаже планове управљања ризицима, о чему саставља извештај који доставља Извршном одбору и Одбору за праћење пословања матичне Банке.

Процес управљања ризицима

На нивоу банкарске Групе редовно се мере, односно процењује ризике које је идентификовала у свом пословању. Мерење подразумева примену квалитативних и квантитативних метода и модела мерења који омогућују уочавање промена у профилу ризика и процену нових ризика.

За све идентификоване ризике Група одређује њихову значајност која је заснована на свеобухватној процени ризика који су својствени појединим пословима, производима, активностима и процесима Групе.

Ублажавање ризика подразумева диверсификацију, пренос, смањење и/или избегавање ризика, а Група га спроводи у складу са ризичним профилем, склоношћу ка ризицима и толеранцијом према ризицима.

Праћење и контрола ризика се спроводе кроз континуирано праћење изложености по различитим критеријумима, као и кроз праћење и контролу лимита које је Група успоставила, који зависе од пословне стратегије и тржишног окружења, као и од нивоа ризика који је Група спремна да прихвати.

Група је успоставила систем редовног извештавања о изложености ризицима и ризичном профилу, који омогућује релевантним запосленима на свим нивоима организационе структуре у Групи правовремене, тачне и довољно детаљне информације које су потребне за доношење пословних одлука и ефикасно управљање ризицима, односно сигурно и стабилно пословање.

Врсте ризика

Банкарска Група је у пословању посебно изложена следећим врстама ризика: кредитном и са њим повезаним ризицима, ризику ликвидности, тржишном ризику, оперативном ризику, ризику улагања, ризику концентрације, изложености и ризику земље, као и свим осталим ризицима који се могу појавити при редовном пословању чланица Групе.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик

Кредитни ризик је ризик могућности настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Групе услед неизвршења обавеза дужника према чланицама Групе.

Чланице Групе имају дефинисане критеријуме одобравања кредита, измене услова, продужења рока и реструктурирања потраживања, који су прописани процедурама и методологијама одобравања пласмана и управљања ризицима.

Пре одобрења пласмана чланице Групе процењују кредитну способност дужника као примарни извор отплате пласмана на основу интерно дефинисаних критеријума и понуђени колатерал као секундарни извор наплате. На основу идентификованог и измереног нивоа кредитног ризика (процене финансијског стања и кредитне способности дужника, као и вредности и правне сигурности кредитне заштите и других релевантних фактора) и независног мишљења о ризику, надлежн лица, одбори и органи чланица Групе, сагласно дефинисаном систему одлучивања доносе одлуку о одобрењу/изменама пласмана.

Доношење одлука о излагању кредитном ризику, Група је дефинисала кроз систем одлучивања у зависности од врсте клијената и нивоа изложености. Доносиоци кредитних одлука су: лица са посебним овлашћењима из Функције управљања ризицима, Кредитни одбор, Извршни одбор и Управни одбор.

Приликом доношења одлука, поштује се принцип двоструке контроле тзв. „принцип четворо очију“, којим се обезбеђује да увек постоји страна која предлаже и страна која одобрава одређени пласман.

Организациони модел система управљања кредитним ризиком Групе обезбеђује адекватну комуникацију, размену информација и сарадњу на свим организационим нивоима, а такође обезбеђује јасну, оперативну и организациону раздвојеност функције за независно управљање ризицима и активности подршке с једне стране, од активности преузимања ризика, са друге стране, односно поделу дужности, надлежности и одговорности. Група је успоставила и адекватан информациони систем који подразумева потпуну информисаност лица укључених у систем управљања кредитним ризиком и одговарајуће извештавање руководства Групе.

У складу са обимом, врстом и сложености послова које обавља, Група је организовала процес управљања кредитном ризиком и јасно разграничила одговорности запослених у свим фазама тог процеса.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

Прихватљив ниво изложености кредитном ризику Групе у складу је са дефинисаном Стратегијом управљања ризицима и зависи од структуре портфолија Групе, на основу које се врши лимитирање могућих утицаја негативних ефеката на финансијски резултат и адекватност капитала.

Основна начела управљања кредитним ризиком су:

- Управљање кредитним ризиком на нивоу појединачних пласмана и на нивоу целокупног портфолија Групе;
- Одржавање нивоа кредитног ризика који минимизира негативан утицај на финансијски резултат и капитал;
- Рангирање пласмана у складу са њиховом ризичношћу;
- Пословање у складу са добрим праксама за одобравање пласмана;
- Обезбеђење адекватних контрола за управљање кредитним ризиком.

У циљу управљања кредитним ризиком, чланице Групе настоје да послују са клијентима добре кредитне способности и прибављају одговарајуће инструменте обезбеђења плаћања. Чланице Групе оцењују кредитну способност сваког клијента у моменту подношења захтева и врше мониторинг дужника, пласмана и колатерала, како би биле у могућности да предузму одговарајуће активности у циљу наплате потраживања.

Све чланице Групе врше квантитативно и/или квалитативно мерење, односно процену идентификованог кредитног ризика. Процес мерења кредитног ризика је заснован на мерењу нивоа ризичности појединачног пласмана на основу интерног система рејтинга.

Рејтинг систем је инструмент за доношење појединачних одлука и процењивање нивоа ризика појединачног пласмана. Поред наведеног, рејтинг систем служи за процењивање нивоа ризика укупног портфолија, а користи се и у поступку обезвређења пласмана у циљу рангирања нивоа ризичности и исказивања реалне вредности потраживања. Интерни систем рејтинга подлеже редовној ревизији и унапређењу.

Ради адекватног и ефикасног управљања ризицима којима су изложене у свом пословању, матична Банка и чланице групе поштују и начела прописана регулативом својих Централних банака, која захтевају класификацију сваког пласмана на основу прописаног оквира и обрачун резерве за процењене губитке.

Ублажавање кредитног ризика подразумева одржавање ризика на прихватљивом нивоу за ризични профил Групе, односно одржавање прихватљивог нивоа квалитета кредитног портфолија Групе.

Основне технике ублажавања кредитног ризика су:

- Лимити изложености – ризик концентрације;
- Диверсификовање улагања;
- Средства обезбеђења.

Лимити изложености по основу појединачног дужника заснивају се на процени кредитне способности дужника, а лимити изложености на нивоу портфолија усмерени су на ограничење концентрације изложености у портфолију. Групе континуирано контролише кретање кредитног ризика у оквиру дефинисаног ризичног профила.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

Ризик концентрације обухвата: велику изложеност (изложеност према једном лицу или групи повезаних лица и лицима повезаним са Групом), групе изложености са истим или сличним факторима ризика као што су привредни сектори, врсте производа, географска подручја и слично, и инструменте кредитне заштите.

Група прати изложеност према дефинисаним лимитима са истим или сличним факторима ризика, и у зависности од општих економских кретања, кретања у појединим делатностима и географским подручјима, вредности предвиђеним Бизнис планом Групе, редовно врши преиспитивање дефинисаних лимита и предлаже редефинисање истих у случају промене фактора ризика.

Одлуком о управљању ризиком концентрације по основу изложености банке одређеним врстама производа, Народна банка Србије је од 01.01.2019. године, прописала банкама да прате и ризик концентрације, односно изложености банке према групама производа, првенствено изложености по основу готовинских, потрошачких и осталих кредита одобрених становништву уговорене рочности преко 8 година у 2019., преко 7 година у 2020. и од 2021. преко 6 година.

Праћење квалитета пласмана на нивоу појединачног дужника заснива се пре свега на обезбеђивању ажурних података о финансијском стању и кредитној способности дужника и тржишној вредности средстава обезбеђења, док се праћење кредитног ризика на нивоу портфолија врши идентификовањем промена на нивоу група клијената одређеног нивоа ризика, пласмана, колатерала, потребних резерви за очекиване и неочекиване губитке, у циљу утврђивања и управљања стањем и квалитетом активе.

Контрола кредитног ризика подразумева процес континуираног праћења пословања са дефинисаним системом лимита, нарочито када изложеност кредитном ризику тежи горњој граници дефинисаног ризичног профила, а посебно приликом увођења нових пословних производа и активности.

У циљу заштите од ризика неизвршења обавеза у пословању са клијентима, чланице Групе предузимају следеће мере за регулисање потраживања: продужење рока, реструктурирање, поравнање, преузимање средстава обезбеђења у циљу наплате потраживања, закључење уговора са заинтересованим трећим лицем, покретање судског спора и остале мере.

Уколико предузете мере регулисања пласмана, односно принудне наплате и судског поступка нису дале очекиване резултате, односно када не постоји могућност наплате потраживања у целости, иницира се предлог за трајан отпис преосталог потраживања или пренос из билансне у ванбилансну евиденцију.

Група осим кредитне изложености има и ванбилансну изложеност (плативе и чинидбене гаранције, авали, акредитиви) по основу које има потенцијалну обавезу да изврши плаћање за рачун трећих лица. За ванбилансну изложеност чланице Групе користе исте контролне процесе и процедуре који се користе за кредитни ризик, који настаје по основу билансних изложености.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

Извештавање о кредитном ризику обухвата систем интерног и екстерног извештавања, које се спроводи по утврђеној динамици у складу са дефинисаним системом извештавања:

- чланице Групе извештавају матичну Банку, на месечном нивоу;
- матична Банка извештава на консолидованој основи, полугодишње и годишње.

МСФИ 9 финансијски инструменти

Група је у 2019. години континуирано примењивала МСФИ 9 стандард. У складу са МСФИ 9 стандардом финансијска актива може се класификовати и вредновати као:

- Финансијски инструменти по амортизованом трошку (AC), пословни модел прикупљања новчаних токова главнице и камате и испуњен SPPI критеријум;
- Финансијски инструменти по фер вредности кроз остали резултат (FVOCI), испуњен SPPI, али је пословни модел прикупљање новчаних токова и продаја;
- Финансијски инструмент по фер вредности кроз биланс успеха (FVTPL).

Пословни модел Групе опредељен је као држање ради прикупљања новчаних средстава по основу главнице и камата, што је поткрепљено спроведеном анализом која указује да не постоје чињенице да се Група определила за другачији пословни модел. Са аспекта класификације и мерења, МСФИ 9 стандард захтева да се сва финансијска средства, осим власничких инструмената и деривата, процењују на основу пословног модела управљања конкретним финансијским средствима али и уговорних карактеристика новчаних токова самих инструмената (на бази тестирања SPPI критеријума). Новчани токови финансијских инструмената који се вреднују по амортизованом трошку састоје се од плаћања главнице и камате чије су компоненте накнада за временску вредност новца, трошка кредитног ризика, административни трошкова и профитна маржа.

Власнички инструменти, у лица која нису зависна, а који се не држе ради трговине се класификују као средства чија се вредност процењује по фер вредности кроз остали резултат, са накнадом рекласификацијом добитка и губитка кроз биланс успеха.

Такође, применом МСФИ 9 стандарда, Група обрачунава обезвређење и за кредитне пласмане дате државама и Централним банкама чланица Групе (за средства која нису одмах расположива) које се евидентира на терет биланса успеха, као и обезвређење по основу хартија од вредности које евидентира кроз остали укупни резултат.

Идентификовање проблематичних и реструктуританих потраживања

Чланице Групе прате квалитет портфолија на основу идентификовања и анализе раних сигнала упозорења код клијената. Сигнали упозорења се континуирано прате и на основу анализе истих, клијенти се сврставају у категорију Стандардни, Потенцијално ризични (Watch list) и NPL клијенти (клијенти са проблематичним потраживањима).

У складу са применом МСФИ 9 стандарда, почев од 01.01.2018. године, Група је увела и нивое обезвређења (ниво 1, ниво 2 и ниво 3) који прате статус клијента. Стандардни клијенти се сврставају у ниво 1, клијенти код којих је идентификовано повећање кредитног ризика (Watch list клијенти, погоршање кредитног ризика у односу на тренутак одобрења, дани кашњења од 31 дан до 90 дана) сврставају се у ниво 2, а NPL клијенти се сврставају у ниво 3. Клијенти који се налазе у нивоима 1 и 2 се обезвређују на групној основи, док клијенти из нивоа 3, уз испуњење критеријума материјалне значајности, се обезвређују појединачно. NPL клијенти који се налазе у нивоу 3, а имају мање материјално значајну изложеност, обезвређују се на групној основи уважавајући захтеве МСФИ 9 стандарда у делу најмање 2 сценарија наплате.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

Реструктурирани непроблематични клијенти се сврставају у категорију потенцијално ризичних клијената, односно у ниво 2 обезвређења, док се реструктурирани проблематични сврставају у категорију клијената са проблематичним потраживањима, односно категоризују се у ниво 3 обезвређења.

Сврха праћења квалитета портфолија је спречавање директног трансфера Стандардних клијената у категорију клијената са проблематичним потраживањима без претходног идентификовања клијената као потенцијално ризичних и без спровођења радњи превенције настанка ризичних пласмана, односно ублажавања и смањивања кредитног ризика путем спровођења адекватне стратегије и акционих планова. Потенцијално ризични клијенти се прате чешће у односу на Стандардне клијенте и уколико се утврди даље повећање кредитног ризика, клијенти се свртавају у категорију клијената са проблематичним потраживањима.

Под проблематичним потраживањима подразумевају се сва потраживања која касне у измиривању обавеза преко 90 дана, по било којој материјално значајној обавези према Банци, њеном матичном или подређеним друштвима, потраживања код којих је на основу финансијског стања процењено да дужник неће моћи да измири своје обавезе у целости не узимајући у обзир могућност реализације инструмената кредитне заштите (без обзира да ли касни у измиривању обавеза), потраживања за која је утврђен износ обезвређења на појединачној основи. Проблематичним се сматрају и потраживања по основу: престанка евидентирања прихода од камата, провизија и накнада у билансу успеха, специфичних прилагођавања за кредитни ризик која су обрачуната због значајног погоршања кредитног квалитета које је уследило након настанка изложености, значајног губитка који се остварује уступањем потраживања, реструктурирања потраживања извршеног услед финансијских тешкоћа дужника, као и подношења предлога за покретање стечајног поступка над дужником. Проблематичним потраживањима сматрају се сва потраживања од дужника, уколико је једно потраживање класификовано у групу проблематичних потраживања.

Реструктурирање потраживања је одобравање, због финансијских потешкоћа дужника, уступака у вези са отплатом појединачног потраживања који не би били одобрени да дужник није у тим потешкоћама, без обзира да ли има доспелих обавеза, да ли је то потраживање обезвређено и да ли је за њега наступио статус неизмирења обавеза. Реструктурирање се врши на један од следећих начина: променом услова под којима је потраживање настало, нарочито ако су накнадно уговорени услови отплате повољнији у односу на првобитно уговорене (смањење каматне стопе, отпис дела главнице и/или камате, промена датума доспећа и др), као и рефинасирањем потраживања. Овакве околности се често у пракси називају „forbearance“. Поред наведеног, у категорију реструктурираних потраживања сврставају се и потраживања код којих је:

- извршена промена уговорених услова отплате проблематичних потраживања или која би, у одсуству наведених измена, била сврстана у категорију проблематичних, потраживања,
- извршена промена уговорених услова отплате потраживања која доводи до потпуног или делимичног отписа у материјално значајном износу,
- чланице Групе активирале уговорене клаузуле о реструктурирању на основу којих се услови отплате мењају услед наступања одређених догађаја (уграђене клаузуле) према дужнику од кога је потраживање већ класификовано у групу проблематичних потраживања или би било тако класификовано да нису активирани те клаузуле,
- уколико је дужник истовремено када је одобрено ново потраживање (или у кратком периоду пре или после тог одобравања) извршио плаћање по основу другог потраживања Групе (или другог правног лица према коме је уступљено потраживање према том дужнику), а које је било класификовано или је испуњавало услове да буде класификовано у групу проблематичних или би, у одсуству новог потраживања, било класификовано у наведеној групи, односно испуњавало те услове.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

У складу са применом МСФИ 9 стандарда, свако реструктурирање потраживања услед финансисјких потешкоћа сматра се модификованим или промењеним финансијским средством.

Модификације које проузрокују престанак признавања старог финансијског средства и иницијално признавање новог, а које су биле мотивисане падом у кредитној способности и отплатном капацитету, воде иницијалном признавању финансијских средстава које стандард дефинише као „РОСИ“, тј. средства која су обезвређена у моменту иницијалног признавања и иницијално се вреднују по фер вредности. Они у моменту иницијалног признавања немају обезвређење, али је потребно укључити очекиване кредитне губитке током века трајања средства у обрачун ефективне каматне стопе.

Самим тим, Група укључује иницијалне очекиване кредитне губитке у процену новчаних токова, приликом обрачуна кредитно-прилагођене ефективне каматне стопе финансијског средства за које се сматра да су обезвређена у моменту иницијалног признавања. Такође, за потребе обрачуна обезвређења, ова средства ће за цео период трајања остати у нивоу 3.

МСФИ 9 у случају значајне модификације финансијског инструмента указује на потребу за престанком признавања старог финансијског средства и признавањем новог по фер вредности на дан признавања.

Престанак признавања доводи до трајног добитка или губитка, који се признаје у оквиру биланса успеха, а једнаког разлици између амортизоване вредности старог финансијског средства и фер вредности новог финансијског средства умањеног за износ очекиваних кредитних губитака признатих као обезвређење на новом финансијском средству.

Приликом сваке промене кредитних услова, код пласмана који нису у статусу проблематичних (ПЛ) клијената, као и код лоших (НПЛ) клијената, Група израчунава 10% тест у циљу утврђивања да ли се ради о значајној или мање значајној модификацији.

Група у свом систему евидентира сваку модификацију средства, без обзира да ли се ради о мање значајној или значајној модификацији, и без обзира да ли је модификација настала због промене тржишних услова код добрих (ПЛ) клијената или је настала због проблема у пословању лоших (НПЛ) клијената.

Чланице Групе редовно прате предузете мере за реструктурирање ризичних пласмана и контролишу правовременост предузимања ових мера. Праћење предузетих мера, односно реализација истих, као што је нпр. измирење доспелих обавеза, врши се на дневном нивоу. Мониторинг пословања реструктурираних клијената обавља се редовно на сваких 6 месеци или чешће у случају потребе. Анализа финансијских извештаја, анализа задужености, провера адекватности обезбеђења мониторинг свеукупног пословања стратегија према дужницима представљају кључне тачке поменутог мониторинга.

Реструктурирано потраживање које је класификовано у групу проблематичних потраживања чланице Групе након истека годину дана од дана његовог реструктурирања, класификују у групу потраживања која се не сматрају проблематичним ако су испуњени следећи услови:

- није утврђен износ обезвређења за реструктурирано потраживање и није наступио статус неизмирења обавеза;
- у последњих 12 месеци извршене су уплате благовремено или са доцњом не дужом од 30 дана, у складу са измењеним условима отплате;
- на основу анализе финансијског стања, односно кредитне способности дужника, оцењено је да ће дужник моћи да измири обавезе у целости у складу са измењеним условима отплате.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

Ризик промене квалитета активе – умањење имовине

Квалитет активе Групе се мери степеном изложености појединим категоријама ризика према критеријумима дефинисаним интерним системом рејтинга. Интерни систем рејтинга се заснива на квантитативним и квалитативним параметрима за одређивање рејтинга дужника. Рејтинг скала садржи пет категорија ризика, које су подељене на 17 подкатегорија. Различите изложености према истом дужнику опредељују исту категорију рејтинга, без обзира на специфичности различитих врста кредита.

Група користи различите рејтинг моделе за кредитни ризик у зависности од врсте клијената. Израчунавање рејтинга врши се на месечном нивоу на основу квалитативних и квантитативних параметара и благовремености у измиривању обавеза.

Низак ниво ризика подразумева пословање са клијентима добре кредитне способности и прихватљив је за Групу (категорије рејтинга 1 и 2), повишен ниво ризика представља пословање са клијентима који имају одређене проблеме у пословању, а могу негативно да утичу на измирење обавеза и чије пословање се интензивно прати (категорија рејтинга 3 и 4) и висок ниво ризика означава клијенте са негативним резултатима пословања и лошом кредитном историјом (категорије ризика 4д, 4дд и 5). Категорија ризика 4, подељена на три подкатегорије и то: 4 – неризични клијенти (РЕ), 4Д ризични клијенти (NPE) са доцњом до 90 дана и 4ДД ризични клијенти (NPE) са доцњом од 91 до 180 дана.

Група се штити од ризика промене квалитета активе кроз континуирано праћење пословања клијената, идентификовање промена које могу настати погоршањем стања дужника, кашњењем у отплати или променама у окружењу, као и прибављањем одговарајућих средстава обезбеђења.

Ризик промене вредности активе–умањење имовине.

Обезвређење пласмана има за циљ обезбеђење разумног, опрезног и правовременог утврђивања губитака, како би се заштитио капитал Групе у периоду када губитак буде и дефинитивно потврђен (реализован) због немогућности наплате уговорених износа или одливом средстава за измирење потенцијалних обавеза.

Обезвређење пласмана и резервисања врше се само онда када постоји оправдан основ, односно када постоји објективан доказ о обезвређењу као последица догађаја који су настали након почетног признавања кредита, а који неповољно утичу на будуће новчане токове од кредита.

Главни елементи у процени обезвређења пласмана су следећи: прекорачење рока плаћања главнице или камате, тешкоће у новчаним токовима корисника кредита (финансијске тешкоће), опадање кредитног рејтинга или промене првобитних услова из уговора и друго.

Обезвређење пласмана се врши на основу процене очекиваних будућих новчаних токова из пословања клијената или реализацијом средстава обезбеђења, уколико се процени да ће реално кредит бити намирен из тих средстава.

Чланице Групе врше процену обезвређења потраживања на групној и појединачној основи.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

Појединачно и групно процењивање у нивоу 3

Чланице Групе процењују исправку вредности за сваки појединачно значајан пласман са статусом неизмиривања обавеза – defaulta (ризичан пласман, подкатегија ризика 4Д, 4ДД и категорија 5, према интерном систему рејтинга), односно пласмани који су класификовани у ниво 3 у складу са МСФИ 9 стандардом. Том приликом се узимају у обзир финансијска позиција корисника кредита, одрживост бизнис плана, његова способност да побољша своје перформансе у случају финансијских тешкоћа, пројектовани приходи, расположивост других врста финансијске подршке и вредност колатерала која се може реализовати, као и очекивани новчани токови. Уколико дође до нових информација које према процени битно мењају кредитну способност клијента, вредност колатерала и извесност испуњења обавеза клијента према чланицама Групе, врши се нова процена обезвређења пласмана.

Праг материјалне значајности чланице Групе одређују на основу анализе вредносне структуре портфолиа по врстама клијената и производа.

Исправка вредности на појединачној основи се обрачунава уколико постоје објективни докази обезвређења који су резултат једног или више догађаја насталих након иницијалног признавања финансијског средства и уколико постоји мерљиво смањење будућих токова готовине.

Појединачно процењивање

Објективним доказима који указују на потребу обезвређења пласмана, сматра се:

- када финансијско стање дужника указује на знатне проблеме у његовом пословању;
- када постоје подаци о неизмирењу обавеза, учесталом кашњењу у отплати или неиспуњавању других уговорних одредаба;
- када чланице Групе, услед финансијских потешкоћа дужника, битно промени услове отплате потраживања у односу на оне који су првобитно уговорени;
- дужник не може да измири своје обавезе у целости без реализације средства обезбеђења
- непрекидна блокада рачуна преко 60 дана;
- када постоје извесне значајне финансијске потешкоће у пословању клијента (банкротство, ликвидација, стечај или нека друга врста финансијске реорганизације дужника) и слично.

Докази се могу документовати и анализом у Watch процесу, информацијом о повећаном степену ризика дужника.

Поред тога, документацију потребну као доказ за обезвређење пласмана, представљају и докази за процену очекиваних прилива по пласману, који се пре свега односе на документацију о планираним будућим новчаним токовима дужника.

Када постоје објективни докази, износ обезвређења се обрачунава као разлика између бруто књиговодствене вредности средстава и садашње вредности процењених будућих токова готовине при чему Група уважава постојање више сценарија наплате приликом процене очекиваних будућих токова готовине у складу са МСФИ 9 стандардом, који се примењује од 01.01.2018. године. Том приликом, сценарија која се могу узети у обзир су сценарија из пословања (реструктурирање/споразуми и слично), сценарија из реализација колатерала (вансудски/судски/стечај и остало) и продаја потраживања. Вероватноће одређеног сценарија Група процењује на основу историјске реализације и наплате проблематичних случајева, специфичностима појединачног клијента као и предвиђањем будућих могућих исхода, при чему је збир свих сценарија 100%.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

За групу мање материјалних потраживања која се налазе и нивоу 3, приликом обрачуна обезвређења користе се такође више сценарија наплате, која се примењују са одређеним вероватноћама, где су те вероватноће израчунате на основу статистичких модела користећи историјске податке о наплати.

Групно процењивање

Обезвређење се процењује групно по свим пласманима код којих није идентификован објективни доказ обезвређења и налазе се у нивоу 1 – стандард клијенти и у нивоу 2 – клијенти са идентификованим повећањем кредитног ризика, као и потраживања по основу провизија и других потраживања која немају елементе за свођење на садашњу вредност.

Групна процена се врши по групама према сличним карактеристикама у погледу кредитног ризика које се формирају на основу интерно прописане методологије (по врстама клијената у сектору привреде и по бонитетним групама по врстама пласмана у сектору становништва), базиране на систему интерног рејтинга и то на месечном нивоу. Методологија за обезвређење је значајно промењена и уместо приступа реализованог губитка у складу са MPC 39, примењује се принцип будућег очекиваног губитка, у складу са МСФИ 9, кроз укључивање утицаја очекиваног кретања макроекономских варијабли на будуће кретање вероватноће губитка на бази статистички доказаних међузависности.

У складу са МСФИ 9, обезвређење се одмерава на следећи начин:

- Ниво 1 - Кредити код којих није идентификовано погоршање кредитног ризика у односу на тренутак првобитног признавања. Група обрачунава трошак обезвређења базиран на 12-месечним очекиваним кредитним губицима;
- Ниво 2 - Кредити код којих је идентификовано значајно погоршање кредитног ризика у односу на тренутак првобитног признавања. Група обрачунава трошак обезвређења базиран на очекиваним кредитним губицима за цео животни век инструмента.

Трошкови обезвређења финансијских инструмената, код којих се не сматра да постоји значајно погоршање кредитног ризика, обрачунати су на основу 12-месечних очекиваних губитака (ECL). У Ниво 1 укључене су и изложености према државама и Централним банкама чланица Групе и друге изложености са пондером кредитног ризика 0, у складу са Одлуком о адекватности капитала банке, изузев изложености по основу обавезне резерве и сличаних изложености по основу којих очекивани кредитни губици теже 0.

Сви финансијски инструменти код којих је реализовано погоршање кредитног ризика класификовани су у ниво 2 и трошкови обезвређења обрачунати су на основу очекиваних губитака за цео животни век инструмента.

Група разматра да ли постоји значајан раст кредитног ризика од иницијалног признавања средства у односу на ризик неизмирења на крају сваког извештајног периода. Идентификовање значајног погоршања кредитног ризика базира се на дефинисаним квантитативним и квалитативним критеријумима (као што су сигнали раног упозорења, доцњи преко 30 дана и слично).

У 2019. години, Група је унапредила Методологију процене обезвређења у делу додатних критеријума за укључивање клијената у ниво 2, где је укључен и квантитативни критеријум за погоршање кредитног ризика од тренутка одобравања пласмана до датума обрачуна обезвређења.

Група обрачунава трошкове обезвређења дужничких хартија од вредности које се вреднују по фер вредности кроз остали резултат (FVOCI), као акумулирани износ обезвређења који такође утиче и на Биланс успеха. Међутим, очекивани кредитни губици не умањују износ бруто финансијске активе у билансу стања.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)**4.1. Кредитни ризик (наставак)**

За сектор привреде и становништва, Група обрачунава очекиване кредитне губитке (обезвређење) на следећи начин:

$$ECL = \sum_{t=1}^T (EAD_t * MPD_t * LGD_t * DF_t)$$

ECL	Expected credit loss (очекивани кредитни губитак)
EAD	Exposure at default (изложеност у тренутку default-a)
MPD	Marginal Probability of default (маргинална вероватноћа default-a)
LGD	Loss given default (губитак у случају default-a клијента)
DF	EIR based discount factor (дисконтни фактор заснован на ЕКС)

Наведена формула користи се за израчунавање очекиваних кредитних губитака (обезвређења) у нивоу 1 и 2, уз респектовање временског хоризонта.

EAD, односно изложеност у тренутку наступања статуса default-a представља процену књиговодствене вредности у складу са МСФИ 9 у моменту default-a, узимајући у обзир профил уговорених новчаних токова као и могућа коришћења средстава из одобрених линија пре момента default-a.

Изложеност услед неиспуњења обавеза (ЕАД) представља бруто књиговодствену вредност финансијских инструмената који подлежу обрачуна умањења вредности, узимајући у обзир и могућност клијента да повећа своју изложеност неиспуњењу обавеза.

За израчунавање EAD за ниво 1, Група процењује могућност неизмирења обавеза у оквиру 12 месеци за обрачун дванаестомесечног очекиваног кредитног губитка (ECL), односно, израчунава се обезвређење за кредит који се налази у нивоу 1, за који се очекује да ће резултирати немогућношћу исплате обавеза у периоду од 12 месеци од датума биланса стања. За ниво 2, изложеност по неиспуњењу обавеза се разматра за све догађаје у току животног века инструмената.

PD представља процену вероватноће неиспуњења обавеза у датом временском периоду. Неиспуњење обавеза се може десити само у одређено време током процењеног периода, уколико се није претходно престало са признавањем инструмента, а Група је још увек изложена. Група на основу историјских података израчунава PD параметар посебно у сектору привреде и сектору становништва. У сектору привреде, PD се обрачунава по врстама лица (велика предузећа, средња предузећа, мала предузећа...), а у сектору становништва по врстама производа (стамбени кредити, готовински кредити, пољопривредни кредити...). Након обрачуна историјских PD-јева, Група укључује и forward looking компоненту кроз Бета фактор који представља утицај кретања макроекономских варијабли (кретање друштвеног производа, незапослености, стопе инфлације, индустријске производње...) на будући PD. Бета фактор се израчунава помоћу статистичких и економетријских модела.

У 2019. години Група је унапредила начин укључивања forward looking компоненте у обрачун lifetime PD-ја (Бета фактор који коригује очекивано кретање default стопе предвиђено развијеним економетријским моделом узимајући у обзир реализоване PD стопе на нивоу Банке), тако што је у вредност Бета фактора укључила за сва три сценарија кретања макроекономских варијабли (оптимистични, реалан и песимистични), након чега се врши пондерисање са вероватноћама очекиване реализације наведених сценарија, како би се добио финални Бета фактор који садржи сва три сценарија (оптимистичан, реалан, песимистичан).

За обрачун обезвређења за ниво 1, Група користи једногодишње PD-јеве за првих 12 месеци, који представљају производ историјског PD и Бета фактора израчунатог за прву годину.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

Код обрачуна обезвређења за ниво 2, где се обезвређење обрачунава за сваку годину трајања финансијског средства, Група користи маргинални PD који представља разлику два кумулативна PD, између $t+1$ и t , где t представља временски период од једне године. Кумулативни PD се односи на вероватноћу default-а која ће се десити закључно са периодом t . Вероватноћа да ће се реализовати default пре или закључно са роком доспећа T одговара lifetime PD-ју, односно вероватноћи default-а за цео период живота финансијског инструмента.

Вредности параметра PD ажурирају се на полугодишњем нивоу (за датуме 30.06. и 31.12.) и примењују у наредној половини године, осим за 31.12. када се примењује PD параметар за 31.12.

LGD Губитак у случају неизмирења обавеза је процена губитака који се јавља у случају неизмирења обавеза у одређено време. Заснива се на разлици између уговорених новчаних токова и новчаних токова које би кредитор очекивао да прими, укључујући и реализацију било којег колатерала. То је обично изражено као проценат EAD-а. Група у својој процени кредитних губитака одмерених у складу са Методологијом процене обезвређења и МСФИ 9 стандардом, жели да одрази могућност наплате новчаних токова како из редовних новчаних токова, али и из реализације колатерала и других средстава обезбеђења, који су директно повезани са финансијским инструментом. У том смислу, Група примењује генерално концепт одвојеног LGD secured и LGD unsecured параметра у зависности од степена обезбеђености појединачног пласмана. За потребе обрачуна LGD secured-а, односно очекиване стопе губитка након реализације колатерала, Група узима у обзир све интерно расположиве колатерале где постоји процена о могућој наплативости.

Последњи корак у обрачуну обезвређења је дисконтни фактор - DF у циљу свођења на садашњу вредност. За дисконтовање се користи иницијална ефективна каматна стопа у чији обрачун улазе само оне камате и накнаде које се могу идентификовати као директан приход Групе. У нивоу 2, период на који се врши дисконтовање, зависи од рока трајања финансијског средства, док је у нивоу 1, временски фактор увек једнак једној години (12 месеци).

За обрачун обезвређења за изложености према државама, финансијским институцијама и обезвређење хартија од вредности, Група користи другачији начин обрачуна обезвређења. Група не поседује адекватну историју у погледу миграција и default-а изложености према државама и финансијским институцијама. Приликом процене обезвређења и ризика default-а изложености по основу финансијских инструмената држава, њених органа, централних банака као и финансијских институција, ослања се на истраживања и податке екстерне рејтинг агенције Moody's. Том приликом користи све расположиве изворе до којих може доћи без употребе прекомерног трошка или труда, како би адекватно утврдила вероватноћу default-а а за потребе обрачуна обезвређења. Вероватноћа default-а за период од годину дана је утврђена као вероватноћа миграције из утврђеног екстерног рејтинга уговорне стране (или рејтинга сродне уговорне стране уколико не постоји доступан екстерни рејтинг), у статус default-а. Кумулативни PD се одређује једноставно експоненцијалним дизањем на степен једногодишњих стопа default-а, на следећи начин:

$$CPD_t = 1 - e^{-(\text{default rate} \cdot t)}$$

Вредности годишње стопе PD које се користе у обрачуну обезвређења ХОВ и финансијских институција своде се на месечне.

За LGD unsecured параметар користи вредност прописану за изложености према државама и финансијским организацијама, у складу са базелским стандардима. LGD secured (ако постоји средство обезбеђења) користи се на исти начин као код привреде и становништва.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

Обезвређење пласмана привреди, становништву, државама и финансијским институцијама умањује вредност пласмана и признаје се као расход у оквиру биланса успеха, а обезвређење хартија од вредности се евидентира кроз остали резултат.

Утврђивање вероватног губитка по ванбилансним ставкама

Утврђивање појединачног вероватног губитка по ванбилансним ставкама (потенцијалним обавезама – плативих и чинидбених гаранција, акредитива, авала и других ванбилансних ставки) врши се када се процени да постоји довољно извесно очекивање да ће доћи до одлива средстава за измирење потенцијалне обавезе и дужник се налази у нивоу 3. Такође, за ниво 1 и 2, Група утврђује процену вероватног губитка по ванбилансним ставкама за све ванбилансне ставке, укључујући и неискоришћене преузете обавезе. Начин обезвређења ванбилансних ставки за ниво 1 и ниво 2 је исти као обезвређење билансних потраживања осим у делу признавања EAD-а. Код процене вероватног губитка по ванбилансним ставкама, Група умањује изложеност за фактор конверзије (CCF). У складу са МСФИ 9 стандардом, Група је на основу искуства обрачунала факторе кредитне конверзије (CCF), који представљају вероватноћу конверзије ванбилансних изложености у билансне и закључила да не располаже довољним бројем историјских података за дефинисање CCF. Због тога, Група користи најбољу апроксимацију CCF, а то су фактори конверзије дефинисани регулативом Централних банака чланица Групе. За неискоришћене преузете обавезе, за које је Група уговорила безусловну отказивост уговора или могућност отказа уговорене обавезе ако клијент прекрши уговорене ковенанте, Група не обрачунава резервисања по основу неискоришћених преузетих обавеза.

Вероватни губитак по ванбилансним ставкама признаје се као расход у оквиру биланса успеха.

Средства заштите од кредитног ризика (колатерал)

У циљу заштите од изложености кредитном ризику, најчешћа пракса коју чланице Групе користе, поред редовног праћења пословања клијената, је и прибављање инструмената обезбеђења (колатерала), којима се обезбеђује наплата потраживања и минимизира кредитни ризик. Износ и врста потребног колатерала зависи од процене кредитног ризика друге уговорне стране.

Као стандардне инструменте обезбеђења чланице Групе од клијената прибављају уговорно овлашћење и менице, док се као додатни инструменти, у зависности од процене кредитног ризика, и врсте пласмана уговарају:

- За комерцијалне кредите или корпорацијске кредите и кредите за мале бизнисе – залог на покретним и непокретним стварима (хипотеке), депозити, банкарске, корпоративне и гаранције државе, јемства, залог на хартијама од вредности, уделима и потраживањима;
- За кредите становништву – хипотеке на непокретносима, депозити, јемства солидарног дужника, осигурање Националне корпорације за осигуравање стамбених кредита код матичне Банке, животно осигурање и друго;
- За позајмљене вредносне папире и уговоре о реоткупу – новац или вредносни папире.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

Приликом процене непокретности или залоге на покретној имовини, чланице Групе обезбеђују стручну и независну процену вредности непокретности од стране овлашћених проценитеља, како би потенцијални ризик од нереалне процене свела на најмање могућу меру. Непокретност, роба, опрема и остале покретне ствари које су предмет залоге морају бити и осигуране од стране осигуравајућег друштва прихватљивог за Групу, а полисе винкулиране у корист Групе.

У циљу заштите од промене тржишних вредности колатерала (хипотека, залога, хартија од вредности и сл.), процењена вредност колатерала се коригује за дефинисани проценат (haircut) у зависности од врсте колатерала и локације, који се редовно преиспитују и ревидирају. На овај начин Група са штити од потенцијалних губитака по основу немогућности наплате потраживања из средстава обезбеђења.

Корективни фактор (haircut) представља разлику између процењене вредности колатерала и новчаног прилива који је могуће остварити продајом колатерала у поступку наплате. Haircut процењену тржишну вредност сваког инструмента обезбеђења своди на очекивану вредност која ће бити наплаћена његовом реализацијом у будућности, и то уважавајући волатилност тржишне вредности, могућност реализације и готовинске одливе по основу трошкова активирања и продаје (судски трошкови, трошкови пореза који падају на терет продавца, трошкови консултаната и оглашавања и остали трошкови), очекивани пад тржишне вредности од тренутка процене до тренутка планиране реализације, као и својствену неизвесност у утврђивању вредности.

Чланице Групе обраћају пажњу на редовну процену/вредновање колатерала. За неризичне пласмане (стандард клијенте) који се налазе у нивоу 1 и клијенте који се налазе на Watch листи – ниво 2 хипотеке на стамбеним и пословним непокретностима процењују се најмање једном у три године, од стране овлашћеног процењивача. За ризичне пласмане (NPE) који се налазе у нивоу 3, хипотеке на стамбеним објектима се процењују најмање једном у три године, хипотеке на пословним објектима (пословни простори, локали, складишта, грађевинско земљиште са и без грађевинске дозволе, пољопривредно земљиште, остало) најмање једном у 18 месеци, а хипотеке на индустријским објектима процењују се минимум једном годишње (12 месеци), од стране овлашћеног процењивача. Хартије од вредности се процењују на месечној основи за све пласмане.

Редовно праћење вредности непокретности подразумева проверу вредности непокретности на основу расположивих података и информација, поређење вредности непокретности из порфолиа са кретањима вредности на тржишту земаља чланица Групе (реализована продаја, понуда и тражња) по регионима прописаним у каталогу колатерала, коришћење статистичког модела итд. За све пословне непокретности, Група спроводи проверу вредности најмање једном годишње, а за стамбене и остале непокретности најмање једном у три године.

Вредност колатерала и тенденције кретања, чланице Групе прате и ажурирају како би се потенцијални ризик од нереалне процене свео на најмању могућу меру, а у случају потребе може захтевати и додатни колатерал у складу са закљученим уговором. Колатерали представљају секундарни извор наплате потраживања.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.1. Укупна изложеност кредитном ризику

Укупна изложеност кредитном ризику на дан 31. децембра 2019. и 2018. године, приказана је у следећем прегледу, без узимања у обзир било каквог колатерала или неке друге кредитне заштите. Наведене вредности исказане су у бруто и нето књиговодственом износу (после ефеката ублажавања по основу обезвређења).

Укупна изложеност кредитном ризику пре колатерала и других побољшања

Укупна изложеност кредитном ризику

	31.12.2019.		У хиљадама динара 31.12.2018.	
	Бруто	Нето	Бруто	Нето
I. Преглед активе	501,197,864	475,755,894	468,202,521	441,586,959
Готовина и средства код централне банке	76,654,402	76,654,402	73,992,038	73,992,039
Кредити и потраживања од банака и других финансијских институција	27,209,396	26,990,004	21,265,408	21,037,537
Кредити и потраживања од комитената	221,020,005	208,234,158	206,358,685	191,448,642
Финансијска средства (хартије од вредности и деривати)	144,480,034	144,479,432	137,520,384	137,518,790
Остала средства	10,376,428	7,602,610	9,892,999	7,153,663
Имовина	21,457,599	11,795,288	19,173,007	10,436,287
II. Ванбилансне ставке	55,934,191	55,723,796	45,669,661	45,360,450
Плативе гаранције	4,983,412	4,943,117	3,899,996	3,807,747
Чинидбене гаранције	5,754,471	5,702,687	3,628,533	3,580,265
Преузете неопозиве обавезе	44,634,858	44,540,969	37,774,785	37,632,128
Остало	561,450	537,023	366,347	340,310
Укупно (I+II)	557,132,055	531,479,690	513,872,182	486,947,408

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.1. Укупна изложеност кредитном ризику (наставак)

Промена кредита и потраживања од комитената по нивоима ризика током 2019. године

	У хиљадама динара			
	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3	Укупно
31.12.2018.	180,935,918	4,994,088	20,428,679	206,358,685
Нова потраживања	40,092,219	1,102,129	89,142	41,283,490
Смањење/Отплата потраживања	(22,258,413)	(1,485,728)	(2,956,694)	(26,700,835)
Прелазак у ниво 1	399,634	(959,698)	(305,910)	(865,974)
Прелазак у ниво 2	(6,968,196)	390,709	(198,855)	(6,776,342)
Прелазак у ниво 3	(555,124)	(233,940)	136,734	(652,330)
Прелазак из других нивоа	1,204,700	6,845,775	786,638	8,837,113
Друге промене	2,932,113	(2,214,472)	(1,181,443)	(463,802)
31.12.2019.	195,782,851	8,438,863	16,798,291	221,020,005

Промена исправки вредности кредита и потраживања од комитената по нивоима ризика током 2018. године

	У хиљадама динара			
	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3	Укупно
31.12.2018.	1,245,099	305,423	13,359,522	14,910,044
Нова потраживања	338,166	29,030	105,952	473,148
Смањење/Отплата потраживања	(277,787)	(65,597)	(1,679,445)	(2,022,829)
Прелазак у ниво 1	28,495	(23,328)	(137,088)	(131,921)
Прелазак у ниво 2	(92,657)	4,479	(67,482)	(155,660)
Прелазак у ниво 3	(4,501)	(5,939)	23,672	13,232
Прелазак из других нивоа	160,299	155,545	20,846	336,690
Друге промене	(315,865)	(254,154)	(66,838)	(636,857)
31.12.2019.	1,081,249	145,459	11,559,139	12,785,847

Током 2019. године транзиције изложености по нивоима су последице редовних пословних промена:

- транзиција у ниво 1 из нивоа 2 и 3, је последица побољшања параметара пословања према финансијским извештајима за 2018, односно услед измирења доспелих обавеза делимично или у целости (смањење доцње);
- транзиција у ниво 2 из нивоа 1, поседица је измене Методологије у делу критеријума за прелазак у ниво 2, као и повећања кредитног ризика код одређеног броја клијената;
- транзиција у ниво 3 из нивоа 1 и 2, је последица је повећања кредитног ризика (блокада рачуна дужа од 60 дана, и повећање доцње преко 90 дана у највећем делу). Током године, потраживања из нивоа 1 су се налазила у нивоу 2 пре него што су прешла у ниво 3. Смањење потраживања у нивоу 3 последица је регулисања ризичних потраживања (наплатом из колатерала и редовног пословања клијената).
- Смањење исправки вредности у другим променама највише се односи на побољшање параметара ризика којима се обезвређују ПЛ (добри) пласмани а налазили су се у портфолиу Банке 31.12.2018. године као и 31.12.2019. године.
- Друге промене углавном се односе на повећање/смањење ангажовања код клијената који нису мењали нивое на оба датума. Такође, у друге промене улази и обрачун камата, курсних разлика и друго.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.1. Укупна изложеност кредитном ризику (наставак)

Кредити и потраживања од комитената, банака и других финансијских организација по нивоима ризика

31.12.2019.	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3	Укупно	Исправка вредности			Укупно Исправке вредности	
					Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3	Исправка вредности	Нето
Стамбени	44,781,851	1,088,516	1,135,502	47,005,869	60,507	19,892	533,451	613,850	46,392,019
Готовински	37,099,788	519,553	309,188	37,928,529	185,900	23,444	234,389	443,733	37,484,796
Пољопривреда	9,359,411	131,203	276,017	9,766,631	103,736	12,524	127,686	243,946	9,522,685
Остало	4,917,081	55,704	166,639	5,139,424	40,117	2,258	159,509	201,884	4,937,540
Микро бизнис	11,129,442	1,340,718	857,497	13,327,657	163,001	32,559	427,704	623,264	12,704,393
Укупно становништво	107,287,573	3,135,694	2,744,843	113,168,110	553,261	90,677	1,482,739	2,126,677	111,041,433
Велика предузећа	33,820,703	4,177,912	6,273,603	44,272,218	135,538	43,053	3,714,018	3,892,609	40,379,609
Средња предузећа	10,930,280	383,397	1,804,172	13,117,849	63,502	3,614	1,377,025	1,444,141	11,673,708
Мала предузећа	5,682,357	327,676	1,538,864	7,548,897	34,708	2,628	923,232	960,568	6,588,329
Држава	24,493,519	413,490	170,672	25,077,681	141,136	5,464	132,088	278,688	24,798,993
Остало	13,568,419	694	4,266,137	17,835,250	153,106	21	3,930,037	4,083,164	13,752,086
Привредни клијенти	88,495,278	5,303,169	14,053,448	107,851,895	527,990	54,780	10,076,400	10,659,170	97,192,725
Укупно	195,782,851	8,438,863	16,798,291	221,020,005	1,081,251	145,457	11,559,139	12,785,847	208,234,158
Потраживања од банака	26,994,979	-	214,417	27,209,396	4,975	-	214,417	219,392	26,990,004

Напомена: Према интерној сегментацији сектор становништва обухвата физичка лица, пољопривреднике и микро бизнис (предузетнике и микро клијенте).

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.1. Укупна изложеност кредитном ризику (наставак)

Кредити и потраживања од комитената, банака и других финансијских организација по нивоима ризика

У хиљадама динара

31.12.2018.	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3	Укупно	Исправка вредности Ниво 1	Исправка вредности Ниво 2	Исправка вредности Ниво 3	Укупно Исправке вредности	Нето
Стамбени	41,169,671	1,128,707	1,649,460	43,947,838	37,690	21,066	766,147	824,902	43,122,935
Готовински	32,134,316	403,332	282,914	32,820,561	123,542	17,172	192,578	333,293	32,487,269
Пољопривреда	8,403,020	102,421	265,238	8,770,680	61,768	4,247	140,095	206,111	8,564,569
Остало	5,467,471	128,473	195,775	5,791,720	36,706	2,655	175,980	215,341	5,576,379
Микро бизнис	10,966,226	410,455	945,043	12,321,724	155,377	9,868	451,632	616,877	11,704,847
Укупно становништво	98,140,704	2,173,388	3,338,430	103,652,523	415,084	55,008	1,726,433	2,196,524	101,455,999
Велика предузећа	36,875,197	2,076,200	11,595,741	50,547,139	331,352	237,377	7,901,653	8,470,382	42,076,757
Средња предузећа	10,275,020	323,692	1,990,077	12,588,790	128,244	5,554	1,322,112	1,455,910	11,132,879
Мала предузећа	5,530,375	288,722	1,595,043	7,414,139	66,100	2,614	864,980	933,694	6,480,445
Држава	14,973,115	132,086	503,850	15,609,052	109,603	4,870	139,219	253,692	15,355,359
Остало	15,141,506	-	1,405,537	16,547,043	194,716	-	1,405,126	1,599,842	14,947,202
Привредни клијенти	82,795,214	2,820,700	17,090,248	102,706,163	830,015	250,415	11,633,089	12,713,520	89,992,643
Укупно	180,935,918	4,994,088	20,428,679	206,358,685	1,245,099	305,423	13,359,522	14,910,044	191,448,642
Потраживања од банака	21,054,117	-	211,292	21,265,409	16,579	-	211,292	227,871	21,037,538

Напомена: Према интерној сегментацији сектор становништва обухвата физичка лица, пољопривреднике и микро бизнис (предузетнике и микро клијенте).

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.1. Укупна изложеност кредитном ризику (наставак)

Промене исправки вредности потраживања у Билансу стања

	31.12.2018.	Повећање исправки вредности	Укидање исправки вредности	Друге промене	У хиљадама динара 31.12.2019.
Укупно становништво	2,196,524	1,706,047	(1,297,726)	(478,167)	2,126,678
Привредни клијенти	12,713,520	3,880,424	(5,002,693)	(932,082)	10,659,169
Укупно	14,910,044	5,586,472	(6,300,419)	(1,410,249)	12,785,847
Потраживања од банака	229,193	41,773	(53,644)	2,071	219,393

*Друге промене се односе на извршен пренос у целости обезвређених потраживања из билансне у ванбилансну евиденцију, курсне разлике и остале промене.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.1. Укупна изложеност кредитном ризику (наставак)

Проблематични кредити и потраживања – ниво 3

Проблематични кредити и потраживања су они кредити и потраживања за које је Група утврдила да постоје објективни докази који указују на обезвређење и за које не очекује наплату доспеле главнице и камате у складу са уговором о кредиту (обезвређена потраживања). Процена обезвређења код проблематичних потраживања се врши за сваки појединачно значајан пласман са статусом неизмиривања обавеза – defaulta, ниво кредитног ризика 3 (подкатегорија ризика 4Д и 4ДД према интерном систему рејтинга и категорија ризика 5), уколико постоје објективни докази обезвређења који су резултат једног или више догађаја насталих након иницијалног признавања финансијског средства и уколико постоји мерљиво смањење будућих токова готовине. Такође, у проблематичне кредите спадају и мање материјално значајни кредити који се налазе у нивоу 3, а њихово обезвређење се ради на групној основи у складу са захтевима МСФИ 9 стандарда,

Непроблематични кредити и потраживања – ниво 1 и ниво 2

За непроблематична потраживања – ниво 1 и ниво 2 (категорије рејтинга 1, 2, 3 и подкатегорија 4), обезвређење се процењује групно (необезвређена потраживања). Групна процена се врши по групама према сличним карактеристикама у погледу кредитног ризика које се формирају на основу интерно прописане методологије (бонитетне групе по врстама клијената и пласмана), базиране на систему интерног рејтинга и то на месечном нивоу.

Процена обезвређења на групној основи заснива се на вероватноћи настанка статуса неизмиривања обавеза дужника (PD) обрачунате на бази миграција у статус неизмиривања обавеза (defaulta), по врстама клијената или производима. Ценећи специфичности у пословању са клијентима, посебно се утврђују миграције за правна лица, становништво по врстама производа, и микро сегмента.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.1. Укупна изложеност кредитном ризику (наставак)

Необезвређена потраживања по данима доцње - Непроблематична потраживања, ниво 1 и 2

31.12.2019.	Ниво 1						Ниво 2						У хиљадама динара
	Није у доцњи	Доцња до 30 дана	Од 31-60 дана	Од 61-90 дана	Преко 90 дана	Укупно	Није у доцњи	Доцња до 30 дана	Од 31-60 дана	Од 61-90 дана	Преко 90 дана	Укупно	
Стамбени	44,539,639	242,212	-	-	-	44,781,851	839,158	55,654	104,072	89,632	-	1,088,516	
Готовински	34,974,192	2,125,597	-	-	-	37,099,789	191,808	112,915	165,138	49,692	-	519,553	
Пољопривреда	9,225,650	133,760	-	-	-	9,359,410	45,377	4,084	72,882	8,860	-	131,203	
Остало	4,599,445	317,636	-	-	-	4,917,081	14,333	12,094	22,066	7,211	-	55,704	
Микро бизнис	10,263,109	866,332	-	-	-	11,129,441	696,156	429,738	169,338	45,486	-	1,340,718	
Укупно становништво	103,602,035	3,685,537	-	-	-	107,287,572	1,786,832	614,485	533,496	200,881	-	3,135,694	
Велика предузећа	33,417,623	403,080	-	-	-	33,820,703	3,753,401	424,512	0	-	-	4,177,913	
Средња предузећа	10,485,985	444,295	-	-	-	10,930,280	184,645	183,964	14,788	-	-	383,397	
Мала предузећа	5,378,501	303,856	-	-	-	5,682,357	233,326	87,729	6,621	-	-	327,676	
Држава	23,573,444	920,074	-	-	-	24,493,518	394,081	19,409	-	-	-	413,490	
Остало	13,562,545	5,875	-	-	-	13,568,420	694	-	-	-	-	694	
Привредни клијенти	86,418,098	2,077,180	-	-	-	88,495,278	4,566,147	715,614	21,409	-	-	5,303,170	
Укупно	190,020,133	5,762,717	-	-	-	195,782,850	6,352,979	1,330,099	554,905	200,881	-	8,438,864	
од чега: реструктурирана	-	-	-	-	-	-	2,177,675	543,510	33,405	10,330	-	2,764,920	
Потраживања од банака	24,789,971	2,205,008	-	-	-	26,994,979	-	-	-	-	-	-	

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.1. Укупна изложеност кредитном ризику (наставак)

Необезвређена потраживања по данима доцње

	Ниво 1					Ниво 2					Укупно	У хиљадама динара
	Није у доцњи	Доцња до 30 дана	Од 31-60 дана	Од 61-90 дана	Преко 90 дана	Није у доцњи	Доцња до 30 дана	Од 31-60 дана	Од 61-90 дана	Преко 90 дана		
31.12.2018.												
Стамбени	40,790,027	379,643	-	-	-	41,169,671	786,365	94,658	134,976	112,708	-	1,128,707
Готовински	29,749,339	2,384,977	-	-	-	32,134,316	97,540	83,776	170,356	51,659	-	403,332
Пољопривреда	8,249,595	153,425	-	-	-	8,403,020	33,764	4,604	47,628	16,426	-	102,421
Остало	5,123,965	343,506	-	-	-	5,467,471	69,361	18,165	28,755	12,193	-	128,473
Микро бизнис	9,865,744	1,100,482	-	-	-	10,966,226	235,535	101,374	61,516	12,030	-	410,455
Укупно становништво	93,778,670	4,362,034	-	-	-	98,140,704	1,222,564	302,577	443,230	205,017	-	2,173,388
Велика предузећа	36,462,226	412,971	-	-	-	36,875,197	1,558,103	196,700	321,397	-	-	2,076,200
Средња предузећа	9,951,646	323,374	-	-	-	10,275,020	187,209	93,527	42,955	-	-	323,692
Мала предузећа	5,342,188	188,187	-	-	-	5,530,375	227,567	61,146	9	-	-	288,722
Држава	14,964,539	8,576	-	-	-	14,973,115	100,167	31,754	165	-	-	132,086
Остало	15,061,289	80,217	-	-	-	15,141,506	-	-	-	-	-	-
Привредни клијенти	81,781,889	1,013,325	-	-	-	82,795,214	2,073,046	383,128	364,527	-	-	2,820,700
Укупно	175,560,559	5,375,359	-	-	-	180,935,918	3,295,610	685,705	807,756	205,017	-	4,994,088
од чега: реструктурирана	1,142,686	214,745	-	-	-	1,357,431	632,639	34,643	17,921	19,881	-	705,085
Потраживања од банака	21,054,117	-	-	-	-	21,054,117	-	-	-	-	-	-

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.1. Укупна изложеност кредитном ризику (наставак)

Обезвређена потраживања по данима доцње - Проблематична потраживања, ниво 3

У хиљадама динара

Ниво 3

31.12.2019.	Није у доцњи	Доцња до 30 дана	Од 31-60 дана	Од 61-90 дана	Преко 90 дана	Укупно
Стамбени	288,319	5,284	50,600	64,155	727,144	1,135,502
Готовински	63,728	18,864	20,142	17,068	189,386	309,188
Пољопривреда	67,141	9,151	5,928	5,455	188,342	276,017
Остало	6,821	984	641	840	157,352	166,638
Микро бизнис	27,923	79,479	12,748	87,301	650,047	857,498
Укупно становништво	453,932	113,762	90,059	174,819	1,912,271	2,744,843
Велика предузећа	1,652,779	52,063	55,309	-	4,513,452	6,273,603
Средња предузећа	199,802	-	-	-	1,604,370	1,804,172
Мала предузећа	22,076	-	-	6,556	1,510,232	1,538,864
Држава	334	-	-	-	170,337	170,671
Остало	1,319,701	-	-	-	2,946,437	4,266,138
Привредни клијенти	3,194,692	52,063	55,309	6,556	10,744,828	14,053,448
Укупно	3,648,624	165,825	145,368	181,375	12,657,099	16,798,291
од чега: реструктурирана	1,441,403	58,846	84,157	24,191	6,267,816	7,876,413
Потраживања од банака	214,418	-	-	-	-	214,418

Потраживања са доцњом испод 90 дана која се налазе у нивоу 3 односе се на клијенте који имају финансијске тешкоће и Банка је проценила да постоји ризик од неизмирења обавеза до краја отплате кредита, с обзиром да се приликом сагледавања истих користи сет различитих критеријума.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.1. Укупна изложеност кредитном ризику (наставак)

Обезвређена потраживања по данима доцње

У хиљадама динара

Ниво 3

31.12.2018.	Није у доцњи	Доцња до 30 дана	Од 31-60 дана	Од 61-90 дана	Преко 90 дана	Укупно
Стамбени	316,657	69,763	48,503	60,150	1,154,388	1,649,460
Готовински	63,363	29,025	15,718	32,189	142,618	282,914
Пољопривреда	18,824	6,326	3,129	824	236,136	265,238
Остало	12,458	2,193	843	1,487	178,794	195,775
Микро бизнис	97,967	33,701	5,536	27,535	780,304	945,043
Укупно становништво	509,268	141,008	73,729	122,185	2,492,241	3,338,430
Велика предузећа	1,850,211	7,008	258,670	372,861	9,106,992	11,595,741
Средња предузећа	74,482	-	-	-	1,915,595	1,990,077
Мала предузећа	39,097	326,954	13,413	-	1,215,579	1,595,043
Држава	324,552	8,458	-	-	170,839	503,850
Остало	1,404,715	-	-	-	822	1,405,537
Привредни клијенти	3,693,058	342,420	272,083	372,861	12,409,827	17,090,248
Укупно	4,202,326	483,428	345,812	495,046	14,902,068	20,428,679
од чега: реструктурирана	2,148,552	26,553	40,609	26,846	11,387,669	13,630,228
Потраживања од банака	211,292	-	-	-	-	211,292

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.2. Проблематична потраживања

Учешће проблематичних потраживања, ниво 3 у укупним кредитима

31.12.2019.	Бруто изложеност	Исправке вредности бруто изложености	Ниво 3	Ниво 3 реструктурирана потраживања	Исправке вредности Ниво 3	У хиљадама динара	
						Учешће Ниво 3 у укупним (%)	Износ средстава обезбеђења Ниво 3
Укупно становништво	113,168,107	2,126,677	2,744,842	673,160	1,482,739	2.43%	2,328,726
Стамбени	47,005,868	613,850	1,135,501	262,548	533,451	2.42%	1,122,941
Готовински	37,928,529	443,733	309,281	41,006	234,389	0.82%	126,137
Пољопривреда	9,766,631	243,946	276,017	44,886	127,686	2.83%	255,180
Остало	5,139,423	201,884	166,546	-	159,509	3.24%	779
Микро бизнис	13,327,656	623,264	857,497	324,720	427,704	6.43%	823,689
Привредни клијенти	107,851,898	10,659,170	14,053,449	7,203,252	10,076,400	13.03%	12,563,919
Пољопривреда	4,295,672	65,120	60,217	-	56,463	1.40%	60,385
Прерађивачка индустрија	14,295,642	1,234,575	2,973,633	2,890,382	1,176,505	20.80%	2,973,633
Електрична енергија	1,633,891	7,892	-	-	-	0.00%	-
Грађевинарство	10,172,505	633,151	813,973	150,578	615,670	8.00%	814,321
Трговина на велико и мало	26,852,727	767,801	1,129,204	844,721	623,052	4.21%	1,122,879
Услугне делатности	15,612,463	1,358,306	1,579,328	1,571,626	1,220,425	10.12%	1,578,182
Активности у вези са некретнинама	5,210,840	490,298	1,031,805	687,601	482,859	19.80%	1,029,573
Остало	29,778,158	6,102,026	6,465,289	1,058,344	5,901,426	21.71%	4,984,946
Укупно	221,020,005	12,785,847	16,798,291	7,876,412	11,559,139	7.60%	14,892,645
Потраживања од банака	27,209,396	219,393	214,417	-	214,417	0.79%	-

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.2. Проблематична потраживања

Учешће проблематичних потраживања, ниво 3 у укупним кредитима

31.12.2018.	Бруто изложеност	Исправке вредности бруто изложености	Ниво 3	Ниво 3 реструктурирана потраживања	Исправке вредности Ниво 3	У хиљадама динара	
						Учешће Ниво 3 у укупним (%)	Износ средстава обезбеђења Ниво 3
Укупно становништво	103,652,523	2,196,524	3,338,430	994,393	1,726,433	3.22%	3,021,353
Стамбени	43,947,838	824,902	1,649,460	484,505	766,147	3.75%	1,634,862
Готовински	32,820,561	333,293	282,914	41,846	192,578	0.86%	146,273
Пољопривреда	8,770,680	206,111	265,238	16,409	140,095	3.02%	239,149
Остало	5,791,720	215,341	195,775	4,320	175,980	3.38%	10,936
Микро бизнис	12,321,724	616,877	945,043	447,313	451,632	7.67%	990,134
Привредни клијенти	102,706,163	12,713,520	17,090,248	12,635,835	11,633,089	16.64%	15,423,523
Пољопривреда	5,504,088	115,265	222,617	13,411	85,212	4.04%	222,785
Прерађивачка индустрија	15,786,292	2,449,957	4,180,027	3,830,527	2,333,590	26.48%	4,186,056
Електрична енергија	1,064,602	3,105	27,298	-	19	2.56%	27,298
Грађевинарство	9,037,935	1,336,673	1,738,493	978,193	1,119,397	19.24%	1,738,866
Трговина на велико и мало	26,627,325	1,086,664	2,151,168	1,849,888	786,641	8.08%	2,163,875
Услугне делатности	9,673,368	1,296,356	1,494,901	1,477,865	1,187,702	15.45%	1,494,901
Активности у вези са некретнинама	4,770,586	729,500	1,323,324	983,040	704,066	27.74%	1,323,799
Остало	30,241,966	5,695,999	5,952,421	3,502,911	5,416,462	19.68%	4,265,943
Укупно	206,358,685	14,910,044	20,428,679	13,630,228	13,359,522	9.90%	18,444,876
Потраживања од банака	21,265,409	227,871	211,292	-	211,292	0.99%	-

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.2. Проблематична потраживања (наставак)

Промене проблематичних потраживања

	31.12.2018.	Нова проблематична потраживања - Ниво 3	Смањење проблематичних потраживања - Ниво 3	Утицај курса	Друге промене	У хиљадама динара	
						31.12.2019.	Нето вредност на крају године
Стамбени	1,649,460	287,089	(755,110)	16,833	(62,769)	1,135,503	602,051
Готовински	282,914	219,918	(164,611)	(157)	(28,876)	309,188	74,799
Пољопривреда	265,238	138,504	(101,398)	(1,045)	(25,282)	276,017	148,331
Остало	195,775	68,799	(97,231)	(89)	(615)	166,639	7,130
Микро бизнис	945,043	183,143	(90,464)	(2,926)	(177,300)	857,496	429,792
Укупно становништво	3,338,430	897,453	(1,208,814)	12,616	(294,842)	2,744,842	1,262,103
Велика предузећа	11,595,741	52,229	(2,369,380)	(38,523)	(2,966,464)	6,273,603	2,559,584
Средња предузећа	1,990,077	13,744	(42,887)	(8,168)	(148,594)	1,804,172	427,147
Мала предузећа	1,595,043	35,761	(67,381)	(5,244)	(19,315)	1,538,864	615,633
Држава	503,850	118	(35,756)	(2,177)	(295,363)	170,672	38,584
Остало	1,405,537	6,438	(412)	(5,634)	2,860,208	4,266,137	336,100
Привредни клијенти	17,090,248	108,290	(2,515,816)	(59,746)	(569,528)	14,053,448	3,977,048
Укупно	20,428,679	1,005,743	(3,724,630)	(47,130)	(864,370)	16,798,291	5,239,151
Потраживања од банака	211,292	-	-	-	3,125	214,417	-

Смањење проблематичних потраживања највише се односи на наплату потраживања у целости, трајни отпис и пренос 100% обезвређених потраживања у ванбилансну евиденцију код матичне Банке.

Друге промене се односе на делимично повећање/смањење износа потраживања у оквиру једне партије током године, а највише се односи на делимичну наплату код матичне Банке.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.3. Непроблематична потраживања (ниво 1 и ниво 2)

	31.12.2019.				31.12.2018.			
	Низак (ИР 1,2)	Повишен (ИР 3, 4)	Укупно	Вредност средстава обезбеђења	Низак (ИР 1,2)	Повишен (ИР 3, 4)	Укупно	Вредност средстава обезбеђења
Стамбени	45,740,283	130,084	45,870,367	45,399,172	42,123,365	175,013	42,298,378	42,030,683
Готовински	37,432,081	187,260	37,619,341	11,566,724	32,204,582	333,066	32,537,648	7,006,684
Пољопривреда	9,468,503	22,110	9,490,613	8,072,417	8,475,549	29,893	8,505,441	6,667,316
Остало	4,951,194	21,590	4,972,784	103,517	5,557,274	38,671	5,595,945	280,321
Микро бизнис	11,646,346	823,813	12,470,159	11,600,384	10,798,757	577,924	11,376,681	11,081,615
Укупно становништво	109,238,407	1,184,857	110,423,264	76,742,214	99,159,526	1,154,567	100,314,093	67,066,619
Велика предузећа	34,089,406	3,909,212	37,998,618	35,032,867	33,479,142	5,472,256	38,951,398	33,648,145
Средња предузећа	11,255,132	58,545	11,313,677	9,375,458	10,491,602	107,110	10,598,712	9,402,845
Мала предузећа	5,967,441	42,592	6,010,033	5,176,952	5,744,738	74,359	5,819,096	5,300,314
Држава	17,502,936	7,404,073	24,907,009	24,334,367	12,910,092	2,195,210	15,105,302	10,906,404
Остало	8,020,596	5,548,518	13,569,114	7,671,134	14,001,791	1,139,615	15,141,406	9,354,027
Привредни клијенти	76,835,511	16,962,940	93,798,451	81,590,778	76,627,365	8,988,550	85,615,914	68,611,735
Укупно	186,073,918	18,147,797	204,221,715	158,332,992	175,786,891	10,143,116	185,930,007	135,678,355
Потраживања од банака	26,994,979	-	26,994,979	-	21,054,117	-	21,054,117	14,262

У хиљадама динара

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.4. Реструктурирана потраживања

31.12.2019.	У хиљадама динара									
	Бруто изложеност	Исправке вредности бруто изложености	Реструктурирана потраживања	Исправке вредности реструктурираних потраживања	Реструктурирана потраживања - Ниво 2	Исправке вредности реструктурираних потраживања - Ниво 2	Реструктурирана потраживања - Ниво 3	Исправке вредности реструктурираних потраживања - Ниво 3	Учешће реструктурираних у укупним (%)	Вредност средстава обезбеђења реструктурираних потраживања
Укупно становништво	113,168,107	2,126,679	1,987,885	310,165	1,314,725	31,745	673,160	278,420	1.76%	1,343,717
Стамбени	47,005,868	613,851	755,459	117,505	492,911	13,840	262,548	103,664	1.61%	753,106
Готовински	37,928,529	443,733	659,229	35,098	618,223	7,827	41,006	27,271	1.74%	161,891
Пољопривреда	9,766,631	243,946	51,963	8,103	7,077	326	44,886	7,778	0.53%	51,571
Остало	5,139,423	201,884	1,426	19	1,426	19	-	-	0.03%	-
Микро бизнис	13,327,656	623,264	519,809	149,440	195,089	9,733	324,720	139,707	3.90%	377,149
Привредни клијенти	107,851,898	10,659,169	8,653,448	4,383,944	1,450,195	40,711	7,203,253	4,343,233	8.02%	8,121,660
Пољопривреда	4,295,671	65,120	8,786	-	8,786	-	-	-	0.20%	8,786
Прерађивачка индустрија	14,295,642	1,234,575	2,890,382	1,148,459	-	-	2,890,382	1,148,459	20.22%	2,890,382
Електрична енергија	1,633,891	7,892	-	-	-	-	-	-	0.00%	-
Грађевинарство	10,172,505	633,150	910,027	139,577	759,449	4,895	150,578	134,683	8.95%	909,822
Трговина на велико и мало	26,852,727	767,801	1,202,523	473,206	357,802	7,332	844,721	465,874	4.48%	965,339
Услугне делатности	15,612,463	1,358,306	1,866,025	1,247,647	294,399	28,484	1,571,626	1,219,163	11.95%	1,571,626
Активности у вези са некретнинама	5,210,840	490,298	695,244	452,272	7,643	0	687,601	452,272	13.34%	695,244
Остало	29,778,158	6,102,026	1,080,459	922,782	22,115	0	1,058,344	922,782	3.63%	1,080,459
Укупно	221,020,005	12,785,847	10,641,333	4,694,109	2,764,920	72,456	7,876,413	4,621,653	4.81%	9,465,377
Потраживања од банака	27,209,396	219,393	-	-	-	-	-	-	0.00%	-

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.4. Реструктурирана потраживања (наставак)

У хиљадама динара

31.12.2018.	Бруто изложеност	Исправке вредности бруто изложености	Реструктурирана потраживања	Исправке вредности реструктурираних потраживања	Реструктурирана потраживања - Ниво 2	Исправке вредности реструктурираних потраживања - Ниво 2	Реструктурирана потраживања - Ниво 3	Исправке вредности реструктурираних потраживања - Ниво 3	Учешће реструктурираних у укупним (%)	Вредност средстава обезбеђења реструктурираних потраживања
Укупно становништво	103,652,523	2,196,524	2,062,902	410,451	287,479	10,716	994,393	390,900	1.99%	1,820,561
Стамбени	43,947,838	824,902	1,028,436	206,236	244,146	7,577	484,505	198,529	2.34%	1,028,238
Готовински	32,820,561	333,293	437,955	24,854	18,782	731	41,846	20,354	1.33%	202,531
Пољопривреда	8,770,680	206,111	17,857	5,531	1,448	-	16,409	5,531	0.20%	17,630
Остало	5,791,720	215,341	4,748	304	429	19	4,320	285	0.08%	4,034
Микро бизнис	12,321,724	616,877	573,906	173,525	22,675	2,390	447,313	166,200	4.66%	568,129
Привредни клијенти	102,706,163	12,713,520	13,629,841	8,986,728	417,606	50,089	12,635,835	8,929,910	13.27%	13,602,036
Пољопривреда	5,504,088	115,265	80,289	-	-	-	13,411	-	1.46%	80,289
Прерађивачка индустрија	15,786,292	2,449,957	3,830,527	2,311,289	-	-	3,830,527	2,311,289	24.26%	3,824,668
Електрична енергија	1,064,602	3,105	-	-	-	-	-	-	0.00%	-
Грађевинарство	9,037,935	1,336,673	978,193	931,745	-	-	978,193	931,745	10.82%	978,193
Трговина на велико и мало	26,627,325	1,086,664	2,254,045	670,629	104,299	15,253	1,849,888	648,648	8.47%	2,232,099
Услугне делатности	9,673,368	1,296,356	1,780,738	1,222,452	302,874	34,836	1,477,865	1,187,615	18.41%	1,780,738
Активности у вези са некретнинама	4,770,586	729,500	993,473	683,104	10,433	-	983,040	683,104	20.82%	993,473
Остало	30,241,966	5,695,999	3,712,575	3,167,509	-	-	3,502,911	3,167,509	12.28%	3,712,575
Укупно	206,358,685	14,910,044	15,692,744	9,397,178	705,085	60,806	13,630,228	9,320,810	7.60%	15,422,597
Потраживања од банака	21,265,409	227,871	-	-	-	-	-	-	0.00%	-

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.4. Реструктурирана потраживања (наставак)

Промене реструктурираних потраживања

	<i>У хиљадама динара</i>						Нето вредност на крају године
	31.12.2018.	Нова реструктурирана потраживања	Смањење реструктурираних потраживања	Утицај курса	Друге промене	31.12.2019.	
Стамбени	1,028,436	17,803	(71,533)	11,110	(230,356)	755,460	637,955
Готовински	437,955	228,345	(2,514)	(92)	(4,464)	659,230	624,131
Пољопривреда	17,857	36,993	(173)	(91)	(2,623)	51,963	43,860
Остало	4,748	1,426	(4,440)	(24)	(284)	1,426	1,407
Микро бизнис	573,906	86,473	(9,172)	(1,022)	(130,380)	519,805	370,369
Укупно становништво	2,062,902	371,040	(87,832)	9,881	(368,107)	1,987,884	1,677,722
Велика предузећа	11,331,103	736,238	(5,416,046)	(35,592)	(49,095)	6,566,608	3,430,533
Средња предузећа	1,257,285	36,535	0	(5,075)	(638)	1,288,107	535,520
Мала предузећа	831,789	32,480	(64,430)	(2,793)	(20,428)	776,618	281,335
Држава	-	-	-	-	-	-	-
Остало	209,664	-	(187,549)	-	-	22,115	22,115
Привредни клијенти	13,629,841	805,253	(5,668,025)	(43,460)	(70,161)	8,653,448	4,269,503
Укупно	15,692,743	1,176,293	(5,755,857)	(33,579)	(438,268)	10,641,332	5,947,225
Потраживања од банака	-	-	-	-	-	-	-

Смањење реструктурираних потраживања највише се односи на окончање стечајног поступка и прекњижавање потраживања у стечајну масу код матичне Банке, наплата ризичних пласмана у целости и трајни отпис и пренос 100% обезвређених потраживања у ванбилансну евиденцију код матичне Банке. Друге промене се односе на делимично повећање/смањење износа реструктурираних потраживања у оквиру једне партије током године, а највише се односи на делимичну наплату код матичне Банке.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.4. Реструктурирана потраживања (наставак)

Мере које Група спроводи приликом реструктурирања потраживања

Чланице Групе спровode различите мере реструктурирања у зависности од потреба клијената, поштујући интерес Групе уз сагледавање комплетне пословне, финансијске и колатералне позиције клијената.

Мере које чланице Групе најчешће спровode приликом реструктурирања пласмана су:

- продужење рока доспећа које је углавном пропраћено и кориговањем каматне стопе која се усклађује са финансијским положајем клијената,
- увођење grace периода или мораторијума на измирење обавеза у одређеном року,
- капитализација доцње, уколико постоје доспеле о року неизмирене обавезе, исте се приликом спровођења реструктурирања враћају у недоспеле обавезе односно формира се ново почетно стање потраживања,
- рефинансирање потраживања - у оправданим случајевима могуће је вршити рефинасирање потраживања од осталих поверилаца у циљу побољшања позиције Групе (колатералне или финансијске одобрењем повољнијих услова отплате),
- делимични отпис - у протеклом периоду чланице Групе нису спроводиле делимичне отписе приликом реструктурирања.
- конвертовање дуга у капитал - такође није вршено у протеклом периоду.

Наведене мере се могу реализовати појединачно или спровођењем више мера у зависности од сваког појединачног поступка ретруктурирања.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.5. Ризик концентрације

Група управља ризиком концентрације преко успостављеног система лимита који обухвата лимите изложености са истим или сличним факторима ризика (према секторима / делатностима, географским подручјима, појединачним дужницима или групама повезаних лица, инструментима кредитне заштите...). Успостављање одговарајућих лимита изложености је основ за контролу ризика концентрације у циљу диверсификације кредитног портфолија.

Кредити и потраживања од комитената, банака и других финансијских организација по гранској и географској концентрацији изложености

31.12.2019.	Ниво 1 и 2					Ниво 3				
	Србија	Црна Гора	БиХ	ЕУ	Остало	Србија	Црна Гора	БиХ	ЕУ	Остало
Укупно становништво	98,520,996	6,679,656	5,222,611	-	-	2,229,165	382,523	133,155	-	-
Стамбени	40,701,019	2,761,498	2,407,849	-	-	993,518	114,723	27,261	-	-
Готовински	34,825,982	1,692,782	1,100,484	-	-	250,163	59,118	0	-	-
Пољопривреда	9,437,889	3,061	49,664	-	-	275,822	195	0	-	-
Остало	4,838,289	74,895	59,693	-	-	159,663	6,601	282	-	-
Микро бизнис	8,717,817	2,147,420	1,604,921	-	-	549,999	201,886	105,612	-	-
Привредни клијенти	68,444,773	6,534,976	18,818,701	-	-	13,613,500	248,611	191,338	-	-
Пољопривреда	4,109,650	98,663	27,141	-	-	60,217	0	0	-	-
Прерађивачка индустрија	10,095,988	233,336	992,685	-	-	2,958,078	11,337	4,218	-	-
Електрична енергија	91,586	0	1,542,305	-	-	0	0	0	-	-
Грађевинарство	8,374,803	292,444	691,285	-	-	673,359	140,614	0	-	-
Трговина на велико и мало	22,255,366	1,773,650	1,694,507	-	-	845,424	96,660	187,120	-	-
Услугне делатности	11,704,882	1,025,350	1,302,904	-	-	1,579,328	0	0	-	-
Активности у вези са некретнинама	4,150,620	27,480	935	-	-	1,031,805	0	0	-	-
Остало	7,661,878	3,084,053	12,566,939	-	-	6,465,289	0	0	-	-
Укупно	166,965,769	13,214,632	24,041,312	-	-	15,842,665	631,134	324,493	-	-
Потраживања од банака	5,750,812	48,430	1,723,150	6,029,926	13,442,662	-	-	-	-	214,417

У зависности од општих економских кретања и кретања у појединим индустријским секторима, чланице Групе врше диверсификацију улагања у индустријске секторе који су резистентни на утицај негативних економских кретања.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.5. Ризик концентрације (наставак)

31.12.2018.	Ниво 1 и 2					Ниво 3					У хиљадама динара	
	Србија	Црна Гора	БиХ	ЕУ	Остало	Србија	Црна Гора	БиХ	ЕУ	Остало		
Укупно становништво	90,888,589	5,253,961	4,171,542	-	-	2,848,318	282,282	207,831	-	-		
Стамбени	38,051,990	2,397,779	1,848,609	-	-	1,521,937	105,355	22,168	-	-		
Готовински	30,328,202	1,342,620	866,826	-	-	226,782	39,524	16,607	-	-		
Пољопривреда	8,449,046	5,661	50,734	-	-	263,341	252	1,645	-	-		
Остало	5,249,338	28,314	318,293	-	-	179,373	2,761	13,642	-	-		
Микро бизнис	8,810,013	1,479,588	1,087,081	-	-	656,884	134,391	153,768	-	-		
Привредни клијенти	59,521,054	7,052,300	19,042,560	-	-	16,648,632	245,749	195,867	-	-		
Пољопривреда	5,146,080	111,151	24,241	-	-	222,617	-	-	-	-		
Прерађивачка индустрија	10,444,552	43,008	1,118,705	-	-	4,160,130	12,108	7,789	-	-		
Електрична енергија	72,008	-	965,296	-	-	27,298	-	-	-	-		
Грађевинарство	6,188,277	202,276	908,889	-	-	1,592,833	145,661	-	-	-		
Трговина на велико и мало	21,801,978	1,484,572	1,189,607	-	-	1,875,109	87,981	188,078	-	-		
Услугне делатности	5,785,984	1,092,256	1,300,226	-	-	1,494,901	-	-	-	-		
Активности у вези са некретнинама	3,376,422	69,562	1,279	-	-	1,323,324	-	-	-	-		
Остало	6,705,753	4,049,474	13,534,318	-	-	5,952,421	-	-	-	-		
Укупно	150,409,643	12,306,261	23,214,103	-	-	19,496,950	528,032	403,697	-	-		
Потраживања од банака	6,475,642	3,792	912,089	11,075,238	2,587,55	-	-	-	-	-	211,292	

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.6. Финансијска средства

	31.12.2019.		У хиљадама динара 31.12.2018.	
	Бруто	Нето	Бруто	Нето
	Финансијска средства:			
– по фер вредности кроз биланс успеха	10,289,019	10,289,019	4,956,659	4,956,659
– по фер вредности кроз остали укупни резултат	134,191,014	134,190,412	132,563,725	132,562,131
Укупно	144,480,033	144,479,431	137,520,384	137,518,790

Финансијска средства по фер вредности кроз биланс успеха односе се на инвестиционе јединице Комбанк новчаног фонда, које се вреднују методологијом усклађивања са тржиштем (mark to market), као и хартије од вредности Републике Србије које се процењују по методологији интерно развијених модела (mark to model), као и обвезнице Републике Србије које се воде по фер вредности кроз остали резултат, односно на основу тржишних цена за хартије од вредности којима се тргује на берзи (mark to market)

Финансијска средства по фер вредности кроз остали резултат су пласмани за које постоји намера држања у неодређеном временском периоду и који могу бити продати због потребе за ликвидношћу или услед промене каматних стопа, девизних курсева или тржишних цена. Састоје се, највећим делом, од трезорских записа и обвезница емитованих од стране Републике Србије, Републике Српске, Републике Црне Горе, јединица локалне самоуправе и обвезница других банака. Хартије од вредности по фер вредности кроз остали резултат иницијално се процењују по набавној вредности, а на месечном нивоу се обрачунава њихова фер вредност и то на основу тржишних цена за хартије од вредности којима се тргује на берзи (mark to market), као и применом интерно развијених модела за вредновање (mark to model) у случају када за одређени финансијски инструмент нису доступни независни извори тржишних информација односно када се доступне цене не мењају редовно нити су забележени значајнији обими трговања, а базира се на року до доспећа хартије од вредности и нивоа безризичних каматних стопа.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.7. Средства заштите од кредитног ризика (колатерал)

У следећим прегледима вредност колатерала је приказана према фер вредности колатерала, тако да је вредност колатерала приказана само до износа бруто пласмана (у случају када вредност колатерала прекорачује износ кредита). Када је вредност колатерала нижа од вредности бруто пласмана исказује се вредност колатерала.

Вредност колатерала и гаранција примљених у циљу ублажавања изложености кредитном ризику који произилази из пласмана клијентима, приказан је у следећем прегледу:

Кредити и потраживања од комитената покривена колатералима

У хиљадама динара

31.12.2019.	Ниво 1					Ниво 2				
	Некретнине	Депозити	Гаранције	Остали колатерали	Укупно	Некретнине	Депозити	Гаранције	Остали колатерали	Укупно
Стамбени	42,011,469	28,679	-	2,279,422	44,319,570	1,054,123	-	-	25,479	1,079,602
Готовински	717,285	406,047	-	10,208,333	11,331,665	66,485	11,129	-	157,445	235,059
Пољопривреда	3,961,305	14,598	5,704	3,970,801	7,952,408	52,376	845	-	66,788	120,009
Остало	-	4,574	-	89,540	94,114	-	568	-	8,836	9,404
Микро бизнис	3,153,802	827,954	40,724	6,329,544	10,352,024	630,080	112,143	-	506,136	1,248,359
Укупно становништво	49,843,861	1,281,852	46,428	22,877,640	74,049,781	1,803,064	124,685	-	764,684	2,692,433
Велика предузећа	16,741,366	192,603	2,469,948	11,451,023	30,854,940	3,423,605	-	-	754,322	4,177,927
Средња предузећа	3,858,788	496,528	29,424	4,725,651	9,110,391	100,728	-	-	164,339	265,067
Мала предузећа	2,186,120	195,714	0	2,563,339	4,945,173	162,885	17,599	-	51,294	231,778
Држава	838,223	721,789	6,223,487	16,137,378	23,920,877	-	-	-	413,490	413,490
Остало	25,320	40	0	7,645,774	7,671,134	-	-	-	-	-
Привредни клијенти	23,649,817	1,606,674	8,722,859	42,523,165	76,502,515	3,687,218	17,599	-	1,383,445	5,088,262
Укупно	73,493,678	2,888,526	8,769,287	65,400,805	150,552,296	5,490,282	142,284	-	2,148,129	7,780,695
од чега: реструктурирана	565,713	-	-	-	565,713	286,253	5,242	-	760,332	1,051,827
Потраживања од банака	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

*Остали колатерали се односе на залог на роби, залог на потраживањима, залога на опреми, јемства.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.7. Средства заштите од кредитног ризика (коллатерал) (наставак)

Кредити и потраживања од комитената покривена коллатералима

У хиљадама динара

31.12.2019.	Ниво 3				Укупно
	Некретнине	Депозити	Гаранције	Остали коллатерали	
Стамбени	1,093,919	-	-	29,022	1,122,941
Готовински	17,082	12,032	-	97,023	126,137
Пољопривреда	200,440	-	-	54,740	255,180
Остало	-	302	-	477	779
Микро бизнис	644,528	246	-	178,915	823,689
Укупно становништво	1,955,969	12,580	-	360,177	2,328,726
Велика предузећа	5,176,426	40	-	1,093,501	6,269,967
Средња предузећа	1,591,106	-	-	211,115	1,802,221
Мала предузећа	1,321,978	-	-	216,886	1,538,864
Држава	7,306	-	334	-	7,640
Остало	2,759,593	-	-	185,635	2,945,228
Привредни клијенти	10,856,409	40	334	1,707,137	12,563,920
Укупно	12,812,378	12,620	334	2,067,314	14,892,646
од чега: реструктурирана	6,901,878	-	-	945,958	7,847,836
Потраживања од банака	-	-	-	-	-

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.7. Средства заштите од кредитног ризика (коллатерал) (наставак)

Кредити и потраживања од комитената покривена коллатералима

У хиљадама динара

31.12.2018.	Ниво 1					Ниво 2				
	Некретнине	Депозити	Гаранције	Остали коллатерали	Укупно	Некретнине	Депозити	Гаранције	Остали коллатерали	Укупно
Стамбени	37,805,655	29,309	-	3,064,373	40,899,337	1,099,674	13,157	-	18,516	1,131,346
Готовински	594,117	570,097	-	5,650,432	6,814,647	66,690	15,445	-	109,902	192,038
Пољопривреда	3,140,795	127,429	21,059	3,285,027	6,574,310	59,772	27	3,363	29,844	93,006
Остало	123,135	4,576	-	92,355	220,066	59,388	647	-	220	60,255
Микро бизнис	2,861,209	674,733	81,707	7,049,261	10,666,910	200,345	76,362	3,022	134,976	414,705
Укупно становништво	44,524,911	1,406,144	102,767	19,141,448	65,175,270	1,485,870	105,637	6,384	293,459	1,891,349
Велика предузећа	21,629,141	393,087	101,803	9,477,508	31,601,539	554,800	-	-	1,491,806	2,046,606
Средња предузећа	3,323,924	280,297	-	5,474,932	9,079,153	180,036	-	21,718	121,939	323,692
Мала предузећа	2,028,365	210,265	21,377	2,732,970	4,992,976	200,390	54,796	-	52,151	307,338
Држава	614,943	1,182	2,426,895	7,731,818	10,774,837	-	-	-	131,567	131,567
Остало	84,330	-	129,717	9,139,981	9,354,027	-	-	-	-	-
Привредни клијенти	27,680,702	884,832	2,679,792	34,557,208	65,802,533	935,226	54,796	21,718	1,797,463	2,809,202
Укупно	72,205,613	2,290,976	2,782,559	53,698,656	130,977,803	2,421,095	160,433	28,102	2,090,922	4,700,552
од чега: реструктурирана	647,930	-	129,717	360,058	1,137,705	329,321	-	-	347,427	676,747
Потраживања од банака	-	14,262	-	-	14,262	-	-	-	-	-

* Остали коллатерали се односе на золеге на роби, золеге на потраживањима, залога на опреми, јемства.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.7. Средства заштите од кредитног ризика (колатерал) (наставак)

Кредити и потраживања од комитената покривена колатералима

У хиљадама динара

31.12.2018.	Ниво 3				Укупно
	Некретнине	Депозити	Гаранције	Остали колатерали	
Стамбени	1,559,454	-	-	75,408	1,634,862
Готовински	22,856	1,887	-	121,530	146,273
Пољопривреда	173,236	-	192	65,721	239,149
Остало	8,119	-	-	2,817	10,936
Микро бизнис	795,477	5,157	2,855	186,645	990,134
Укупно становништво	2,559,141	7,044	3,047	452,121	3,021,353
Велика предузећа	9,904,778	-	-	1,686,932	11,591,710
Средња предузећа	1,572,673	-	4,100	321,250	1,898,022
Мала предузећа	1,485,758	-	-	116,175	1,601,933
Држава	7,306	-	297,254	27,298	331,859
Остало	-	-	-	-	-
Привредни клијенти	12,970,515	-	301,354	2,151,655	15,423,523
Укупно	15,529,656	7,044	304,401	2,603,776	18,444,876
од чега: реструктурирана	12,026,732	-	-	1,581,413	13,608,145
Потраживања од банака	-	-	-	-	-

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.7. Средства заштите од кредитног ризика (колатерал) (наставак)

Однос висине кредита и процењене вредности некретнине која се држи као колатерал прати се према распону Loan To Value Ratio – LTV рацио.

Преглед кредита покривени непокретностима према распону LTV рација

	<i>У хиљадама динара</i>	
	31. децембар 2019.	31. децембар 2018.
Мање од 50%	29,944,251	29,756,845
50% - 70%	23,291,285	19,940,392
71% - 100%	25,410,056	26,117,784
101% - 150%	6,493,745	9,039,303
Већи од 150%	7,625,676	10,445,887
Укупна изложеност	92,765,013	95,300,211
Просечни ЛТВ	62.79%	68.61%

4.1.8. Материјалне вредности стечене наплатом потраживања

Средства обезбеђења преузета од стране чланица Групе у процесу наплате пласмана, приказана су у наредном прегледу:

	<i>У хиљадама динара</i>					Укупно
	Стамбени објекти	Пословни објекти	Опрема	Земљишта и шуме	Хартије од вредности	
31.12.2018.	582,605	2,630,875	122,410	260,052	-	3,595,942
Стицање	-	76,107	8,115	1,155	1,940	87,317
Продаја	(6,613)	(306,971)	(3,262)	-	-	(316,846)
Пренос на инвестиционе некретнине	-	60,474)	-	-	-	(60,474)
Пренос на стална средства намењена продаји	-	-	-	11,289	-	11,289
Пренос на основна средства	-	(21,344)	-	-	-	(21,344)
Остало	(8,060)	(2,605)	-	(495)	-	(11,160)
31.12.2019.	567,932	2,315,588	127,263	272,001	1,940	3,284,726
Исправке вредности	223,431	1,023,183	97,568	140,644	1,940	1,486,766
Нето	344,501	1,292,405	29,695	131,357	-	1,797,960

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.2. Ризик ликвидности

Ризик ликвидности представља могућност настанка негативних утицаја на финансијски резултат и капитал Групе, услед немогућности Групе да измирује своје обавезе, а у случају недовољних резерви ликвидности и немогућности покрића неочекиваних одлива и осталих обавеза.

Група у свом пословању поштује основне принципе ликвидности, остварујући довољан ниво средстава за покриће обавеза насталих у кратком року, односно поштује принцип солвентности формирањем оптималне структуре сопствених и позајмљених извора средстава и формирањем довољног нивоа резерви ликвидности које не угрожавају остваривање планираног приноса на капитал.

Ризик ликвидности, испољава се у разлици између прилива средстава са једне стране и доспећа обавеза са друге стране, укључујући и могућност кашњења планираних прилива, као и неочекиване одливе. Ризик ликвидности може се јавити у виду ризика извора средстава и тржишног ризика ликвидности. Проблем ликвидности са аспекта извора средстава односи се на структуру пасиве и обавеза и изражава се кроз потенцијално значајно учешће нестабилних извора, краткорочних извора или њихове концентрације. Са друге стране ризик ликвидности испољава се кроз дефицит резерви и отежаног или немогућег прибављања ликвидних средстава по прихватљивим тржишним ценама.

Група је успоставила одговарајућу организациону структуру, којом се врши јасно разграничавање процеса преузимања ризика ликвидности од процеса његовог управљања. Примарну улогу у процесу управљања ризиком ликвидности врши Одбор за управљање активом и пасивом матичне Банке у оквиру својих надлежности, као и остали надлежни одбори чланица Групе, чије одлуке могу утицати на изложеност Групе овом ризику.

У циљу минимизирања ризика ликвидности, Група:

- врши диверсификацију извора средстава, по валутама и рочности;
- формира и одржава довољан ниво резерви ликвидности;
- управља новчаним средствима;
- прати будуће новчане токове и ликвидност на дневном нивоу;
- лимитира основне изворе кредитног ризика који имају најзначајнији утицај на ризик ликвидности;
- дефинише и периодично тестира Планове за управљање ликвидношћу у кризним ситуацијама.

Процес управљања ризиком ликвидности спроводи се кроз идентификацију, мерење, ублажавање, праћење, контролу и извештавање о ризику ликвидности.

Идентификација ризика ликвидности подразумева свеобухватно и благовремено идентификовање узрока који доводе до настанка ризика ликвидности и подразумева утврђивање текуће изложености ризику ликвидности, као и изложености ризику ликвидности по основу нових пословних производа и активности.

Мерење, односно процена ризика ликвидности представља квантитативну и/или квалитативну процену идентификованог ризика ликвидности, коришћењем следећих метода:

- GAP анализа;
- рацио анализа;
- stress test.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.2. Ризик ликвидности (наставак)

Ублажавање подразумева одржавање ризика ликвидности на прихватљивом нивоу за ризични профил Групе, кроз дефинисање система лимита који обухвата регулаторне и интерне лимите, као и благовремено предузимање мера за умањење ризика и пословање у оквиру поменутих лимита.

Контрола и праћење ризика ликвидности обухвата процес праћења усклађености са интерно утврђеним лимитима, као и мониторинг дефинисаних мера за умањење изложености ризику ликвидности Групе која подразумева контролу на свим нивоима управљања ризиком ликвидности као и независан систем контроле који спроводе организациони делови надлежни за интерну ревизију и контролу усклађености пословања.

Извештавање о ризику ликвидности обухвата систем интерног и екстерног извештавања, спроводи се на дневном нивоу и по утврђеној динамици, а у складу са дефинисаним системом.

Група усклађује своје пословање са лимитима за показатељ ликвидности, и то: 0.8 обрачунат за један радни дан; затим минимум 0.9 не дуже од три узастопна радна дана, односно минимум 1 као просек свих радних дана у месецу, као и са лимитима за ужи показатељ ликвидности, и то: 0.5 обрачунат за један радни дан; затим минимум 0.6 не дуже од три узастопна радна дана, односно минимум 0.7 као просек свих радних дана у месецу. Током 2019. године Група је је одржавала показатељ покрића ликвидном активом збирно у свим валутама, на нивоу који није нижи од прописаног регулаторног лимита 100%.

Усклађеност са екстерно дефинисаним лимитима ликвидности:

	Показатељ ликвидности		Ужи показатељ ликвидности		Показатељ покрића ликвидном активом	
	2019.	2018.	2019.	2018.	2019.	2018.
На дан	3.95	3.86	3.70	3.56	402%	414%
Просек за период	4.02	4.05	3.76	3.82	430%	401%
Максималан за период	4.08	4.23	3.82	4.07	457%	414%
Минималан за период	3.95	3.86	3.70	3.56	402%	387%

Током 2019. године показатељ ликвидности, ужи показатељ ликвидности и показатељ покрића ликвидном активом су се кретали изнад дефинисаних лимита.

Група дефинише интерне лимите, на основу интерног извештаја о GAP-у ликвидности.

Усклађеност са интерно дефинисаним лимитима ликвидности последњег дана:

	Лимити	2019.	2018.
GAP до 1 месеца / Укупна актива	Max (10%)	0.79%	1.99%
Кумулативни GAP до 3 месеца / Укупна актива	Max (20%)	0.57%	1.81%

Поред тога Група лимитира и усклађује пословање са лимитима структуре пасиве и лимитима дефинисаним са аспекта рочности по значајнијим валутама.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.2. Ризик ликвидности (наставак)

Рочна структура монетарне активе и монетарне пасиве на дан 31. децембар 2019. године

	<i>У хиљадама динара</i>					
	<u>До 1 месеца</u>	<u>Од 1 - 3 месеца</u>	<u>Од 3 - 12 месеци</u>	<u>Од 1 - 5 година</u>	<u>Преко 5 година</u>	<u>Укупно</u>
Готовина и средства код централне банке	76,654,402	-	-	-	-	76,654,402
Кредити и потраживања од банака и других финансијских организација	25,483,656	80,092	362,010	1,064,247	-	26,990,005
Кредити и потраживања од комитената	11,978,158	10,183,514	46,219,216	90,715,809	49,137,461	208,234,158
Финансијска средства (ХоВ)	3,302,920	4,939,204	14,730,475	101,561,560	19,945,272	144,479,431
Остала средства	1,462,971	543,680	1,629,428	-	1,481	3,637,560
Укупно	<u>118,882,107</u>	<u>15,746,490</u>	<u>62,941,129</u>	<u>193,341,616</u>	<u>69,084,214</u>	<u>459,995,556</u>
Депозити и остале обавезе према банкама, другим финансијским институцијама и централној банци	3,871,373	734,462	1,720,994	1,991,777	-	8,318,606
Депозити и остале обавезе према депонентима	279,544,142	9,497,427	37,584,292	42,214,243	2,147,606	370,987,710
Остале обавезе	1,343,932	286,909	11,165,002	799,932	153,963	13,749,738
Укупно	<u>284,759,447</u>	<u>10,518,798</u>	<u>50,470,288</u>	<u>45,005,952</u>	<u>2,301,569</u>	<u>393,056,054</u>
Нето рочна неусклађеност						
На дан 31. децембар 2019. године	<u>(165,877,340)</u>	<u>5,227,692</u>	<u>12,470,841</u>	<u>148,335,664</u>	<u>66,782,645</u>	<u>66,939,502</u>

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.2. Ризик ликвидности (наставак)

Рочна структура монетарне активе и монетарне пасиве на дан 31. децембар 2018. године

	У хиљадама динара					Укупно
	До 1 месеца	Од 1 - 3 месеца	Од 3 - 12 месеци	Од 1 - 5 година	Преко 5 година	
Готовина и средства код централне банке	73,992,039	-	-	-	-	73,992,039
Кредити и потраживања од банака и других финансијских организација	17,381,560	2,290,401	240,630	1,124,946	-	21,037,537
Кредити и потраживања од комитената	9,542,916	9,388,245	42,203,745	81,450,663	48,863,073	191,448,642
Финансијска средства (ХоВ)	11,210,413	10,552,128	17,775,934	90,150,487	7,829,828	137,518,790
Остала средства	1,877,006	563,471	1,399,901	-	-	3,840,378
Укупно	114,003,934	22,794,245	61,620,210	172,726,096	56,692,901	427,837,386
Депозити и остале обавезе према банкама, другим финансијским институцијама и централној банци	3,386,160	1,846,942	491,821	2,503,361	-	8,228,284
Депозити и остале обавезе према депонентима	252,122,048	12,808,624	54,048,285	29,181,484	2,507,715	350,668,156
Остале обавезе	2,414,912	175,398	6,173,267	19,445	-	8,783,022
Укупно	257,923,120	14,830,964	60,713,373	31,704,290	2,507,715	367,679,462
Нето рочна неусклађеност						
На дан 31. децембар 2018. године	(143,919,186)	7,963,281	906,837	141,021,806	54,185,186	60,157,924

Извештај о рочној структури монетарне активе и пасиве садржи монетарне билансне позиције распоређене према преосталом року доспећа, односно коришћена је конзервативна претпоставка да ће сви трансакциони и депозити по виђењу бити повучени у року до једног месеца.

Група прикупља депозите правних лица и становништва, који обично имају краће рокове доспећа и могу бити повучени на захтев. Краткорочна природа ових депозита повећава ризик ликвидности Групе и захтева активно управљање овим ризиком, као и константно праћење тржишних трендова.

Група краткорочно управља ризиком ликвидности праћењем и контролисањем позиција у свим значајнијим валутама, како би се на време сагледале потребе за додатним изворима финансирања у случају доспећа одговарајућих позиција, односно дугорочно планира структуру својих извора и пласмана како би обезбедила довољно стабилних извора и довољно резерви ликвидности. Руководство верује да одговарајућа диверсификација портфолија депозита по броју и врсти депонената, као и претходно искуство пружају добар предуслов за постојање стабилне и дугорочне депозитне базе, односно по том основу се не очекују значајнији одливи средстава. Група редовно тестира План управљања ликвидношћу у кризним ситуацијама и проверава период преживљавања и солвентност, доступност извора за покриће обавезе које би евентуално настале, односно оцењује подршку у претпостављеним условима кризе.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.2. Ризик ликвидности (наставак)

Недисконтовани токови готовине монетарне активе и монетарне пасиве на дан 31. децембар 2019. године

	У хиљадама динара					
	До 1 месеца	Од 1 - 3 месеца	Од 3 - 12 месеци	Од 1 - 5 година	Преко 5 година	Укупно
Готовина и средства код централне банке	76,654,402	-	-	-	-	76,654,402
Кредити и потраживања од банака и других финансијских организација	25,527,008	84,048	375,414	1,067,781	-	27,054,251
Кредити и потраживања од комитената	12,748,671	11,706,903	52,322,343	106,699,822	61,186,695	244,664,434
Финансијска средства (ХоВ)	3,302,920	4,952,022	14,739,530	101,636,114	19,974,040	144,604,626
Остала средства	1,487,502	543,680	1,629,428	-	1,481	3,662,091
Укупно	119,720,503	17,286,653	69,066,715	209,403,717	81,162,216	496,639,804
Депозити и остале обавезе према банкама, другим финансијским институцијама и централној банци	3,885,717	743,104	1,772,635	2,016,578	-	8,418,034
Депозити и остале обавезе према депонентима	279,717,476	9,625,405	38,110,196	43,743,888	2,578,893	373,775,858
Остале обавезе	1,358,734	286,909	11,165,002	799,932	153,962	13,764,539
Укупно	284,961,927	10,655,418	51,047,833	46,560,398	2,732,855	395,958,431
Нето рочна неусклађеност						
На дан 31. децембар 2019. године	(165,241,424)	6,631,235	18,018,882	162,843,319	78,429,361	100,681,373

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.2. Ризик ликвидности (наставак)

Недисконтовани токови готовине монетарне активе и монетарне пасиве на дан 31. децембар 2018. године

	У хиљадама динара					
	До 1 месеца	Од 1 - 3 месеца	Од 3 - 12 месеци	Од 1 - 5 година	Преко 5 година	Укупно
Готовина и средства код централне банке	73,992,038					73,992,038
Кредити и потраживања од банака и других финансијских организација	17,388,011	2,302,500	254,799	1,137,335		21,082,645
Кредити и потраживања од комитената	10,362,533	10,890,948	48,069,453	98,486,884	63,385,690	231,195,508
Финансијска средства (ХоВ)	11,210,413	10,564,322	17,804,171	90,307,063	7,829,828	137,715,797
Остала средства	1,877,009	563,471	1,399,900	-	-	3,840,380
Укупно	114,830,004	24,321,241	67,528,323	189,931,282	71,215,518	467,826,368
Депозити и остале обавезе према банкама, другим финансијским институцијама и централној банци	3,396,667	1,870,016	523,577	2,552,011	-	8,342,271
Депозити и остале обавезе према депонентима	252,316,922	12,885,014	54,556,906	30,491,471	2,969,792	353,220,105
Остале обавезе	2,447,731	175,398	6,173,268	19,445	-	8,815,842
Укупно	258,161,320	14,930,428	61,253,751	33,062,927	2,969,792	370,378,218
Нето рочна неусклађеност						
На дан 31. децембар 2018. године	(143,331,316)	9,390,813	6,274,572	156,868,355	68,245,726	97,448,150

Недисконтовани новчани токови који проистичу из позиција монетарне активе и пасиве обухватају будуће новчане токове по основу билансних позиција и будућих камата. У случају трансакционих и депозита по виђењу који су у складу са конзервативним приступом распоређени на рочност до једног месеца недисконтовани новчани токови обухватају само токове по основу главнице дуга.

Тржишни ризици

Тржишни ризик представља могућност настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Групе услед промена тржишних варијабли и обухвата каматни ризик у банкарској књизи, девизни ризик за све пословне активности које обавља и ценовни ризик позиција књиге трговања.

Група је изложена ценовном ризику, девизном ризику, ризику друге уговорне стране и ризику измирења испоруке по основу ставки, које се налазе у књизи трговања. Књига трговања садржи билансне и ванбилансне позиције средстава и обавеза по основу финансијских инструмената које се држе са намером трговања или ради заштите позиција у другим финансијским инструментима који се воде у књизи трговања.

Група је успоставила одговарајућу организациону структуру, којом се врши јасно разграничавање процеса преузимања тржишних ризика од процеса његовог управљања. Примарну улогу у процесу управљања тржишним ризиком врши Одбор за управљање активом и пасивом, као и други надлежни одбори матичне Банке, као и надлежни одбори чланица Групе чије одлуке могу утицати на изложеност Групе овом ризику.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.3. Каматни ризик

Каматни ризик представља ризик од настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Групе по основу позиција из банкарске књиге услед неповољних промена каматних стопа. Изложеност овој врсти ризика зависи од односа каматно осетљиве активе и каматно осетљиве пасиве.

Група управља следећим видовима каматног ризика:

- ризик временске неусклађености доспећа и поновног одређивања цена (repricing risk);
- ризик криве приноса (yield curve risk) – коме је изложена услед промене облика криве приноса;
- базни ризик (basis risk) – коме је изложена због различитих референтних каматних стопа код каматно осетљивих позиција са сличним карактеристикама што се тиче доспећа или поновног одређивања цена;
- ризик опција (optionality risk) – коме је изложена због уговорених опција – кредита с могућношћу превремене отплате, депозита с могућношћу превременог повлачења и друго.

Основни циљ управљања каматним ризиком је одржавање прихватљивог нивоа изложености каматном ризику са аспекта утицаја на финансијски резултат, вођењем адекватне политике рочне усклађености периода поновног формирања каматне стопе, усклађивања одговарајућих извора са пласманима према врсти каматне стопе и рочности, као и пројекцијом кретања криве приноса на иностраном и домаћем тржишту. Превасходно, Група управља маргином интерног приноса кроз цену кредита и депозита, фокусирајући се на каматну маржу.

Група посебно сагледава утицај промене каматних стопа и структуре каматносноне активе и пасиве са аспекта рочности, поновног формирања каматних стопа и валутне структуре и управља њиховим утицајем на економску вредност капитала.

Процес управљања каматним ризиком спроводи се кроз идентификацију, мерење, ублажавање, праћење, контролу и извештавање о каматном ризику.

Идентификација каматног ризика подразумева свеобухватно и благовремено идентификовање узрока који доводе до настанка ризика и подразумева утврђивање текуће изложености као и изложености каматном ризику по основу нових пословних производа и активности.

Мерење, односно процена каматног ризика представља квантитативну процену идентификованог каматног ризика коришћењем следећих метода:

- GAP анализа;
- Рацио анализа;
- Дурација;
- Економска вредност капитала;
- Stress test.

Ублажавање каматног ризика подразумева одржавање ризика на прихватљивом нивоу за ризични профил Групе и подразумева процес дефинисања система лимити изложености Групе, као и дефинисање и спровођење мера за ублажавање каматног ризика.

Контрола и праћење каматног ризика обухвата процес праћења усклађености са успостављеним системом лимита, као и мониторинг дефинисаних мера за умањење изложености каматном ризику Групе. Контрола каматног ризика подразумева контролу на свим нивоима управљања као и независан систем контроле који спроводе организациони делови надлежни за интерну ревизију и праћење усклађености пословања.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)**4.3. Каматни ризик (наставак)**

Извештавање о каматном ризику подразумева јасно детерминисан систем интерног извештавања надлежних одбора и органа чланица Групе о управљању каматним ризиком.

Интерни лимити детерминишу се на основу интерног извештаја о каматом GAP-у, који обухвата све позиције биланса.

Усклађеност са интерно дефинисаним лимитима каматног ризика на крају извештајног периода:

	Лимити	2019.	2018.
Релативни GAP	Мах 15%	0.82%	1.48%
Коефицијент диспаритета	0.75 – 1.25	1.01	1.02

Током 2019. године показатељи каматног ризика су се кретали у оквиру интерно дефинисаних лимита.

Усклађеност са интерно дефинисаним лимитима економске вредности капитала:

	<u>2019.</u>	<u>2018.</u>
На дан 31. децембар	4.05%	4.48%
Просек за период	4.36%	5.36%
Максималан за период	4.67%	6.24%
Минималан за период	4.05%	4.48%
Лимит	<u>20%</u>	<u>20%</u>

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.3. Каматни ризик (наставак)

Изложеност каматном ризику може се сагледати и на основу Извештаја о GAP–у каматног ризика монетарне активе и пасиве:
Извештај о GAP–каматног ризика монетарног подбиланса на дан 31. децембар 2019. године

	<i>У хиљадама динара</i>							
	<u>До 1 месеца</u>	<u>1-3 месеца</u>	<u>3-12 месеци</u>	<u>1-5 година година</u>	<u>Преко 5 година</u>	<u>Укупно Каматносно</u>	<u>Некаматносно</u>	<u>Укупно</u>
Готовина и средства код централне банке	26,453,405	-	-	-	-	26,453,405	50,200,997	76,654,402
Кредити и потраживања од банака и других финансијских организација	24,347,276	63,751	255,506	169,536	-	24,836,069	2,153,936	26,990,005
Кредити и потраживања од комитената	50,909,321	25,440,767	66,242,446	59,954,460	5,214,350	207,761,344	472,814	208,234,158
Финансијска средства (ХоВ)	2,790,288	4,939,204	14,730,475	101,561,560	19,945,272	143,966,799	512,632	144,479,431
Остала средства	33,120	-	-	-	-	33,120	3,604,440	3,637,560
Укупно	<u>104,533,410</u>	<u>30,443,722</u>	<u>81,228,427</u>	<u>161,685,556</u>	<u>25,159,622</u>	<u>403,050,737</u>	<u>56,944,819</u>	<u>459,995,556</u>
Депозити и остале обавезе према банкама, другим финансијским институцијама и централној банци	3,317,996	857,318	2,270,786	1,871,777	-	8,317,877	729	8,318,606
Депозити и остале обавезе према депонентима	274,556,488	12,441,701	50,839,691	29,883,050	1,990,101	369,711,031	1,276,679	370,987,710
Остале обавезе	43,036	6,703	29,281	82,316	-	161,336	13,588,402	13,749,738
Укупно	<u>277,917,520</u>	<u>13,305,722</u>	<u>53,139,758</u>	<u>31,837,143</u>	<u>1,990,101</u>	<u>378,190,244</u>	<u>14,865,810</u>	<u>393,056,054</u>
Нето рочна неусклађеност на дан:								
31. децембар 2019. године	<u>(173,384,110)</u>	<u>17,138,000</u>	<u>28,088,669</u>	<u>129,848,413</u>	<u>23,169,521</u>	<u>24,860,493</u>	<u>42,079,009</u>	<u>66,939,502</u>

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.3. Каматни ризик (наставак)

Извештај о GAP–каматног ризика монетарног подбиланса на дан 31. децембар 2018. године

	До 1 месеца	1-3 месеца	3-12 месеци	1-5 година година	Преко 5 година	Укупно Каматносно	У хиљадама динара	
							Некама-тоносно	Укупно
Готовина и средства код централне банке	28,710,086	-	-	-	-	28,710,086	45,281,953	73,992,039
Кредити и потраживања од банака и других финансијских организација	16,369,533	2,278,351	32,357	247,637	-	18,927,878	2,109,659	21,037,537
Кредити и потраживања од комитената	51,821,705	17,835,405	53,083,130	60,706,216	7,516,746	190,963,202	485,440	191,448,642
Финансијска средства (ХоВ)	11,208,649	10,552,011	17,313,063	90,148,094	7,829,710	137,051,527	467,263	137,518,790
Остала средства	-	-	-	-	-	-	3,840,378	3,840,378
Укупно	108,109,973	30,665,767	70,428,550	151,101,947	15,346,456	375,652,693	52,184,693	427,837,386
Депозити и остале обавезе према банкама, другим финансијским институцијама и централној банци	3,388,392	1,845,725	693,519	2,300,743	-	8,228,379	(95)	8,228,284
Депозити и остале обавезе према депонентима	253,469,172	13,642,671	52,730,960	27,578,599	2,229,472	349,650,874	1,017,282	350,668,156
Остале обавезе	-	-	-	-	-	-	8,783,022	8,783,022
Укупно	256,857,564	15,488,396	53,424,479	29,879,342	2,229,472	357,879,253	9,800,209	367,679,462
Нето рочна неусклађеност на дан: 31. децембар 2018. године	(148,747,591)	15,177,371	17,004,071	121,222,605	13,116,984	17,773,440	42,384,484	60,157,924

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.3. Каматни ризик (наставак)

Извештај о GAP-у каматног ризика монетарног подбиланса садржи монетарне билансне позиције распоређене према периоду поновног формирања каматне стопе или преосталом периоду до доспећа, у зависности од тога који период је краћи. У складу са наведеним, коришћена је конзервативна претпоставка да ће сви трансакциони и депозити по виђењу бити повучени у року до једног месеца.

Руководство чланица Групе верује да одговарајућа усклађеност позиција по врсти каматне стопе и периоду поновног формирања пружа добар предуслов за постојање са захтеваним финансијским резултатом уз очување економске вредности капитала.

Ризик од промене каматних стопа

Поред праћења каматног GAP-а, управљање каматним ризиком подразумева и праћење осетљивости активе и пасиве Банке на различита сценарија промене каматне стопе, Група редовно спроводи стрес тестирање каматног ризика, којим процењује процене утицаја промене кључних фактора на каматни ризик Групе.

Група процењује утицај који би могао имати стандардизовани шок каматних стопа (паралелни позитивни и негативни помак каматних стопа на референтној кривој приноса за 200 базних поена) за сваку значајну валуту појединачно и за све остале валуте заједно.

У моделирању сценарија, поред промена каматних стопа посебно се разматра утицај превременог повлачења депозита и превременог враћања кредита, које Група процењује на бази историјских кретања и експертске процене, Група је извршила процену кретања трансакционих депозита, депозита по виђењу и штедње становништва применом релевантних статистичких модела из домена анализе временских серија.

Извештај о GAP–каматног ризика монетарног подбиланса на дан 31. децембар 2019. године (наставак)

Стандардни сценарио подразумева паралелну промену (повећање и смањење) каматне стопе од 100 базних поена (б.п.) примењен на интерном извештају о каматном ГАП-у. Анализа осетљивости Групе, односно утицај на финансијски резултат на повећање и смањење каматне стопе, уз претпоставку симетричних кретања и константне финансијске позиције, дата је у табели:

	<i>У хиљадама динара</i>	
	Паралелно повећање од 100 б.п.	Паралелно смањење од 100 б.п.
2019.		
На дан 31. децембра	<u>443,617</u>	<u>(443,617)</u>
2018.		
На дан 31. децембра	<u>442,304</u>	<u>(442,304)</u>

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.4. Девизни ризик

Група је изложена девизном ризику који се манифестује кроз могућност настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал услед промене међувалутних односа, промене вредности домаће валуте у односу на стране валуте или промене вредности злата и других племенитих метала. Девизном ризику изложене су све позиције садржане у банкарској књизи и књизи трговања у страниој валути и злату, као и динарске позиције индексирани валутном клаузулом.

У циљу минимизирања изложености девизном ризику Група врши диверсификацију валутне структуре портфолија и валутне структуре обавеза, усклађивање отворених позиција по појединим валутама, поштујући принципе рочне трансформације средстава.

Група је успоставила одговарајућу организациону структуру, којом се врши јасно разграничавање процеса преузимања девизног ризика од процеса његовог управљања.

Процес управљања девизним ризиком спроводи се кроз идентификацију, мерење, ублажавање, праћење, контролу и извештавање о девизном ризику.

Група на свеобухватан начин благовремено идентификује узроке који доводе до настанка девизног ризика што подразумева утврђивање текуће изложености девизном ризику, као и изложености девизном ризику по основу нових пословних производа и активности.

Мерење, односно процена девизног ризика представља квантитативну процену идентификованог девизног ризика, коришћењем следећих техника:

- GAP анализа и показатељ девизног ризика;
- VaR;
- Stress test;
- Backtesting,

Ублажавање девизног ризика подразумева одржавање ризика на прихватљивом нивоу за ризични профил Групе кроз постављање транспарентног система лимита и дефинисање мера за ублажавање девизног ризика.

Контрола и праћење девизног ризика обухвата праћење и надзор усклађености позиција са интерно и екстерно дефинисаним лимитима, као и мониторинг дефинисаних и предузетих мера. Континуираним праћењем и контролом девизног ризика омогућено је благовремено предузимање мера у циљу одржавања девизног ризика у оквиру дефинисаних лимита. Контрола девизног ризика подразумева контролу на свим нивоима управљања као и независан систем контроле који спроводе организациони делови надлежни за интерну ревизију и праћење усклађености пословања.

Извештавање о девизном ризику обухвата систем интерног и екстерног извештавања и спроводи се на дневном нивоу и по утврђеној динамици, а у складу са дефинисаним системом.

Група усклађује своје пословање са регулаторно прописаним показатељем девизног ризика, који представља однос збира отворене девизне позиције и позиције у злату и регулаторног капитала.

Преглед укупне ризичне девизне позиције и регулаторно дефинисаног показатеља девизног ризика на дан 31. децембра:

	2019.	2018.
Укупна ризична девизна позиција	6,835,647	6,997,500
Показатељ девизног ризика	10.61%	12.25%
Регулаторно прописан лимит	20%	20%

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.4. Девизни ризик (наставак)

Преглед монетарне активе и монетарне пасиве по валутама на дан 31. децембар 2019. године

	<i>У хиљадама динара</i>									
	EUR	USD	CHF	Остале валуте	Укупно у валути	Девизна клаузула у EUR	Девизна клаузула у USD	Девизна клаузула у CHF	Динарске позиције	Укупно
Готовина и готовински еквиваленти	35,176,192	215,451	6,240,389	6,811,297	48,443,329	-	-	-	28,211,073	76,654,402
Кредити и потраживања од банака и других финансијских организација	7,534,947	3,228,890	867,795	3,131,909	14,763,541	-	-	-	12,226,464	26,990,005
Кредити и потраживања од комитената	23,952,264	-	-	16,651,360	40,603,624	117,831,474	-	60,074	49,738,986	208,234,158
Финансијска средства (ХОВ)	63,201,598	13,217,165	1,799,460	901,863	79,120,086	173,617	-	-	65,185,728	144,479,431
Остала средства	447,267	165,416	789	30,684	644,156	-	-	-	2,993,404	3,637,560
Укупно	130,312,268	16,826,922	8,908,433	27,527,113	183,574,736	118,005,091	-	60,074	158,355,655	459,995,556
Депозити и остале обавезе према банкама, другим финансијским институцијама и централној банци	943,333	77,890	43,341	4,118,082	5,182,646	30,331	-	-	3,105,629	8,318,606
Депозити и остале обавезе према комитентима	244,016,986	13,655,889	8,810,550	19,669,688	286,153,113	187,138	-	-	84,647,459	370,987,710
Остале обавезе	1,979,742	96,272	99,406	488,834	2,664,254	882,332	-	-	10,203,152	13,749,738
Укупно	246,940,061	13,830,051	8,953,297	24,276,604	294,000,013	1,099,801	-	-	97,956,240	393,056,054
Нето девизна позиција 31. децембар 2019. године	(116,627,793)	2,996,871	(44,864)	3,250,509	(110,425,277)	116,905,290	-	60,074	60,399,415	66,939,502

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.4. Девизни ризик (наставак)

Преглед монетарне активе и монетарне пасиве по валутама на дан 31. децембар 2018. године

	У хиљадама динара									
	EUR	USD	CHF	Остале валуте	Укупно у валути	Девизна клаузула у EUR	Девизна клаузула у USD	Девизна клаузула у CHF	Динарске позиције	Укупно
Готовина и готовински еквиваленти	36,151,062	273,785	710,028	7,127,817	44,262,692	-	-	-	29,729,347	73,992,039
Кредити и потраживања од банака и других финансијских организација	9,084,054	2,381,279	3,071,605	2,691,227	17,228,165	-	-	-	3,809,372	21,037,537
Кредити и потраживања од комитената	36,995,011	-	-	2,205,124	39,200,135	101,017,998	-	3,651,403	47,579,106	191,448,642
Финансијска средства (ХОВ)	70,581,056	11,273,911	1,702,199	-	83,557,166	249,591	-	-	53,712,033	137,518,790
Остала средства	1,178,684	95,892	63,825	22,348	1,360,749	-	-	-	2,479,629	3,840,378
Укупно	153,989,867	14,024,867	5,547,657	12,046,516	185,608,907	101,267,589	-	3,651,403	137,309,487	427,837,386
Депозити и остале обавезе према банкама, другим финансијским институцијама и централној банци	1,563,400	379,330	246,907	3,945,523	6,135,160	19,073	-	-	2,074,051	8,228,284
Депозити и остале обавезе према комитентима	246,275,960	12,908,254	8,756,910	6,862,782	274,803,906	468,239	19,705	-	75,376,306	350,668,156
Остале обавезе	812,752	122,798	108,507	183,930	1,227,987	-	-	-	7,555,035	8,783,022
Укупно	248,652,112	13,410,382	9,112,324	10,992,235	282,167,053	487,312	19,705	-	85,005,392	367,679,462
Нето девизна позиција 31. децембар 2018. године	(94,662,245)	614,485	(3,564,667)	1,054,281	(96,558,146)	100,780,277	(19,705)	3,651,403	52,304,095	60,157,924

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.5. Преглед десетодневног VaR-а

Група врши и стресно тестирање девизног ризика којим се процењује потенцијални утицај специфичних догађаја и/или промене више финансијских варијабли на финансијски резултат, капитал и показатељ девизног ризика.

VaR означава највећи могући губитак у портфолију Групе током одређеног периода и при унапред дефинисаном интервалу поверења. Група израчунава једнодневни и десетодневни VaR, са интервалом поверења од 99%, на девизним позицијама (девизни VaR). Група израчунава VaR применом ауторегресивног-хетероскедастичног модела GARCH, за који није тражила одобрење Народне банке Србије, у циљу процене регулаторних капиталних захтева за девизни ризик.

Девизни VaR се рачуна на позицијама у страниој валути, као и на позицијама индексираним валутном клаузулом које су садржане у банкарској књизи и књизи трговања.

Преглед десетодневног VaR-а са интервалом поверења од 99% за 2019. и 2018. годину је приказан као што следи:

	<i>У хиљадама динара</i>			
	На дан 31. децембар	Просек	Максималан	Минималан
2019.				
Девизни ризик	9,542	9,052	28,214	800
2018.				
Девизни ризик	19,264	15,478	39,766	1,972

4.6. Оперативни ризик

Банке чланице Групе на дневном нивоу прате догађаје оперативних ризика и управљају оперативним ризицима, У циљу ефикасног праћења оперативног ризика, у сваком организационом делу Банке чланице Групе именовани су запослени за оперативне ризике, који су одговорни за тачност и ажурност података о свим догађајима оперативног ризика, као и за евиденцију свих насталих догађаја у базу података оперативних ризика, Организациони део Банке чланице Групе у чијој је надлежности управљање ризицима врши мониторинг и извештавање о оперативним ризицима.

Мерење, односно процену оперативног ризика Група врши кроз квантитативну и/или квалитативну процену идентификованог оперативног ризика. Банке чланице Групе спровode мерење изложености оперативним ризицима кроз евиденцију догађаја, праћење кључних индикатора ризика и самопроцењивање. Самопроцењивање подразумева процену изложености ризицима од стране организационих делова у складу са мапом идентификованих оперативних ризика мерењем могућег распона, значаја за пословање и учесталости догађаја који могу да проузрокују губитке, идентификовањем нивоа контроле које области пословања имају над овим ризицима и мере за побољшање.

Група не може елиминисати све оперативне ризике, али увођењем одговарајућег контролног оквира, мониторингом и ублажавањем потенцијалних ризика успоставља процес управљања оперативним ризиком, Група предузима мере у циљу ублажавања оперативних ризика и проактивног реаговања на потенцијалне догађаје оперативних ризика кроз перманентно праћење свих активности, примену адекватног и поузданог информационог система и оријентацијом на пројектни приступ, а чијим спровођењем се унапређује пословна пракса и оптимизују пословни процеси.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.6. Оперативни ризик (наставак)

Путем поузданог извештавања о реализацији мера за ублажавање оперативних ризика, Група је успоставила систем за мониторинг активности које предузимају организациони делови Банка чланица Групе у циљу умањења оперативних ризика и превентивног реаговања на догађаје оперативних ризика који су у настајању. Група процењује ризик поверавања активности трећим лицима за обављање одређених активности у вези са пословањем, на основу уговора закљученог са тим лицима којима се јасно одређују услови, права, обавезе и одговорности уговорених страна.

У циљу несметаног и континуираног функционисања свих значајних система и процеса Групе, као и ограничавања губитака у ванредним ситуацијама, Банке чланице Групе су усвојиле План за обезбеђење континуитета пословања, а у циљу поновног успостављања опоравка система информационе технологије у случају прекида пословања. Банке чланице Групе су усвојиле План опоравка активности у случају катастрофа.

4.7. Ризици улагања

Ризик улагања Групе представља ризик улагања у друга правна лица и у основна средства и инвестиционе некретнине. Улагање Групе у једно лице које није лице у финансијском сектору може бити до 10% капитала Групе, при чему се под овим улагањем подразумева улагање којим чланице Групе стичу удео или акције лица које није лице у финансијским сектору. Укупна улагања Групе у лица која нису лица у финансијском сектору и у основна средства и инвестиционе некретнине Групе могу бити до 60% капитала Групе, с тим што се ово ограничење не односи на стицање акција ради њихове даље продаје у року од шест месеци од дана стицања.

4.8. Ризик изложености

Велика изложеност Групе према једном лицу или групи повезаних лица, укључујући и лица повезана са Групом јесте изложеност која износи преко 10% капитала Групе.

У свом пословању, Група води рачуна о усклађености са регулаторно дефинисаним лимитима изложености:

- Изложеност према једном лицу или групи повезаних лица не сме бити већа од 25% капитала Групе;
- Збир свих великих изложености Групе не сме прећи 400% капитала Групе.

Дефинисани лимити изложености према једном лицу или групи повезаних лица односе се и на лица повезана са Групом.

Изложеност Групе према једном лицу или групи повезаних лица, као и изложеност према лицима повезаним са Групом кретала се у оквиру прописаних лимита.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.9. Ризик земље

Ризик земље је ризик који се односи на земљу порекла лица према коме је Група изложена, односно ризик могућности настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Групе због немогућности чланица Групе да наплати потраживања од дужника из разлога који су последица политичких, економских или социјалних прилика у земљи порекла дужника. Ризик земље обухвата следеће ризике:

- Политичко-економски ризик, под којим се подразумева вероватноћа остваривања губитка због немогућности чланица Групе да наплати потраживања услед ограничења утврђених актима државних и других органа земље порекла дужника, као и општих и системских прилика у тој земљи;
- Ризик трансфера, под којим се подразумева вероватноћа остварења губитка због немогућности наплате потраживања исказаних у валути која није званична валута земље порекла дужника, и то услед ограничења плаћања обавеза према повериоцима из других земаља у одређеној валути која су утврђена актима државних и других органа земље дужника.

Група управља ризиком земље на нивоу појединачног пласмана и на нивоу портфолија. Мерење и контролу изложености појединачног пласмана ризику земље, чланице Групе врше одређивањем категорије интерног рејтинга земље дужника, а на основу рејтинга додељеног од стране међународно признатих рејтинг агенција и утврђивањем лимита изложености као процентом од капитала Групе у зависности од категорије интерног рејтинга земље. Мерење и контролу изложености портфолија ризику земље Група врши на основу груписања потраживања према степену ризика земаља дужника.

У циљу адекватног управљања ризиком земље, Група дефинише лимите изложености појединачно по земљама порекла дужника.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.10. Фер вредност финансијске активе и пасиве

Преглед књиговодствене вредности и фер вредности финансијске активе и пасиве која се не вреднује по фер вредности

	31. децембар 2019. године					У хиљадама динара 31. децембар 2018. године	
	Књиговодствена вредност	Фер вредност	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3	Књиговодствена вредност	Фер вредност
Финансијска актива							
Кредити и потраживања од комитената	208,234,158	207,050,215	9,221,958	780,536	197,047,721	191,448,642	187,064,015
Финансијска пасива							
Депозити и остале обавезе према другим комитентима	370,987,710	370,854,153	-	-	370,854,153	350,668,156	350,658,898

Израчунавање фер вредности датих кредита и пласмана клијентима процењује се коришћењем модела дисконтовања готовинских токова, за кредите и пласмане са фиксним каматним стопама. Дисконтне стопе заснивају се на текућим каматним стопама, које се нуде за инструменте по сличним условима корисницима кредита, приближно истих кредитних квалитета. Такође, обавезе према комитентима са роком доспећа, уговорене са фиксним каматним стопом се дисконтују узимајући у обзир важеће услове у складу са врстом депозита, роком орочења и валутом.

За кредите који се више не одобравају, нити постоји могућност одобравања (кредити индексирани у CHF), дисконтовање је извршено по истим каматним стопама. Такође, за кредите субвенционисане од стране државе, са фиксном каматном стопом, дисконтовање је извршено по истој стопи, јер чланице Групе не би одобравале кредите по ниским каматним стопама да није било субвенционисања дела камате од стране државе. Сви кредити и обавезе са променљивом каматном стопом су у складу са важећим тржишним условима и Пословном политиком чланица Групе.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.10. Фер вредност финансијске aktive и пасиве (наставак)

Финансијски инструменти који се мере по фер вредности

У хиљадама динара

Активa	31.12.2019.				31.12.2018.			
	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3	Укупна активa / пасивa по фер вредности	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3	Укупна активa / пасивa по фер вредности
Финансијска средсва по фер вредности кроз биланс успеха продају (у динарима)	512,632	4,877,762	-	5,390,394	597,571	1,197,682	-	1,795,253
Финансијска средсва по фер вредности кроз биланс успеха продају (у странoј валути)	174,460	4,724,165	-	4,898,625	323,293	2,838,113	-	3,161,406
Финансијска средсва по фер вредности кроз остали резултат (у динарима)	-	59,800,166	-	59,800,166	-	51,916,780	-	51,916,780
Финансијска активa по фер вредности кроз остали резултат (у странoј валути)	13,444,011	60,772,618	173,617	74,390,246	13,656,359	66,739,402	249,590	80,645,351
Укупно	14,131,103	130,174,711	173,617	144,479,431	14,577,223	122,691,977	249,590	137,518,790

У ниво 1 распоређују се финансијски инструменти којима се тргује на берзи, док ниво 2 садржи хартије од вредности чија се фер вредност процењује на основу интерно развијених модела који се базирају на информацијама са аукција на секундарном тржишту хартија од вредности (аукције).

Фер вредност активе за коју не постоје директне информације о трговању се распоређује у ниво 3.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.11. Управљање капиталом

Група је успоставила систем управљања ризицима у складу са обимом и структуром својих пословних активности, а циљ управљања капиталом је несметано остварење циљева пословне политике Групе.

Обрачун капитала и показатеља адекватности капитала је почевши од 30.06.2017.године усклађен са Базел III стандардом.

Основни циљеви управљања капиталом су:

- очување минималног регулаторног захтева (EUR 10 милиона);
- одржавање заштитних слојева капитала;
- поштовање минималних регулаторних показатеља адекватности капитала увећаних за заштитне слојеве капитала;
- одржавање поверења у сигурност и стабилност пословања;
- остварење пословних и финансијских планова;
- подржавање очекиваног раста пласмана;
- омогућавање оптимума будућих извора средстава и њиховог коришћења;
- остварење политике дивиденди.

Регулаторни капитал банкарске Групе представља збир основног капитала (кога чине основни акцијски и додатни основни капитал) и допунског капитала, умањен за одбитне ставке. Показатељи адекватности капитала представљају однос капитала (укупног, основног или основног акцијског) Групе и збира: ризиком пондерисаних изложености за кредитни ризик, ризик друге уговорне стране, ризик смањења вредности купљених потраживања и ризик измирења/испоруке по основу слободних испорука; ризичне активе по основу изложености ризику измирења/испоруке (осим по основу слободних испорука); ризичне активе по основу изложености тржишним ризицима; ризичне активе по основу изложености оперативном ризику; ризичне активе по основу изложености ризику прилагођавања кредитне изложености и ризичне активе по основу прекорачења лимита изложености из књиге трговања. Ризиком пондерисане изложености за кредитни ризик, ризик друге уговорне стране, ризик смањења вредности купљених потраживања и ризик измирења/испоруке по основу слободних испорука банкарске Групе се утврђују у складу са прописаним пондерима ризичности за све класе активе. Ризична актива по основу изложености оперативном ризику се добија множењем реципрочне вредности прописаног показатеља адекватности капитала и капиталног захтева за оперативни ризик, утврђеног као трогодишњи просек производа индикатора изложености по свим линијама пословања и прописаних стопа капиталног захтева за сваку пословну линију.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.11. Управљање капиталом

Показатељи адекватности капитала

	<i>У хиљадама динара</i>	
	31.12.2019.	31.12.2018.
Основни капитал	67,653,138	60,605,577
Основни акцијски капитал	67,279,628	60,232,067
Додатни основни капитал	373,510	373,510
Допунски капитал	-	-
Одбитне ставке од капитала	<u>(3,242,622)</u>	<u>(3,469,604)</u>
Капитал	64,410,516	57,135,973
Ризиком пондерисане изложености за кредитни ризик, ризик друге уговорне стране, ризик смањења вредности купљених потраживања и ризик измирења/испоруке по основу слободних испорука	198,636,182	190,017,311
Ризична актива по основу изложености оперативном ризику	35,269,629	33,733,114
Ризична актива по основу изложености тржишним ризицима	<u>4,238,173</u>	<u>2,833,830</u>
Показатељ адекватности капитала (мин. 14.04%)	27.05%	25.22%
Показатељ адекватности основног капитала (мин. 12.04%)	27.05%	25.22%
Показатељ адекватности основног акцијског капитала (мин. 10.54%)	<u>26.89%</u>	<u>25.05%</u>

Током 2019. године сви прописани показатељи адекватности капитала су били изнад регулаторних лимита (8% + комбиновани заштитни слој капитала, 6% + комбиновани заштитни слој капитала и 4.5% + комбиновани заштитни слој капитала за показатеље адекватности укупног, основног и основног акцијског капитала респективно).

Стратегијом и Планом управљања капиталом, банкарска Група обезбеђује одржавање нивоа и структуру интерног капитала који пружа адекватну подршку расту пласмана, будућих извора средстава и њиховог коришћења на нивоу банкарске Групе, спровођењу политике дивиденди, као и прилагођавање променама у регулаторним захтевима.

Током 2019. године Група је обрачунавала и показатељ левериџа у складу са регулаторним захтевом, који представља количник основног капитала и износа изложености које улазе у обрачун предметног показатеља.

План управљања капиталом, као део система управљања капиталом, садржи:

- стратешке циљеве и период за њихово остваривање;
- опис процеса управљања расположивим интерним капиталом, планирање његовог адекватног нивоа и одговорности за тај процес;
- процедуре планирања адекватног нивоа расположивог интерног капитала;
- начин достизања и одржавања адекватног нивоа расположивог интерног капитала;
- ограничења у вези са расположивим интерним капиталом;
- приказ и образложење ефеката стрес тестирања на интерне капиталне захтеве;
- алокацију капитала;
- план пословања у случају настанка непредвиђених догађаја

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.11. Управљање капиталом (наставак)

Група на континуираној основи спроводи процес интерне процене адекватности капитала у складу са природом, обимом и сложености пословних активности, а у складу са Стратегијом управљања ризицима, политикама за управљање појединачним ризицима и Стратегијом управљања капиталом.

Процес интерне процене адекватности капитала, као документован и континуиран процес испуњава следеће услове:

- заснован је на идентификацији и мерењу ризика;
- пружа свеобухватну процену и праћење ризика којима је банкарска Група изложена или може бити изложена;
- обезбеђује адекватан ниво расположивог интерног капитала у складу са ризичним профилем банкарске Групе;
- укључен је у систем управљања банкарском Групом и доношење одлука;
- предмет је редовне анализе, праћења и провере.

Фазе процеса интерне процене адекватности капитала на нивоу банкарске Групе обухватају:

- утврђивање материјално значајних ризика, у складу са квалитативним и квантитативним критеријумима;
- обрачун износа интерних капиталних захтева;
- обрачун износа стресираних интерних капиталних захтева;
- одређивање укупног интерног капиталног захтева;
- поређење следећих елемената:
 - капитала и расположивог интерног капитала;
 - минималних капиталних захтева и интерних капиталних захтева за појединачне ризике;
 - збира минималних капиталних захтева и укупних интерних капиталних захтева.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

5. КОРИШЋЕЊЕ ПРОЦЕЊИВАЊА

Руководство користи претпоставке и процене које имају ефекта на презентоване вредности средстава и обавеза у току извештајног периода. Процене, као и претпоставке на основу којих су процене извршене, су резултат редовних провера. Ове процене и претпоставке су засноване на претходном искуству, као и различитим информацијама расположивим на дан састављања финансијских извештаја, а које делују реално и разумно у датим околностима уз примену концепта очекиваног кредитног губитка.

Кључни извори неизвесности код процена

Резервисања за кредитне губитке

Обезвређење средстава која се процењују методом амортизованог трошка се утврђује на начин који је описан у рачуноводственој политици 3(j).

Обезвређење пласмана има за циљ обезбеђење разумног, опрезног и правовременог утврђивања губитака, како би се заштитио капитал Банке у периоду када губитак буде и дефинитивно потврђен (реализован) због немогућности наплате уговорених износа или одливом средстава за измирење потенцијалних обавеза.

Обезвређење пласмана и резервисања врше се само онда када постоји оправдан основ, односно када постоји објективан доказ о обезвређењу као последица догађаја који су настали након почетног признавања кредита, а који неповољно утичу на будуће новчане токове од кредита.

Главни елементи у процени обезвређења пласмана су следећи: прекорачење рока плаћања главнице или камате, тешкоће у новчаним токовима корисника кредита (финансијске тешкоће), опадање кредитног рејтинга или промене првобитних услова из уговора и друго.

Обезвређење пласмана се врши на основу процене очекиваних будућих новчаних токова из пословања клијената или реализацијом средстава обезбеђења, уколико се процени да ће реално кредит бити намирен из тих средстава.

Група врши процену обезвређења потраживања на групној и појединачној основи.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

5. КОРИШЋЕЊЕ ПРОЦЕЊИВАЊА (наставак)

Појединачно процењивање

Група процењује исправку вредности на појединачној основи за сваки значајан пласман са статусом неизмиривања обавеза – default-а (ризичан пласман, подкатегија ризика 4Д, 4ДД и 5 према интерном систему рејтинга), односно пласмани који су класификовани у ниво 3 у складу са МСФИ 9 стандардом. Том приликом се узимају у обзир финансијска позиција корисника кредита, одрживост бизнис плана, његова способност да побољша своје перформансе у случају финансијских тешкоћа, пројектовани приходи, расположивост других врста финансијске подршке и вредност колатерала која се може реализовати, као и очекивани новчани токови. Уколико дође до нових информација које према процени битно мењају кредитну способност клијента, вредност колатерала и извесност испуњења обавеза клијента према Групи, врши се нова процена обезвређења пласмана.

Праг материјалне значајности Група одређује на основу анализе вредносне структуре портфолија по врстама клијената и производа.

Исправка вредности на појединачној основи се обрачунава уколико постоје објективни докази обезвређења који су резултат једног или више догађаја насталих након иницијалног признавања финансијског средства и уколико постоји мерљиво смањење будућих токова готовине.

Објективним доказима који указују на потребу обезвређења пласмана, сматра се:

- када финансијско стање дужника указује на знатне проблеме у његовом пословању;
- када постоје подаци о неизмирењу обавеза, учесталом кашњењу у отплати или неиспуњавању других уговорних одредаба;
- када Група, услед финансијских потешкоћа дужника, битно промени услове отплате потраживања у односу на оне који су првобитно уговорени;
- дужник не може да измири своје обавезе у целости без реализације средства обезбеђења;
- непрекидна блокада рачуна преко 60 дана;
- када постоје извесне значајне финансијске потешкоће у пословању клијента (банкротство, ликвидација, стечај или нека друга врста финансијске реорганизације дужника) и слично.

Докази се могу документовати и анализом у Watch процесу, информацијом о повећаном степену ризика дужника, извештајима са састанака који су одржани са дужником, извештајима о обављеном мониторингу колатерала клијената, извештајима о принудној наплати и данима блокаде, извештајима о кредитима у доцњи и другим информацијама којима Група располаже.

Поред тога, документацију потребну као доказ за обезвређење пласмана, представљају и докази за процену очекиваних прилива по пласману, који се пре свега односе на документацију о планираним будућим новчаним токовима дужника.

Када постоје објективни докази, износ обезвређења се обрачунава као разлика између бруто књиговодствене вредности средстава и садашње вредности процењених будућих токова готовине, при чему Група уважава постојање више сценарија наплате приликом процене очекиваних будућих токова готовине. Том приликом, сценарија која се могу узети у обзир су сценарија из пословања (реструктурирање/споразуми и слично), сценарија из реализација колатерала (вансудски/судски/стечај и остало) и продаја потраживања. Вероватноће одређеног сценарија Група процењује на основу историјске реализације и наплате проблематичних случајева, специфичности појединачног клијента, као и предвиђањем будућих могућих исхода, при чему је збир свих сценарија 100%.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

5. КОРИШЋЕЊЕ ПРОЦЕЊИВАЊА (наставак)

Групно процењивање

Обезвређење се процењује групно по свим пласманима код којих није идентификован објективни доказ обезвређења и који нису појединачно значајни са статусом default-а и за пласмане код којих обрачуном на појединачној основи није утврђен износ обезвређења, као и по основу провизија и других потраживања која немају елементе за свођење на садашњу вредност.

Групна процена се врши по Банкама према сличним карактеристикама у погледу кредитног ризика које се формирају на основу интерно прописане методологије (бонитетне Банке по врстама клијената и пласмана), базиране на систему интерног рејтинга и то на месечном нивоу. Методологија за обезвређење је значајно промењена и уместо приступа реализованог губитка у складу са МРС 39, примењује се принцип будућег очекиваног губитка, у складу са МСФИ 9, кроз укључивање утицаја очекиваног кретања макроекономских варијабли на будуће кретање вероватноће губитка на бази статистички доказаних међузависности.

Обезвређење на групној основи базира се на очекиваном кредитном губитку у складу са вероватноћом неизмирења обавеза у наредних 12 месеци (потраживања у нивоу 1), осим у случају када постоји значајно погоршање кредитног ризика у односу на тренутак иницијалног признавања, када се процена кредитних губитака врши на бази вероватноће неизмирења обавеза за период животног века инструмента (потраживања у нивоу 2).

Ценећи специфичности у пословању са клијентима, посебно се утврђују миграције за привредне клијенте, микро бизнис, становништво по врстама производа, финансијске институције и изложености према државама.

Обезвређење кредита умањује вредност кредита и признаје се као расход у оквиру биланса успеха.

Утврђивање вероватног губитка по ванбилансним ставкама

Утврђивање вероватног губитка по ванбилансним ставкама (потенцијалним обавезама) врши се када се процени да постоји довољно извесно очекивање да ће доћи до одлива средстава за измирење потенцијалне обавезе. Утврђивање вероватног губитка Група врши и за неискоришћене преузете обавезе, за које није уговорила безусловно и без претходне најаве, могућност отказа уговорене обавезе. Приликом обрачуна резервисања по основу неискоришћених преузетих обавеза, Група користи фактор конверзије (CCF) којим се коригује књиговодствена вредност неискоришћених преузетих обавеза.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

5. КОРИШЋЕЊЕ ПРОЦЕЊИВАЊА (наставак)

Утврђивање фер вредности

Фер вредност финансијских инструмената представља износе по којима се средства могу разменити или обавезе измити између упућених, вољних страна у трансакцији по тржишним условима.

Група врши вредновање финансијских инструмената по:

- фер вредности кроз биланс успеха и
- фер вредности кроз остали резултат, са признавањем «recycling» или без признавања у билансу успеха.

Финансијска средства и обавезе класификовани по фер вредности кроз биланс успеха се, у поступку накнадног вредновања мере по фер вредности, без укључивања трошкова продаје или других трошкова при престанку признавања. Добици / губици који проистичу од промене фер вредности ових финансијских инструмената, њихови приходи од дивиденди, као и курсне разлике се признају у билансу успеха. Не спроводи се тест на потенцијално обезвређење ових финансијских инструмената.

Након почетног признавања, инструменти капитала накнадно се одмеравају у зависности од тога да ли имају котирану тржишну цену. Инструменти капитала који имају котирану тржишну цену одмеравају се по тржишној вредности, а инвестиције у инструменте капитала који немају котирану тржишну цену на активном тржишту одмеравају се коришћењем техника процене, при чему се комбинује више расположивих приступа и техника за мерење фер вредности.

Инвестиције у инструменте капитала који се не држе ради трговања и који се вреднују по фер вредности кроз остали резултат се мере, у поступку накнадног вредновања, по фер вредности, без укључивања трошкова продаје или других трошкова при престанку признавања. Уз изузетак примљених дивиденди који се признају у билансу успеха, сви други везани добити и губици, укључујући и компоненту курсних разлика, се признају у осталом резултату, преко капитала.

Износи приказани у осталом резултату се не могу накнадно пренети у биланс успеха, иако се кумулирани добити или губици могу трансферисати унутар капитала, на нераспоређену добит.

Инвестиције у дужничке инструменте који се вреднују по фер вредности кроз остали резултат се, након иницијалног признавања, вреднују на следећи начин:

- a. добити/губици од обезвређења, који се изводе из исте методологије, која се примењује и за финансијска средства мерена по амортизованој вредности, признају се у билансу успеха;
- b. добити/губици од курсних разлика, се признају у билансу успеха;
- c. приходи од камата, који се рачунају применом метода ефективне камате, се признају у билансу успеха;
- d. добити/губици од промене фер вредности се признају кроз остали укупни резултат;
- e. у случају извршене модификације, добити/губици од модификације се признају у билансу успеха и
- f. у случају престанка признавања, кумулативни добити/губици претходно признати кроз остали укупни резултат се рекласификују из капитала у биланс успеха, као прилагођавање услед рекласификације.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

5. КОРИШЋЕЊЕ ПРОЦЕЊИВАЊА (наставак)

Утврђивање фер вредности (наставак)

Финансијски деривати накнадно се прерачунавају по тржишној вредности. Тржишне вредности финансијских деривата се добијају на основу различитих техника процене, укључујући дисконтовање новчаних токова. Промена вредности финансијских деривата се рачуноводствено исказује у оквиру пасиве, односно активе и биланса успеха.

Промене фер вредности финансијских обавеза које се вреднују по фер вредности врши се у случају:

- промена у фер вредности која је последица промене сопственог кредитног ризика обавезе исказује се у осталом резултату, а
- преостали износ промене фер вредности обавезе се исказује у билансу успеха.

Финансијске обавезе које се држе ради трговања и деривати, после почетног признавања и одмеравања, вреднују се по фер вредности.

Промена фер вредности финансијске обавезе која се држи ради трговања, укључује се у приходе, односно расходе периода у коме су настали.

Уколико Група измирује своје обавезе према повериоцима и запосленима готовином која се утврђује у односу на цену акција или има опцију да се определи између ова два начина измирења обавезе, вредновање таквих трансакција се врши у складу са релевантним МСФИ.

Концепт фер вредности

Приликом мерења фер вредности Група се опредељује за приступ/технике које треба да максимизирају употребу релевантних јавно доступних података (енгл. „observable inputs“), а да минимизирају коришћење података који нису јавно доступни (енгл. „unobservable inputs“).

На располагању су 3 приступа за мерење фер вредности:

- тржишни приступ
- приходни приступ
- трошковни приступ

Група врши утврђивање фер вредности финансијских инструмената на дан биланса. Кад год је могуће Група врши мерење фер вредности употребом тржишних цена доступних на активном тржишту за дати инструмент. Тржиште се сматра активним ако су котиране цене лако и редовно доступне и представљају стварне и редовне тржишне трансакције по тржишним условима.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

5. КОРИШЋЕЊЕ ПРОЦЕЊИВАЊА (наставак)

Утврђивање фер вредности (наставак)

У случају да тржиште за финансијске инструменте није активно, фер вредност се одређује употребом методологије процене. Методологије процене укључују трансакције по тржишним условима између упућених, вољних страна (ако су доступне), позивање на постојећу фер вредност осталих инструмената који су суштински исти, анализе дисконтованих токова готовине и друге алтернативне методе. Одабрана методологија процене максимално користи тржишне податке, заснива се у најмањој могућој мери на проценама које су специфичне за Банку, укључује све факторе које учесници на тржишту сматрају као одређујуће за цену, у складу са прихваћеним економским методологијама за одређивање цене финансијских инструмената. Улазни подаци за методе процене разумно одражавају тржишна очекивања и факторе ризика приноса који су садржани у финансијском инструменту. Методе процене се подешавају и тестира њихова исправност употребом цена из уочљивих постојећих трансакција на тржишту за исте инструменте, на основу других доступних уочљивих тржишних података.

Најбољи доказ фер вредности финансијског инструмента приликом иницијалног признавања је цена остварена у трансакцији тј. фер вредност надокнаде која је дата или примљена, осим ако је фер вредност датог инструмента доказана поређењем са другим уочљивим постојећим трансакцијама на тржишту за исте инструменте (без модификовања или преформулисања) или је заснована на методи процене чије варијабле укључују само податке који су уочљиви на тржишту. Када цена остварена у трансакцији даје најбољи доказ фер вредности приликом иницијалног признавања, финансијски инструменти се иницијално мере по цени трансакције и све разлике између те цене и вредности која је иницијално установљена методом процене се накнадно исказују у билансу успеха, у зависности од појединачних чињеница и околности трансакције, али не касније од момента када је процена подржана уочљивим тржишним подацима или када је трансакција закључена.

Све разлике између фер вредности приликом почетног признавања и износа који може да зависи од неуочљивих параметара признају се у оквиру биланса успеха без одлагања, али се признају током века трајања инструмента на одговарајући начин или приликом њиховог откупа, преноса или отуђења, или када фер вредност постане уочљива. Средства и дуге позиције се мере по понуђеној цени, а обавезе и кратке позиције се мере по траженој цени. Фер вредност одражава кредитни ризик инструмента и укључује корекције које одражавају кредитни ризик Банке и друге уговорне стране, где је релевантно. Процене фер вредности засноване на моделима процене се коригују за све остале факторе, као што су ризик ликвидности или модели неизвесности, у мери у којој Група сматра да трећа лица учесници на тржишту могу да их узму у обзир приликом одређивања цене трансакције.

Утврђивање фер вредности финансијских инструмената и признавање ефеката процене се спроводи на основу одредби Методологије за утврђивање фер вредности финансијских инструмената, заснованих на Политици и Стратегији управљања ризицима.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

6. ИЗВЕШТАВАЊЕ ПО СЕГМЕНТИМА

6.1. Извештавање по стратешким сегментима - чланице Групе

Матична банка прати и обелодањује пословање по сегментима кроз два модела извештаја:

- Извештавање по стратешким сегментима – чланице Групе (напомена 6.1.) и
- Извештавање по оперативним сегментима – пословним линијама (напомена 6.2.).

Информације о резултатима сваког извештајног сегмента су приказане у наставку.

Група има укупно четири чланице које представљају стратешке организационе делове:

Комерцијална банка а.д., Београд, Србија, Матична банка	Укључује кредитне, депозитне и гаранцијске послове као и послове обављања платног промета у земљи и иностранству, пословање са хартијама од вредности и другим финансијским инструментима
Комерцијална банка а.д., Подгорица, Црна Гора	Укључује кредитне, депозитне и гаранцијске послове као и послове обављања платног промета у земљи и иностранству, пословање са хартијама од вредности и другим финансијским инструментима
Комерцијална банка а.д. Бања Лука, Босна и Херцеговина	Укључује кредитне, депозитне и гаранцијске послове као и послове обављања платног промета у земљи и иностранству, пословање са хартијама од вредности и другим финансијским инструментима
КомБанк ИНВЕСТ Друштво за управљање инвестиционим фондом а.д., Београд, Србија	Укључује послове управљања инвестиционим фондовима

Матична банка прати и обелодањује пословање по стратешким сегментима – чланице Групе у оквиру својих консолидованих финансијских извештаја. Група највећи део свог пословања обавља на територији Републике Србије. Зависна правна лица нису од материјалног значаја за појединачни финансијски извештај Матичне банке.

Билансна сума Матичне банке износи 90.14% укупне билансне суме консолидованог биланса стања (2018. године: 90.23%).

Билансна сума Комерцијалне банке а.д., Подгорица износи 3.67% укупне консолидоване активе (2018. године: 3.48%), Комерцијалне банке а.д., Бања Лука 6.15% (2018. године: 6.26%) и КомБанк ИНВЕСТ-а 0.04% (2018. године: 0.03%).

Резултат стратешког сегмента се користи за мерење успешности пословања, будући да руководство Матичне банке верује да је ова информација најрелевантнија за вредновање резултата одређеног стратешког сегмента у поређењу са другим правним лицима која послују у наведеним делатностима на локалном тржишту.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

6. ИЗВЕШТАВАЊЕ ПО СЕГМЕНТИМА (наставак)

6.1. Извештавање по стратешким сегментима - чланице Групе (наставак)

6.1.а. Рекласификације позиција у појединачним финансијским извештајима чланица Групе пре консолидације

За потребе консолидовања, а пре поступка консолидације, према потреби, врши се рекласификација позиција у појединачним финансијским извештајима чланица Групе који утичу на корекцију билансне суме и резултата у билансу успеха исказаних у статутарним извештајима. На основу уочених јасних индиција са позитивним последицама на пословање зависних банака, а у циљу утврђивања фер вредности удела у капиталу зависних банка, Матична банка је ангажовала независног проценитеља. На основу резултата процене извршено је укидање дела раније признатог обезвређења удела у зависне банке у укупном износу од 821,838 хиљада динара у појединачним финансијским извештајима Матичне банке. У складу са прописаном елиминацијом свих међусобних односа и међусобних прихода и расхода Матичне банке и чланица Групе из образаца финансијских извештаја Групе, у поступку консолидације извшена је и елиминација трајних улога у зависне чланице Групе са њиховим обезвређењем признатим у 2016. години, укључујући и наведени позитиван ефекат укидања дела тог обезвређења удела у 2019. години из сегмента Матичне банке, с једне стране, и дела капитала зависних чланица Групе из сегмента зависних чланица, с друге стране.

Рекласификовани финансијски извештаји представљају почетне билансне позиције које су даље предмет консолидације.

На дан 31.12.2019. извршене су следеће рекласификације у позицијама биланса стања и биланса успеха по чланицама Групе, осим за чланицу КомБанк ИНВЕСТ, код које није било ефекта рекласификације:

БИЛАНС СТАЊА

	у 000 РСД
Билансна сума Матичне банке	432,380,443
Рекласификација за исправке вредности које се односе на умањење вредности учешћа у зависне банке	2,047,191
Рекласификација за исправке вредности које се односе на пласмане зависним чланицама	1,036
Рекласификована билансна сума Матичне банке	434,428,670
Статутарна билансна сума КБ Бања Лука	29,411,265
Умањење за разграничене трошкове за обавезе исказане по амортиз. вред. пирменом ЕКС-а	(53,049)
Рекласификација за исправке вредности које се односе на Матичну банку	353
Репроцена хартија од вредности	52,607
Нетирање одложених пореских средстава и обавеза	(937)
Рекласификована билансна сума по моделу Матичне банке	29,410,239
Статутарна билансна сума КБ Подгорица	18,316,310
Основна средсва узета у лизинг	121,844
Рекласификација за исправке вредности које се односе на Матичну банку	2,181
Нетирање одложених пореских средстава и обавеза	(17,719)
Рекласификована билансна сума по моделу Матичне банке	18,422,616

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

6. ИЗВЕШТАВАЊЕ ПО СЕГМЕНТИМА (наставак)

6.1. Извештавање по стратешким сегментима - чланице Групе (наставак)

6.1.а. Рекласификације позиција у појединачним финансијским извештајима чланица Групе пре консолидације (наставак)

БИЛАНС УСПЕХА

	у 000 РСД
Резултат Матичне банке	8,955,759
Рекласификација за ефекат нето промене исправки вредности пласмана који се односе на зависне чланице (негативан ефекат)	(822,118)
Рекласификација за ефекат нето промена резервисања за губитке по ванбилансној активи (позитиван ефекат)	10,828
Рекласификовани резултат Матичне банке	8,144,469
Статутарни резултат КБ Бања Лука	139,703
Рекласификација за ефекат промене исправки вредности пласмана који се односе на Матичну банку (негативан ефекат на резултат)	(90)
Курсне разлике на порез на добитак по локалној регулативи и одложени порези – ефекат признат у капиталу (позитиван ефекат)	29
Рекласификовани резултат КБ КБ Бања Лука	139,642
Статутарни резултат КБ Подгорица	118,903
Рекласификација за ефекат промене исправки вредности пласмана који се односе на Матичну банку (негативан ефекат на резултат)	(1,238)
Курсне разлике на порез на добитак по локалној регулативи и одложени порези – ефекат признат у капиталу (позитиван ефекат)	6
Рекласификовани резултат КБ Подгорица	117,671

Приликом консолидације извршена је елиминација свих међусобних односа из биланса стања у износу од 6,675,149 хиљада динара (2018. године: 7,209,128 хиљада динара). Из биланса успеха извршена је елиминација прихода у износу од 29,500 хиљада динара (2018. године: 28,802 хиљаде динара), а расхода у износу од 22,641 хиљаду динара (2018. године 23,059 хиљада динара).

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

6. ИЗВЕШТАВАЊЕ ПО СЕГМЕНТИМА (наставак)

6.1. Извештавање по стратешким сегментима - чланице Групе (наставак)

6.1.а. Рекласификације позиција у појединачним финансијским извештајима чланица Групе пре консолидације (наставак)

Појединачни рекласификовани Биланси стања 31.12.2019. године:

	<i>у хиљадама динара</i>
КБ Београд	434,428,670
КБ Подгорица	18,422,616
КБ Бања Лука	29,410,239
КомБанк ИНВЕСТ	169,518
Збирни рекласификовани неконсолидовани БС	482,431,043

Појединачни рекласификовани Биланси успеха (пре опорезивања) 31.12.2019. године

	<i>у хиљадама динара</i>
КБ Београд	7,457,395
КБ Подгорица	120,360
КБ Бања Лука	152,545
КомБанк ИНВЕСТ	2,887
Збирни рекласификовани неконсолидовани БУ (пре пореза)	7,733,187

6.1.б. Приказ консолидованих трансакција

Биланс стања 2019. године

Збирни неконсолидовани биланс стања	У хиљадама динара		Консолидовани биланс стања
	Износ консолидације биланса стања		
482,431,043	6,675,149		475,755,894
готовина/обавезе		8,378	
пласмани/обавезе		1,185,883	
улози/капитал		5,480,888	

Биланс успеха 2019. године

Збирни неконсолидовани добитак у Билансу успеха (пре пореза)	У хиљадама динара		Консолидовани добитак (пре пореза)
	Износ консолидације биланса успеха		
	приходи	расходи	
7,733,187	29,500	22,641	7,726,328
Камате	4,320	4,320	
Накнаде	10,514	10,514	
Остали приходи/расходи	519	519	
Курсне разлике (реклаификовано у капитал)	14,147	7,288	

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

6. ИЗВЕШТАВАЊЕ ПО СЕГМЕНТИМА (наставак)

6.1. Извештавање по стратешким сегментима - чланице Групе (наставак)

6.1.б. Приказ консолидованих трансакција (наставак)

Биланс стања 2018. године

Збирни неконсолидовани биланс стања	У хиљадама динара		Консолидовани биланс стања
	Износ консолидације биланса стања		
448,796,087	7,209,128		441,586,959
готовина/обавезе	8,848		
пласмани/обавезе	1,719,392		
улози/капитал	5,480,888		

Биланс успеха 2018. године

Збирни неконсолидовани добитак у Билансу успеха (пре пореза)	У хиљадама динара		Консолидовани добитак (пре пореза)
	Износ консолидације биланса успеха		
	приходи	расходи	
8,386,909	28,802	23,059	8,381,166
Камате	3,449	3,449	
Накнаде	8,671	8,671	
Остали приходи/расходи	618	618	
Курсне разлике (реклаификовано у капитал)	16,064	10,321	

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

6. ИЗВЕШТАВАЊЕ ПО СЕГМЕНТИМА (наставак)

6.1. Извештавање по стратешким сегментима - чланице Групе (наставак)

6.1.ц. Преглед активности стратешких сегмената

У наставку је приказан преглед активности стратешких сегмената из консолидованог биланса стања и консолидованог биланса успеха:

А. БИЛАНС СТАЊА – КОНСОЛИДОВАНИ на дан 31. децембра 2019. године

	<i>У хиљадама динара</i>				Укупно
	Комерцијална банка а.д., Београд	Комерцијална банка а.д., Подгорица	Комерцијална банка а.д., Бања Лука	КомБанк ИНВЕСТ а.д., Београд	
АКТИВА					
Готовина и средства код централне банке	67,558,219	2,730,826	6,365,357	-	76,654,402
Хартије од вредности	138,469,551	2,581,086	3,280,329	148,465	144,479,431
Кредити и потраживања од банака и других финансијских организација	24,645,277	687,724	1,640,613	16,390	26,990,004
Кредити и потраживања од комитента	180,852,563	10,287,219	17,094,376	-	208,234,158
Нематеријална имовина	665,735	31,801	56,964	-	754,500
Некретнине, постројења и опрема	6,437,937	414,475	401,970	9	7,254,391
Инвестиционе некретнине	1,857,927	92,708	251,981	-	2,202,616
Текућа пореска средства	-	-	6,708	78	6,786
Одложена пореска средства	1,074,197	-	-	2,058	1,076,255
Стална средства намењена продаји и средства пословања које се обуставља	196,300	202,234	102,206	-	500,740
Остала средства	7,100,024	444,432	55,662	2,493	7,602,611
Укупно актива	428,857,730	17,472,505	29,256,166	169,493	475,755,894

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

6. ИЗВЕШТАВАЊЕ ПО СЕГМЕНТИМА (наставак)

6.1. Извештавање по стратешким сегментима - чланице Групе (наставак)

6.1.ц. Преглед активности стратешких сегмената (наставак)

А. БИЛАНС СТАЊА – КОНСОЛИДОВАНИ на дан 31. децембра 2019. године (наставак)

	<i>У хиљадама динара</i>				Укупно
	Комерцијална банка а.д., Београд	Комерцијална банка а.д., Подгорица	Комерцијална банка а.д., Бања Лука	КомБанк ИНВЕСТ а.д., Београд	
ПАСИВА					
Депозити и остале обавезе према банкама, другим финансијским организацијама и централној банци	3,917,547	280,246	4,120,813	-	8,318,606
Депозити и остале обавезе према другим комитентима	335,317,154	15,189,836	20,480,720	-	370,987,710
Резервисања	2,310,039	140,546	20,370	12,455	2,483,410
Текуће пореске обавезе	-	1,949	724	-	2,673
Одложене пореске обавезе	-	10,945	21,404	-	32,349
Остале обавезе	13,861,230	215,937	481,686	717	14,559,570
Укупно обавезе	355,405,970	15,839,459	25,125,717	13,172	396,384,318
Капитал					
Акцијски капитал и емисиона премија	40,034,550	-	-	-	40,034,550
Акумулирани резултат	8,859,734	(614,040)	350,089	15,781	8,611,564
Резерве	29,866,059	616,591	242,429	313	30,725,392
Учешћа без права контроле	-	-	70	-	70
Укупан капитал	78,760,343	2,551	592,588	16,094	79,371,576
Укупно пасива	434,166,313	15,842,010	25,718,305	29,266	475,755,894

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

6. ИЗВЕШТАВАЊЕ ПО СЕГМЕНТИМА (наставак)

6.1. Извештавање по стратешким сегментима - чланице Групе (наставак)

6.1.ц. Преглед активности стратешких сегмената (наставак)

А. БИЛАНС СТАЊА – КОНСОЛИДОВАНИ на дан 31. децембра 2018. године:

	<i>У хиљадама динара</i>				Укупно
	Комерцијална банка а.д., Београд	Комерцијална банка а.д., Подгорица	Комерцијална банка а.д., Бања Лука	КомБанк ИНВЕСТ а.д., Београд	
АКТИВА					
Готовина и средства код централне банке	63,595,710	2,466,997	7,929,332	-	73,992,039
Потраживања по основу деривата	4,070	-	-	-	4,070
Хартије од вредности	133,177,598	1,967,042	2,227,301	142,779	137,514,720
Кредити и потраживања од банака и других финансијских организација	18,371,519	1,143,293	1,506,349	16,376	21,037,537
Кредити и потраживања од комитента	167,545,674	8,597,573	15,305,395	-	191,448,642
Нематеријална имовина	557,051	25,194	45,223	-	627,468
Некретнине, постројења и опрема	5,619,078	306,695	121,592	19	6,047,384
Инвестиционе некретнине	1,896,347	94,956	268,512	-	2,259,815
Текућа пореска средства	-	-	1,650	-	1,650
Одложена пореска средства	840,967	-	-	-	840,967
Стална средства намењена продаји и средства пословања које се обуставља	227,630	255,595	175,778	-	659,003
Остала средства	6,612,032	496,610	43,046	1,976	7,153,664
Укупно актива	398,447,676	15,353,955	27,624,178	161,150	441,586,959

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

6. ИЗВЕШТАВАЊЕ ПО СЕГМЕНТИМА (наставак)

6.1. Извештавање по стратешким сегментима - чланице Групе (наставак)

6.1.ц. Преглед активности стратешких сегмената (наставак)

А. БИЛАНС СТАЊА – КОНСОЛИДОВАНИ на дан 31. децембра 2018. године (наставак)

	<i>У хиљадама динара</i>				Укупно
	Комерцијална банка а.д., Београд	Комерцијална банка а.д., Подгорица	Комерцијална банка а.д., Бања Лука	КомБанк ИНВЕСТ а.д., Београд	
ПАСИВА					
Депозити и остале обавезе према банкама, другим финансијским организацијама и централној банци	4,042,274	237,889	3,948,121	-	8,228,284
Депозити и остале обавезе према другим комитентима	317,229,084	13,840,132	19,598,940	-	350,668,156
Резервисања	1,646,400	130,585	22,732	9,136	1,808,853
Текуће пореске обавезе	-	119	10,782	143	11,044
Одложене пореске обавезе	-	9,841	4,836	-	14,677
Остале обавезе	9,059,972	95,359	177,810	753	9,333,894
Укупно обавезе	331,977,730	14,313,925	23,763,221	10,032	370,064,908
Капитал					
Акцијски капитал и емисиона премија	40,034,550	-	-	-	40,034,550
Акумулирани резултат	8,300,982	(734,409)	218,749	10,732	7,796,054
Резерве	22,979,387	618,124	93,638	232	23,691,381
Учешћа без права контроле	-	-	66	-	66
Укупан капитал	71,314,919	(116,285)	312,453	10,964	71,522,051
Укупно пасива	403,292,649	14,197,640	24,075,674	20,996	441,586,959

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА А.Д. БЕОГРАД

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

6. ИЗВЕШТАВАЊЕ ПО СЕГМЕНТИМА (наставак)

6.1.ц. Преглед активности стратешких сегмената (наставак)

В. БИЛАНС УСПЕХА – КОНСОЛИДОВАНИ за годину која се завршава 31. децембра 2019. године

					У хиљадама динара
	Комерцијална банка а.д. Београд	Комерцијална банка а.д. Подгорица	Комерцијална банка а.д. Бања Лука	КомБанк ИНВЕСТ а.д. Београд	Укупно
Приходи од камата	13,628,713	649,616	819,284	578	15,098,191
Расходи од камата	(1,022,932)	(104,216)	(200,525)	-	(1,327,673)
Нето приходи од камата	12,605,781	545,400	618,759	578	13,770,518
Приходи од накнада и провизија	7,114,715	239,441	282,082	26,016	7,662,254
Расходи од накнада и провизија	(1,795,434)	(54,360)	(85,067)	(269)	(1,935,130)
Нето приходи од накнада и провизија	5,319,281	185,081	197,015	25,747	5,727,124
Нето добитак по основу промене фер вредности финансијских инструмената	71,614	-	-	3,444	75,058
Нето добитак по основу престанка признавања финансијских инструмената који се вреднују по фер вредности	353,490	-	-	12	353,502
Нето приход/расход од курсних разлика и ефеката уговорене валутне клаузуле	45,516	4,292	(5,568)	-	44,240
Нето приход/расход по основу обезвређења финансијских средстава која се не вреднују по фер вредности кроз биланс успеха	1,614,640	(69,092)	42,128	-	1,587,676
Нето губитак по основу престанка признавања финансијских инструмената који се вреднују по амортизованој вредности	(579,933)	-	-	-	(579,933)
Остали пословни приходи	150,802	5,292	10,452	-	166,546
Укупан нето пословни приход	19,581,191	670,973	862,786	29,781	21,144,731
Трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи	(4,917,532)	(274,340)	(330,904)	(15,166)	(5,537,942)
Трошкови амортизације	(1,005,837)	(82,264)	(105,369)	(10)	(1,193,480)
Остали приходи	720,795	82,413	7,680	19	810,907
Остали расходи	(6,923,772)	(282,939)	(281,436)	(9,741)	(7,497,888)
Добитак пре опорезивања	7,454,845	113,843	152,757	4,883	7,726,328
Порез на добитак	-	(1,949)	(12,137)	(2)	(14,088)
Добитак/губитак по основу одложених пореза	687,074	(740)	(767)	2,058	687,625
Добитак након опорезивања	8,141,919	111,154	139,853	6,939	8,399,865

У оквиру исказаног консолидованог добитка, добитак који припада власницима без права контроле износи 2 хиљаде РСД.

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА А.Д. БЕОГРАД

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

6. ИЗВЕШТАВАЊЕ ПО СЕГМЕНТИМА (наставак)

6.1. Извештавање по стратешким сегментима - чланице Групе (наставак)

6.1.ц. Преглед активности стратешких сегмената (наставак)

В. БИЛАНС УСПЕХА – КОНСОЛИДОВАНИ за годину која се завршава 31. децембра 2018. године

	У хиљадама динара				
	Комерцијална банка а.д. Београд	Комерцијална банка а.д. Подгорица	Комерцијална банка а.д. Бања Лука	КомБанк ИНВЕСТ а.д. Београд	Укупно
Приходи од камата	13,741,459	558,654	791,833	577	15,092,523
Расходи од камата	(910,270)	(83,003)	(152,606)	-	(1,145,879)
Нето приходи од камата	12,831,189	475,651	639,227	577	13,946,644
Приходи од накнада и провизија	7,200,038	188,349	241,604	23,037	7,653,028
Расходи од накнада и провизија	(1,996,886)	(45,230)	(70,170)	(295)	(2,112,581)
Нето приходи од накнада и провизија	5,203,152	143,119	171,434	22,742	5,540,447
Нето добитак по основу промене фер вредности финансијских инструмената	44,076	-	-	4,496	48,572
Нето добитак по основу престанка признавања финансијских инструмената који се вреднују по фер вредности	230,194	-	16,872	18	247,084
Нето приход/расход од курсних разлика и ефеката уговорене валутне клаузуле	2,863	(3,274)	(1,122)	1	(1,532)
Нето приход по основу обезвређења финансијских средстава која се не вреднују по фер вредности кроз биланс успеха	11,818	29,335	10,528	-	51,681
Нето добитак по основу престанка признавања финансијских инструмената који се вреднују по амортизованој вредности	526,547	-	-	-	526,547
Остали пословни приходи	155,351	7,636	11,808	-	174,795
Укупан нето пословни приход	19,005,190	652,467	848,747	27,834	20,534,238
Трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи	(4,442,799)	(265,618)	(320,675)	(14,845)	(5,043,937)
Трошкови амортизације	(551,988)	(34,940)	(42,816)	(10)	(629,754)
Остали приходи	280,229	58,264	36,886	13	375,392
Остали расходи	(6,167,977)	(296,849)	(379,966)	(9,981)	(6,854,773)
Добитак пре опорезивања	8,122,655	113,324	142,176	3,011	8,381,166
Порез на добитак	-	(119)	(18,076)	(181)	(18,376)
Добитак/губитак по основу одложених пореза	24,109	(7,381)	816	-	17,544
Добитак након опорезивања	8,146,764	105,824	124,916	2,830	8,380,334

У оквиру исказаног консолидованог добитка, добитак који припада власницима без права контроле износи 2 хиљаде РСД.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

6. ИЗВЕШТАВАЊЕ ПО СЕГМЕНТИМА (наставак)

6.2. Извештај по оперативним сегментима – пословним линијама

Матична банка има три оперативна сегмента:

- Послови са правним лицима Матичне банке – Укључује кредите, депозите и остале трансакције са клијентима правним лицима осим банака,
- Послови са становништвом Матичне банке – Укључује кредите, депозите и остале трансакције са клијентима физичким лицима, микро клијентима, предузетницима и пољопривредницима и
- Инвестиционо банкарство и међу-банкарско пословање Матичне банке – Укључује пословање са хартијама од вредности и другим финансијским инструментима, као и трансакције са банкама.

Будући да зависне чланице Групе послују као самостални ентитети на својим локалним тржиштима и да се резултати остварени на тај начин користе за мерење њихове успешности пословања, да је пословање појединачних чланица Групе као стратешких сегмената приказано у оквиру напомене 6.1, као и да Матична банка чини 90% консолидоване билансне суме, за потребе извештавања по оперативним сегментима на нивоу Групе, зависне чланице Групе су приказане у оквиру једног сегмента (Супсидијари).

При сагледавању профитабилности / резултата сваког сегмента Матичне банке, осим прихода и расхода остварених из пословања са клијентима, укључују и део нето прихода/расхода које је Матична банка исказала из пословања са супсидијарима.

Значајан утицај на резултат у 2019. години имали су нето приходи индиректних отписа који су износили 1,587,676 хиљада динара (од чега се на наплаћена отписана потраживања односило 1,086,560 хиљада динара). Такође, на висину резултата, поред нето прихода индиректних отписа утицао је и нето губитак по основу престанка признавања финансијских инструмената који се вреднују по амортизованом вредности у износу од 579,933 хиљаде динара по основу примене Закона о конверзији стамбених кредита индексираних у швајцарским францима.

Приликом израде извештаја по сегментима оперативни трошкови пословања се деле на директне оперативне трошкове (директно под контролом сегмената пословања или су директно повезани са пословањем сегмената) и индиректне оперативне трошкове (висина ових трошкова није под директном контролом сегмената или не постоји директна веза са пословањем сегмената).

Сваки сегмент пословања се задужује директним оперативним трошковима који се односе на тај сегмент као и делом индиректних оперативних трошкова (расподела ових трошкова на сегменте се врши применом одговарајућих кључева који се користе за алокацију трошкова трошковних центара на профитне центре).

Директни оперативни трошкови на нивоу Групе износе 8,705,940 хиљаде динара и чине 70% укупних оперативних трошкова. Директни оперативни трошкови се највећим делом састоје од трошкова који су директно повезани са пословањем сегмената (зараде, трошкови закупа, трошкови амортизације, маркетинга и други трошкови), а у мањем делу чине их и трошкови који се на сегменте алоцирају на бази одлуке менаџмента.

На сегмент послова са становништвом Матичне банке односи се износ од 5,818,576 хиљада динара директних оперативних трошкова (67% укупних директних оперативних трошкова Групе), што је последица велике пословне мреже и броја запослених радника на пословима са становништвом.

У складу са претходно наведеним, Група је у пословној 2019. години остварила добитак пре пореза у износу од 7,726,328 хиљада динара.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

6. ИЗВЕШТАВАЊЕ ПО СЕГМЕНТИМА (наставак)

6.2. Извештај по оперативним сегментима – пословним линијама (наставак)

Извештај по оперативним сегментима за 2019. годину је приказан у наставку:

У хиљадама динара

31.12.2019.	Послови са становништвом Матичне банке	Послови са правним лицама Матичне банке	Инвестиционо банкарство и међубанкарско пословање Матичне банке	Остало Матичне банке	Субсидијари	Прилагођавања и консолидација	Укупно Група (консолидовано)
Приходи и расходи							
Приходи од камата	6,980,294	2,189,786	4,458,633	-	1,469,478	-	15,098,191
Расходи од камата	(705,481)	(211,120)	(86,797)	(19,534)	(304,741)	-	(1,327,673)
Нето камате	6,274,813	1,978,666	4,371,836	(19,534)	1,164,737	-	13,770,518
Нето камате из пословања са чланицама Групе	-	-	(397)	-	397	-	-
Нето накнаде	3,912,956	812,561	593,764	-	407,843	-	5,727,124
Нето накнаде из пословања са чланицама Групе	-	-	9,715	-	(9,715)	-	-
Резултат пре исправки вредности	10,187,769	2,791,227	4,974,918	(19,534)	1,563,262	-	19,497,642
Нето приходи/расходи исправке вредности	(479,074)	2,029,565	64,150	-	(25,637)	(1,328)	1,587,676
Исправка вредности из пословања са чл. Групе	-	-	811,290	-	-	(811,290)	-
Резултат пре оперативних трошкова	9,708,695	4,820,792	5,850,358	(19,534)	1,537,625	(812,618)	21,085,318
Директни оперативни трошкови	(5,818,576)	(1,734,099)	(206,586)	-	(946,679)	-	(8,705,940)
Нето приходи/расходи курсних разлика	-	-	45,516	-	(1,276)	-	44,240
Нето курсне разлике из пословања са члан. Групе	-	-	(7,288)	-	14,147	(6,859)	-
Нето остали приходи и расходи	(1,101,763)	(136,598)	172,597	-	77,096	-	(988,668)
Нето остали приходи из пословања са члан. Групе	173	173	173	-	(519)	-	-
Резултат пре индиректних оперативних трошкова	2,788,529	2,950,268	5,854,770	(19,534)	680,394	(819,477)	11,434,950
Индиректни оперативни трошкови	(1,868,570)	(1,158,962)	(277,817)	-	(403,273)	-	(3,708,622)
Резултат пре пореза	919,959	1,791,306	5,576,953	(19,534)	277,121	(819,477)	7,726,328
Актива по сегментима							
Готовина и готовински еквиваленти	-	-	67,558,219	-	9,096,165	18	76,654,402
Готовина између чланица Групе	-	-	-	-	8,378	(8,378)	-
Пласмани банкама	-	-	24,644,242	-	2,342,212	3,550	26,990,004
Пласмани банкама између чланица Групе	-	-	89,716	-	1,095,830	(1,185,546)	-
Пласмани коминентима	98,957,179	81,895,385	-	-	27,381,594	-	208,234,158
Инвестиционе хартије од вредности	-	-	138,469,551	-	5,957,273	52,607	144,479,431
Инвестиције у субсидијаре	-	-	3,433,697	-	-	(3,433,697)	-
Остало	-	-	-	17,332,119	2,065,778	2	19,397,899
Остало између чланица Групе	-	-	-	337	-	(337)	-
	98,957,179	81,895,385	234,195,425	17,332,456	47,947,230	(4,571,781)	475,755,894
Обавезе по сегментима							
Обавезе према банкама	-	-	3,917,547	-	4,401,059	-	8,318,606
Обавезе према банкама између чланица Групе	-	-	1,104,209	-	89,716	(1,193,925)	-
Обавезе према коминентима	281,378,192	47,948,280	5,990,682	-	35,670,556	-	370,987,710
Остало	-	-	-	16,189,360	906,733	(18,091)	17,078,002
Остало између чланица Групе	-	-	-	-	337	(337)	-
	281,378,192	47,948,280	11,012,438	16,189,360	41,068,401	(1,212,353)	396,384,318

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

6. ИЗВЕШТАВАЊЕ ПО СЕГМЕНТИМА (наставак)

6.2. Извештај по оперативним сегментима – пословним линијама (наставак)

Извештај по оперативним сегментима за 2018. годину је приказан у наставку:

У хиљадама динара

31.12.2018.	Послови са становништвом Матичне банке	Послови са правним лицима Матичне банке	Инвестиционо банкарство и међубанкарско пословање Матичне банке	Остало Матичне банке	Субсидијари	Прилагођавања и консолидација	Укупно Група (консолидовано)
Приходи и расходи							
Приходи од камата	6,680,346	2,461,416	4,599,696	-	1,351,065	-	15,092,523
Расходи од камата	(630,059)	(178,255)	(101,956)	-	(235,609)	-	(1,145,879)
Нето камате	6,050,287	2,283,161	4,497,740	-	1,115,456	-	13,946,644
Нето камате из пословања са чланицама Групе	-	-	3,449	-	(3,449)	-	-
Нето накнаде	3,835,447	757,668	610,037	-	337,295	-	5,540,447
Нето накнаде из пословања са чланицама Групе	-	-	6,997	-	(6,997)	-	-
Резултат пре исправки вредности	9,885,734	3,040,829	5,118,223	-	1,442,305	-	19,487,091
Нето приходи/расходи исправке вредности	(25,518)	22,453	12,558	-	36,548	5,640	51,681
Исправка вредности из пословања са чл. Групе	-	-	-	-	-	-	-
Резултат пре оперативних трошкова	9,860,216	3,063,282	5,130,781	-	1,478,853	-	19,538,772
Директни оперативни трошкови	(5,764,006)	(1,410,121)	(179,085)	-	(911,560)	-	(8,264,772)
Нето приходи/расходи курсних разлика	-	-	2,863	-	(4,395)	-	(1,532)
Нето курсне разлике из пословања са члан. Групе	-	-	(10,321)	-	16,064	(5,743)	-
Нето остали приходи и расходи	(174,657)	488,433	233,641	-	68,701	-	616,118
Нето остали приходи из пословања са члан. Групе	206	206	206	-	(618)	-	-
Резултат пре индиректних оперативних трошкова	3,921,759	2,141,800	5,178,085	-	647,045	-	11,888,586
Индиректни оперативни трошкови	(1,590,127)	(1,193,677)	(336,767)	-	(386,849)	-	(3,507,420)
Резултат пре пореза	2,331,632	948,123	4,841,318	-	260,196	(103)	8,381,166
Актива по сегментима							
Готовина и готовински еквиваленти	-	-	63,595,710	-	10,396,316	13	73,992,039
Готовина између чланица Групе	-	-	-	-	8,848	(8,848)	-
Пласмани банака	-	-	18,370,198	-	2,662,152	5,187	21,037,537
Пласмани банака између чланица Групе	-	-	107,531	-	1,611,625	(1,719,156)	-
Пласмани коминентима	91,855,167	75,690,507	-	-	23,902,968	-	191,448,642
Инвестиционе хартије од вредности	-	-	133,177,598	-	4,337,122	-	137,514,720
Инвестиције у субсидијаре	-	-	2,611,859	-	-	(2,611,859)	-
Остало	-	-	-	15,757,175	1,836,845	1	17,594,021
Остало између чланица Групе	-	-	-	236	-	(236)	-
	91,855,167	75,690,507	217,862,896	15,757,411	44,755,876	(4,334,898)	441,586,959
Обавезе по сегментима							
Обавезе према банкама	-	-	4,042,274	-	4,186,010	-	8,228,284
Обавезе према банкама између чланица Групе	-	-	1,620,474	-	107,531	(1,728,005)	-
Обавезе према коминентима	261,120,783	49,937,553	6,170,748	-	33,439,072	-	350,668,156
Субординиране обавезе	-	-	-	-	-	-	-
Остало	-	-	-	10,713,635	462,096	(7,263)	11,168,468
Остало између чланица Групе	-	-	-	-	236	(236)	-
	261,120,783	49,937,553	11,833,496	10,713,635	38,194,945	(1,735,504)	370,064,908

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

7. ФИНАНСИЈСКА АКТИВА И ОБАВЕЗЕ – РАЧУНОВОДСТВЕНА КЛАСИФИКАЦИЈА И ПОШТЕНА (ФЕР) ВРЕДНОСТ

Методологија и претпоставке које су коришћене за обрачун поштене (фер) вредности за наведена финансијска средства и обавезе која нису евидентирана по поштеној вредности у финансијским извештајима су следеће:

(и) Средства и обавезе код којих је садашња вредност у књигама приближно једнака поштеној вредности

Код финансијских средстава и обавеза која су високо ликвидна и са краткорочним доспећем (до године дана) претпоставља се да је садашња књиговодствена вредност приближно једнака поштеној вредности. Ова претпоставка се такође користи и код депозита по виђењу, штедних депозита без специфицираног рока доспећа и свих финансијских инструмената који имају променљиву каматну стопу.

(ии) Инструменти са фиксном каматном стопом

Поштена вредност финансијских средстава и обавеза са фиксном каматном стопом, која се воде по амортизованој вредности, се процењује поређењем тржишних каматних стопа у моменту иницијалног признавања са текућим тржишним каматним стопама за финансијске инструменте сличних карактеристика. Процењена поштена вредност средстава и обавеза са фиксном каматном стопом у највећем делу одговара књиговодственој вредности с обзиром да уговорене каматне стопе не одступају од тржишних. Чланице Групе немају материјално значајних одступања по овом основу.

8. НЕТО ПРИХОДИ / РАСХОДИ ОД КАМАТА

Нето приходи / расходи од камата се састоје од:

	У хиљадама динара	
	За годину која се завршава	
	31. децембра	
Приходи од:	2019.	2018.
Банака и по основу РЕПО пласмана	171,122	249,625
Комитената	10,444,419	10,314,604
Централних банака (депонована ликвидна средства и обавезне резерве)	265,487	283,703
Хартија од вредности	4,216,664	4,244,591
По основу лизинг уговора – престанак признавања	499	-
Приходи од камата	15,098,191	15,092,523
Расходи по основу:		
Депозита и осталих обавеза банака и других фин. организација	(121,463)	(121,653)
Депозита комитената	(1,124,024)	(916,472)
Примљених кредита	(48,678)	(107,754)
По основу лизинг уговора	(33,508)	-
Расходи од камата	(1,327,673)	(1,145,879)
Нето приходи од камата	13,770,518	13,946,644

Укупни приходи и расходи камата који су обрачунати коришћењем методе ефективне каматне стопе приказани у претходној табели се односе на финансијска средства и обавезе које се не воде по фер вредности кроз биланс успеха.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

9. НЕТО ПРИХОДИ / РАСХОДИ ПО ОСНОВУ НАКНАДА И ПРОВИЗИЈА

Нето приходи / расходи од накнада и провизија се састоје од:

	<i>У хиљадама динара</i>	
	За годину која се завршава 31. децембра	
	2019.	2018.
Приходи у динарима		
Накнаде за услуге платног промета	3,421,717	3,577,857
Накнаде за одобрене кредите и гаранције	108,163	114,521
Накнаде по основу купопродаје девиза	587,035	410,146
Накнаде за брокерске и кастоди услуге	34,531	29,906
Накнаде по пословима са картицама	1,974,583	2,188,081
Накнаде по основу упита у Кредитни биро	79,848	69,291
Накнаде и провизије по основу осталих банкарских услуга	597,868	499,570
	<u>6,803,745</u>	<u>6,889,372</u>
Приходи у иностраној валути		
Накнаде за услуге платног промета	388,144	354,737
Накнаде за одобрене кредите и гаранције	63,093	35,991
Накнаде за брокерске и кастоди услуге	21,713	20,844
Накнаде по пословима са картицама	296,192	273,557
Накнаде и провизије по основу осталих банкарских услуга	89,367	78,527
	<u>858,509</u>	<u>763,656</u>
	<u>7,662,254</u>	<u>7,653,028</u>
Расходи у динарима		
Накнаде за услуге платног промета	(150,202)	(135,377)
Накнаде по основу купопродаје девиза	(18,431)	(32,831)
Накнаде по пословима са картицама	(557,488)	(931,306)
Накнаде по основу упита у Кредитни биро	(72,110)	(64,462)
Накнаде и провизије по основу осталих банкарских услуга	(158,218)	(131,657)
	<u>(956,449)</u>	<u>(1,295,633)</u>
Расходи у иностраној валути		
Накнаде за услуге платног промета	(148,667)	(103,010)
Накнаде по пословима са картицама	(720,886)	(623,138)
Накнаде и провизије по основу осталих банкарских услуга	(109,128)	(90,800)
	<u>(978,681)</u>	<u>(816,948)</u>
	<u>(1,935,130)</u>	<u>(2,112,581)</u>
Нето приходи од накнада и провизија	<u>5,727,124</u>	<u>5,540,447</u>

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

10. НЕТО ДОБИТАК ПО ОСНОВУ ПРОМЕНЕ ФЕР ВРЕДНОСТИ ФИНАНСИЈСКИХ ИНСТРУМЕНАТА

Нето добитак по основу промене фер вредности финансијских инструмената се састоји од:

	<i>У хиљадама динара</i>	
	За годину која се завршава 31. децембра	
	2019.	2018.
Приходи од промене фер вредности деривата намењених трговању – SWAP	-	11,915
Приходи од промене фер вредности хартија од вредности – инвестиционе јединице	12,090	14,114
Приходи од промене фер вредности хартија од вредности – записи и обвезнице Републике Србије и осталих фин. средстава	84,157	22,647
Укупни приходи	96,247	48,676
Расходи од промене фер вредности деривата намењених трговању - SWAP	(4,070)	-
Расходи од промене фер вредности хартија од вредности - инвестиционе јединице	(14)	(32)
Расходи од промене вредности хартија од вредности - обвезнице	(17,105)	(72)
Укупни расходи	(21,189)	(104)
Нето добитак	75,058	48,572

11. НЕТО ДОБИТАК ПО ОСНОВУ ПРЕСТАНКА ПРИЗНАВАЊА ФИНАНСИЈСКИХ ИНСТРУМЕНАТА КОЈИ СЕ ВРЕДНУЈУ ПО ФЕР ВРЕДНОСТИ

Нето добитак по основу престанка признавања финансијских инструмената који се вреднују по фер вредности се састоји од:

	<i>У хиљадама динара</i>	
	За годину која се завршава 31. децембра	
	2019.	2018.
Добици по основу престанка признавања фин. инстр. који се вреднују по фер вредности кроз остали резултат	238,373	103,863
Добици по основу престанка признавања фин. инструмената по фер вредности кроз биланс успеха	117,575	162,443
Добици по основу престанка признавања деривата који се вреднују по фер вредности кроз биланс успеха – FORWARD	3,789	-
Губици по основу престанка признавања фин. инстр. који се вреднују по фер вредности кроз остали резултат	(69)	(688)
Губици по основу престанка признавања фин. инструмената који се вреднују по фер вредности кроз биланс успеха	(6,166)	(18,534)
Нето добитак	353,502	247,084

Добици по основу престанка признавања финансијских инструмената који се вреднују по фер вредности кроз остали резултат у износу од 238,373 хиљаде динара односе се на обвезнице Републике Србије и обвезнице Републике Српске, од чега у динарима у износу од 52,679 хиљада динара и у инострану валути у износу од 185,694 хиљаде динара.

Добици по основу престанка признавања хартија од вредности и осталих пласмана по фер вредности кроз биланс успеха у износу од 117,575 хиљада динара односе се на: обвезнице Републике Србије у динарима у износу од 70,314 хиљада динара, обвезнице Републике Србије у инострану валути у износу од 43,963 хиљаде и инвестиционе јединице у динарима у износу од 3,298 хиљада динара.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

11. НЕТО ДОБИТАК ПО ОСНОВУ ПРЕСТАНКА ПРИЗНАВАЊА ФИНАНСИЈСКИХ ИНСТРУМЕНАТА КОЈИ СЕ ВРЕДНУЈУ ПО ФЕР ВРЕДНОСТИ (наставак)

Добици по основу престанка признавања деривата који се вреднују по фер вредности кроз биланс успеха у износу 3,789 хиљада динара односе се на приходе по пословима продаје девиза пословним банкама.

Губици по основу престанка признавања финансијских инструмената који се вреднују по фер вредности кроз остали резултат у износу 69 хиљада динара и у целости се односе на обвезнице Републике Србије.

Губици по основу престанка признавања хартија од вредности и осталих пласмана по фер вредности кроз биланс успеха у износу од 6,166 хиљада динара односе се на: обвезнице Републике Србије у динарима у износу од 3,789 хиљада динара и обвезнице Републике Србије у иностраној валути у износу од 2,377 хиљада динара.

12. НЕТО ПРИХОД / РАСХОД ОД КУРСНИХ РАЗЛИКА И ЕФЕКТА УГОВОРЕНЕ ВАЛУТНЕ КЛАУЗУЛЕ

	<i>У хиљадама динара</i>	
	За годину која се завршава 31. децембра	
	2019.	2018.
Приходи од позитивних курсних разлика по основу уговорене валутне клаузуле – правна лица	562,986	1,345,260
Приходи од позитивних курсних разлика по основу промене вредности хартија од вредности – уговорена девизна клаузула	808	2,627
Приходи од позитивних курсних разлика по основу промене вредности обавеза	2,587	5,503
Приходи од позитивних курсних разлика по основу уговорене валутне клаузуле - лизинг уговори	8,970	-
Приходи по основу позитивних курсних разлика	<u>3,363,836</u>	<u>2,586,267</u>
Укупно приходи	<u>3,939,187</u>	<u>3,939,657</u>
Расходи од негативних курсних разлика по основу уговорене валутне клаузуле – правна лица	(1,086,510)	(1,452,551)
Расходи од негативних курсних разлика по основу промене вредности хартија од вредности – уговорена девизна клаузула	(2,035)	(3,357)
Расходи од негативних курсних разлика од промене вредности обавеза – уговорена валутна клаузула	(1,580)	(4,636)
Расходи од негативних курсних разлика по основу уговорене валутне клаузуле - лизинг уговори	(3,528)	-
Расходи по основу негативних курсних разлика	<u>(2,801,294)</u>	<u>(2,480,645)</u>
Укупно расходи	<u>(3,894,947)</u>	<u>(3,941,189)</u>
Нето приход / расход	<u>44,240</u>	<u>(1,532)</u>

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

13. НЕТО ПРИХОД ПО ОСНОВУ УМАЊЕЊА ОБЕЗВРЕЂЕЊА ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА КОЈА СЕ НЕ ВРЕДНУЈУ ПО ФЕР ВРЕДНОСТИ КРОЗ БИЛАНС УСПЕХА

Нето приходи по основу умањења обезвређења финансијских средстава која се не вреднују по фер вредности кроз биланс успеха се односе на:

	<i>У хиљадама динара</i>	
	За годину која се завршава 31. децембра	
	2019.	2018.
Расходи индиректних отписа финанс. средстава која се вреднују по амортиз. вредности	(6,292,787)	(6,290,137)
Расходи резервисања за ванбилансне позиције	(282,248)	(383,333)
Расходи по основу директног отписа пласмана	(814)	(3,638)
Расходи дужничких ХоВ по фер вредности кроз остали резултат	(104,869)	(114,688)
Губици по основу модификације финансијских инструмената	(14,631)	-
Приходи од укидања индиректних отписа финансијских средстава која се вреднују по амортизованој вредности	6,753,161	6,097,706
Приходи од укидања резервисања за ванбилансне позиције	380,863	330,916
Приходи дужничких ХоВ по фер вредности кроз остали резултат	62,434	85,404
Приход од наплате отписаних потраживања	1,086,567	329,451
Укупно	1,587,676	51,681

У оквиру позиције расходи индиректних отписа пласмана билансних позиција Група је евидентирала и обезвређење материјалних вредности стечених наплатом потраживања у износу од 95,846 хиљада динара на основу процене вредности непокретности и опреме од стране овлашћених проценитеља и у складу са интерним актима Групе.

У току 2019. године наплаћена отписана потраживања износе 1,086,567 хиљада динара. Од укупног износа наплаћених отписаних потраживања, највиши појединачни износ односи се на наплату из фебруара 2019. године, које је Матична банка остварила реализацијом уговора између два клијента, у складу са одредбама правоснажног УППР-а, по основу купородаје складишног простора над којим је Банка имала право уписа хипотеке. Укупан износ уплате од 442,089 хиљада динара признат је у билансу успеха по основу наплате отписаних потраживања. Разлика до пуног износа наплате у највећем делу односи се на наплату потраживања из ванбилансне евиденције за која је претходно извршен трајни отпис преносом из биланса на ванбиланс, од чега се на наплату кредита физичких лица односи 148,765 хиљада динара, а остатак у износу од 495,706 хиљада динара се у највећем делу односи се на наплату кредита правних лица.

До краја јануара 2020. године нису извршене материјално значајне наплате обезвређених пласмана које би утицале на укидање исправке вредности сходно захтевима из МРС 10.

Ефекте по основу кредитног ризика дужничких хартија од вредности у износу нето расхода 42,435 хиљада динара Група је признала у оквиру капитала на позицији губици по основу дужничких инструмената (расходи дужничких ХоВ по фер вредности кроз остали резултат у износу од 104,869 хиљада динара и приходи по истом основу у износу од 62,434 хиљаде динара). Ове позиције су изузете из табела у наставку.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

13. НЕТО ПРИХОД ПО ОСНОВУ УМАЊЕЊА ОБЕЗВРЕЂЕЊА ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА КОЈА СЕ НЕ ВРЕДНУЈУ ПО ФЕР ВРЕДНОСТИ КРОЗ БИЛАНС УСПЕХАНЕТО (наставак)

КРЕТАЊЕ НА РАЧУНИМА ИСПРАВКИ ВРЕДНОСТИ И РЕЗЕРВИСАЊИМА ЗА ВАНБИЛАНС

	Пласмани банкама (напомена 24.2)	Пласмани комитентима (напомена 25.2)	Хартије од вредности (напомена 23)	Остала средства (напомена 30)	Ванбилансне обавезе (напомена 33)	Укупно
Стање 1. јануара 2019. године	<u>227,871</u>	<u>14,910,043</u>	<u>1,594</u>	<u>2,637,699</u>	<u>309,212</u>	<u>18,086,419</u>
Нова исправка вредности	44,177	5,873,799	74	374,737	282,248	6,575,035
Смањење исправке вредности	(56,187)	(6,578,751)	(1,059)	(117,164)	(380,863)	(7,134,024)
Позитиван ефекат смањења ИВ по 3 о конверзији кредита у CHF	-	(278,567)*	-	-	-	(278,567)
Курсне разлике	3,098	(26,707)	(7)	(3,903)	(202)	(27,721)
Трајни отписи	-	(1,294,991)	-	(11,234)	-	(1,306,225)
Отпис - умањење ИВ по 3 о конверзији кредита у CHF	-	(1,733)*	-	-	-	(1,733)
Остале промене	-	182,754**	-	(196,808)	-	(14,054)
Стање 31. децембра 2019. године	<u>218,959</u>	<u>12,785,847</u>	<u>602</u>	<u>2,683,327</u>	<u>210,395</u>	<u>15,899,130</u>

* ефекат примене Закона о конверзији стамбених кредита индексираних у CHF – део који се односи на укидање исправки вредности у CHF пре конверзије кредита у EUR у складу са упутством НБС

** ефекат признавања прихода од камате на обезвређене кредите применом алтернативног концепта ИРЦ метода који се односи на нетирање прихода од камата и расхода исправки вредности

Група је у 2019. години, извршила повећање нето прихода исправке вредности и резервисања у укупном износу од 558,989 хиљада динара.

Од осталих промена на рачунима исправки вредности и резервисања износ од 1,306,225 хиљада динара односи се на смањење по основу трајног отписа преносом у ванбиланс код Матичне банке, КБ Подгорица и КБ Бања Лука на основу примене јединствених рачуноводствених политика.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

14. НЕТО ДОБИТАК / ГУБИТАК ПО ОСНОВУ ПРЕСТАНКА ПРИЗНАВАЊА ФИН. ИНСТРУМЕНАТА КОЈИ СЕ ВРЕДНУЈУ ПО АМОРТИЗОВАНОЈ ВРЕДНОСТИ

	<i>У хиљадама динара</i>	
	За годину која се завршава 31. децембра	
	2019.	2018.
Добитак / Губитак по основу престанка признавања фин.инструмената који се вреднују по амортизованој вредности	(579,933)	526,547
Укупно	(579,933)	526,547

Губитак по овом основу остварен у 2019. години се у целости односи на нето ефекте имплементације Закона о конверзији стамбених кредита индексираних у швајцарским францима из априла 2019. године, по коме су банке у Републици Србији биле у обавези да трошкове конверзије и умањења преосталог дуга признају у билансу успеха текућег периода.

Према Закону, износ добијен конверзијом преосталог дуга из швајцарских франака у дуг индексирани у еврима по курсу за конверзију за све клијенте који су потписали уговор са Матичном банком, умањује се за 38% с тим да 23% умањења пада на терет биланса успеха текућег периода Матичне банке а за 15% умањења формира се потраживање од Републике Србије. Нето негативан ефекат исказан у билансу успеха Матичне банке односи се на прерачун 23% умањења нето потраживања по основу престанка признавања кредита у швајцарским францима.

Нови умањени износ кредитних потраживања у еврима са новим планом отплате Матична банка је евидентирала на позицији кредити и потраживања од комитената.

15. ОСТАЛИ ПОСЛОВНИ ПРИХОДИ

	<i>У хиљадама динара</i>	
	За годину која се завршава 31. децембра	
	2019.	2018.
Остали приходи оперативног пословања	152,535	164,059
Приходи од дивиденди и учешћа	14,011	10,736
Укупно	166,546	174,795

У оквиру осталих прихода оперативног пословања у износу од 152,535 хиљада динара најзначајнији износи односе се на приходе од накнада по основу давања у закуп непокретности укључујући и примљене авансе за закуп у износу од 64,216 хиљада динара, рефундације судских трошкова и комуналних трошкова у износу од 48,456 хиљада динара и прихода од наплаћених трошкова службених мобилних телефона по овлашћењу запослених и коришћења службеног возила у приватне сврхе у износу од 14,033 хиљаде динара.

У току 2019. године Матична банка је примила дивиденде по основу учешћа и акција намењених трговању у износу од 14,011 хиљада динара (2018: 10,736 хиљада динара) које чине део позиције осталих прихода, и то дивиденде од учешћа у власништву VISA Inc. у износу од 7,893 хиљаде динара, Дунав осигурање АДО у износу од 4,422 хиљаде динара и MasterCard у износу од 1,696 хиљада динара.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

16. ТРОШКОВИ ЗАРАДА, НАКНАДА ЗАРАДА И ОСТАЛИ ЛИЧНИ РАСХОДИ

Трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи се састоје од:

	<i>У хиљадама динара</i>	
	За годину која се завршава 31. децембра	
	2019.	2018.
Трошкови зарада	2,923,235	2,956,795
Трошкови накнада зарада	538,362	509,985
Трошкови пореза на зараде и накнаде зарада	429,226	429,588
Трошкови доприноса на зараде и накнаде зарада	997,564	993,431
Трошкови накнада за привремене и повремене послове	4,774	8,192
Резервисања за отпремнине – нето (напомена 33)	33,570	81,701
Остали лични расходи	611,211	64,245
Укупно	5,537,942	5,043,937

Остали лични расходи у 2019. години највећим делом се односе на годишње награде запосленима.

17. ТРОШКОВИ АМОРТИЗАЦИЈЕ

	<i>У хиљадама динара</i>	
	За годину која се завршава 31. децембра	
	2019.	2018.
Трошкови амортизације – нематеријална имовина (напомена 26.2)	234,678	161,229
Трошкови амортизације – некретнине и опрема (напомена 27.2)	424,061	419,447
Трошкови амортизације – инвестиционе некретнине (напомена 28.1)	50,871	49,078
Трошкови амортизације – лизинг средстава (напомена 27.2)	483,870	-
Укупно	1,193,480	629,754

18. ОСТАЛИ ПРИХОДИ

	<i>У хиљадама динара</i>	
	За годину која се завршава 31. децембра	
	2019.	2018.
Приходи од укидања неискоришћених резервисања по судским споровима и осталим обавезама (напомена 33)	513,269	147,719
Добици од продаје опрема/некретнине	148	3,718
Приходи од смањења обавеза	9,582	41,080
Остали приходи	287,908	182,875
	810,907	375,392

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

18. ОСТАЛИ ПРИХОДИ (наставак)

У оквиру позиције осталих прихода Матичне банке у 2019. години, најзначајније ставке чине приходи:

- По основу судских спорова пресуђених у корист Матичне банке или спорова у прекиду до окончања претходног повезаног поступка у износу од 512,334 хиљаде динара,
- По основу смањења обавеза у износу од 5,391 хиљаду динара,
- Од промене вредности основних средстава у износу од 19,018 хиљада динара,
- По основу камата из ранијих година – становништво у износу од 30,863 хиљаде динара и предузетници у износу од 291 хиљаду динара,
- По основу камата из ранијих година – привреда у износу од 129,961 хиљаду динара

19. ОСТАЛИ РАСХОДИ

Остали расходи се односе на:

	<i>У хиљадама динара</i>	
	За годину која се завршава	
	2019.	31. децембра 2018.
Трошкови материјала	336,527	373,201
Трошкови производних услуга	1,520,502	2,130,158
Нематеријални трошкови (без пореза и доприноса)	2,895,635	2,704,964
Трошкови пореза	188,168	164,807
Трошкови доприноса	749,554	780,027
Остали оперативни трошкови	25,805	26,427
Остали расходи	436,028	342,617
Губици од продаје основних средстава и нематеријалних улагања	709	-
Губици по основу расхоровања и отписа осн.сред. и нематер. имовине	6,693	12,405
Расходи по основу промене вредности инвестиционих некретнина и средстава намењених продаји	82,372	43,627
Расходи по основу резервисања по судским и осталим обавезама (напомена 33)	1,255,895	276,540
Укупно	7,497,888	6,854,773

а) Остали расходи

У оквиру позиције осталих расхода Матичне банке у износу од 422,499 хиљада динара између осталих евидентирани су расходи по основу плаћених фактура осигуравајућем друштву за полисе животног осигурања клијената винкулираних у корист Матичне банке у износу од 219,695 хиљада динара, а чије је плаћање на свој терет преузела Матична банка. Наведене полисе се користе као колатерал за одобрене кредите физичким лицима. Такође, у овој позицији су приказани и расходи по полисама за кориснике сетова текућих рачуна и путног осигурања интернационалних платних картица у износу од 67,243 хиљаде динара.

б) Расходи по основу резервисања за судске спорове

Расходи по основу резервисања за судске спорове Матичне банке у укупном износу од 1,252,461 хиљаду динара (напомена 33) резултат су повећање расхода за 3,435 нових предмета у току 2019. године и повећања расхода за активне предмете из ранијих година.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

20. ПОРЕЗ НА ДОБИТ - текући и одложени порез

Матична банка нема могућност вршења пореске консолидације на основу важећих прописа у Републици Србији. Коначне износе обавеза по основу пореза на добит чланице Групе утврђују применом пореске стопе на пореску основицу утврђену локалним пореским прописима и обелодањују у појединачним напоменама уз своје годишње статутарне финансијске извештаје.

Пореске стопе за 2019. годину су:

Србија	15%
Црна Гора	9%
Босна и Херцеговина	10%

Компоненте пореза на добит за Групу на дан 31. децембра су следеће:

	<i>У хиљадама динара</i>	
	За годину која се завршава 31. децембра	
	2019.	2018.
Порески расход периода	(14,088)	(18,376)
Добитак по основу одложених пореза	1,488,290	702,775
Губитак по основу одложених пореза	(800,665)	(685,231)
Укупно	673,537	(832)

С обзиром на немогућност пореске консолидације, компоненте пореза се одвојено обелодањују као у наставку:

20.1. Матична банка

20.1.1. Компоненте пореза на добит на дан 31. децембра су следеће:

	<i>У хиљадама динара</i>	
	За годину која се завршава 31. децембра	
	2019.	2018.
Добитак по основу одложених пореза	1,482,667	700,754
Губитак по основу одложених пореза	(795,593)	(676,645)
Укупно	687,074	24,109

У 2019. и 2018. години Банка није исказала текући порез на добит на основу важећих пореских прописа.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

20. ПОРЕЗ НА ДОБИТ (наставак)

20.1. Матична банка (наставак)

20.1.2. Усаглашавање ефективне пореске стопе је приказано у следећој табели:

	<i>У хиљадама динара</i>			
	2019.	2019.	2018.	2018.
Добитак/ Губитак пре опорезивања		8,268,685		8,121,073
Порез обрачунат по домаћој стопи пореза на добит	15%	1,240,303	15%	1,218,161
Расходи који се не признају у пореске сврхе	2.61%	216,264	1.05%	85,015
Порески ефекти нето капиталних губитака/добитака	-0.01%	(386)	-0.01%	(621)
Порески ефекат усклађивања прихода	-0.91%	(75,645)	-0.24%	(19,773)
Порески ефекти по МСФИ 9	-0.42%	(34,851)	-0.43%	(34,851)
Порески кредити примљени и искоришћени у текућој години	-9.02%	(746,013)	-7.80%	(632,773)
Порески ефекти прихода од камата по дужничким ХОВ чији је издавалац РС, АП Војводина или НБС	-6.77%	(599,672)	-7.57%	(615,158)
Корекција пореских ефеката по основу одложених пореза	-8.31%	(687,074)	-0.30%	(24,109)
Порески ефекти исказани у билансу успеха		<u>687,074</u>		<u>24,109</u>

20.1.3. Промене на одложеним порезима на дан 31. децембра су приказане као што следи:

	<i>У хиљадама динара</i>	
	За годину која се завршава 31. децембра	
	2019.	2018.
Стање на дан 1. јануара	840,967	857,096
Настанак и укидање привремених разлика	233,230	(16,129)
Стање на дан 31. децембра	<u>1,074,197</u>	<u>840,967</u>

У току 2019. године Банка није плаћала порез на добит, имајући у виду да приликом обрачуна пореза на добит за 2018. год. није исказала обавезу плаћања пореза, због покрића пореске обавезе пренетим пореским губитком и порезом по одбитку плаћеном у другој држави.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

20. ПОРЕЗ НА ДОБИТ (наставак)

20.1. Матична банка (наставак)

20.1.4. Одложена пореска средства и обавезе

20.1.4.1 Одложена пореска средства и обавезе се односе на:

	2019.			У хиљадама динара 2018.		
	Средства	Обавезе	Нето	Средства	Обавезе	Нето
Разлика у садашњој вредности основних средстава за пореске и књиговодствене потребе	39,299		39,299	69,359	-	69,359
	1,259,350		1,259,350			
Пренети порески губици				878,000	-	878,000
Ефекат промене вредности дужничких и власничких ХОВ	570	(1,008,254)	(1,007,684)	4,885	(570,187)	(565,302)
Дугорочна резервисања за отпремнине запослених	53,838	-	53,838	49,098	-	49,098
	324,857		324,847			
Обезвређење имовине		-		295,225	-	295,225
Примања запослених по чл.9 ст. 2. ЗПДПЛ обр. а неплаћена у пор. периоду	1,213	-	1,213	1,183	-	1,183
Обрачунате а неплаћене јавне дажбине	163	-	163	13	-	13
Прва примена МСФИ 9	104,552	-	104,552	-	-	-
Порески кредит по основу конверзије кредита у CHF	76,119	-	76,119	-	-	-
Средства по резервисањима за судске спорове	242,231	-	242,231	135,023	-	135,023
Актуарски добици по резервисањима за отпремнине	-	(19,741)	(19,741)	-	(21,632)	(21,632)
	<u>2,102,192</u>	<u>(1,027,995)</u>	<u>1,074,197</u>	<u>1,432,786</u>	<u>(591,819)</u>	<u>840,967</u>

Пренети порески губици који нису евидентирани у књигама Матичне банке и по основу којих нису формирана пореска средства, а могу се користити за покриће пореза на добит у наредним периодима износе укупно 595,917 хиљада динара и односе се на део пореског губитка оствареног у 2016. години.

Одложена пореска средства нису формирана ни на пореске кредите по основу улагања у основна средства у износу од 12,508 хиљада динара, а порески кредит за међукомпанијске дивиденде у износу од 13,154 хиљаде динара је у целости искоришћен за 2019. годину.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

20. ПОРЕЗ НА ДОБИТ (наставак)

20.1. Матична банка (наставак)

20.1.4. Одложена пореска средства и обавезе

20.1.4.2 Преглед пореских кредита на која нису формирана одложена пореска средства:

Врста пореског кредита	Година настанка	У хиљадама динара		Година истека коришћења
		Износ на дан 31.12.2019	Износ на дан 31.12.2018	
	2014			2019
	2015			2020
Пренети порески губици	2016	595,917	7,979,816	2021
Укупно порески губици		595,917	7,979,816	
Утицај пореских губитака на будући порез на добит (15%)		89,338	1,196,972	од 2019 - 2021
Порески кредит по основу улагања у основна средства	2013	12,508	15,692	2023
Порески кредит по основу међукомпанијских дивиденди	2014	-	13,154	2019
Укупно за умањење будућих обавеза за порез на добит		101,896	1,225,818	

20.1.4.3. Кретања у оквиру привремених разлика током 2019. и 2018. године су приказана као што следи:

2019.	У хиљадама динара			
	Стање 1. јануара	Исказано у оквиру биланса успеха	Исказано у оквиру осталог резултата	Стање 31. децембра
Некретнине и опрема	69,359	(16,707)	(13,353)	39,299
Пренети порески губици	878,000	381,350	-	1,259,350
Хартије од вредности	(565,302)	-	(442,382)	(1,007,684)
Дугорочна резервисања за отпремнине запослених	49,098	4,740	-	53,838
Актуарски добици	(21,632)	-	1,891	(19,741)
Обезвређење имовине	295,225	29,632	-	324,857
Примања запослених по чл.9. ст.2. ЗПДПЛ	1,183	30	-	1,213
Неплаћене јавне дажбине	13	150	-	163
Прва примена МСФИ 9	-	104,552	-	104,552
Порески кредит по основу конверзије кредита у CHF	-	76,119	-	76,119
Средства по резервисањима за судске спорове	135,023	107,208	-	242,231
Укупно	840,967	687,074	(453,844)	1,074,197

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

20. ПОРЕЗ НА ДОБИТ (наставак)

20.1. Матична банка (наставак)

20.1.4. Одложена пореска средства и обавезе

20.1.4.3. Кретања у оквиру привремених разлика током 2019. и 2018. године су приказана као што следи (наставак)

	Стање 1. јануара	Исказано у оквиру биланса успеха	У хиљадама динара	
			Исказано у оквиру осталог резултата	Стање 31. децембра
2018.				
Некретнине и опрема	112,277	(46,444)	3,526	69,359
Пренети порески губици	867,146	10,854	-	878,000
Хартије од вредности	(529,547)	-	(35,755)	(565,302)
Дугорочна резервисања за отпремнине Запослених	35,322	13,776	-	49,098
Актуарски добици	(13,623)	-	(8,009)	(21,632)
Обезвређење имовине	265,532	29,693	-	295,225
Примања запослених по чл.9. ст.2. ЗПДПЛ	1,192	(9)	-	1,183
Неплаћене јавне дажбине	-	13	-	13
Средства по резервисањима за судске спорове	118,797	16,226	-	135,023
Укупно	857,096	24,109	(40,238)	840,967

20.1.5. Порески ефекти који се односе на Остали укупан резултат

	У хиљадама динара					
	2019			2018		
	Бруто	Порез	Нето	Бруто	Порез	Нето
Повећање по основу промене фер вредности учешћа у капиталу и хартија од вредности (повећање по власничким и дужничким ХОВ)	2,920,446	(438,067)	2,482,379	54,832	(8,224)	46,608
Нето смањење по основу актуар. губитака/добитака	(12,609)	1,891	(10,718)	53,387	(8,008)	45,379
Промене вредности некретнина	111,214	(13,353)	97,861	-	3,526	3,526
Смањење по основу промене фер вредности учешћа у капиталу и хартија од вредности (смањење по власничким и дужничким ХОВ)	28,767	(4,315)	24,452	(28,403)	4,260	(24,143)
Укупно	3,047,818	(453,844)	2,953,974	79,816	(8,446)	71,370

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

20. ПОРЕЗ НА ДОБИТ (наставак)

20.2. Комерцијална банка а.д., Подгорица

20.2.1. Компоненте пореза на добит на дан 31. децембра су следеће:

	У хиљадама динара	
	За годину која се завршава	
	31. децембра	
	2019.	2018.
Порески расход периода	(1,949)	(119)
Добитак на основу одложених пореза	3,565	1,205
Губитак на основу одложених пореза	(4,305)	(8,586)
	<u>(2,689)</u>	<u>(7,500)</u>

20.2.2. Усаглашавање ефективне пореске стопе је приказано у следећој табели:

	2019.	2019.	2018.	2018.
Добитак / (губитак) пре опорезивања		<u>121,323</u>		<u>118,517</u>
Порез обрачунат по домаћој стопи пореза на добит 9%	9.00%	10,919	9.00%	10,667
Порески ефекти нето капиталних губитака/добитака	-1.61%	(1,949)	-0.10%	(119)
Порески непризнати трошкови	0.99%	1,199	-4.80%	(5,687)
Порески кредит-примљен и искоришћен у текућој години	-8.38%	(10,169)	-4.10%	(4,860)
Ефективни порез на добит	1.61%	1,949	0.10%	119
Корекција пор. ефеката по основу одложених пореза	0.61%	<u>740</u>		<u>7,381</u>
Порески ефекти исказани у билансу успеха – порески расход периода		<u>(2,689)</u>		<u>(7,500)</u>

20.3. Комерцијална банка а.д., Бања Лука

20.3.1. Компоненте пореза на добит на дан 31. децембра су следеће:

	У хиљадама динара	
	За годину која се завршава	
	31. децембра	
	2019.	2018.
Порески расход периода	(12,137)	(18,076)
Добитак/губитак на основу одложених пореза	(766)	815
	<u>(12,903)</u>	<u>(17,261)</u>

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

20. ПОРЕЗ НА ДОБИТ (наставак)

20.3. Комерцијална банка а.д., Бања Лука (наставак)

20.3.2. Усаглашавање ефективне пореске стопе је приказано у следећој табели:

	2019.	2019.	2018.	2018.
Добитак пре опорезивања		152,290		139,879
Порез обрачунат по домаћој стопи пореза на добит 10%	10.00%	15,229	10.00%	13,988
Порески губитак пренесен из претходног периода	0.00	-	0.00	-
Порески непризнати трошкови	3.81%	5,801	8.09%	11,302
Ефекти одложених пореско признатих прихода	0.00%	-	0.00%	-
Приход ослобођен обрачуна пореза	-5.84%	(8,893)	-5.16%	(7,214)
Ефективни порез на добит	7.97%	12,137	12.93%	18,076
Корекција пореских ефеката по основу одложених пореза	0.50%	766	-0.58%	(815)
Порески ефекти исказани у билансу успеха – порески расход периода		<u>(12,903)</u>		<u>(17,261)</u>

20.3.3. Промене на одложеним порезима на дан 31. децембра су приказане као што следи:

	У хиљадама динара За годину која се завршава 31. децембра	
	2019.	2018.
Стање на дан 1. јануара	4,836	1,647
Настанак и укидање привремених разлика	16,568	3,189
Стање на дан 31. децембра	<u>21,404</u>	<u>4,836</u>

20.4. КомБанк ИНВЕСТ Друштво за управљање инвестиционим фондом а.д., Београд

20.4.1. Компоненте пореза на добит на дан 31. децембра су следеће:

	У хиљадама динара За годину која се завршава 31. децембра	
	2019.	2018.
Порески расход периода	(2)	(181)
Добитак на основу одложених пореза	2,058	-
	<u>2,056</u>	<u>(181)</u>

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

20. ПОРЕЗ НА ДОБИТ (наставак)

20.4. КомБанк ИНВЕСТ Друштво за управљање инвестиционим фондом а.д., Београд (наставак)

20.4.2. Усаглашавање ефективне пореске стопе је приказано у следећој табели:

	<i>У хиљадама динара</i>	
	За годину која се завршава 31. децембра	
	2019.	2018.
Добитак пре опорезивања	2,887	1,624
Обрачун пореза по важећој стопи 15%	433	244
Порески ефекти нето капиталних добитака	2	181
Порески ефекти разлике амортизације за пореске сврхе и рачуноводствене амортизације	36	40
Корекција пореских ефеката (искоришћених и ефекат нових)	(471)	(465)
Остало	2	181
ПОРЕСКИ ЕФЕКТИ ИСКАЗАНИ У БИЛАНСУ УСПЕХА	(2)	(181)
Ефективна пореска стопа	0.07%	11.15%

21. ГОТОВИНА И СРЕДСТВА КОД ЦЕНТРАЛНЕ БАНКЕ

Готовина и средства код централне банке укључује:

	<i>У хиљадама динара</i>	
	31. децембар 2019.	31. децембар 2018.
У динарима		
Готовина у благајни	4,339,383	4,247,196
Жиро рачун	23,873,701	25,485,437
Остала динарска новчана средства	99	99
	<u>28,213,183</u>	<u>29,732,732</u>
У иностраној валути		
Готовина у благајни	10,118,526	3,956,036
Девизна обавезна резерва	37,256,392	39,287,392
Остала новчана средства	1,066,301	1,015,879
	<u>48,441,219</u>	<u>44,259,307</u>
Укупно	<u>76,654,402</u>	<u>73,992,039</u>
<i>Корекције готовине за извештај о токовима готовине</i>		
Девизни рачуни код страних банака (напомена 24.1)	5,121,610	9,825,488
Девизна обавезна резерва	(37,256,392)	(39,287,392)
	<u>(32,134,782)</u>	<u>(29,461,904)</u>
Готовина из извештаја о токовима готовине	<u>44,519,620</u>	<u>44,530,135</u>

Група у извештају о токовима готовине исказује готовину на жиро рачунима код централне банке, готовину на рачунима код страних банака, средства на рачуну код Централног регистра хартија од вредности и готовину у благајнама.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

21. ГОТОВИНА И СРЕДСТВА КОД ЦЕНТРАЛНЕ БАНКЕ (наставак)

Матична банка

Матична банка у извештају о токовима готовине исказује готовину на жиро рачуну код НБС, готовину на рачунима код страних банака, средства на рачуну код Централног регистра хартија од вредности и готовину у благајнама.

У оквиру жиро рачуна исказана је динарска обавезна резерва, која представља минималну резерву динарских средстава издвојену у складу са Одлуком о обавезној резерви код Народне банке Србије. У складу са наведеном Одлуком, динарска обавезна резерва се обрачунава на износ просечног дневног књиговодственог стања динарских депозита, кредита и осталих динарских обавеза у току једног календарског месеца применом стопе у распону од 0.0% до 5.00% у зависности од доспећа обавеза и њиховог извора, с тим што обрачунату динарску обавезну резерву чини збир: обрачунате обавезне резерве у динарима, 38.00% динарске противвредности обрачунате обавезне резерве у еврима на депозите до 730 дана, и 30.00% динарске противвредности обрачунате обавезне резерве у еврима на депозите преко 730 дана.

Народна банка Србије плаћа Банци камату на издвојена средства у висини од 1.25% годишње до 18.08.2019, 1% од 18.08 до 17.11. и 0.75 % од 18.11.2019.године

Девизну обавезну резерву Матична банка обрачунава сваког 17. дана у месецу на основу просечног стања девизних депозита у току претходног календарског месеца. Девизну обавезну резерву Матична банка издваја у девизама на посебан рачун код Народне банке Србије и та средства може по потреби повлачити. Матична банка је дужна да одржава просечно месечно стање издвојене девизне обавезне резерве у висини обрачунате девизне обавезне резерве, с тим што ради остваривања просечног дневног стања издвојене обавезне резерве дневно стање на рачуну девизне обавезне резерве може бити мање или веће од обрачунате девизне обавезне резерве.

Одлуком о измени Одлуке о обавезној резерви од 11.12.2015. године („Сл.Глас.РС“ бр.102/2015), стопе издвајања девизне обавезне резерве износе:

- на девизне депозите орочене до 730 дана стопа је 20%;
- на девизне депозите орочене преко 730 дана стопа је 13%;
- на динарске депозите индексирани валутном клаузулом стопа је 100% без обзира на рочност.

Одлуком о обавезној резерви Народне банке Србије, Матична банка је одређени део девизне обавезне резерве издвајала у динарима на свом жиро рачуну. На обавезну резерву у страниој валути Матична банка не остварује камату.

Остала новчана средства у страниој валути у износу од 1,463 хиљаде динара (2018: 110 хиљада динара) односи се на обрачунски рачун код Централног регистра хартија од вредности за трговину хартијама од вредности.

Комерцијална банка а.д., Подгорица

Обавезна резерва Банке у Подгорици са стањем на дан 31. децембра 2019. године представља минимум издвојених депозита у складу са регулативом Централне банке Црне Горе на коју се односи „Одлука о обавезној резерви банака код Централне банке Црне Горе“ („Службени лист Црне Горе“ бр 73/15, 78/15 и 3/16). У складу са наведеним, Банка обрачунава обавезну резерву на депозите по виђењу и орочене депозите.

Рачуни депозита код депозитних институција у Црној Гори се односе на обавезну резерву која се издваја по стопи од 7.5% на део основице коју чине депозити по виђењу и депозити уговорени са рочношћу до једне године, односно до 365 дана, и 6.5% на део основице коју чине депозити уговорени са рочношћу преко једне године, односно преко 365 дана. На депозите уговорене са роком доспећа преко једне године који имају клаузулу о могућности разорочења тих депозита у року краћем од 365 дана, примењује се стопа од 7.5%.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

21. ГОТОВИНА И СРЕДСТВА КОД ЦЕНТРАЛНЕ БАНКЕ (наставак)**Комерцијална банка а.д., Подгорица (наставак)**

Износ до 50% урачунава се у слободна расположива средства као износ којим је дозвољено располагати ради одржавања дневне ликвидности Банке.

Банка може до 25% обавезне резерве издвојити и држати у облику државних записа које је емитовала Црна Гора.

На 50% издвојених средстава Централна банка плаћа Банци месечну накнаду од 1% на годишњем нивоу.

Банка није користила средства обавезне резерве у току 2019. године.

Комерцијална банка а.д., Бања Лука

Готовина и готовински еквиваленти обухватају и депоноване вишкове ликвидних средстава код Централне банке Босне и Херцеговине у складу прописима Централне банке Босне и Херцеговине.

Обавезна резерва код Централне банке Босне и Херцеговине представља минималну резерву средстава у домаћој валути обрачунату у складу са Одлуком о обавезној резерви код Централне банке Босне и Херцеговине.

Од 01. јула 2016. године Централна банка Босне и Херцеговине обрачунава накнаду банкама на начин:

- а) на износ средстава обавезне резерве - не обрачунава накнаду,
- б) на износ средстава изнад обавезне резерве - обрачунава накнаду по стопи која је једнака стопи коју примењује Европска Централна банка на депозите комерцијалних банака (Deposit Facility Rate) - Службени гласник Републике Српске РС 28/19 од 4.4.2019. године.

Уколико у току периода одржавања дође до промене вредности Deposit Facility Rate, примењиваће се стопа која је важила на први дан периода одржавања током којег је дошло до промене Deposit Facility Rate.

22. ПОТРАЖИВАЊА ПО ОСНОВУ ДЕРИВАТА**У хиљадама динара**

	<u>31. децембар</u> <u>2019.</u>	<u>31. децембар</u> <u>2018.</u>
Потраживања по основу промене фер вредности деривата у динарима- SWAP	-	4,070
Укупно	-	4,070

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

23. ХАРТИЈЕ ОД ВРЕДНОСТИ

23.1. Хартије од вредности се састоје од:

	<i>У хиљадама динара</i>	
	31. децембар 2019.	31. децембар 2018.
Хартије од вредности које се вреднују по фер вредности кроз БУ (у динарима)	5,538,859	1,795,977
Хартије од вредности које се вреднују по фер вредности кроз БУ (у страниј валути)	4,898,625	3,156,612
Укупно	10,437,484	4,952,589
Хартије од вредности које се вреднују по фер вредности кроз остали резултат (у динарима)	59,825,920	52,167,965
Хартије од вредности које се вреднују по фер вредности кроз остали резултат (у страниј валути)	74,216,629	80,395,760
Укупно	134,042,549	132,563,725
Исправка вредности	(602)	(1,594)
Укупно	144,479,431	137,514,720

23.2. Структура хартија од вредности које се вреднују по фер вредности кроз биланс успеха је приказана у табели:

У хиљадама динара

	31. децембар 2019.	31. децембар 2018.
Обвезнице Републике Србије у динарима	4,877,762	1,193,611
Инвестиционе јединице ОИФ КомБанк ДЕВИЗНИ ФОНД	4,832	4,794
Инвестиционе јединице ОИФ новчани фондови у динарима	656,265	597,572
Обвезнице Републике Србије у страниј валути	4,898,625	3,156,612
Укупно	10,437,484	4,952,589

Инвестиционе јединице на дан 31. децембра 2019. године у укупном износу од 661,097 хиљада динара односе се на инвестиционе јединице КомБанк Новчани фонд Београд и ОИФ девизни фонд.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

23. ХАРТИЈЕ ОД ВРЕДНОСТИ (наставак)

23.3. Структура хартија од вредности које се вреднују по фер вредности кроз остали резултат

	<i>У хиљадама динара</i>	
	31. децембар 2019.	31. децембар 2018.
У динарима		
Обвезнице Републике Србије	59,651,702	51,916,780
Обвезнице локалне самоуправе (град Шабац и општина Стара Пазова)	174,218	251,185
Укупно у динарима	<u>59,825,920</u>	<u>52,167,965</u>
У иностраној валути		
Обвезнице Републике Србије	66,374,668	74,000,931
Обвезнице страних банака (Raiffeisen Bank International)	1,799,460	1,702,199
Обвезнице владе Републике Српске	3,927,741	2,884,532
Државне обвезнице Црне Горе	2,114,760	1,808,098
Укупно у иностраној валути	<u>74,216,629</u>	<u>80,395,760</u>
Укупно	<u><u>134,042,549</u></u>	<u><u>132,563,725</u></u>

Промене на исправци вредности су приказане као што следи:

Исправка вредности ХОВ које се вреднују по фер вредности кроз остали резултат

	<i>У хиљадама динара</i>	
	2019.	2018.
Појединачна исправка вредности		
Стање на дан 1. јануара	1,594	3
Корекција почетног стања:		
МСФИ 9 – корекција резултата у капиталу	-	1,828
Кориговано стање 1. јануара	1,594	1,831
Повећање (напомена 13)	74	586
Ефекти промене курса (напомена 13)	(7)	(5)
Ослобођено у току године (напомена 13)	(1,059)	(818)
Укупно појединачна исправка	<u>602</u>	<u>1,594</u>

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

24. КРЕДИТИ И ПОТРАЖИВАЊА ОД БАНАКА И ДРУГИХ ФИНАНСИЈСКИХ ОРГАНИЗАЦИЈА

24.1 Пласмани банкама укључују

	<i>У хиљадама динара</i>	
	31. децембар 2019.	31. децембар 2018.
<i>Кредити дати у динарима</i>		
По репо трансакцијама	12,000,000	1,500,000
Кредити за обртна средства	-	1,000,000
Overnight кредити	200,000	1,260,000
Остали пласмани	3,148	15,993
Дати депозити	16,390	16,376
Активна временска разграничења	6,805	14,744
Исправка вредности	(273)	(1,127)
	<u>12,226,070</u>	<u>3,805,986</u>
<i>Кредити дати у иностраној валути</i>		
По репо трансакцијама	2,103,540	-
Девизни рачун код страних банака (напомена 21)	5,121,610	9,825,488
Overnight кредити	2,161,743	1,587,977
Остали пласмани у страним банкама	1,610,855	1,243,418
Дати депозити у иностраној валути	2,938,545	3,793,400
Активна временска разграничења	1,285	513
Остала потраживања	5,962	9,843
Покривена јемства у иностраној валути	1,039,080	997,656
Исправка вредности	(218,686)	(226,744)
	<u>14,763,934</u>	<u>17,231,551</u>
Укупно	<u><u>26,990,004</u></u>	<u><u>21,037,537</u></u>

На дан 31. децембра 2019. године хартије од вредности стечене у 'reverse' репо трансакцијама са Народном банком Србије у износу од 12,000,000 хиљада динара односе се на благајничке записе купљене од Народне банке Србије, са доспећем до 8 дана, уз годишњу каматну стопу од 1.03% до 2.4%.

Краткорочно орочени кредити и депозити код банака у динарима су депоновани на период до једне године уз каматну стопу у распону од 1.05 % до 3.4 % годишње.

Краткорочно орочени депозити код банака у иностраној валути депоновани су на период до једне године уз каматну стопу у распону од 0.02 % до 0.20% годишње за EUR, од 1.35% до 2.4% за USD, 0.13% за CHF и од 1.25% до 1.30% годишње за остале стране валуте.

Дугорочно орочени депозити код банака у иностраној валути депоновани су уз годишњу каматну стопу у распону од 0.25 % до 0.25%.

Каматне стопе на пласиране краткорочне кредите у иностраној валути кретале су се у распону од 3.00% до 6.50%, док су се каматне стопе на планиране дугорочне кредите у иностраној валути кретале у распону од 2.80% до 5.05%.

Каматне стопе на пласиране дугорочне кредите страним зависним банкама кретале су се у распону од 2.335% до 4.52% што је представљало 6М EURIBOR плус фиксни део 2.75%.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

24. КРЕДИТИ И ПОТРАЖИВАЊА ОД БАНАКА И ДРУГИХ ФИНАНСИЈСКИХ ОРГАНИЗАЦИЈА (наставак)

24.2 Промене на рачуну исправке вредности по пласманима банкама приказане су у следећој табели:

	<i>У хиљадама динара</i>	
	2019.	2018.
Исправка вредности		
Стање на дан 1. јануара	227,871	202,579
Корекција почетног стања:		
МСФИ 9 – корекција резултата у капиталу	-	18,982
Кориговано стање 1. јануара	227,871	221,561
<i>Исправка вредности у текућој години:</i>		
Повећање (напомена 13)	44,177	56,129
Ефекти промене курса (напомена 13)	3,098	9,171
Ослобођено у току године (напомена 13)	(56,187)	(59,817)
Остало	-	827
Стање на дан 31. децембра	<u>218,959</u>	<u>227,871</u>

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

25. КРЕДИТИ И ПОТРАЖИВАЊА ОД КОМИТЕНАТА

25.1 Пласмани комитентима

	2019.			У хиљадама динара 2018.		
	Бруто износ	Исправка вредности	Књигово-дствена вредност	Бруто износ	Исправка вредности	Књигово-дствена вредност
Привредна друштва						
Кредити по трансакционим рачунима	671,894	(13,667)	658,227	908,929	(22,389)	886,540
Кредити за обртна средства	46,327,391	(4,025,568)	42,301,823	38,238,806	(4,484,678)	33,754,128
Инвестициони кредити	48,283,698	(1,235,565)	47,048,133	38,547,851	(1,655,814)	36,892,037
Кредити за плаћање увоза робе и услуга из иностранства	2,062,163	(19,802)	2,042,361	2,072,507	(18,613)	2,053,894
Пласмани по основу акцептирања, авалирања и извршених плаћања по гаранцијама	362,298	(328,945)	33,353	386,037	(289,188)	96,849
Остали кредити и пласмани	32,744,977	(5,894,917)	26,850,060	43,407,400	(7,058,215)	36,349,185
Активна временска разграничења	105,712	(1,363)	104,349	120,248	(19,393)	100,855
Пасивна временска разграничења	(206,131)	-	(206,131)	(200,317)	-	(200,317)
	<u>130,352,002</u>	<u>(11,519,827)</u>	<u>118,832,175</u>	<u>123,481,461</u>	<u>(13,548,290)</u>	<u>109,933,171</u>
Становништво						
Кредити по трансакционим рачунима	3,252,612	(179,356)	3,073,256	3,629,088	(179,038)	3,450,050
Стамбени кредити	47,152,120	(579,714)	46,572,406	44,282,275	(785,292)	43,496,983
Готовински кредити	37,847,753	(419,526)	37,428,227	32,855,277	(299,495)	32,555,782
Потрошачки кредити	251,088	(1,566)	249,522	198,225	(2,765)	195,460
Остали кредити и пласмани	2,435,172	(82,269)	2,352,903	2,270,794	(92,333)	2,178,461
Активна временска разграничења	281,616	(3,589)	278,027	260,985	(2,830)	258,155
Пасивна временска разграничења	(552,358)	-	(552,358)	(619,420)	-	(619,420)
	<u>90,668,003</u>	<u>(1,266,020)</u>	<u>89,401,983</u>	<u>82,877,224</u>	<u>(1,361,753)</u>	<u>81,515,471</u>
Стање на дан 31. децембра	<u>221,020,005</u>	<u>(12,785,847)</u>	<u>208,234,158</u>	<u>206,358,685</u>	<u>(14,910,043)</u>	<u>191,448,642</u>

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

25. КРЕДИТИ И ПОТРАЖИВАЊА ОД КОМИТЕНАТА (наставак)

25.2 Промене на рачуну исправке вредности по пласманима комитентима дате су у следећој табели

	<i>У хиљадама динара</i>	
	2019.	2018.
Појединачна исправка вредности		
Стање на дан 1. јануара	13,176,237	17,446,730
Корекција почетног стања:		
МСФИ 9 – корекција резултата у капиталу	-	110,779
Кориговано стање 1. јануара	13,176,237	17,557,509
Повећање (напомена 13)	2,397,295	1,711,065
Рекласификовано из групне исправке вредности	(838,782)	348,305
Ефекти промене курса (напомена 13)	(14,138)	(7,051)
Ослобођено у току године (напомена 13)	(2,261,854)	(1,864,903)
Смањење ИВ – конверзија CHF- EUR у складу са Упутством НБС	(165,317)	-
Трајни отпис	(960,161)	(4,570,641)
Конверзија CHF- EUR	(816)	-
Остало (напомена 13)	68,628	1,953
Укупно појединачна исправка	11,401,092	13,176,237
Групна исправка вредности		
Стање на дан 1. јануара	1,733,806	1,326,884
Корекција почетног стања:		
МСФИ 9 – корекција резултата у капиталу	-	748,874
Кориговано стање 1. јануара	1,733,806	2,075,758
Повећање (напомена 13)	3,476,504	4,279,831
Рекласификовано у појединачну исправку вредности	838,782	(348,305)
Ефекти промене курса (напомена 13)	(12,569)	(6,616)
Ослобођено у току године (напомена 13)	(4,316,897)	(3,880,882)
Смањење ИВ – конверзија CHF- EUR у складу са Упутством НБС	(113,250)	-
Трајни отпис (напомена 13)	(334,830)	(584,541)
Конверзија CHF- EUR	(917)	-
Остало (напомена 13)	114,126	198,561
Укупно групна исправка	1,384,755	1,733,806
Стање на дан 31. децембра	12,785,847	14,910,043

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

25. КРЕДИТИ И ПОТРАЖИВАЊА ОД КОМИТЕНАТА (наставак)

Кредити становнишву

Током 2019. краткорочни и дугорочни кредити становништву у динарима одобравани су на рок од 30 дана до 120 месеци са номиналним каматним стопама у распону од 1.80% до 13.95% годишње.

Краткорочни кредити становништву у страној валути одобравани су на рок до дванаест месеци са номиналним каматним стопама у распону од 1.40% до 13% на годишњем нивоу.

Дугорочни кредити физичким лицима у страној валути одобравани су на рок од тринаест до тридесет месеци са номиналним каматним стопама у распону од 1.50% до 12.50% на годишњем нивоу.

Кредити правним лицима

Краткорочни кредити правним лицима у динарима одобравани су на период до дванаест месеци уз распон каматних стопа од 2.70% до 6.95% на годишњем нивоу. У страној валути краткорочни кредити одобрени су на период до дванаест месеци са каматном стопом за EUR 1.20% до 5.45% на годишњем нивоу, а за остале стране валуте са номиналном каматном стопом у распону од 1.20% до 11.99% на годишњем нивоу.

Дугорочни кредити у динарима одобравани су на период од тринаест месеци до двадесет месеци уз каматну стопу од 2.73% до 5.80% на годишњем нивоу. Дугорочни кредити у страној валути су одобравани на период до четрдесет месеци уз каматну стопу за EUR од 1.07% до 4.75% на годишњем нивоу, а за остале стране валуте са номиналном каматном стопом у распону од 2.08% до 11.99% на годишњем нивоу, односно од 2.49% плус шестомесечни еурибор до 9.99% плус шестомесечни еурибор, са периодом одобравања до четрдесет месеци.

Ризици и неизвесности

Руководство чланица Групе је извршило резервисање за потенцијалне кредитне губитке применом концепта очекиваног кредитног губитка. Губици због обезвређења средстава евидентираних по амортизованој вредности се мере као разлика између књиговодствене вредности финансијског средства и садашње вредности будућих процењених токова готовине дисконтованих употребом иницијалне ефективне каматне стопе датог средства. Губици се признају у билансу успеха и исказују се на позицији расхода и обезвређења финансијских средстава по кредитима. Када догађаји након датума биланса стања утичу на смањење износа губитка због обезвређења, такво смањење се признаје као приход од укидања обезвређења, кроз биланс успеха.

Кредити и остала потраживања се приказују у износу умањеном за групни и појединачни обрачун обезвређења. Појединачна и групна резервисања се одузимају од књиговодствене вредности кредита који су идентификовани као обезвређени да би се њихова вредност смањила до њихове надокнадиве вредности. У циљу заштите од ризика неизвршења обавеза у пословању са клијентима, Група предузима следеће мере за регулацију потраживања: продужење рока, реструктурирање, поравнање, преузимање средстава обезбеђења у циљу наплате потраживања, закључење уговора са заинтересованим трећим лицем, покретање судског спора и остале мере. Уколико предузете мере регулације пласмана, односно принудне наплате и судског поступка нису дале очекиване резултате, односно када не постоји могућност наплате потраживања у целости, иницира се предлог за трајан отпис преосталог потраживања Група, или пренос из билансне у ванбилансну евиденцију.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

26. НЕМАТЕРИЈАЛНА ИМОВИНА

26.1 Нематеријална имовина се састоји из:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2019.	31. децембар 2018.
Нематеријална имовина	718,936	437,419
Нематеријална имовина у припреми	35,564	190,049
Укупно	754,500	627,468

26.2 Промене на нематеријалној имовини у току 2019. и 2018. године приказане су у следећој табели

	У хиљадама динара		
	Лиценце и софтвер	Нематеријална имовина у припреми	Укупно
Набавна вредност			
Стање на дан 1. јануара 2018. године	2,375,128	130,512	2,505,640
Набавке у току године	19,516	270,867	290,383
Пренос	211,304	(211,304)	-
Отуђење и расхрдовање	(5,475)	-	(5,475)
Курсне разлике	(656)	(26)	(682)
Стање на дан 31. децембра 2018. године	2,599,817	190,049	2,789,866
Стање на дан 1. јануара 2019. године	2,599,817	190,049	2,789,866
Набавке у току године	15,106	351,623	366,729
Пренос	506,020	(506,020)	-
Отуђење и расхрдовање	(17,829)	-	(17,829)
Курсне разлике	(1,661)	(88)	(1,749)
Стање на дан 31. децембра 2019. године	3,101,453	35,564	3,137,017
Исправка вредности			
Стање на дан 1. јануара 2018. године	2,007,253	-	2,007,253
Амортизација (напомена 17)	161,229	-	161,229
Отуђење и расхрдовање	(5,475)	-	(5,475)
Курсне разлике	(609)	-	(609)
Стање на дан 31. децембра 2018. године	2,162,398	-	2,162,398
Стање на дан 1. јануара 2019. године	2,162,398	-	2,162,398
Амортизација (напомена 17)	234,678	-	234,678
Отуђење и расхрдовање	(13,101)	-	(13,101)
Курсне разлике	(1,458)	-	(1,458)
Стање на дан 31. децембра 2019. године	2,382,517	-	2,382,517
Садашња вредност			
Стање на дан 31. децембра 2018. године	437,419	190,049	627,468
Стање на дан 31. децембра 2019. године	718,936	35,564	754,500

27. НЕКРЕТНИНЕ, ПОСТРОЈЕЊА И ОПРЕМА

27.1 Некретнине, постројења и опрема се састоје из:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2019.	31. децембар 2018.
Некретнине	5,159,067	5,146,980
Опрема	680,829	678,001
Инвестиције у току	49,281	222,403
Лизинг средства	1,365,214	-
Укупно	7,254,391	6,047,384

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

27. НЕКРЕТНИНЕ, ПОСТРОЈЕЊА И ОПРЕМА (наставак)

27.2 Промене на некретнинама и опреми у току 2019. и 2018. године приказане су у наредној табели

Набавна вредност	У хиљадама динара					
	Некретнине	Опрема	Инвестиције у току	Пословни простор узет у лизинг	Опрема и остала средства узета у лизинг	Укупно
Стање на дан 1. јануара 2018. године	7,406,662	3,970,252	141,440	-	-	11,518,354
Набавке у току године	-	55,982	390,573	-	-	446,555
Преноси са основних средстава у припреми	74,395	235,194	(309,589)	-	-	-
Пренос са инвестиционих некретна (нап.28.1)	49,341	-	-	-	-	49,341
Преноси на средства намењена продаји	(99,152)	-	-	-	-	(99,152)
Отуђење и расходовање	(48,213)	(153,219)	-	-	-	(201,432)
Продаја	-	(40,140)	-	-	-	(40,140)
Мањак по попису	-	(23,058)	-	-	-	(23,058)
Курсне разлике	(1,246)	(1,165)	(21)	-	-	(2,432)
Стање на дан 31. децембра 2018. године	7,381,787	4,043,846	222,403	-	-	11,648,036
Стање на дан 01. јануара 2019. године	7,381,787	4,043,846	222,403	-	-	11,648,036
Корекција почетног стања 01. јануара 2019. – прва примена МСФИ 16	-	-	-	1,788,885	60,114	1,848,999
Кориговано почетно стање 01. јануара 2019. године	7,381,787	4,043,846	222,403	1,788,885	60,114	13,497,035
Набавке у току године и нови лизинг уговори	-	12,524	163,516	63,187	6,010	245,237
Преноси са основних средстава у припреми	77,108	259,414	(336,522)	-	-	-
Преноси са средстава стечених наплатом потраживања	14,418	-	-	-	-	14,418
Отуђење и расходовање	(14,284)	(154,163)	-	(2,254)	-	(170,701)
Продаја	-	(5,656)	-	-	-	(5,656)
Повећање по основу процена	244,948	-	-	-	-	244,948
Смањење по основу процена	(142,218)	-	-	-	-	(142,218)
Мањак по попису	-	(541)	-	-	-	(541)
Корекција за умањења по основу анекса уговора о лизингу	-	-	-	(29,891)	-	(29,891)
Лизинг остало	-	-	-	(49,121)	-	(49,121)
Курсне разлике	(2,195)	(2,787)	(116)	(2,333)	(211)	(7,642)
Стање на дан 31. децембра 2019. године	7,559,564	4,152,638	49,281	1,768,473	65,913	13,595,869
Исправка вредности						
Стање на дан 01. јануара 2018. године	2,165,826	3,335,328	-	-	-	5,501,154
Амортизација (напомена 17)	174,480	244,967	-	-	-	419,447
Пренос на средства намењена продаји	(66,684)	-	-	-	-	(66,684)
Отуђење и расходовање	(38,239)	(150,704)	-	-	-	(188,943)
Продаја	-	(40,140)	-	-	-	(40,140)
Мањак по попису	-	(22,572)	-	-	-	(22,572)
Курсне разлике	(576)	(1,034)	-	-	-	(1,610)
Стање на дан 31. децембра 2018. године	2,234,807	3,365,845	-	-	-	5,600,652
Стање на дан 01. јануара 2019. године	2,234,807	3,365,845	-	-	-	5,600,652
Амортизација (напомена 17)	157,133	266,928	-	464,399	19,471	907,931
Отуђење и расходовање	(13,207)	(153,101)	-	-	-	(166,308)
Продаја	-	(5,253)	-	-	-	(5,253)
Повећање по основу процена	57,793	-	-	-	-	57,793
Смањење по основу процена	(35,069)	-	-	-	-	(35,069)
Мањак по попису	-	(528)	-	-	-	(528)
Корекција за умањења по основу анекса уговора о лизингу	-	-	-	(2,893)	-	(2,893)
Лизинг остало	-	-	-	(11,600)	-	(11,600)
Курсне разлике	(960)	(2,082)	-	(182)	(23)	(3,247)
Стање на дан 31. децембра 2019. године	2,400,497	3,471,809	-	449,724	19,448	6,341,478
Садашња вредност						
Стање на дан 31. децембра 2018. године	5,146,980	678,001	222,403	-	-	6,047,384
Стање на дан 31. децембра 2019. године	5,159,067	680,829	49,281	1,318,749	46,465	7,254,391

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

27. НЕКРЕТНИНЕ, ПОСТРОЈЕЊА И ОПРЕМА

27.2. Промене на некретнинама и опреми (наставак)

Чланице Групе немају грађевинске објекте под хипотеком ради обезбеђења отплате кредита.

На дан 31. децембра 2019. године, Матична банка за 24 грађевинских објеката садашње вредности 484,488 хиљада динара још увек нема спроведен упис права својине у надлежним јавним регистрима (број објеката укључује и средства стечена наплатом потраживања). У односу на ове непокретности, предузете су све потребне активности које треба да резултирају коначим уписима права својине у корист Банке. Окончање овог процеса зависи од поступања надлежних државних органа.

У 2019. години извршено је укупно расходовање основних средстава чланица Групе и искњижавање трајно неупотребљивих основних средстава у садашњој вредности у износу од 2,139 хиљада динара, од чега је на основу Годишњег пописа расходовано и искњижено из евиденције трајно неупотребљивих основних средстава садашње вредности 1,062 хиљаде динара и мањка у износу од 13 хиљада динара.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

28. ИНВЕСТИЦИОНЕ НЕКРЕТНИНЕ

28.1 Промене на инвестиционим некретнинама у току 2019. и 2018. године приказане су у следећој табели

	<i>У хиљадама динара</i>
	<u>Укупно</u>
Набавна вредност	
Стање на дан 1. јануара 2018. године	2,917,522
Пренос на основна средства	(49,341)
Преноси са средстава намењених продаји	69,218
Продаја	(78,176)
Процена – смањење	(7,700)
Курсне разлике	<u>(1,561)</u>
Стање на дан 31. децембра 2018. године	<u>2,849,962</u>
Стање на дан 1. јануара 2019. године	2,849,962
Преноси са средстава намењених продаји и корекција	(5,371)
Курсне разлике	<u>(3,334)</u>
Стање на дан 31. децембра 2019. године	<u>2,841,257</u>
Исправка вредности	
Стање на дан 1. јануара 2018. године	536,958
Амортизација (напомена 17)	49,078
Пренос са средстава намењених продаји	12,868
Продаја	(14,786)
Процена – смањење	6,679
Курсне разлике	<u>(650)</u>
Стање на дан 31. децембра 2018. године	<u>590,147</u>
Стање на дан 1. јануара 2019. године	590,147
Амортизација (напомена 17)	50,871
Пренос са средстава намењених продаји	(867)
Курсне разлике	<u>(1,510)</u>
Стање на дан 31. децембра 2019. године	<u>638,641</u>
Садашња вредност	
Стање на дан 31. децембра 2018. године	<u>2,259,815</u>
Стање на дан 31. децембра 2019. године	<u>2,202,616</u>

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

28. ИНВЕСТИЦИОНЕ НЕКРЕТНИНЕ (наставак)

Информације о инвестиционим некретнинама по чланицама Групе се приказују у наставку:

28.2.1 Матична банка

На дан 31. децембра 2019. године, Банка има исказане инвестиционе некретнине садашње вредности у износу од 1,857,927 хиљада динара, које чине објекти дати у закуп.

На дан 31. децембра 2019. године нето резултат по основу инвестиционих некретнина је негативан и износи 10,488 хиљада динара.

<u>Назив објекта</u>	<u>Површина у м²</u>	<u>Укупни трошкови</u>	<u>Остварени приходи од закупа</u>	<u>Нето резултат</u>
Београд, Трг политике 1	3,354	(22,910)	9,551	(13,359)
Ниш, Вртиште нова д-зграда	1,816	(4,692)	-	(4,692)
Ниш, ТПЦ Калча	85	(802)	4,198	3,396
Београд, Омладинских бригада 19	15,218	(22,474)	16,989	(5,485)
Шабац, Мајур, Обилазни пут бб	1,263	(1,784)	-	(1,784)
Ловћенац, Маршала Тита бб,	46,971	(2,894)	7,071	4,177
Неготин, Саве Драговића 20-22	658	(823)	-	(823)
Ниш, Булевар 12. фебруар бб	816	(649)	5,725	5,076
Београд, Радничка 22	7,190	(18,619)	17,198	(1,421)
Нови Сад, Вардарска 1/Б,	291	(1,715)	3,463	1,748
Нови Сад, Булевар Ослобођења 88	44	(198)	496	298
Котор, Стари Град, Палата бескућа, пословни простор, згр.бр.1	207	(2,250)	4,386	2,136
Београд, Луке Војводића 77а	80	(623)	868	245
Укупно		<u>(80,433)</u>	<u>69,945</u>	<u>(10,488)</u>

28.2.2 Комерцијална банка а.д., Бања Лука

На дан 31. децембра 2019. године, Банка има исказане инвестиционе некретнине у вредности од 251,981 хиљада динара, које чине објекти дати у закуп.

У 2019. години истекао је Уговор о закупу земљишта у Новој Тополи, те је Банка извршила рекласификацију инвестиционе некретнине у средство намјењено продаји у вредности од 11,289 хиљада динара.

У току 2019. године није било додатне процене инвестиционих непокретности од стране овлашћеног екстерног проценитеља.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

28. ИНВЕСТИЦИОНЕ НЕКРЕТНИНЕ (наставак)

28.2.2 Комерцијална банка а.д., Бања Лука (наставак)

На дан 31. децембра 2019. године нето резултат по основу инвестиционих некретнина износи 2,639 хиљаде динара:

Назив објекта	Површина у м ²	Укупни трошкови	У хиљадама динара	
			Остварени приходи од закупа	Нето резултат
Брчко, Бесцаринска зона бб ФАРМ ВИСИОН	1,259	(851)	1,217	366
Астрос мотел-пицерија Нова Топола	5,437	(2,238)	4,008	1,770
Штрбац Милован и Мирослав		(997)	722	(275)
Сарајево, Аурум Арена	402	(288)	487	199
Брчко, Бесцаринска зона бб - ИМПРО	949	(508)	938	430
Нова Топола, земљиште	5,767	(1)	150	149
УКУПНО		(4,883)	7,522	2,639

28.2.3 Комерцијална банка а.д., Подгорица

На дан 31. децембра 2019. године, Банка има исказане инвестиционе некретнине у вредности од 92,708 хиљада динара, које чине објекти дати у закуп.

Стечена је непокретност у износу 6,785 хиљада динара по кредиту Бамби траде. Непокретност је иницијално књижена на имовину расположиву за продају, а након што је та непокретност издата у закуп иста је прекњижена на конта инвестиционих непокретности.

На дан 31. децембра 2019. године нето резултат по основу инвестиционих некретнина износи 4,353 хиљаде динара:

Назив објекта	Површина у м ²	Укупни трошкови	У хиљадама динара	
			Остварени приходи од закупа	Нето резултат
Земљиште и дистрибутивни центар у Будви	7,114	-	2,121	2,121
Три пословна простора	118	-	283	283
Пословни простор у Херцег Новом	52.48	-	1,949	1,949
		-	4,353	4,353

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

29. **СТАЛНА СРЕДСТВА НАМЕЊЕНА ПРОДАЈИ И СРЕДСТВА ПОСЛОВАЊА КОЈЕ СЕ ОБУСТАВЉА**

	<i>У хиљадама динара</i>	
	31. децембар 2019.	31. децембар 2018.
Средства намењена продаји и средства пословања које се обуставља	500,740	659,003
Укупно	<u>500,740</u>	<u>659,003</u>

a) **Стална средства намењена продаји код Матичне банке:**

Стална средства намењена продаји:

<u>Назив објекта</u>	<u>Површина у м²</u>	<u>Књиговодствена вредност у хиљадама динара</u>
Јасика, пословни простор	75.87	511
Пожаревац, Моше Пијаде 2, пословни простор	826.82	26,530
Пожаревац, Моше Пијаде 2, пословни простор	880.86	21,952
Врбас, М. Тита 49, пословни простор	145.56	2,022
Котор, пословни простор 1 и 2	690.00	87,002
Београд, Палмира Тољатија 5	637.00	58,283
Укупно		<u>196,300</u>

У току 2019. године на основу процене у складу са интерним актом Матичне банке евидентирано је смањење вредности сталних средстава намењених продаји у износу од 10,332 хиљаде динара.

У току 2019. године Матична банка је продала три објекта у износу од 11,747 хиљада динара и по том основу на терет биланса успеха признат је губитак од продаје у износу 709 хиљада динара. За разлику између продајне вредности у износу од 11,747 хиљада динара и садашње вредности продатих средстава од 20,998 хиљада динара у износу од 9,251 хиљаду динара извршено је смањење ревалоризационих резерви у билансу стања у износу од 9,040 хиљада динара, признат добитак претходне године у износу од 498 хиљада динара (на име ревалоризације амортизације) и губитак од продаје у износу од 709 хиљада динара.

Руководство Банке и даље има намеру да спроведе поступак продаје за сва средства која нису продата у протеклих годину дана.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

29. **СТАЛНА СРЕДСТВА НАМЕЊЕНА ПРОДАЈИ И СРЕДСТВА ПОСЛОВАЊА КОЈЕ СЕ ОБУСТАВЉА (наставак)**

б) **Стална средства намењена продаји код Комерцијалне банке а.д. Бања Лука:**

<u>Назив објекта</u>	<u>Површина у м²</u>	<u>Књиговодствена вредност у хиљадама динара</u>
Пословни простор Посушје	1,289.00	19,754
Привредна зграда и земљиште, Кочићево, Градишка	5,333.30	4,838
Производни комплекс -фарма у Брезовом пољу, Брчко	66,649.00	48,653
Земљиште у Костајници	31,052.00	1,155
Земљиште у Новој Тополи	6,514.00	11,127
Пословни простор - Брчко Дистрикт	29.00	1,625
Пословни простор - Брчко Дистрикт	52.00	4,061
Пословни простор - Бања Лука	71.00	8,417
Опрема - разне машине		2,575
		102,206

У току 2019. године продато је 4 објекта (некретнина у Мркоњић Граду извршеник "TOP STORY"; производни погони у Приједору извршеник "RX" Приједор; некретнина у Брчком, извршеник "NOVI BIMEX", кућа у Приједору, извршеник РАДЕНКО ВУЧКОВАЦ) и по том основу извршено је умањење сталних средстава намењених продаји садашње вредности 77,083 хиљада динара. Укупна продајна цена наведених објеката износи 76,729 хиљада динара.

У току 2019. године продата је разна опрема (виљушкар, утоваривач, сушара са дозатором, резервоар за лож уље, вибро сито за сепарацију, вертикални елеватор, пузни транспортер, метални силос утва 54м3, метални силос Утва 35 м3 - 4 комада, противструјни хоризонтални мешач, прихватни кош са пакирницом) и по том основу извршено је умањење сталних средстава намењених продаји садашње вредности 977 хиљада динара. Укупна продајна цена наведених објеката износи 842 хиљаде динара. Остварен је губитак од продаје у износу 2,135 хиљада динара.

У току 2019. године извршена је рекласификација некретнине у Кочићеву, Град Градишка, извршеника "ГИПС АКУСТИК" у основно средство, садашње вриједности 14,418 хиљада динара.

У току 2019. године на основу процене овлашћеног екстерног проценитеља извршено је смањење вредности сталних средстава намењених продаји у износу од 1,351 хиљаду динара.

У складу да интерним актима Банке извршено је смањење вредности сталних средстава намењених продаји у износу од 143 хиљаде динара.

Укупно обезвређење сталних средстава намењених продаји у току 2019. године износи 1,494 хиљаде динара.

Руководство Банке и даље има намеру да спроведе поступак продаје за сва средства која нису продата у протеклих годину дана.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

29. **СТАЛНА СРЕДСТВА НАМЕЊЕНА ПРОДАЈИ И СРЕДСТВА ПОСЛОВАЊА КОЈЕ СЕ ОБУСТАВЉА (наставак)**

в) **Стална средства намењена продаји код Комерцијалне банке а.д., Подгорица:**

Назив објекта	Површина у м²	Књиговодствена вредност у хиљадама динара
Пашњак површине на Ђемовском пољу у Подгорици	375	1,154
2 стана и 2 гараже у Перазића Долу у Будви	135	18,003
Земљиште у Режевићима	547	6,468
Земљиште и производна хала за прераду дрвета у Андријевици (3 помоћне зграде и зграда у енергетици)	14,233	7,235
Неурбанизовано земљиште у Котору	31,534	29,551
Шума у Будви	709	13,899
Шума и ливада у Врановићима	3,131	2,683
Земљиште у Котору	3,362	5,347
Земљиште и Фабрика рибе (зграде) у Ријеци Црнојевића (Цетиње)	50,455	76,518
Стан у Никшићу	65	2,285
Урбанизована парцела у Херцег Новом	300	1,349
Урбанизована парцела у Рисну	425	4,000
Шуме, њиве и пашњаци у Бару	12,501	9,836
2 Пословна простора у Петровцу	173	23,907
УКУПНО		202,235

У току 2019. године продате су четири непокретности које су књижене као стална средства намењена продаји.

У току 2019. године на основу процене овлашћеног екстерног проценитеља и интерним актом Банке извршено је смањење вредности сталних средстава намењених продаји у износу од 19,802 хиљаде динара.

Руководство Банке и даље има намеру да спроведе поступак продаје за сва средства која нису продата у протеклих годину дана.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

30. ОСТАЛА СРЕДСТВА

Остала средства се састоје од:

	<i>У хиљадама динара</i>	
	31. децембар 2019.	31. децембар 2018.
У динарима		
Потраживања за накнаду по основу осталих средстава	118,464	107,852
Залихе	134,820	148,886
Средства стечена наплатом потраживања	3,170,410	3,379,717
Унапред плаћени трошкови	164,102	141,317
Учешће у капиталу	2,398,936	1,747,405
Остала потраживања у динарима	<u>3,783,861</u>	<u>3,220,716</u>
	<u>9,770,593</u>	<u>8,745,893</u>
<i>Исправке вредности по основу:</i>		
Накнада – остала средства	(78,391)	(68,497)
Средства стечена наплатом потраживања	(1,474,657)	(1,599,828)
Учешћа у капиталу	(446,661)	(446,661)
Осталих потраживања у динарима	<u>(840,040)</u>	<u>(859,572)</u>
	<u>(2,839,749)</u>	<u>(2,974,558)</u>
У иностраној валути		
Потраживања за накнаду по основу осталих средстава	1,409	807
Остала потраживања из пословања	438,612	984,859
Потраживања у обрачуну	283,756	381,548
Остала потраживања у иностраној валути	<u>328,719</u>	<u>226,552</u>
	<u>1,052,496</u>	<u>1,593,766</u>
<i>Исправке вредности по основу:</i>		
Осталих потраживања из пословања	(303,337)	(133,562)
Потраживања у обрачуну	<u>(77,392)</u>	<u>(77,875)</u>
	<u>(380,729)</u>	<u>(211,437)</u>
Укупно	<u><u>7,602,611</u></u>	<u><u>7,153,664</u></u>

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

30. ОСТАЛА СРЕДСТВА (наставак)

Промене на рачуну исправке вредности по осталим средствима и активним временским разграничењима током године приказане су у следећој табели:

Појединачна исправка вредности	У хиљадама динара	
	2019.	2018.
Стање на дан 1. јануара	926,787	892,037
Корекција почетног стања 2018. године		
МСФИ 9 – Корекција резултата у капиталу и обезвређени удели	-	13,573
Кориговано стање 1. јануара	926,787	905,610
Исправка вредности у текућој години:		
Повећање (напомена 13)	17,580	24,983
Ефекти промене курса (напомена 13)	(3,124)	(1,598)
Ослобођење током године (напомена 13)	(11,811)	10,592
Трајни отпис	-	(4,226)
Остало	(159,434)	(8,574)
Укупно појединачна исправка	769,998	926,787

Групна исправка вредности

	У хиљадама динара	
	2019.	2018.
Стање на дан 1. јануара	1,710,912	2,248,880
Корекција почетног стања 2018. године		
МСФИ 9 – Корекција резултата у капиталу и обезвређени удели	-	(439,405)
Кориговано стање 1. јануара	1,710,912	1,809,475
Исправка вредности у текућој години:		
Повећање (напомена 13)	357,157	217,543
Ефекти промене курса (напомена 13)	(779)	102
Ослобођење током године (напомена 13)	(105,353)	(301,878)
Трајни отпис	(11,234)	(6,559)
Остало	(37,374)	(7,771)
Укупно групна исправка вредности	1,913,329	1,710,912
Стање на дан 31. децембра (без ситног инвентара)	2,683,327	2,637,699
Исправка вредности инвентара (није предмет кредитног ризика)	90,491	101,635
Стање на дан 31. децембра (са ситним инвентаром)	2,773,818	2,739,334

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

30. ОСТАЛА СРЕДСТВА (наставак)

а) Учешћа у капиталу

У оквиру позиције осталих средстава признати су удели у капиталу правних лица према табели:

	2019.	2018.
Учешћа у капиталу банака и финансијских организација	80,270	80,270
Учешћа у капиталу предузећа и других правних лица	465,249	410,760
Учешћа у капиталу страних лица у иностранству	1,853,064	1,256,375
	<u>2,398,583</u>	<u>1,747,405</u>
<i>Исправке вредности по основу:</i>		
Учешћа у капиталу банака и финансијских организација	(80,270)	(80,270)
Учешћа у капиталу предузећа и других правних лица	(366,391)	(366,391)
	<u>(446,661)</u>	<u>(446,661)</u>

Учешћа у капиталу банака и финансијских организација у стечају односе се на: Euroaxis bank Moscow у износу од 78,387 хиљада динара, Унион банку А.Д. у износу 1,874 хиљаде динара и Универзал банку а.д. Београд (у стечају) у износу од 9 хиљада динара.

Учешћа у капиталу предузећа и других правних лица највећим делом се односе на: 14. Октобар а.д. Крушевац у износу 324,874 хиљаде динара, Компанија Дунав осигурање а.д.о. Београд у износу од 86,902 хиљаде динара, РТВ Политика д.о.о. Београд у износу 37,634 хиљаде динара, Београдска берза а.д. у износу 2,246 хиљада динара и Политика а.д. Београд 2,244 хиљаде динара.

Учешћа у капиталу страних лица у иностранству односе се на компанију VISA INC у износу од 1,475,253 хиљаде динара и MASTER Card International у износу од 377,811 хиљада динара.

Обезвређење учешћа у капиталу у износу од 446,661 хиљаду динара највећим делом односи се на обезвређење набавне вредности за она учешћа која немају тржишну вредност, од чега се највећи износи односе на: 14. Октобар а.д., Крушевац у износу од 324,874 хиљаде динара, Euroaxis bank Moscow у износу 78,387 хиљада динара, РТВ Политика д.о.о., Београд у износу од 37,633 хиљаде динара и ППД Добричево д.о.о. Ћуприја у износу од 2,563 хиљаде динара.

б) Остала потраживања и потраживања у обрачуну

Остала потраживања у динарима у највећем делу се односе на потраживања по основу купопродаје девиза на девизном тржишту у износу од 1,528,740 хиљада (исправка вредности у износу 801 хиљаду динара), потраживања из пословања у износу од 250,607 хиљада динара (исправка вредности у износу 88,772 хиљаде динара), потраживања по основу материјалних вредности примљених наплатом потраживања у износу од 2,287,027 хиљада динара (исправка вредности у износу од 987,236 хиљада динара), потраживања по основу аванса датих за обртна средства у износу од 84,543 хиљаде динара (исправка вредности у износу 5,607 хиљада динара), потраживања по основу закупнине 372,546 хиљада динара (исправка вредности у износу 283,807 хиљада динара), потраживања за затезну камату по основу осталих средстава у износу од 203,067 хиљада динара (исправка вредности у износу 156,189 хиљада динара) и потраживања у обрачуну по судској пресуди у износу 209,085 хиљада динара (исправка вредности у пуном износу 100%). У оквиру позиције Осталих потраживања у обрачуну у страниој валути од укупног износа 283,756 хиљада динара најзначајнији износ од 180,460 хиљада динара односи се на потраживања Матичне банке по основу спот трансакција.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

30. ОСТАЛА СРЕДСТВА (наставак)

в) Материјалне вредности стечене по основу наплате потраживања

Материјалне вредности стечене по основу наплате потраживања у износу од 3,170,410 хиљада динара, уз прокњижену исправку вредности у износу од 1,474,657 хиљада динара што чини садашњу вредност у износу од 1,695,753 хиљаде динара односе се на чланице Групе:

Матична банка

I Непокретности стечене наплатом потраживања које се класификују у складу са одлуком о класификацији која се примењивала пре 30.12.2013. године

Опис	Површина у м ²	У хиљадама динара	
		Вредност	Датум стицања
Нови Пазар, Кеј скопских жртава 44, локал	82.95	2,021	27.09.2006.
Гњилица, њива VII класе	2,638	55	15.04.2008.
Чачак, Хотел „Президент“, Булевар ослобођења бб	2,278.92	82,315	21.01.2009.
Будва, Црна Гора, шума, IV класе	8,292	86	12.10.2010.
Буче, шума, IV класе	974	3,751	27.05.2011.
Пријевор, шума IV класе	1,995	4,339	27.05.2011.
Београд, Михајла Аврамовића 14а, стабена зграда	925.35	156,017	21.11.2011.
Крушевац, Кошеви, производно пословни објект И.Ц.П.	12,836	42,533	08.06.2012.
Младеновац, Сопот-Неменикуће, њиве III класе	16,633	250	25.06.2012.
Обреновац, Мислођин, њиве III класе	10,017	983	11.07.2012.
Нови Пазар, Ејупа Куртагића 13, кућа	139.90	3,370	24.07.2012.
Мајур, Табановачка, њива	14,452	1,524	10.08.2012.
Мали Пожаревац, Велико поље, њива III и IV класе	21,915	299	27.09.2012.
Ђуприја, Алексе Шантића 2/24, стан	72.40	770	15.01.2013.
Ниш, Ивана Милутиновића 30, пословни простор	438.39	4,677	23.04.2013.
Ниш, Триглавска 3/1, стан	79.80	3,007	04.06.2013.
Младеновац, њива-луг III класе	1,142	392	18.07.2013.
Ниш, Булевар 12. фебруара, помоћна зграда-складиште	2,062	37,156	30.07.2013.
Кула, Железничка бб, пословни простор, земљиште	7,959	20,890	01.10.2013.
Пријепоље, Карошевина, стругара	450	797	08.11.2013.
Укупно I		<u>365,232</u>	

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

30. ОСТАЛА СРЕДСТВА (наставак)
в) Материјалне вредности стечене по основу наплате потраживања (наставак)
Матична банка (наставак)
II Непокретности стечене наплатом потраживања које се класификују у складу са одлуком о класификацији која је ступила на снагу након 30.12.2013. године

Опис	Површина у м ²	У хиљадама динара	
		Вредност	Датум стицања
Вуковац, Милатовац, пољопривредно земљиште	132,450	534	16.05.2014.
Бор, Николе Пашића 21, пословна зграда, магацин	3,823	42,503	08.05.2014.
Суботица, Магнетна поља 17, производна хала и магацин	2,492	42,381	18.07.2014.
Мокра Гора, земљиште, шуме, њиве, кућа	58,400	3,479	31.01.2014.
Копаоник, кућа са земљиштем	337	3,739	31.01.2014.
Нови Сад, Булевар ослобођења 30а, пословни простор 6/3	29	2,821	31.01.2014.
Нови Сад, Булевар ослобођења 30а пословни простор 7/3	44	4,280	31.01.2014.
Нови Сад, Булевар ослобођења 30а, пословни простор 8/3	35	3,405	31.01.2014.
Нови Сад, Булевар ослобођења 30а, пословни простор 9/3	34	3,308	31.01.2014.
Нови Сад, Булевар ослобођења 30а, пословни простор 10/3	39	3,794	31.01.2014.
Нови Сад, Булевар ослобођења 88, пословни простор 23	253	18,490	31.01.2014.
Нови Сад, Тихомира Остојића 4, пословни простор 7	134	5,254	31.01.2014.
Нови Сад, Полгар Андраша 40/а, пословни простор 8	81	4,531	31.01.2014.
Нови Сад, Полгар Андраша 40/а, пословни простор 9	79	4,418	31.01.2014.
Нови Сад, Полгар Андраша 40/а, пословни простор 10	408	23,468	31.01.2014.
Зрењанин, Новосадски пут 4, зграда, пумпа и земљиште	9,144	31,921	14.08.2014.
Будва, Режевићи, Црна Гора, камењар, шума	1,363.20	18,846	22.07.2014.
Будва, Режевићи, Црна Гора, шума V класе	5,638.54	76,958	22.07.2014.
Ниш, Ивана Горана Ковачића 31, стамбени објект	434.58	4,142	17.04.2013.
Младеновац, Амерић, њива IV класе	7,768	237	03.10.2014.
Ваљево, Рађево село, магацин	394	402	11.06.2014.
Бела Црква, Кајтасово, шума	4,187	66	03.10.2014.
Младеновац, њиве, воћњаци	25,136	502	03.10.2014.
Ваљево, Војводе Мишића 17, породична стамбена зграда	106	1,569	25.09.2014.
Ниш, Чајничка бб, стамбена зграда са помоћном зградом	825.74	9,851	14.03.2013.
Ниш, Сјеничка 1, пословна зграда, магацин, радионица	1,452.73	12,129	14.03.2013.
Београд, Земун, Цара Душана 130, фабрички комплекс	6,876	92,109	16.06.2014.
Ниш, Шумадијска 1, пословни простор	504.60	1,658	04.12.2014.
Ваљево, Радничка 6, стан	69	2,550	28.05.2014.
Прокупље, њива III класе	12,347	536	28.08.2015.
Мионица, Проте Жарка Томовића бб, кућа	107	1,594	10.09.2015.
Прокупље, Малопланска 7, зграде са земљиштем	490	257	11.06.2012.
Сокобања, пољопривредно земљиште, воћњак, њива IV класе	417,908	5,142	31.07.2012.
Сокобања, производна хала са зељиштем	5,042	21,684	31.07.2012.
Сокобања, портирница са земљиштем	2,005	623	31.07.2012.
Сокобања, кућа са земљиштем	4,194	3,370	31.07.2012.
Београд, Баје Пивљанина 83, стамбена зграда	278.52	55,648	23.08.2012.
Дивчибаре, ливада V класе	8,012	3,982	02.12.2015.
Лебане, Бранка Радичевића 17, стамбено пословни објект	768.42	5,232	27.08.2015.
Лозница, Липница, Карађорђева, стамбено пословна зграда са земљиштем	146	1,897	15.10.2015.
Врхпоље, објект угоститељства	1,334	2,169	16.05.2013.
Крушевац, Ст.село, Бетонска база са земљиштем	100,560	124,605	11.03.2016.
Зрењанин, Багљаш, пашњак II класе	230	46	22.12.2015.
Свилајнац, Кодубље, пословна зграда, хала и земљиште	10,462	28,184	26.02.2016.
Александрово, Меровина, зграда са земљиштем	8,527	13,428	23.12.2015.
Чачак, Суво поље, зграде 1 и 2 са земљиштем	1,225	10,986	05.05.2016.
Бојник, Мирошевце, њиве, пашњак, виноград	29,550	216	31.03.2016.
Ваљево, Бобове, њиве VI и VII класе	20,599	289	19.05.2016.
Котор, Црна Гора, пословни простор, зграда бр. 1	106	19,591	22.12.2016.
Котор, Црна Гора, пословни простор, зграда бр. 1	345	60,714	22.12.2016.
Котор, Црна Гора, пословни простор, зграда бр. 1	345	56,594	22.12.2016.
Ниш, Трг Учитеља Тасе бр. 10/1, локал	79.40	5,808	13.03.2019.
Чуруг, Николе Пашића бб, силоси са помоћним објектима	910	58,498	07.10.2019.
Укупно II		900,438	

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

30. ОСТАЛА СРЕДСТВА (наставак)

в) Материјалне вредности стечене по основу наплате потраживања (наставак)

Матична банка (наставак)

III *Опрема стечене наплатом потраживања пре 30. децембра 2013. године – која не испуњавају услове према одлуци НБС о класификацији билансне активе и ванбилансних ставки*

Опис	У хиљадама динара	
	Вредност	Датум стицања
Крушевац, покретна имовина (машине, намештај, опрема)	6,160	08.06.2012.
Ниш и Соко Бања покретна имовина (линија за прераду кафе, транспортни уређаји и уређаји за одржавање хигијене)	5,527	31.07.2012.
Парафин, линија за пржење кафе	2,276	31.12.2012.
Вранић, опрема, линија за производњу	3,913	09.07.2013.
Укупно III	17,876	

IV *Опрема стечена у периодима после 30. децембра 2013. године која не испуњавају услове према одлуци НБС о класификацији билансне активе и ванбилансних ставки*

Опис	У хиљадама динара	
	Вредност	Датум стицања
Покретна имовина, пољопривредна опрема и алати	53	03.06.2015.
Опрема залихе секундарне сировине	1,380	18.07.2014.
Покретне ствари, инсталациони материјал	609	13.05.2014.
Остало	239	
Укупно IV	2,281	

V *Опрема стечена у периодима после 30. децембра 2013. године која не испуњава услове према одлуци НБС о класификацији билансне активе и ванбилансних ставки*

Опис	У хиљадама динара	
	Вредност	Датум стицања
Опрема	6,964	07.10.2019.
Укупно V	6,964	

VI *Хартије од вредности стечене наплатом потраживања*

Опис	У хиљадама динара	
	Вредност	Датум стицања
Хартије од вредности стечене наплатом потраживања	1,940	12.09.2019.
Обезвређење хартија од вредности	(1,940)	
Укупно VI	-	

УКУПНО (садашња вредност) I + II+ III+ IV+V+VI **1,292,791**

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

30. ОСТАЛА СРЕДСТВА (наставак)

в) Материјалне вредности стечене по основу наплате потраживања (наставак)

Матична банка (наставак)

Ефекат обезвређења средстава стечених наплатом пораживања у 2019. години приказан је у табели:

	У 000 динара
Ефекат обезвређења непокретности	77,716
Ефекат обезвређења опреме	2,814
1. Укупно обезвређење непокретности и опреме	80,530
2. Ефекат обезвређења хартија од вредности стечених наплатом потраживања	1,940
3. (1.+2.) Укупно ефекат средстава стечених наплатом потраживања	82,470

Негативан ефекат процене признат је као расход периода у укупном износу од 82,470 хиљада динара и то:

- обезвређење непокретности у износу од 28,505 хиљада динара по основу процењене ниже тржишне вредности некретнина и земљишта, као и обезвређење обрачунато у складу са интерним актом због немогућности продаје у периоду дужем од дванаест месеци у износу од 49,211 хиљаду динара за непокретности чија је процењена вредност виша од књиговодствене
- за опрему у износу од 2,814 хиљада динара по основу процене ниже тржишне вредности и у складу са интерним актом банке
- обезвређење хартија од вредности примљених наплатом потраживања у износу од 1,940 хиљада динара извршено је на основу правоснажног усвојеног УППР-а као извршне исправе обавезне за све повериоце.

Банка је ангажовањем овлашћеног екстерног проценитеља извршила поновну процену сталних средстава стечених наплатом потраживања која су стечена пре периода од дванаест месеци.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

30. ОСТАЛА СРЕДСТВА (наставак)
в) Материјалне вредности стечене по основу наплате потраживања (наставак)
Матична банка (наставак)

Г1.1. Процењена вредност некретнина стечених наплатом потраживања:

Назив објекта	Површина у м ²	Књигов. вредност пре процене у хиљадама динара	Процењена вредност		Разлика вредности у хиљадама динара
			у хиљадама EUR	Садашња у хиљадама динара	
Београд, Михаила Аврамовића 14а, стамбена зграда	925.35	164,228	1,397	156,017	(8,211)
Крушевац, Ст.село, Бетонска база са зељиштем	100,560	131,163	1,115	124,605	(6,558)
Чачак, Хотел „Президент“, Булевар ослобођења ББ	2,278.92	98,456	837	82,315	(16,141)
Београд, Земун, Цара Душана 130, фабрички комплекс	6,876	96,957	825	92,109	(4,848)
Будва, Режевићи, Црна Гора, шума V класе	5,638.54	79,502	676	76,958	(2,544)
Чуруг, Николе Пашића бб, силоси са помоћним објектима	910	61,577	524	58,498	(3,079)
Котор, Црна Гора, пословни простор, зграда бр. 1 ПД 4	345	60,860	518	60,714	(146)
Котор, Црна Гора, пословни простор, зграда бр. 1 ПД6	345	60,860	518	56,594	(4,266)
Београд, Баје Пивљанина 83, пословна зграда	278.52	58,577	498	55,648	(2,929)
Бор, Николе Пашића 21, пословна зграда, магацин	3,823	46,813	398	42,503	(4,310)
Суботица, Магнетна поља 17, производна хала и магацин	2,492	44,612	379	42,381	(2,231)
Крушевац, Кошеви бб, производно пословни објекат И.Ц.П.	12,836	45,433	386	42,533	(2,900)
Ниш, Булевар 12. Фебруар бб, помоћна зграда-складиште	2,062	39,112	333	37,156	(1,956)
Сокобања, произ.хала,порт.са земљиштем,воћњак,кућа,њива IV кл.	429,149	32,340	275	30,819	(1,521)
Зрењанин, Багљаш,Новосадски пут 4, зграде,пумпа, земљ.,пашњак	9,374	33,649	286	31,967	(1,682)
Свилајнац, Кодубље, посл.зграда, хала и зељиште	10,462	29,667	252	28,184	(1,483)
Нови Сад, Полгар Андраша 40/а, послов. простор 10	408	24,703	210	23,468	(1,235)
Кула, Железничка бб, пословни простор, земљиште	7,959	21,990	187	20,890	(1,100)
Котор, Црна Гора, пословни простор, зграда бр. 1 ПД2	106	20,622	175	19,591	(1,031)
Нови Сад, Булевар ослобођења 88, пословни простор 23	253	19,463	165	18,490	(973)
Будва, Режевићи, Црна Гора, камењар и шума	1,363.20	19,469	165	18,846	(623)
Александрово, Мерошина, управна зграда са земљиштем	8,527	14,135	120	13,428	(707)
Ниш, Сјеничка 1, пословна зграда, магацини, радионица	1,452.73	12,767	108	12,129	(638)
Чачак, Суво поље, зграде 1 и 2 са земљиштем	1,225	11,564	98	10,986	(578)
Ниш, Чајничка бб, стамбена зграда	825.74	10,369	88	9,851	(518)
Ниш, Трг Учитеља Тасе бр. 10/1, локал	79.40	6,114	51	5,808	(306)
Нови Сад, Тихомира Остојића 4, послов. простор 7	134	5,530	47	5,254	(276)
Лебане, Бранка Радичевића 17, стамбено пословни објекат	768.42	5,507	46	5,232	(275)
Ниш, Ивана Милутиновића 30, пословни простор	438.39	4,923	42	4,677	(246)
Нови Сад, Полгар Андраша 40/а, послов. простор 8	81	4,769	40	4,531	(238)
Нови Сад, Полгар Андраша 40/а, послов. простор 9	79	4,651	39	4,418	(233)
Нови Сад, Булевар ослобођења 30а, посл. простор (5 локала)	181	18,535	158	17,608	(927)
Пријевоор, шума 4 класе	1,995	4,559	39	4,339	(220)
Ниш, Ивана Горана Ковачића 31, стамбени простор	434.58	4,360	37	4,142	(218)
Дивчибаре, ливада V класе	8,012	4,114	35	3,982	(132)
Мокра Гора, кућа и ливаде	58,400	3,986	34	3,479	(507)
Копаоник, кућа са земљиштем	337	3,936	33	3,739	(197)
Будва, шума IV класе	974	3,875	33	3,751	(124)
Нови Пазар, Ејупа Куртагића 13, кућа	139.90	3,547	30	3,370	(177)
Ниш, Триглавска 3/1, стан	79.8	3,165	27	3,007	(158)
Ваљево, Радничка 6, стан	69	2,684	22	2,550	(134)
Остало (26 објеката)	-	24,836	211	23,696	(1,140)
УКУПНО		1,347,979		1,270,263	(77,716)

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

30. ОСТАЛА СРЕДСТВА (наставак)

в) Материјалне вредности стечене по основу наплате потраживања (наставак)

Матична банка (наставак)

Г.1.2. Процењена вредност опреме стечених наплатом потраживања

Опис опреме	Књигов. вредност пре процене у хиљадама динара	Садашња вредност у хиљадама динара	Разлика вредности у хиљадама динара
Покретне ствари	13,572	12,296	(1,276)
Опрема, залихе, секундарне сиров.	9,532	8,636	(896)
Остало	6,831	6,189	(642)
УКУПНО	29,935	27,121	(2,814)

Банка је на основу пресуде Врховног суда у Црној Гори у 2019. години искњижила непокретност стечену наплатом потраживања у садашњој вредности од 4,592 хиљаде динара (непокретност у Тивту).

За три покретне ствари укупне вредности од 96 хиљада динара Банка не поседује књижно власништво (ствари евидентирани у ванбилансној евиденцији). Руководство Банке предузима све неопходне мере ради продаје стечених средстава.

Комерцијална банка а.д., Подгорица

Материјалне вредности стечене по основу наплате потраживања у ранијим периодима:

Опис	Површина у м ²	Вредност у 000 РСД	Датум стицања
Сутоморе – хотел и земљиште	1,590	87,926	31.01.2009.
Будва – пашњак и три породичне зграде	1,105	15,608	17.12.2009.
Подгорица – фабрика и земљиште	8,214	35,831	28.12.2009.
Подгорица – пословни простор и земљиште	5,209	37,245	28.12.2009.
Џетиње – гаража и земљиште	439	1,417	25.05.2010.
Подгорица – кућа и двориште	883	22,395	31.07.2010.
Подгорица – хотел	551	33,371	31.12.2011.
Подгорица – земљиште и кућа	484	3,797	31.12.2011.
Бар – земљиште, кућа и две помоћне зграде	1,507	3,625	28.02.2013.
Никшић – ливаде и некатегорисани путеви	977	976	28.02.2013.
Будва – Презића До – земљиште, посл.простор, три гараже, четири стана	5,315	76,630	25.01.2014.
Котор – земљиште, две породичне стамбене зграде и помоћна зграда	396	1,646	12.08.2014.
Подгорица – земљиште и објект у изградњи	412	4,580	22.12.2014.
Бар – шуме	3,569	56,471	29.12.2014.
Бар – пословни простор	385	21,444	24.03.2015.
УКУПНО КБ Подгорица (садашња вредност)		402,962	

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

30. ОСТАЛА СРЕДСТВА (наставак)

в) Материјалне вредности стечене по основу наплате потраживања (наставак)

Комерцијална банка а.д., Подгорица (наставак)

За 20 објеката стечених наплатом потраживања, Банка има власничке листове али није остварила улазак у посед. Укупна нето вредност средстава стечених наплатом потраживања код којих Банка, на дан 31. децембра 2019. године, није ушла у посед износи 402,962 хиљаде динара (EUR 3,427 хиљада). Руководство Банке предузима све неопходне мере ради продаје стечених средстава.

Банка је ангажовањем овлашћених екстерних проценитеља извршила поновну процену средстава стечених наплатом потраживања која су стечена пре периода од дванаест месеци. Негативан ефекат процене признат је као расход периода у укупном износу од 13,376 хиљада динара

Процењена вредност некретнина стечених наплатом потраживања:

Назив објекта	Површина у м ²	Књигов. вредност пре процене у хиљадама динара	Процењена вредност		Разлика вредности у хиљадама динара
			у хиљадам а EUR	у хиљадама динара	
Земљиште, пословни простор, 3 гараже и 4 стана - Перазића До	5,315	76,630	652	76,630	-
Двориште и кућа у Подгорици	883	25,389	190	22,395	(2,994)
Земљиште и Хотел у Сутомору	1,590	87,926	748	87,926	-
Пашњак и три породичне стамбене зграде у Будви	1,105	15,853	133	15,608	(245)
Земљиште и фабрика у Подгорици	8,214	35,857	305	35,831	(26)
Земљиште и два пословна простора у Подгорици	5,209	37,245	317	37,245	-
Земљиште и гаража у Цетињу	439	1,429	12	1,417	(12)
Хотел у Подгорици	551	40,782	284	33,371	(7,411)
Земљиште и кућа у Подгорици	484	5,596	32	3,797	(1,799)
Ливаде и некатегорисани путеви у Никшићу	977	976	8	976	-
Земљиште, кућа и две помоћне зграде у Бару	1,507	3,728	31	3,625	(103)
Земљиште, две породичне стамбене зграде и помоћна зграда у Котору	396	1,666	14	1,646	(20)
Земљиште и објекат у изградњи у Подгорици	412	4,709	39	4,580	(129)
Шуме у Бару	3,569	56,471	480	56,471	-
Пословни простор у Бару	385	22,051	182	21,444	(607)
УКУПНО		416,308	3,427	402,962	(13,346)

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

31. ДЕПОЗИТИ И ОСТАЛЕ ФИНАНСИЈСКЕ ОБАВЕЗЕ ПРЕМА БАНКАМА, ДРУГИМ ФИНАНСИЈСКИМ ОРГАНИЗАЦИЈАМА И ЦЕНТРАЛНОЈ БАНЦИ

Обавезе према банкама и финансијским организацијама се састоје од:

	<i>У хиљадама динара</i>	
	31. децембар 2019.	31. децембар 2018.
Депозити по виђењу	2,451,910	2,401,291
Орочени депозити	5,829,431	5,096,550
Обавезе по основу кредита	-	709,168
Разграничени трошкови применом ЕКС (одбитна ставка)	-	(2,990)
Остало	37,265	24,265
Стање на дан 31. децембра	8,318,606	8,228,284

У току 2019. године, депозити у динарима депоновани су по стопи од 1.05% до 1.87%, а у страниој валути депоновани су по стопи за USD од 1.4% до 2.7%, EUR од 0.01% до 0.05%, а за остале стране валуте од 0.00% до 2.40%.

У оквиру обавеза по основу кредита признате су укупне обавезе по ино-кредитним линијама према страним правним лицима и екстериторијалним организацијама које се за потребе састављања биланса стања сматрају банкама.

Структура дугорочних кредита Матичне банке који су исказани на позицији обавеза према банкама је:

	<i>У хиљадама динара</i>	
	31. децембар 2019.	31. децембар 2018.
EBRD	-	709,168
Стање на дан 31. децембра	-	709,168

Банка је у првом кварталу 2019. године вратила последњу рату кредитне линије EBRD у износу од 6,000 хиљаде EUR, чиме су обавезе отплаћене у целини.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

32. ДЕПОЗИТИ И ОСТАЛЕ ФИНАНСИЈСКЕ ОБАВЕЗЕ ПРЕМА ДРУГИМ КОМИТЕНТИМА

Обавезе према комитентима се састоје од:

	<i>У хиљадама динара</i>	
	31. децембар 2019.	31. децембар 2018.
Привредна друштва и регист. пољоприв. газдинства		
Депозити по виђењу	78,301,854	72,491,064
Опозиви депозити	42,688	30,820
Остали и overnight депозити	14,483,027	18,589,984
Обавезе по основу кредита	4,060,334	4,205,963
Наменски депозити	2,054,530	2,104,808
Депозити по основу датих кредита	547,737	710,420
Обавезе по основу камата, разграничене обавезе по каматама и остале финансијске обавезе	541,742	500,933
Становништво – физичка лица		
Депозити по виђењу	43,450,446	36,114,872
Опозиви депозити	72,964	34,962
Штедни депозити	218,449,382	207,149,245
Наменски депозити	5,138,469	4,668,630
Депозити по основу датих кредита	2,419,206	2,430,396
Обавезе по основу камата, разграничене обавезе по каматама и остале финансијске обавезе	1,003,142	930,104
Остали депозити	<u>422,189</u>	<u>705,955</u>
Стање на дан 31. децембра	<u><u>370,987,710</u></u>	<u><u>350,668,156</u></u>

Депозити привредних друштава

Депозити по виђењу у динарима, највећим делом, представљају стања трансакционих депозита предузећа и других правних лица. Одлуком о каматним стопама за 2019. годину ови депозити су каматносни.

У зависности од нивоа просечног месечног стања на трансакционим рачунима комитената каматна стопа износи 0.10% на годишњем нивоу за депозите са просечним месечним стањем изнад 50 хиљада динара. У зависности од нивоа просечног месечног стања на трансакционим рачунима комитената Комерцијалне банке а.д. Бања Лука каматна стопа износи до 0.51 % на годишњем нивоу. У зависности од нивоа просечног месечног стања на трансакционим рачунима комитената Комерцијалне банке а.д. Подгорица каматна стопа износи од 0.00 % до 0.01% на годишњем нивоу. Депозити по виђењу нерезидената у иностраној валути у Матичној банци су некаматносни, изузев код специфичних пословних аранжмана. Депозити по виђењу нерезидената у иностраној валути у Комерцијалној банци а.д. Подгорица су некаматносни. Депозити по виђењу нерезидената у иностраној валути у Комерцијалној банци а.д. Бања Лука се крећу у распону од 0.0 % до 0.51%. У току 2019. године краткорочни депозити предузећа у динарима су депоновани уз каматну стопу у распону од: 0.0% на депозите од три до четрнаест дана до референтне каматне стопе на годишњем нивоу минус 0.75 процентних поена на рок до годину дана уз лимит од минимум 300 хиљада динара. Краткорочни депозити предузетника депоновани су уз каматну стопу у распону од 0.25% до 2.20% на годишњем нивоу уз лимит од минимум од 300 хиљада динара. Краткорочни депозити предузећа и предузетника у иностраној валути су депоновани уз каматну стопу у распону од 0.05 % до 1.50% на годишњем нивоу за EUR односно од 0.40 % до 1.00% за USD, а за остале стране валуте у распону од 0.0 % до 0.85%.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

32. ДЕПОЗИТИ И ОСТАЛЕ ФИНАНСИЈСКЕ ОБАВЕЗЕ ПРЕМА ДРУГИМ КОМИТЕНТИМА (наставак)

Депозити привредних друштава (наставак)

Дугорочни депозити предузећа у динарима депоновани су уз каматну стопу одређену износом референтне каматне стопе Народне банке Србије на годишњем нивоу умањене за 0.50 процентна поена до увећања за 0.20 процентна поена, а у страниј валути од 0.50% до увећања за 2.00% на годишњем нивоу за EUR и од 1.30% до 1.40% на годишњем нивоу за USD, од 0.00% до 1.90% на годишњем нивоу за остале стране валуте.

Депозити становништва

Динарски и девизни *а виста* штедни улози становништва у Матичној банци током 2019. године су били некаматносни.

Девизни *а виста* штедни улози становништва у Комерцијалној банци а.д. Бања Лука у током 2019. године су били некаматносни.

Девизни *а виста* штедни улози становништва у Комерцијалној банци а.д. Подгорица у током 2019. године су били са каматном стопом која се креће у распону од 0.00 % до 0.01% на годишњем нивоу.

Краткорочни депозити становништва у динарима депоновани су уз каматне стопе у распону од 1.50% до 3.50% на годишњем нивоу, а у страниј валути од 0.05% до 0.80% за EUR, а за остале валуте у распону од -0.35% до 1.50% на годишњем нивоу.

Дугорочни депозити становништва у динарима депоновани су уз каматне стопе у распону од 3.75% до 4.00% на годишњем нивоу, а у страниј валути од 0.65% до 1.60% за EUR, а за остале валуте у распону од -1.00% до 5.00% на годишњем нивоу.

У току године Матична банка је имала у понуди и посебне камате на акцијску штедњу, са ограниченим периодима важења које нису предмет обелодањивања.

У оквиру обавеза по основу кредита признате су укупне обавезе по ино-кредитним линијама према страним правним лицима које се за потребе биланса стања дефинишу као комитенти.

Структура дугорочних и краткорочних кредита Матичне банке који су исказани на позицији обавеза према комитентима је следећа:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2019.	31. децембар 2018.
Дугорочни кредити		
Влада Републике Италије	36,139	103,104
Европска инвестициона банка (EIB)	1,376,259	1,955,882
Европска агенција за реконструкцију и развој (EAR)	14,463	52,836
Стање на дан 31. децембра	<u>1,426,861</u>	<u>2,111,822</u>

Доспеће презентованих кредита је у периоду од 2020. до 2030. године.

По кредитним линијама Матична банка је са кредиторима уговарала одређене финансијске показатеље. Методологија обрачуна уговорених финансијских показатеља, по кредитним линијама, разликује се од метода обрачуна показатеља у складу са прописима Народне банке Србије у делу обрачуна капитала и обухвата ставке за утврђивање отворене кредитне изложености.

У току 2019.године Матична банка је извршила превремену отплату дела линије Европске агенције за реконструкцију и развој (EAR) у износу 52 хиљаде EUR.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

32. ДЕПОЗИТИ И ОСТАЛЕ ФИНАНСИЈСКЕ ОБАВЕЗЕ ПРЕМА ДРУГИМ КОМИТЕНТИМА (наставак)

Структура дугорочних кредита Комерцијалне банке а.д., Подгорица који су исказани на позицији обавеза према комитентима је следећа:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2019.	31. децембар 2018.
Европска инвестициона банка (EIB)	100,794	196,287
Влада Црне Горе - Пројекат 1000+	42,914	46,728
Фонд за развој Црне Горе	<u>623,829</u>	<u>378,782</u>
Стање на дан 31. децембра	<u>767,537</u>	<u>621,797</u>

Доспеће презентованих дугорочних кредита је у периоду од 2019. до 2031. године.

По наведеним кредитима Комерцијална банка а.д., Подгорица нема обавезу испуњења финансијских показатеља.

Структура дугорочних кредита Комерцијалне банке а.д., Бања Лука који су исказани на позицији обавеза према комитентима је следећа:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2019.	31. децембар 2018.
Инвестиционо развојна банка	<u>1,865,936</u>	<u>1,472,344</u>
Стање на дан 31. децембра	<u>1,865,936</u>	<u>1,472,344</u>

Доспеће презентованих дугорочних кредита је у периоду од 2019. до 2045. године.

На основу уговора закљученог са Инвестиционо развојном банком Републике Српске, Комерцијална банка а.д. Бања Лука нема обавезу испуњавања одређених финансијских показатеља.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

32. ДЕПОЗИТИ И ОСТАЛЕ ФИНАНСИЈСКЕ ОБАВЕЗЕ ПРЕМА ДРУГИМ КОМИТЕНТИМА
(наставак)

32.1 Структура и кретање обавеза по основу депозита и осталих финансијских обавеза према банкама, другим финансијским организацијама, централној банци и комитентима приказано је у наставку

	<i>У хиљадама динара</i>	
	31. децембар 2019.	31. децембар 2018.
Почетно стање 01. јануар		
Депозити и остале финансијске обавезе према банкама, другим финансијским организацијама и централној банци (напомена 31)	8,228,284	6,137,776
Депозити и остале финан. обавезе према другим комитентима (напомена 32)	350,668,156	317,577,748
Укупно почетно стање 01. јануар	<u>358,896,440</u>	<u>323,715,524</u>
Нето приливи/одливи – депозити	21,209,646	38,891,029
Нето приливи/одливи - кредити	(709,085)	(3,934,864)
Нето приливи/одливи - камате	(1,195,178)	(1,149,108)
Нето приливи/ одливи- накнаде	(6,615)	(10,972)
Курсне разлике	(205,985)	212,108
Укалкулисана камата и друге безготовинске трансакције	1,317,093	1,172,722
Стање на дан 31. децембар	<u>379,306,316</u>	<u>358,896,440</u>

	<i>У хиљадама динара</i>	
	31. децембар 2019.	31. децембар 2018.
Депозити и остале финансијске обавезе према банкама, другим финансијским организацијама и централној банци (напомена 31)	8,318,606	8,228,284
Депозити и остале финан. обавезе према другим комитентима (напомена 32)	370,987,710	350,668,156
Укупно банке и комитенти	<u>379,306,316</u>	<u>358,896,440</u>

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

33. РЕЗЕРВИСАЊА

Резервисања се односе на:

	<i>У хиљадама динара</i>	
	31. децембар 2019.	31. децембар 2018.
Резервисање по основу ванбилансних позиција (напомена 13)	210,395	309,211
Резервисања за судске спорове и остале обавезе (напомена 36.4)	1,715,964	988,557
Резервисања за примања запослених МРС 19	557,051	511,085
Стање на дан 31. децембра	2,483,410	1,808,853

Промене на рачуну резервисања су приказане у следећој табели:

	2019.				2018.			
	Резервисање по основу ванбилансних позиција (напомена 13)	Резервисања за судске спорове и остале обавезе (напомена 36.4)	Резервисања за примања запослених (МРС 19)	Укупно	Резервисање по основу ванбилансних позиција (напомена 13)	Резервисања за судске спорове и остале обавезе (напомена 36.4)	Резервисања за примања запослених (МРС 19)	Укупно
Стање на дан 1. јануара	309,211	988,557	511,085	1,808,853	171,582	876,374	503,927	1,551,883
Корекција почетног стања – МСФИ 9	-	-	-	-	85,303	-	-	85,303
Кориговано стање 1. јануара	309,211	988,557	511,085	1,808,853	256,885	876,374	503,927	1,637,186
Повећање	282,248	1,255,895	34,056	1,572,199	383,333	276,540	81,701	741,574
Резервисање на терет актуарских добитака у капиталу	-	-	12,770	12,770	-	-	(53,596)	(53,596)
Коришћење	-	(26,566)	(209)	(26,775)	-	(29,186)	(7,475)	(36,661)
Укидање резервисања	(380,863)	(513,269)	(486)	(894,618)	(330,916)	(134,354)	-	(465,270)
Курсне разлике	(201)	(431)	(165)	(797)	(91)	(187)	(107)	(385)
Остало	-	11,778	-	11,778	-	(630)	(13,365)	(13,995)
Стање на дан 31. децембра	(210,395)	1,715,964	557,051	2,483,410	309,211	988,557	511,085	1,808,853

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

33. РЕЗЕРВИСАЊА (наставак)

а) Резервисања за судске спорове Матичне банке

Признавање резервисања је вршено на основу процене будућих одлива у висини тужбених захтева укључујући камату и трошкове. Укупан износ резервисања за 5,160 судских спорова на дан 31.12.2019. износи 1,614,874 хиљаде динара.

У односу на 31.12.2018. дошло је до промене у укупном нивоу резервисања у нето износу 714,722 хиљаде динара. Од тога, промена која се односи на нето расход резервисања по судским обавезама износи 740,127 хиљада динара признатих у оквиру позиција биланса успеха, док се смањење резервисања у износу 25,405 хиљада динара односи на коришћење резервисања за исплате и укидање по донетим судским пресудама.

Највећи број спорова се односи на захтеве за плаћање накнаде за обраду кредита, накнаду штете и утврђење.

б) Резервисања за примања запослених

Резервисања за отпремнине приликом одласка у пензију формиране су на бази извештаја независног актуара, на дан биланса стања, и иста су исказана у износу садашње вредности очекиваних будућих исплата.

Главне актуарске претпоставке употребљене у обрачуна резервисања за отпремнине:

	31. децембар 2019.	31. децембар 2018.
Матична банка		
Дисконтна стопа	4.00%	4.75%
Стопа раста зараде Банке	2.00%	2.00%
Флукуација запослених	4.00%	4.00%

Према МРС 19, стопа која се користи за дискотовање требало би да буде у складу са тржишним приносима на висококвалитетне корпоративне обвезнице, односно за дугорочне државне обвезнице. Тренутно на финансијском тржишту не постоје овакве хартије од вредности што онемогућава проналажење адекватне дисконтне стопе за дужи временски хоризонт, па је за одређивање дисконтне стопе коришћена каматна стопа на дугорочне обвезнице издате од Владе Републике Србије.

	31. децембар 2019.	31. децембар 2018.
Комерцијална банка а.д., Подгорица		
Дисконтна стопа	3.00%	3.00%
Стопа раста зараде Банке	3.00%	5.00%
Флукуација запослених	9.00%	8.00%

Према МРС 19, стопа која се користи за дискотовање требало би да буде у складу са тржишним приносима на висококвалитетне корпоративне обвезнице, односно за дугорочне државне обвезнице. Тренутно на финансијском тржишту не постоје овакве хартије од вредности, па је за одређивање дисконтне стопе коришћена каматна на дугорочне обвезнице издате од стране Републике Црне Горе.

	31. децембар 2019.	31. децембар 2018.
Комерцијална банка а.д., Бања Лука		
Дисконтна стопа	3.00%	4.00%
Стопа раста зараде Банке	2.00%	2.00%
Флукуација запослених	5.00%	5.00%

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

33. РЕЗЕРВИСАЊА (наставак)

Комерцијална банка а.д., Бања Лука (наставак)

Према МРС 19, стопа која се користи за дискотовање требало би да буде у складу са тржишним приносима на висококвалитетне корпоративне обвезнице, односно за дугорочне државне обвезнице. Тренутно на финансијском тржишту не постоје овакве хартије од вредности, па је за одређивање дисконтне стопе коришћена каматна стопа на десетогодишње обвезнице издате од стране Републике Српске.

	31. децембар 2019.	31. децембар 2018.
КомБанк ИНВЕСТ а.д., Београд		
Дисконтна стопа	4.00%	4.75%
Стопа раста зараде	6.00%	7.00%
Флукуација запослених	5.00%	5.00%

34. ОСТАЛЕ ОБАВЕЗЕ

Остале обавезе укључују:

	<i>У хиљадама динара</i>	
	31. децембар 2019.	31. децембар 2018.
Обавезе према добављачима	264,882	559,770
Обавезе према запосленима (зараде, порези, доприноси и остале обавезе према запосленима)	76,854	77,450
Примљени аванси	177,879	129,635
Обавезе по основу лизинга	1,371,502	-
Разграничени приходи од камата и накнада и остали приходи	160,992	170,378
Укалкулисане обавезе и остала разграничења	637,699	380,493
Обавезе у обрачуну	2,316,607	2,277,235
Обавезе из добитка	9,236,270	5,442,133
Обавезе за порезе и доприносе	19,343	30,842
Остале обавезе	297,542	265,958
Стање на дан 31. децембра	14,559,570	9,333,894

Обавезе у обрачуну у укупном износу од 2,316,607 хиљада динара највећим делом се односе на обавезе по основу купопродаје девиза на девизном тржишту од банака у иностраној валути износу од 1,528,706 хиљада динара, обавезе у обрачуну за ликвидирани девизне рачуне домаћих правних лица у износу од 215,008 хиљада динара, обавезе у иностраној валути по основу спот трансакција у износу од 180,759 хиљада динара, обавезе по основу угашених рачуна клијената у динарима у износу од 104,932 хиљаде динара и обавезе у обрачуну по осталим основама у динарима у износу од 65,270 хиљада динара.

а) Обавезе из добитка Матичне банке у укупном износу од 9,229,643 хиљаде динара састоје се из:

- обавеза по основу дивиденди на приоритетне акције у износу од 99,570 хиљада динара,
- обавеза по основу дивиденде на обичне акције у износу од 7,701,758 хиљада динара и
- обавезе из добитка за запослене у износу од 1,428,315 хиљада динара.

Одлуком Скупштине Банке 4586/3 од 24.04.2019. године извршено је распоређивање дела нераспоређеног добитка ранијих година за дивиденде на обичне акције у износу 3,245,000 хиљада динара и преференцијалне акције у износу 13,073 хиљада динара уз ограничење исплате испуњењем захтева из члана 25. Закона о банкама.

У току 2019. године Банка није вршила исплате по основу расподеле добити за 2014., 2015., 2016., 2017. и 2018. годину, због наведеног ограничења.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

34. ОСТАЛЕ ОБАВЕЗЕ (наставак)

б) обавезе по основу лизинга

У хиљадама динара

Почетно стање 01. јануар 2019. ефекат прве примене МСФИ 16	1,847,377
Расходи камата	33,509
Приходи од камата - престанак приз. уговора	(500)
Расходи од негативне валутне клаузуле лизинг уговора	3,530
Приходи од позитивне валутне клаузуле лизинг уговора	(8,970)
Трошкови пореза за правна и физичка лица	71,417
Остали нето приходи по основу лизинга	(60)
Курсне разлике	(2,340)
Плаћање лизинг рата	(567,015)
Остало	(5,446)
Стање на дан 31. децембар	1,371,502

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

35. КАПИТАЛ

35.1 Капитал се састоји из:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2019.	31. децембар 2018.
Акцијски капитал	17,191,526	17,191,526
Емисиона премија	22,843,084	22,843,084
Резерве из добити и остале резерве	21,849,598	17,503,846
Ревалоризационе резерве	8,875,798	6,187,537
Добитак	9,981,902	9,277,759
Губитак	(1,370,332)	(1,481,701)
Стање на дан 31. децембра	79,371,576	71,522,051

Структура капитала

	31. децембар 2019. године			31. децембар 2018. године		
	Већински удео	Учешћа без права контроле	Укупно	Учешћа без права контроле		
				Већински удео	Учешћа без права контроле	Укупно
Акцијски капитал	17,191,466	60	17,191,526	17,191,466	60	17,191,526
Емисиона премија	22,843,084	-	22,843,084	22,843,084	-	22,843,084
Акцијски капитал	40,034,550	60	40,034,610	40,034,550	60	40,034,610
Добитак	9,981,896	6	9,981,902	9,277,755	4	9,277,759
Губитак	(1,370,332)	-	(1,370,332)	(1,481,701)	-	(1,481,701)
Резерве из добити и остале резерве	21,849,594	4	21,849,598	17,503,844	2	17,503,846
Ревалоризационе резерве (потражни салдо)	7,256,593	-	7,256,593	4,539,643	-	4,539,643
Ревалоризационе резерве (дуговни салдо)	(248)	-	(248)	(257)	-	(257)
Транслационе резерве (напомена 35.3)	1,619,453	-	1,619,453	1,648,151	-	1,648,151
Резерве	30,725,392	4	30,725,396	23,691,381	2	23,691,383
Капитал	79,371,506	70	79,371,576	71,521,985	66	71,522,051

Акцијски капитал Матичне банке формиран је иницијалним улозима акционара и наредним емисијама нових акција. Акционари имају право управљања Банком (власници обичних акција), као и право учешћа у расподели добити (власници обичних и приоритетних акција). На дан 31. децембра 2019. године акцијски капитал износи 17,191,466 хиљада динара и састоји се од 17,191,466 акција са номиналном вредношћу од 1 хиљаду динара по акцији.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

35. КАПИТАЛ (наставак)

35.1 Капитал се састоји из (наставак)

Структура акција Матичне банке је дата у наредној табели:

Врсте акција	31. децембар	Број акција
	2019.	31. децембар 2018.
Обичне акције	16,817,956	16,817,956
Приоритетне акције	373,510	373,510
Стање на дан 31. децембра	17,191,466	17,191,466

Структура акционара Матичне банке према обичним акцијама на дан 31. децембра 2019. године је следећа:

Назив акционара	Број акција	% учешћа
Република Србија	13,997,686	83.23
Југобанка а.д., Београд у стечају	321,600	1.91
ОТП BANKA SRBIJA (custody рачун)	298,352	1.77
Компанија Дунав осигурање а.д., Београд	290,214	1.73
BDD M&V INVESTMENTS AD BEOGRAD (збрини рачун)	272,600	1.62
East capital (lux)-Balkan fund	189,756	1.13
GLOBAL MACRO ABSOLUTE RETURN A	133,148	0.79
GLOBAL MACRO CAPITAL OPPORTUNITIES	131,568	0.78
Станком со. д.о.о., Београд	117,535	0.70
GLOBAL MACRO PORTFOLIO	84,003	0.50
FRONT MARK OPPORTUN.MASTER	68,404	0.41
ДЕКА ИНЖЕЊЕРИНГ	60,090	0.36
I.N. DRENİK NONWOVENS TRADING	58,950	0.35
ALLIANCEBERNS.NEXT 50E.M.(M)F.	53,837	0.32
Остали (1,113 акционара)	740,213	4.40
	16,817,956	100.00

Структура акционара Матичне банке према приоритетним акцијама на дан 31. децембра 2019. године је следећа:

Назив акционара	Број акција	% учешћа
Једно физичко лице	85,140	22.79
Југобанка а.д., Београд (у стечају)	18,090	4.84
Остали (632 акционара)	270,280	72.37
	373,510	100.00

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

35. КАПИТАЛ (наставак)

35.1 Капитал се састоји из (наставак)

Министарство финансија Републике Србије је 26. јуна 2019. године извршило откуп обичних акција које су поседовали акционари DEG-DEUTSHE INVESTITIONS и SWEDFUND INTERNATIONAL у укупном проценту од 6.90%, а 26. новембра откуп обичних акција EBRD-а, у проценту од 24.43% и IFC CAPITALIZATION FUND LP у проценту од 10.15% чиме се проценат учешћа Републике Србије повећао на 83.23% учешћа.

Ревалоризационе резерве у износу од 8,875,798 хиљада динара (2018: 6,187,537 хиљада динара) се односе на: ефекте по основу повећања вредности некретнина на основу процене извршене од стране независног проценитеља у износу од 1,102,208 хиљада динара, ревалоризационе резерве по основу вредновања власничких хартија од вредности у износу од 1,631,690 хиљада динара, ревалоризационе резерве по основу вредновања дужничких хартија од вредности у износу од 4,398,241 хиљаде динара, актуарске добитке у износу од 124,206 хиљада динара и транслационе резерве у износу од 1,619,453 хиљаде динара. Исказане вредности садрже и пореске ефекте ревалоризационих резерви.

35.2. Зарада по акцији

Основна зарада по акцији израчунава се тако што се добитак који припада акционарима (матичног правног лица) подели пондерисаним просечним бројем обичних акција у оптицају за период:

	2019.	2018.
Добитак умањен за приоритетне дивиденде (у хиљадама динара)	8,942,686	8,132,109
Просечан пондерисани број акција у току године	16,817,956	16,817,956
Основна зарада по акцији (у динарима без пара)	532	484

Основни добитак по акцији за 2019. годину износи 532 динара или 53.17% на номиналну вредност обичне акције, за 2018. годину добитак по акцији износио 484 динара или 48.35% на номиналну вредност обичне акције.

35.3. Кумулативне курсне разлике по основу курсирања инооперација

	Кумулативне курсне разлике на уделе у зависна друштва	Курсне разлике остварене на унутаргрупним трансакцијама	У хиљадама динара	
			Курсне разлике из превођења резултата Биланса успеха са просечног на закључни курс	Укупно (напомена 37.1)
Стање на дан 1. јануара претходне године	1,537,481	69,315	51,937	1,658,733
Повећање	(16,146)	5,743	(179)	(10,582)
Стање на дан 31. децембар претходне године	1,521,335	75,058	51,758	1,648,151
Повећање	(34,940)	6,859	(617)	(28,698)
Стање на дан 31. децембра 2019. године	1,486,395	81,917	51,141	1,619,453

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

36. ПОТЕНЦИЈАЛНЕ ОБАВЕЗЕ И ДРУГЕ ВАНБИЛАНСНЕ ПОЗИЦИЈЕ

	<i>У хиљадама динара</i>	
	31. децембар 2019.	31. децембар 2018.
Послови у име и за рачун трећих лица	4,201,557	4,278,176
Преузете будуће обавезе	56,406,073	47,477,824
Деривати намењени трговању по уговореној валути	-	1,772,919
Друге ванбилансне позиције	<u>443,227,208</u>	<u>443,254,125</u>
Укупно	<u><u>503,834,838</u></u>	<u><u>496,783,044</u></u>

Из преузетих будућих обавеза елиминисан је интерни однос са Комерцијалном банком а.д., Бања Лука по основу неповучених кредита у износу од 1,999,078 хиљада динара (EUR 17 милиона), са Комерцијалном банком а.д., Подгорица по основу неповучених кредита у износу од 1,111,252 хиљаде динара (EUR 9,45 милиона) и неискоришћени део одобреног лимита по картицама КомБанк ИНВЕСТ у износу 200 хиљада РСД.

Из других ванбилансних позиција елиминисани су интерни односи које Комерцијална банка а.д. Бања Лука, Комерцијална банка а.д., Подгорица и КомБанк ИНВЕСТ имају са Комерцијалном банком а.д. Београд.

36.1 Издате гаранције и акредитиви

Банке, чланице Групе, издају гаранције и акредитиве, којим гарантују трећим лицима измирење обавеза од стране својих клијената. Ови уговори имају уговорено време трајања које најчешће износи до годину дана. Уговорене вредности потенцијалних обавеза су приказане у наредној табели:

	<i>У хиљадама динара</i>	
	31. децембар 2019.	31. децембар 2018.
Плативе гаранције	4,983,412	3,897,871
Чинидбене гаранције	5,754,320	3,630,897
Акредитиви	<u>281,963</u>	<u>214,361</u>
Стање на дан 31. децембра	<u><u>11,019,695</u></u>	<u><u>7,743,129</u></u>

Претходно наведени износи представљају максималан износ губитка који би банке чланице Групе оствариле на датум финансијских извештаја, уколико нико од клијената не би успео да измири уговорене обавезе (напомена 4).

36.2 Структура преузетих обавеза је следећа

	<i>У хиљадама динара</i>	
	31. децембар 2019.	31. децембар 2018.
Неискоришћени део одобрених прекорачења по платним и кредитним картицама и прекорачењима по текућим рачунима	11,071,708	11,082,318
Преузете неопозиве обавезе за неповучене кредите	33,033,872	26,336,746
Остале неопозиве обавезе	<u>1,280,798</u>	<u>2,315,630</u>
Стање на дан 31. децембра	<u><u>45,386,378</u></u>	<u><u>39,734,694</u></u>

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

36. ПОТЕНЦИЈАЛНЕ ОБАВЕЗЕ И ДРУГЕ ВАНБИЛАНСНЕ ПОЗИЦИЈЕ (наставак)

36.3 Остале ванбилансне позиције чине средства по пословима у име и за рачун трећих лица и друга ванбилансна актива

Послови у име и за рачун трећих лица у укупном износу од 4,201,557 хиљада динара највећим делом се састоје од средстава комисионих кредита Републике Србије за финансирање стамбених кредита у износу 3,448,971 хиљаду динара, кредите по основу откупа друштвених станова буџетских установа у износу од 305,001 хиљаду динара (кредити прузети од Беобанке у стечају) док се остала средства углавном односе на пољопривредне кредите финансиране од стране надлежних министарстава.

У оквиру друге ванбилансне активе у износу од 443,227,208 хиљада динара, Група између осталог исказује примљена материјална средства обезбеђења за пласмане и потраживања у износу од 202,700,345 хиљада динара, номиналну вредност хартија по custody пословима за клијенте Групе у износу од 49,759,948 хиљада динара, номиналну вредност хартија од вредности у портфељу Групе у износу од 128,417,584 хиљада динара, репо пласмане у државне хартије од вредности у износу од 12,000,000 хиљада динара, износ отписаних финансијских средстава у динарима у износу од 28,787,673 хиљаде динара и износ отписаних финансијских средстава у иностраној валути у износу од 4,570,686 хиљада динара према Одлуци НБС о рачуноводственом отпису билансне активе.

Матична банка, сагласно издатој дозволи за обављање кастоди послова, чува и финансијске инструменте клијената на рачунима хартија од вредности, о чему се води ванбилансна евиденција. По основу ових послова Матична банка не сноси кредитни ризик.

Такође на позицији друге ванбилансне активе, у складу са законском регулативом, Матична банка исказује се и вредност примљених материјалних средстава обезбеђења пласмана: стамбених, пословних непокретности и осталих средстава обезбеђења у износу од 166,846,879 хиљада динара.

36.4 Судски спорови

На основу стручне процене Сектора правних послова и адвоката који заступају чланице Групе, код свих спорова који се воде против чланица Групе у току 2019. године руководства су извршила резервисања за потенцијалне губитке по судским споровима у износу од 1,715,964 хиљаде динара (напомена 33).

На дан 31. децембра 2019. године, потенцијалне обавезе по основу спорова – основица тужбеног захтева који се воде против чланица Групе процењена је на износ од 6,240,364 хиљаде динара (за 5,995 активних предмета).

Поред тога, чланице Групе воде спорове против трећих лица чији најзначајнији део чини 45,858,901 хиљаду динара (за 13,486 предмета највеће појединачне вредности). Руководства чланица Групе очекују позитивне исходе код већине спорова.

36.5 Порески ризици

Порески системи у Републици Србији, Црној Гори и Босни и Херцеговини су у процесима континуиране ревизије и измена. У различитим околностима, порески органи могу имати различите приступе одређеним питањима и могу утврдити додатне пореске обавезе заједно са накнадним затезним каматама и казнама. Руководства чланица Групе сматрају да су пореске обавезе евидентиране у финансијским извештајима правилно исказане.

У току 2019. године у Матичној банци је извршена пореска контрола обрачунавања и плаћања пореза на добит правних лица за 2017. годину у делу исказаног умањења обрачунаог пореза у пореској пријави. По извршеној контроли нису утврђене неправилности.

У току 2019. године Комерцијалне банке а.д. Бања Лука, Комерцијална банка а.д. Подгрица и КомБанк ИНВЕСТ а.д. Београд нису имали пореске контроле.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

37. ПОВЕЗАНА ЛИЦА

Највеће учешће у управљачким акцијама Матичне банке имају Република Србија, која је власник 83.23% обичних акција Банке. Матична банка има три зависна правна лица: Комерцијална банка а.д., Подгорица, Комерцијална банка а.д., Бања Лука и КомБанк ИНВЕСТ а.д., Београд.

Правна и физичка лица се сматрају повезаним лицима уколико једно лице има контролу, заједничку контролу или значајан утицај на доношење финансијских и пословних одлука другог правног лица. Повезана лица су и она лица која су под заједничком контролом истог матичног правног лица.

У оквиру редовног пословања Групе обавља се извешан број банкарских трансакција са повезаним лицима. Оне укључују кредите, депозите, инвестиције у власничке хартије од вредности и дериватне инструменте, трансакције платног промета и друге банкарске послове.

Консолидоване трансакције са зависним лицима су приказане у напмени 6.1.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

37. ПОВЕЗАНА ЛИЦА (наставак)

37.1. Кредити и потраживања од повезаних лица

Пласмани	2019.			2018.		
	Билансно	Ванбилансно	Укупно	Билансно	Ванбилансно	Укупно
Volero ZR	-	-	-	1	-	1
Веомох	23,483	1,220	24,703	-	-	-
ПМЦ Инжењеринг	1	-	1	1	-	1
Физичка лица	189,581	18,017	207,598	173,920	15,859	189,779
Укупно	213,065	19,237	232,302	173,922	15,859	189,781
Обавезе	Депозити	Примљени кредити	Укупно	Депозити	Примљени кредити	Укупно
ПМЦ Инжењеринг	89	-	89	207	-	207
Веомох	7,950	-	7,950	-	-	-
Архитетонски биро СТУДИО 3	100	-	100	1	-	1
ЈП Југоимпорт	4,964	-	4,964	29	-	29
Анфибија д.о.о. Чачак	-	-	-	239	-	239
EBRD (напомена 31)	-	-	-	-	710,563	710,563
International Finance Corporation	-	-	-	9	-	9
Reprezent doo	12	-	12	12	-	12
Volero ZR	19	-	19	11	-	11
Еурос осигурање Бања Лука	51,528	-	51,528	-	-	-
Агенција за осигурање депозита	42,996	-	42,996	-	-	-
Завичајно удружење Срба Ускопљанске долине Бугојно - Доњи Вакуф	7	-	7	-	-	-
Физичка лица	252,632	-	252,632	179,554	-	179,554
Укупно	360,297	-	360,297	180,062	710,563	890,625

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

37. ПОВЕЗАНА ЛИЦА (наставак)

37.2. Приходи и расходи од повезаних лица

	2019.		
	Кamate	Накнаде	Укупно
Приходи			
ПМЦ Инжењеринг	-	35	35
Архитетонски биро СТУДИО 3	-	11	11
Веомох	482	318	800
ЈП Југоимпорт	-	4,847	4,847
Volero ZR	-	18	18
Еурос осигурање Бања Лука	-	7	7
Агенција за осигурање депозита	-	13	13
Завичајно удружење Срба Ускопљанске долине			
Бугојно - Доњи Вакуф	-	6	6
Физичка лица	8,227	1,043	9,270
Укупно приходи	8,709	6,298	15,007
Расходи			
Веомох	(4)	(1)	(5)
ЈП Југоимпорт	(4)	-	(4)
Еурос осигурање Бања Лука	(700)	-	(700)
Агенција за осигурање депозита	(212)	-	(212)
Физичка лица	(1,107)	(15)	(1,122)
Укупно расходи	(2,027)	(16)	(2,043)
Нето приходи	6,682	6,282	12,964
			2018.
	Кamate	Накнаде	Укупно
Приходи			
ПМЦ Инжењеринг	-	12	12
Анфибија д.о.о. Чачак	-	7	7
Архитетонски биро СТУДИО 3	-	12	12
Volero ZR	-	18	18
Физичка лица	8,452	1,134	9,586
Укупно приходи	8,452	1,183	9,635
Расходи			
EBRD	(40,813)	-	(40,813)
Физичка лица	(1,427)	(736)	(2,163)
Укупно расходи	(42,240)	(736)	(42,976)
Нето приходи / (расходи)	(33,788)	447	(33,341)

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

37. ПОВЕЗАНА ЛИЦА (наставак)

37.3 Бруто и нето примања руководстава чланица Групе и укупне накнаде чланова Управних и Одбора за ревизију су следећа

	<i>У хиљадама динара</i>	
	31. децембар 2019.	31. децембар 2018.
Бруто примања		
Извршни одбори	129,270	125,437
Нето примања		
Извршни одбори	94,490	91,459
Бруто примања		
Управни и Одбори за ревизију	34,467	44,490
Нето примања		
Управни и Одбори за ревизију	21,967	27,856

38. НЕУСАГЛАШЕНИ ИЗВОДИ ОТВОРЕНИХ СТАВКИ

Неусаглашени изводи отворених ставки

На основу анализе извршеног редовног Годишњег пописа на дан 31. децембра 2019. године, Матична банка има неусаглашене изводе отворених ставки за десет клијента са наведеним разлогом оспоравања.

Неусаглашени изводи за три клијента односе се на клијенте који оспоравају износ потраживања за дате авансе, потраживања по основу издатих фактура и потраживања по основу закупнине у укупном износу од 27 хиљада динара (по истом основу потраживања враћено је тринаест неовверених извода у износу од 6,431 хиљаду динара).

За једног клијента неусаглашени износи односе се на ванбилансне ставке неопозивих обавеза по гаранцијама са образложењем клијента да није сагласан јер је гаранција истекла. Предмет оспоравања је царинска гаранција која истиче у року од 180 дана. Гаранција је издата на износ од 100.000 хиљада динара.

Четири клијента оспоравају износе потраживања по основу накнада домаћег и платног промета са иностранством, непријављеног износа из стечаја за клиринга чекова, накнада за послове агента емисије у динарима, све у укупном износу од 117 хиљада динара.

У два случаја клијенти су делимично оспорили износе који се односе на преплате из јануара у износу од 1,154 хиљаде динара.

Износ исправки вредности за потраживања која су оспорена (и износ резервисања за билансне ставке) одређен је политиком кредитног ризика Матичне банке.

Матична банка је у континуираном процесу усаглашавања оспорених ставки.

КомБанк ИНВЕСТ а.д., Београд нема неусаглашене изводе отворених ставки.

Комерцијална банка а.д., Бања Лука има шест неусаглашених извода отворених ставки у износу од 45 хиљада динара.

Комерцијална банка а.д., Подгорица има један неусаглашени извод отворених ставки у износу од 5 хиљада динара.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

39. ДОГАЂАЈИ НАКОН ДАТУМА БИЛАНСА СТАЊА

На основу одлуке Управног одбора Банке, упућен је позив за одржавање редовне седнице Скупштине Матичне банке 09. марта 2020. године са предлогом Одлуке о усвајању стратегије и бизнис плана Матичне банке за период 2020. – 2022. године.

Дана 26.02.2020. године, Министарство финансија Републике Србије објавило је да су представници Нове Љубљанске банке д.д. (НЛБ) и министар финансија Републике Србије, потписали Уговор о купопродаји 83.23% обичних акција Комерцијалне банке АД Београд.

Потписивањем овог уговора Матична банка је добила новог стратешког партнера, који ће након завршетка трансакције преузети и управљање чланицама Групе.

Осим догађаја описаних у претходним ставовима, није било других значајних догађаја након датума биланса стања које би било неопходно обелоданити у финансијским извештајима.

40. ДЕВИЗНИ КУРСЕВИ

Девизни курсеви утврђени на међубанкарском састанку девизног тржишта примењени за прерачун позиција биланса стања у динаре на дан 31. децембра 2019. и 2018. године за поједине главне валуте су:

	Званични курс Народне банке Србије		Просечни курс Народне банке Србије	
	2019.	2018.	2019.	2018.
USD	104.9186	103.3893	-	-
EUR	117.5928	118.1946	117.8593	118.2752
CHF	108.4004	104.9779	-	-
BAM	60.1242	60.4319	60.2605	60.4731

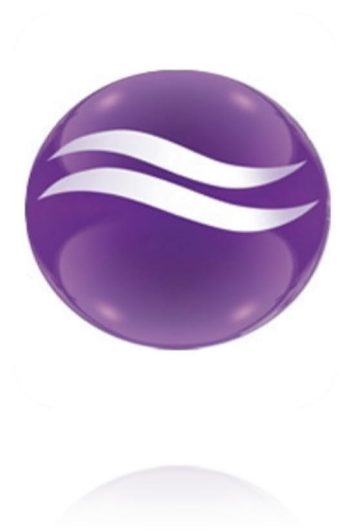
У Београду, дана 16.марта 2020. године.

Потписано у име Комерцијалне банке а.д., Београд:

Др Мирослав Перић
Члан Извршног одбора

Др Владимир Медан
Председник Извршног одбора

**ГОДИШЊИ ИЗВЕШТАЈ О
ПОСЛОВАЊУ ГРУПЕ
КОМЕРЦИЈАЛНЕ БАНКЕ АД
БЕОГРАД ЗА 2019. ГОДИНУ**

Март 2020. године

САДРЖАЈ

1. ОСНОВНИ ПОКАЗАТЕЉИ ПОСЛОВАЊА ГРУПЕ	4
2. ПОСЛОВНЕ АКТИВНОСТИ И ОРГАНИЗАЦИОНА СТРУКТУРА ГРУПЕ	5
3. ФИНАНСИЈСКИ ПОЛОЖАЈ И РЕЗУЛТАТИ ПОСЛОВАЊА ГРУПЕ	10
3.1. МАКРОЕКОНОМСКИ УСЛОВИ ПОСЛОВАЊА	10
3.2. ПОСЛОВАЊЕ ГРУПЕ	10
3.3. КОНСОЛИДОВАНИ БИЛАНС СТАЊА	12
3.4. КОНСОЛИДОВАНИ БИЛАНС УСПЕХА	15
4. УЛАГАЊА У ЦИЉУ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ	18
5. ЗНАЧАЈНИ ДОГАЂАЈИ ПО ЗАВРШЕТКУ ПОСЛОВНЕ ГОДИНЕ	18
6. ПЛАН БУДУЋЕГ РАЗВОЈА ГРУПЕ	19
7. ИСТРАЖИВАЊЕ И РАЗВОЈ	21
8. ОТКУП СОПСТВЕНИХ АКЦИЈА И УДЕЛА	22
9. ПОСЛОВАЊЕ ОГРАНАКА ПРЕ КОНСОЛИДАЦИЈЕ	22
10. ФИНАНСИЈСКИ ИНСТРУМЕНТИ ЗНАЧАЈНИ ЗА ПРОЦЕНУ ФИНАНСИЈСКОГ ПОЛОЖАЈА ГРУПЕ	25
11. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА	25
12. ДРУШТВЕНО ОДГОВОРНО ПОСЛОВАЊЕ ГРУПЕ	31

Консолидовани финансијски извештаји банкарске Групе исказују се у хиљадама динара. Динар представља званичну извештајну валуту у Републици Србији и функционалну валуту Матичне банке.

Функционалне валуте, ЕУР из финансијских извештаја Комерцијалне банке АД Подгорица и БАМ из финансијских извештаја Комерцијалне банке АД Бања Лука, прерачунате су у извештајну валуту Матичне банке – динар (РСД) на бази званично објављених курсева у Републици Србији.

Консолидовани биланс успеха и Консолидовани биланс токова готовине за период су рекласификовани применом просечног званичног курса у Републици Србији за 2019. годину од 117,8593 за један ЕУР и 60,2605 за једну БАМ, а остали консолидовани финансијски извештаји (биланс стања, извештај о променама на капиталу и извештај о осталом резултату) применом закључног курса на дан биланса од 117,5928 за један ЕУР односно 60,1242 за једну БАМ.

Пословне промене настале у страниј валути се прерачунавају у динаре по средњем курсу утврђеном на међубанкарском девизном тржишту, који важи на дан пословне промене.

Средства и обавезе исказане у страниј валути на дан консолидованог биланса стања, прерачунате су у динаре по средњем курсу утврђеном на међубанкарском девизном тржишту који је важио на тај дан.

1. Основни показатељи пословања Групе

ОПИС	2019	2018	ИНДЕКСИ 2019/2018	2017	2016	2015
БИЛАНС УСПЕХА (у хиљадама РСД)						
Добитак / губитак пре опорезивања	7.726.328	8.381.166	92,2	7.316.383	(6.533.686)	(6.893.558)
Добитак/губитак после опорезивања	8.399.865	8.380.334	100,2	8.267.996	(6.241.130)	(6.801.058)
Нето приходи од камата	13.770.518	13.946.644	98,7	13.517.238	14.456.333	14.839.373
Нето приходи од накнада	5.727.124	5.540.447	103,4	5.413.601	5.093.523	5.190.282
БИЛАНС СТАЊА (у хиљадама РСД)						
Консолидована билансна актива	475.755.894	441.586.959	107,7	400.108.316	428.827.608	416.461.558
Ванбилансно пословање	503.834.838	496.783.044	101,4	507.341.556	551.970.548	621.827.674
Кредити и потраживања од банака и дфо	26.990.004	21.037.537	128,3	30.233.555	43.216.681	17.848.897
Кредити и потраживања од комитената	208.234.158	191.448.642	108,8	174.242.139	166.401.008	179.422.656
Депозити и остале обавезе према банкама, дфо и централној банци	8.318.606	8.228.284	101,1	6.137.776	9.822.519	18.768.726
Депозити и остале обавезе према комитентима	370.987.710	350.668.156	105,8	317.577.748	345.135.959	319.334.622
Капитал	79.371.576	71.522.051	111,0	67.100.116	59.292.420	64.694.402
Адекватност капитала	27,1%	25,2%	-	24,6%	26,2%	23,1%
Број запослених	3.056	3.076	99,3	3.106	3.152	3.148
ПАРАМЕТРИ ПРОФИТАБИЛНОСТИ						
ROA	1,7%	2,0%	-	1,8%	(1,5%)	(1,6%)
ROE (на укупан капитал)	10,2%	12,1%	-	11,6%	(10,5%)	(10,1%)
Нето каматна маржа на укупну активу	3,0%	3,3%	-	3,3%	3,4%	3,5%
Cost / income ratio	63,67%	60,41%	-	64,0%	63,2%	60,4%
Оперативни трошкови	12.414.562	11.772.192	105,5	12.119.512	12.363.223	12.092.310
Нето приход/расход по основу обезвређивања пласмана	1.587.676	51.681	-	36.342	(13.079.497)	(13.807.580)
Актива по запосленом (у хиљадама РСД)	155.679	143.559	108,4	128.818	136.049	132.294
Актива по запосленом (у хиљадама ЕУР)	1.324	1.212	109,2	1.087	1.102	1.088

2. Пословне активности и организациона структура Групе

Банкарска Група се састоји из три банке (Матичне и две зависне банке) и једног друштва за управљање инвестиционим фондовима.

Матична Банка, Комерцијална банка АД Београд, у оквиру регистрованих делатности обавља следеће послове:

- депозитне послове (примање и полагање депозита),
- кредитне послове (давање и узимање кредита),
- девизне, девизно-валутне и мењачке послове;
- послове платног промета;
- издавање платних картица;
- послове са хартијама од вредности (издавање хартија од вредности, послови кастоди банке и др.);
- брокерско-дилерске послове;
- издавање гаранција, авала и других облика јемстава (гаранцијски посао);
- куповину, продају и наплату потраживања (факторинг, форфетинг и др.);
- послове заступања у осигурању, по претходној сагласности Народне банке Србије;
- послове за које је овлашћена законом.

Матична Банка је овлашћена за обављање платног промета са иностранством од 2003. године, за обављање делатности брокерско-дилерског друштва од 2005. године, за обављање делатности кастоди банке од 2006. године, а за обављање послова заступања у осигурању од 2011. године.

Комерцијална банка АД Бања Лука је регистрована у БиХ за обављање платног промета и кредитних и депозитних послова у земљи и иностранству у складу са прописима Републике Српске.

Комерцијална банка АД Подгорица обавља следеће послове:

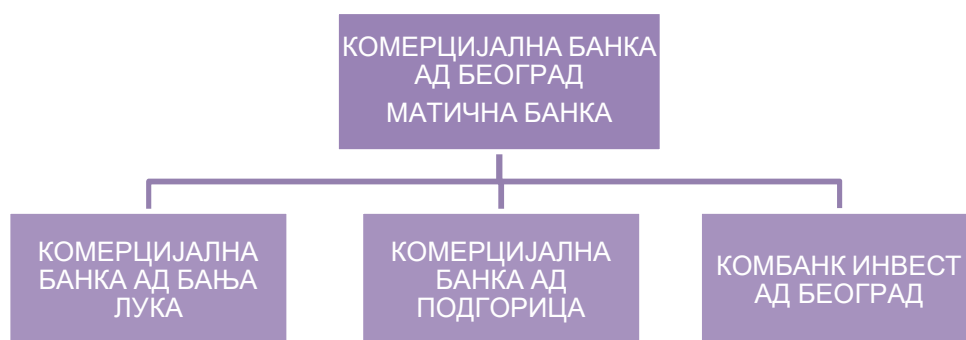
- депозитне послове (примање и полагање депозита),
- кредитне послове (давање и узимање кредита),
- издаје гаранције и преузима друге обавезе,
- купује и наплаћује потраживања,
- издаје, обрађује и евидентира платне инструменте,
- платни промет са иностранством,
- финансијски лизинг,
- тргује у своје име и за свој рачун или за рачун комитената страним средствима плаћања,
- прикупљање података, врши израду анализа и давање информација и савета о кредитној способности друштва и предузетника,
- депо послове,
- чување средстава и хартија од вредности,
- друге помоћне послове из домена пословања Банке.

ДЗУИФ КомБанк ИНВЕСТ АД Београд је регистровано за обављање следећих делатности:

- организовање и управљање отвореним инвестиционим фондовима,
- оснивање и управљање затвореним инвестиционим фондовима,
- управљање приватним инвестиционим фондовима,
- друге послове у складу са законом којим се уређује тржиште капитала, односно послове портфолио менаџера и инвестиционог саветника.

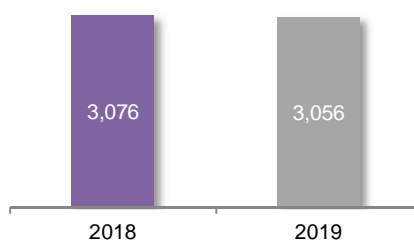
Организациона структура Групе

Људски ресурси Групе

На дан 31. децембра 2019. године Група је укупно имала 3.056 запослених, за 20 мање него у претходној 2018. години. Смањење је настало у Матичној банци (22), док је КБ Подгорица повећала број запослених (2). КБ Бања Лука и КБ Инвест задржали су исти број запослених.

Број запослених Групе

Основни подаци о чланицама Групе

	КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД БАЊА ЛУКА	КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД ПОДГОРИЦА	ДЗУ КомБанк ИНВЕСТ АД БЕОГРАД
АДРЕСА	Јеврејска 69	Цетињска бр.11 VI спрат Кула ПЦ 1	Краља Петра 19
ДРЖАВА	БиХ, Република Српска	Црна Гора	Србија
ТЕЛЕФОН	00387-51-244-700	00382-20-426-300	011-330-8160

**КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД
БАЊА ЛУКА**

99,998% власништво КБ Београд

Комерцијална банка АД Бања Лука је основана у септембру 2006. године и дана 15. септембра 2006. године уписана у судски регистар Решењем Основног суда у Бања Луци. На крају 2019. године Банка је имала 159 запослених и пословну мрежу сачињену од 10 филијала и 9 агенција.

**КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД
ПОДГОРИЦА**

100,0% власништво КБ Београд

Комерцијална банка АД Подгорица основана је у новембру 2002. године као афилијација Комерцијалне банке АД Београд и уписана у централни регистар Привредног суда у Подгорици 6. марта 2003. године. На крају 2019. године Банка је имала 148 запослених и пословну мрежу сачињену од 9 филијала и 1 експозитуре.

КОМБАНК ИНВЕСТ АД БЕОГРАД

100,0% власништво КБ Београд

Друштво за управљање инвестиционим фондовима (ДЗУИФ) **КомБанк ИНВЕСТ АД Београд** је привредно друштво уписано у Регистар привредних субјеката Агенције за привредне регистре дана 5. фебруара 2008. године. Друштво је основано као затворено акционарско друштво које послује у складу са Законом о инвестиционим фондовима, Правилником о инвестиционим фондовима и Правилником о условима за обављање делатности ДЗУ.

На крају 2019. године Друштво је управљало са три инвестициона фонда и то:

1. КомБанк ИН ФОНД, о.и.ф. балансирани,
2. КомБанк НОВЧАНИ ФОНД, о.и.ф. очувања вредности имовине,
3. КомБанк ДЕВИЗНИ ФОНД, о.и.ф. очувања вредности имовине.

На крају 2019. године Друштво је имало пет запослених лица.

Основни подаци о Матичној банци

Адреса/Централа/ Сектори	Светог Саве 14	Светогорска 42-44	Македонска 29
ТЕЛЕФОН	381-11-30-80-100	381-11-32-40-911	381-11-33-39-001
FAX	381-11-344-23-72	381-11-32-35-121	381-11-33-39-196
S.W.I.F.T. code	KOBBRSBG	KOBBRSBG	KOBBRSBG
REUTERS dealing code	KOMB	KOMB	KOMB
ИНТЕРНЕТ	www.kombank.com	www.kombank.com	www.kombank.com
E - mail	posta@kombank.com	posta@kombank.com	posta@kombank.com

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД БЕОГРАД*

Република Србије – 83,23%

* акционари изнад 5% капитала

Комерцијална банка АД Београд, Матична Банка, основана је 1. децембра 1970. године, а трансформисана у акционарско друштво 6. маја 1992. године. Банка је регистрована код Трговинског суда у Београду 10. јула 1991. године, а законски је пререгистрована у Агенцији за привредне регистре 14. априла 2006. године. Банка је добила дозволу за банкарску делатност од Народне банке Југославије 3. јула 1991. године. На дан 31.12.2019. године Матична банка има 2.744 запослених и пословну мрежу сачињену од 6 пословних центара, једне филијале (КМ) и 203 експозитуре, 3 сектора за рад са малом и средњом привредом (Београд, Централна Србија, Војводина), сектор за рад са великим клијентима.

Пословна мрежа Матичне банке

ПОСЛОВНИ ЦЕНТАР	СЕДИШТЕ	СЕКТОРИ	СЕДИШТЕ
1. ПЦ Београд 1	Трг Политике 1, Београд	Сектор за рад са привредом-великим клијентима	Светогорска 42-44, Београд
2. ПЦ Београд 2	Трг Политике 1, Београд	Сектор за рад са малом и средњом привредом-Војводина	Булевар ослобођења 88, Нови Сад
3. ПЦ Крагујевац	Моше Пијаде 2, Пожаревац	Сектор за рад са малом и средњом привредом-Београд	Светогорска 42-44, Београд
4. ПЦ Ниш	Епископска 32, Ниш	Сектор за рад са малом и средњом привредом-Централна Србија	Светогорска 42-44, Београд
5. ПЦ Нови Сад	Булевар ослобођења 88, Нови Сад		
6. ПЦ Ужице	Петра Ђеловића 4, Ужице		
ФИЛИЈАЛА	СЕДИШТЕ		
1. Косовска Митровица	Чика Јовина 11, Косовска Митровица		

Након 2017. године и прве велике спроведене реорганизације пословне мреже, после анализе ефеката реализованих измена на пословање, Банка је почетком 2018. године спровела додатне промене у пословној мрежи.

У марту 2018. године извршена је нова измена организације у оквиру пословне функције Привреде када су формално уместо Пословно корпоративних центара формиран су Сектори за рад са малом и средњом привредом Београд, Централна Србија и Војводина. Суштински измена је обухватила функционално спајање послова продаје и кредитне анализе у оквиру истог организационог облика (Сектора за рад са малом и средњом привредом Београд, Централна Србија и Војводина).

У 2019. години није било измена организације у оквиру пословне функције Привреде.

Пословање у сегменту становништва, у току 2019. године, Матична банка је обављала кроз мрежу од 203 експозитуре груписаних у шест Пословних центара и Филијалу Косовска Митровица. Рад са правним лицима одвијао се кроз три Сектора за рад са малом и средњом привредом (Војводина, Београд и Централна Србија) и Сектором за рад са привредом - великим клијентима.

3. Финансијски положај и резултати пословања Групе

3.1. Макроекономски услови пословања

Макроекономски показатељи	СРБИЈА	ЦРНА ГОРА ¹	РЕПУБЛИКА СРПСКА
Бруто друштвени производ	ЕУР 33,4 млрд ²	ЕУР 4,8 млрд ³	ЕУР 5,7 млрд (КМ 11,0 млрд)
Кретање БДП-а	+4,0% ⁴	+3,1%	+3,4% ⁵
Индекс потрошачких цена (XII 2019 / XII 2018)	+1,9%	+1,0%	+1,1%
Актива банкарског сектора	+5,5% ⁶	+6,6%	+5,0% ⁷
Учешће активе банкарског сектора у БДП	101,0%	97,5%	73,4%
Индустријска производња (I-X 2019 / I-X 2018)	+0,5% ⁸	-8,0%	-8,1% ⁹
НПЛ банкарског сектора односно неквалитетна актива	4,6% ¹⁰	4,6%	8,0% ¹¹
Стопа незапослености	9,5% ¹²	15,4%	16,4%

Напомена: Макроекономски услови пословања чланица Групе према доступним подацима надлежних институција

3.2. Пословање Групе

ОПИС	2019	2018	2017	2016	2015
<i>(у хиљадама РСД)</i>					
БИЛАНСНА АКТИВА ГРУПЕ	475.755.894	441.586.959	400.108.316	428.827.608	416.461.558
Комерцијална банка а.д. Београд	428.857.730	398.447.676	366.074.702	397.222.810	387.378.734
Комерцијална банка а.д. Бања Лука	29.256.166	27.624.178	20.075.186	18.385.992	16.469.869
Комерцијална банка а.д. Подгорица	17.472.505	15.353.955	13.801.705	13.212.323	12.497.800
КомБанк ИНВЕСТ а.д. Београд	169.493	161.150	156.723	6.483	115.155

1 Подаци за Црну Гору су за новембар 2019. (последње доступни подаци)

2 НБС, основни макроекономски показатељи, јануар 2020, стање за прва три кватрала 2019. године

3 Бруто друштвени производ и кретање БДП-а је пројекција Министарства финансија Црне Горе

4 Процена, РЗС, НБС, Макроекономска кретања у Србији, јануар 2020

5 Процена Републичког завода за статистику РС

6 Раст активе банкарског сектора Србије 30.09.2019./2018

7 Податак се односи на 30.09.2019. у односу на 31.12.2018. године

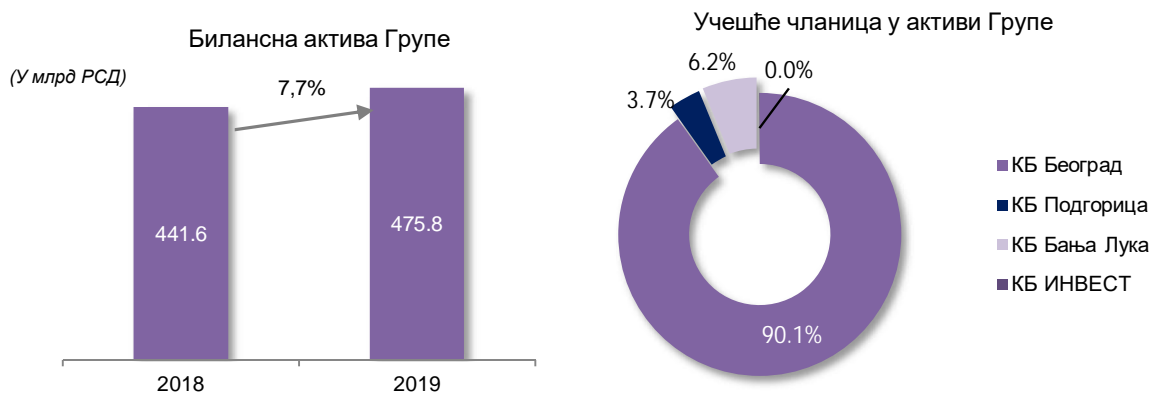
8 МФИН, Билтен јавних финансија, октобар 2019, јануар - октобар 2019., м.г.

9 Податак се односи на период новембар 2019. у односу на исти период 2018. године

10 НБС, Макроекономска кретања у Србији, јануар 2020, податак односи на новембар 2019.(НПЛ/укупни кредити),

11 податак се односи на септембар 2019. године

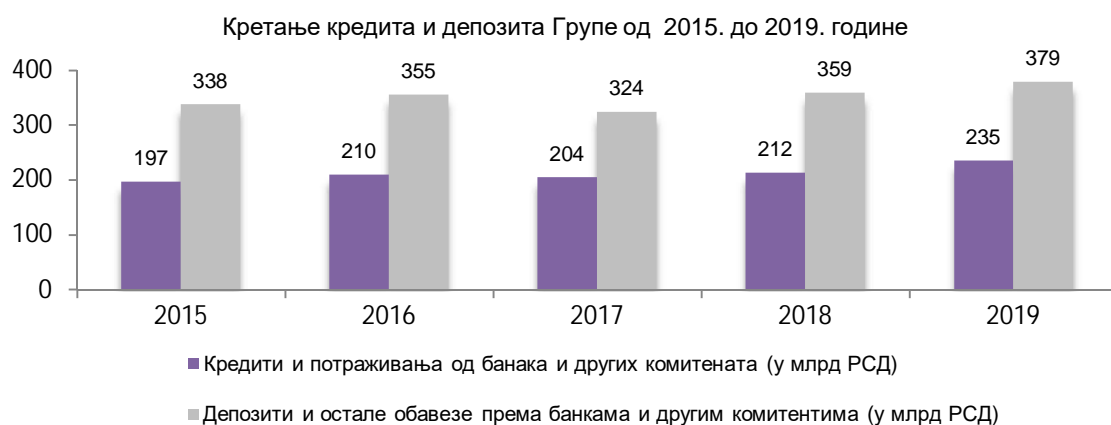
12 РЗС, Анкета о радној снази, Крај трећег квартала 2019,

Билансна актива Групе на крају 2019. године је повећана у односу на крај 2018. године за РСД 34.168,9 милиона (7,7%). Учешће Матичне банке у консолидованој активи је и даље доминантно (чланице Групе чине 9,9% укупне консолидоване активи).

Пласмани и обавезе банака и комитената на дан 31.12.2019. године по чланицама Групе

ОПИС	2019	2018	2017	2016	2015
(у хиљадама РСД)					
КРЕДИТИ И ПОТРАЖИВАЊА ОД БАНАКА И КОМИТЕНАТА	235.224.162	212.486.179	204.475.694	209.617.689	197.271.553
<i>Процент раста</i>	10,7%	3,9%	(2,5%)	6,3%	(17,7%)
Комерцијална банка а.д. Београд	205.497.840	185.917.193	182.944.400	190.830.293	179.006.392
Комерцијална банка а.д. Бања Лука	18.734.989	16.811.744	13.647.511	12.435.930	10.994.026
Комерцијална банка а.д. Подгорица	10.974.943	9.740.866	7.883.783	6.351.466	7.271.135
КомБанк ИНВЕСТ а.д. Београд	16.390	16.376	-	-	-
ДЕПОЗИТИ И ОБАВЕЗЕ ПРЕМА БАНКАМА И КОМИТЕНТИМА	379.306.316	358.896.440	323.715.524	354.958.478	338.103.348
<i>Процент раста</i>	5,7%	10,9%	(8,8%)	5,0%	(2,7%)
Комерцијална банка а.д. Београд	339.234.701	321.271.358	295.755.134	329.732.740	316.177.501
Комерцијална банка а.д. Бања Лука	24.601.533	23.547.061	15.803.267	14.242.849	12.006.979
Комерцијална банка а.д. Подгорица	15.470.082	14.078.021	12.157.123	10.982.889	9.918.868
КомБанк ИНВЕСТ а.д. Београд	-	-	-	-	-

Учешће Матичне банке, у кредитима и потраживањима од банака и других комитената целе Групе, на крају 2019. године, је износило 87,4%, КБ Подгорица 4,7%, а КБ Бања Лука 8,0%. Доминантно је и учешће Матичне банке у депозитима и осталим обавезама према банкама и другим комитентима Групе са 89,4% (КБ Подгорица – 4,1%, КБ Бања Лука – 6,5%).

3.3. Консолидовани биланс стања

Консолидована актива Групе на дан 31. децембра 2019. године

Р.БР.	ОПИС	31.12.2019.	31.12.2018.	ИНДЕКСИ	УЧЕШЋЕ 2019
1	2	3	4	5=(3:4)*100	6
	АКТИВА (у хиљадама РСД)				
1.	Готовина и средства код централне банке	76.654.402	73.992.039	103,6	16,1%
2.	Заложена финансијска средства	-	-	-	-
3.	Потраживања по основу деривата	-	4.070	-	-
4.	Хартије од вредности	144.479.431	137.514.720	105,1	30,4%
5.	Кредити и потраживања од банака и других финансијских организација	26.990.004	21.037.537	128,3	5,7%
6.	Кредити и потраживања од комитената	208.234.158	191.448.642	108,8	43,8%
7.	Промене фер вредности ставки које су предмет заштите од ризика	-	-	-	-
8.	Потраживања по основу деривата намењених заштити од ризика	-	-	-	-
9.	Инвестиције у придружена друштва и заједничке подухвате	-	-	-	-
10.	Инвестиције у зависна друштва	-	-	-	-
11.	Нематеријална имовина	754.500	627.468	120,2	0,2%
12.	Некретнине, постројења и опрема	7.254.391	6.047.384	120,0	1,5%
13.	Инвестиционе некретнине	2.202.616	2.259.815	97,5	0,5%
14.	Текућа пореска средства	6.786	1.650	411,3	-
15.	Одложена пореска средства	1.076.255	840.967	128,0	0,2%
16.	Стална средства намењена продаји и средства пословања које се обуставља	500.740	659.003	76,0	0,1%
17.	Остала средства	7.602.611	7.153.664	106,3	1,6%
	УКУПНА АКТИВА (од 1. до 17.)	475.755.894	441.586.959	107,7	100,0%

Од појединачних билансних позиција, највеће учешће у билансној активи Групе имали су кредити и потраживања од комитената (43,8%) и имају тренд раста у току 2019. године (повећани су за 8,8% у односу на крај 2018. године). Хартије од вредности представљају значајну позицију консолидоване активе, са учешћем од 30,4%, и оствариле су раст у току 2019. године (повећане су 5,1% у односу на крај 2018. године). Готовина и средства код централне банке учествовала су у укупној консолидованој активи са 16,1% и повећана су незнатно у односу на претходни извештајни период (повећање од 3,6%). Билансна позиција кредити и потраживања од банака и других финансијских организација чини 5,7% консолидоване билансне активе и забележили су раст од 28,3% у односу на крај 2018. године.

Консолидована пасива Групе на дан 31. децембра 2019. године

Р.БР.	ОПИС	31.12.2019.	31.12.2018.	ИНДЕКСИ	УЧЕШЋЕ 2019
1	2	3	4	5=(3:4)*100	6
	ПАСИВА (у хиљадама РСД)				
1.	Обавезе по основу деривата	-	-	-	-
2.	Депозити и остале обавезе према банкама, другим финансијским организацијама и ЦБ	8.318.606	8.228.284	101,1	1,7%
3.	Депозити и остале обавезе према другим комитентима	370.987.710	350.668.156	105,8	78,0%
4.	Обавезе по основу деривата намењених заштити од ризика	-	-	-	-
5.	Промене фер вредности ставки које су предмет заштите од ризика	-	-	-	-
6.	Обавезе по основу хартија од вредности	-	-	-	-
7.	Субординиране обавезе	-	-	-	-
8.	Резервисања	2.483.410	1.808.853	137,3	0,5%
9.	Обавезе по основу средстава намењених продаји и средстава пословања које се обуставља	-	-	-	-
10.	Текуће пореске обавезе	2.673	11.044	24,2	-
11.	Одложене пореске обавезе	32.349	14.677	220,4	-
12.	Остале обавезе	14.559.570	9.333.894	156,0	3,1%
	УКУПНЕ ОБАВЕЗЕ (од 1. до 12.)	396.384.318	370.064.908	107,1	83,3%
	КАПИТАЛ				
13.	Акцијски капитал	40.034.550	40.034.550	100,0	8,4%
14.	Добитак	9.981.896	9.277.755	107,6	2,1%
15.	Губитак	1.370.332	1.481.701	92,5	0,3%
16.	Резерве	30.725.392	23.691.381	129,7	6,5%
17.	Учешћа без права контроле	70	66	106,1	-
	УКУПНО КАПИТАЛ (од 13. до 17.)	79.371.576	71.522.051	111,0	16,7%
	УКУПНА ПАСИВА	475.755.894	441.586.959	107,7	100,0%

На страни консолидоване пасиве, доминантни су били депозити и остале обавезе према другим комитентима са учешћем од 78,0%. Позиција депозити и остале обавезе према другим комитентима су повећани у односу на 2018. годину за 5,8%.

У консолидованој пасиви, укупни капитал је учествовао са 16,7% (приближно учешће је било и 2018. године, 16,2%). У односу на 2018. годину капитал Групе је повећан (повећање од 11,0%) превасходно услед раста добитка у Матичној банци и зависним банкама. Повећане су и резерве за 29,7%.

Консолидовани биланс стања на дан 31.12.2019. године – чланице банкарске Групе

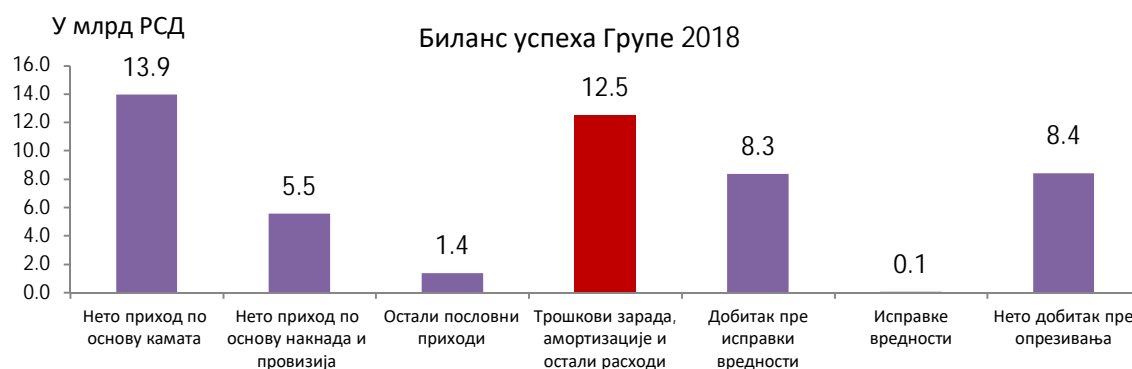
	ОПИС	КБ Београд	КБ Бања Лука	КБ Подгорица	КомБанк ИНВЕСТ	УКУПНО ГРУПА
1	2	3	4	5	6	7
	АКТИВА/позиција (у 000 РСД)					
	Готовина и средства код ЦБ	67.558.219	6.365.357	2.730.826	-	76.654.402
	Хартије од вредности	138.469.551	3.280.329	2.581.086	148.465	144.479.431
	Кредити и потраживања од банака и др. фин. орг.	24.645.277	1.640.613	687.724	16.390	26.990.004
	Кредити и потраживања од комитената	180.852.563	17.094.376	10.287.219	-	208.234.158
	Нематеријална имовина	665.735	56.964	31.801	-	754.500
	Некретнине, постројења и опрема	6.437.937	401.970	414.475	9	7.254.391
	Инвестиционе некретнине	1.857.927	251.981	92.708	-	2.202.616
	Текућа пореска средства	-	6.708	-	78	6.786
	Одложена пореска средства	1.074.197	-	-	2.058	1.076.255
	Стална средства намењена продаји и средства пословања које се обуставља	196.300	102.206	202.234	-	500.740
	Остала актива	7.100.024	55.662	444.432	2.493	7.602.611
	УКУПНА АКТИВА	428.857.730	29.256.166	17.472.505	169.493	475.755.894
	ПАСИВА/позиција					
	Депозити и остале обавезе према банкама и др. фин. орг.	3.917.547	4.120.813	280.246	-	8.318.606
	Депозити и остале обавезе према другим комитентима	335.317.154	20.480.720	15.189.836	-	370.987.710
	Резервисања	2.310.039	20.370	140.546	12.455	2.483.410
	Текуће пореске обавезе	-	724	1.949	-	2.673
	Одложене пореске обавезе	-	21.404	10.945	-	32.349
	Остале обавезе	13.861.230	481.686	215.937	717	14.559.570
	УКУПНЕ ОБАВЕЗЕ	355.405.970	25.125.717	15.839.459	13.172	396.384.318
	Укупно капитал	78.760.343	592.588	2.551	16.094	79.371.576
	УКУПНА ПАСИВА	434.166.313	25.718.305	15.842.010	29.266	475.755.894

3.4. Консолидовани биланс успеха

Консолидовани биланс успеха за период од 1. јануара - 31. децембра 2019. године

Р.БР.	ОПИС	31.12.2019.	31.12.2018.	ИНДЕКСИ (3:4)*100
1	2	3	4	5
	ПРИХОДИ И РАСХОДИ РЕДОВНОГ ПОСЛОВАЊА <i>(у хиљадама РСД)</i>			
1.1.	Приходи од камата	15.098.191	15.092.523	100,0
1.2.	Расходи камата	-1.327.673	-1.145.879	115,9
1.	Нето приход по основу камата	13.770.518	13.946.644	98,7
2.1.	Приходи од накнада и провизија	7.662.254	7.653.028	100,1
2.2.	Расходи од накнада и провизија	-1.935.130	-2.112.581	91,6
2.	Нето приход по основу накнада и провизија	5.727.124	5.540.447	103,4
3.	Нето добитак/губитак по основу промене фер вредности финансијских инструмената	75.058	48.572	154,5
4.	Нето добитак/губитак по основу рекласификације финансијских инструмената	-	-	-
5.	Нето добитак/губитак по основу престанка признавања финан.инструм. који се вреднују по фер вредности	353.502	247.084	143,1
6.	Нето добитак/губитак по основу заштите од ризика	-	-	-
7.	Нето приход/расход од курсних разлика и ефеката уговорене валутне клаузуле	44.240	-1.532	-
8.	Нето приход/расход по основу умањења обезвређења финансијских средстава која се не вредују по фер вредности кроз БУ	1.587.676	51.681	-
9.	Нето добитак/губитак по основу престанка признавања финан.инстр. који се вреднују по амортизованој вред.	-579.933	526.547	-
10.	Нето добитак/губитак по основу престанка признавања инвестиција у придр.друш. и заједн.подухвате	-	-	-
11.	Остали пословни приходи	166.546	174.795	95,3
	УКУПАН НЕТО ПОСЛОВНИ ПРИХОД	21.144.731	20.534.238	103,0
12.	Трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи	-5.537.942	-5.043.937	109,8
13.	Трошкови амортизације	-1.193.480	-629.754	189,5
14.	Остали приходи	810.907	375.392	216,0
15.	Остали расходи	-7.497.888	-6.854.773	109,4
	ДОБИТАК/ГУБИТАК(-) ПРЕ ОПОРЕЗИВАЊА	7.726.328	8.381.166	92,2
16.	Порез на добитак	14.088	18.376	76,7
17.	Добитак по основу одложених пореза	1.488.290	702.775	211,8
18.	Губитак по основу одложених пореза	-800.665	-685.231	116,8
19.	ДОБИТАК/ГУБИТАК(-) НАКОН ОПОРЕЗИВАЊА	8.399.865	8.380.334	100,2
	Добитак који припада матичном ентитету	8.399.863	8.380.332	100,2
	Добитак који припада власницима без права контроле	2	2	-
	Основна зарада по акцији	532	484	-
	Умањена (разводњена) зарада по акцији	532	484	-

У току 2019. године, на нивоу КБ Групе остварен је добитак пре опорезивања у износу од РСД 7.726,3 милиона. Консолидовани добитак пре опорезивања КБ Групе у току 2019. године смањен је за 7,8% односно за РСД 654,8 милиона у односу на 2018. годину. Приходи од камата Групе, у току 2019. године, незнатно су повећани у односу на 2018. годину, док су расходи од камата повећани (повећање за 15,9%). Поменуто је резултирало смањењем нето прихода по основу камата Групе у износу од РСД 176,1 милион односно 1,3%.

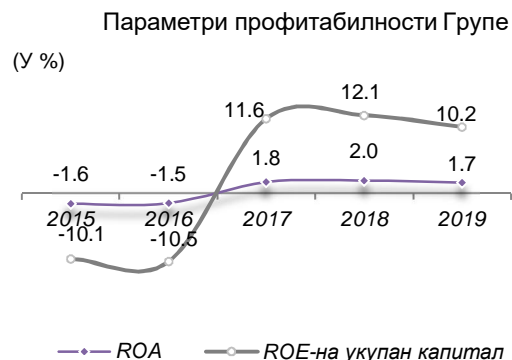
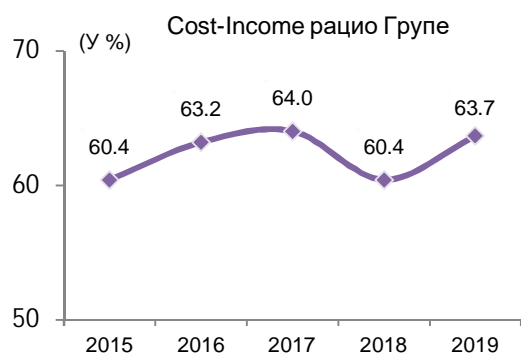
Консолидовани приходи по основу накнада и провизија, у току 2019. године повећани су незнатно у односу на исти период 2018. године, повећани су за 0,1%. Расходи од накнада и провизија су смањени за 8,4%, док је нето приход од накнада и провизија Групе већи за 3,4% у односу на 2018. годину.

У току 2019. години остварен је нето приход по основу обезвређења финансијских средстава која се не вреднују по фер вредности у износу од РСД 1.587,7 милиона за разлику од 2018. године када је иста позиција износила РСД 51,7 милиона (повећање од РСД 1.536,0 милиона).

Забележен је и нето губитак по основу престанка признавања финансијских инструмената који се вреднују по амортизованој вредности у износу од РСД 579,9 милиона док је у току 2018. године забележен добитак у износу РСД 526,5 милиона. Поменуте промене су утицале и на коначни резултат пословања целе Групе.

Трошкови зарада, накнада зарада, трошкови амортизације и остали расходи су повећани у односу на 2018. годину за 13,6% односно већи су за РСД 1.700,8 милиона.

Позиција остали приходи Групе забележили су повећање од РСД 435,5 милиона односно повећање од 116,0% у току 2019. године у односу на 2018. годину.

Консолидовани биланс успеха по чланицама Групе за период од 1.1. до 31.12.2019. године

1	ОПИС	КБ Београд	КБ Бања Лука	КБ Подгорица	КомБанк ИНВЕСТ	УКУПНО ГРУПА
2	3	4	5	6	7	
	(у хиљадама РСД)					
1.1.	Приходи од камата	13.628.713	819.284	649.616	578	15.098.191
1.2.	Расходи камата	-1.022.932	-200.525	-104.216	-	-1.327.673
1.	Нето приходи камата	12.605.781	618.759	545.400	578	13.770.518
2.1.	Приходи од накнада	7.114.715	282.082	239.441	26.016	7.662.254
2.2.	Расходи од накнада	-1.795.434	-85.067	-54.360	-269	-1.935.130
2.	Нето приходи накнада	5.319.281	197.015	185.081	25.747	5.727.124
3.	Нето добитак/губитак по основу промене фер вредности финан.инструм.	71.614	-	-	3.444	75.058
4.	Нето добитак/губитак по основу престанка признавања фина.инстр. који се вреднују по фер вредности	353.490	-	-	12	353.502
5.	Нето приход/расход од курсних разлика и ефеката уговорене валутне калузуле	45.516	-5.568	4.292	-	44.240
6.	Нето приход/расход по основу умањења обезвређења финан.сред. која се не вреднују по фер вредности кроз БУ	1.614.640	42.128	-69.092	-	1.587.676
7.	Нето добитак/губитак по основу престанка признавања фина.инстр. који се вреднују по амортизованој вредности	-579.933	-	-	-	-579.933
8.	Остали пословни приход	150.802	10.452	5.292	-	166.546
I	УКУПАН НЕТО ПОСЛОВНИ ПРИХОД	19.581.191	862.786	670.973	29.781	21.144.731
9.	Трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расх.	-4.917.532	-330.904	-274.340	-15.166	-5.537.942
10.	Трошкови амортизације	-1.005.837	-105.369	-82.264	-10	-1.193.480
11.	Остали приходи	720.795	7.680	82.413	19	810.907
12.	Остали расходи	-6.923.772	-281.436	-282.939	-9.741	-7.497.888
II	ДОБИТАК ПРЕ ОПОРЕЗИВАЊА	7.454.845	152.757	113.843	4.883	7.726.328

4. Улагања у циљу заштите животне средине

Усвајањем Политике и Процедуре управљања ризиком заштите животне и друштвене средине на нивоу банкарске Групе, Група је дефинисала стандарде за идентификовање ризика и управљање ризиком заштите животне и друштвене средине у процесу одобравања и праћења пласмана. Овај документ се адекватно примењује на нивоу чланица Групе кроз инкорпорирање аката на нивоу сваке чланице уз поштовање локалне регулативе и интерних аката чланица Групе усаглашених са актима Банке. Такође, Група развија активности на пољу заштите животне средине и заштите људских и радних права, примењујући најбољу праксу одрживог финансирања. Интерним актима дефинисан је и поступак за решавање и давање одговора на приговоре по основу директног или индиректног утицаја пословних активности на животну и друштвену средину.

Кроз категоризацију пласмана у зависности од нивоа ризика за животну и друштвену средину, Група процењује у ком проценту се финансирају делатности које могу имати штетне последице по окружење. Такође, Група континуирано прати ванредне догађаје код својих клијената који могу имати негативан утицај на животну средину, здравље или безбедност или заједницу у целини и о томе редовно обавештава органе управљања Банке.

У циљу заштите животне средине и минимизирања могућности за појаву догађаја који могу имати штетан утицај на животну средину, здравље или безбедност или заједницу у целини, Група примењује листу делатности/активности које су искључене из финансирања и послује у складу са дефинисаним лимитима ангажовања према појединим делатностима, чиме испуњава стандарде добре међународне праксе у овој области.

Чланице банкарске Групе на месечном нивоу извештавају функцију Управљања ризицима матичне Банке и остале надлежне пословне и оперативне функције о нивоима ризика са аспекта утицаја на животну и друштвену средину. У случају прекорачења интерних лимита чланице банкарске Групе достављају образложење са предлогом мера и планом активности, а функција Управљања ризицима извештава Извршни одбор Банке. Функција управљања ризицима на шестомесечном нивоу извештава Извршни и Управни одбор о управљању ризицима заштите животне и друштвене средине на консолидованој основи, а Републику Србију на годишњем нивоу.

5. Значајни догађаји по завршетку пословне године

Од 31. децембра 2019. године до краја фебруара 2020. године била је заказана једна седница Скупштине акционара Матичне банке.

Редовна Скупштина акционара Комерцијалне банке ад Београд, Матичне банке је заказана за 9. март 2020. године. За седницу је предвиђен следећи дневни ред:

-Одлука о усвајању Стратегије и Бизнис плана Комерцијалне банке ад Београд за период 2020-2022. године.

Остали значајни догађаји по завршетку пословне године у Групи КБ односно у чланицама Групе, обелодањени су у Напоменама уз консолидоване финансијске извештаје – Догађаји након датума биланса стања.

6. План будућег развоја Групе

Стратегије и планови пословања за будући период дефинишу се и усвајају на нивоу појединачних чланица Групе¹³.

Пословање зависних банака, чланица Групе, као и Матичне банке у наредном периоду генерално биће усмерено најпре на одржавање али и на раст тржишног учешћа уз прихватљив ниво пословног ризика, а првенствено кредитног ризика. Када се говори о кредитирању сектора становништва, као профитабилнијем сегменту клијената, у наредном периоду, банке чланице Групе ће бити усмерене на ширење, унапређење базе клијената. Такође, фокус ће бити органи локалне самоуправе, мала и средња предузећа као и финансирање микро клијената.

У наредном периоду спроводиће се опрезна политика одобравања пласмана привредним клијентима, акценат ће бити првенствено на квалитету кредитног портфолија, са појачаним мониторингом пословања клијената, кредитираних пројеката и примљених колатерала. Циљ је да се благовремено идентификују сви сигнали упозорења који могу указати на немогућности клијената да измирују своје обавезе, односно који ће указати на потешкоће у наплати потраживања. Менаџмент целе Групе биће усмерен и на убрзање самог процеса одобравања кредита односно аутоматизације обраде кредитних захтева као и даље дигитализације пословања. Не очекује се повећање обима ненаплативих кредита (НПЛ-а) у будућем периоду.

Основни стубови стратегије развоја **Комерцијалне банке Београд**, Матичне банке, у будућем трогодишњем периоду су¹⁴:

- раст пласмана клијентима (као кључни аспект будуће профитабилности у ситуацији смањења каматних стопа на хартије од вредности),
- очување квалитета кредитног портфолија у циљу заджавања НПЛ-а на ниском нивоу као и трошкова кредитног ризика,
- побољшање - промена структуре клијената - таргетирање клијената на темељу демографије и стандарда (узимајући у обзир развој иновативних производа, пре свега дигитализације); поред великих предузећа усмереност Банке биће ка сегменту послова са локалним самоуправама, јавним предузећима, уз задржавање постојећих клијената;
- раст удела прихода од накнада и провизија у односу на приходе од камата (Банка ће имати већи фокус на приходе од накнада и провизија обзиром на тенденцију пада каматних стопа и примену дигитализације у циљу привлачења нових клијената млађе популације),
- контрола висине оперативних расхода и даље побољшање ефикасности у пословању (путем строжије финансијске дисциплине) у циљу смањења рација оперативних трошкова према приходима, током целог планског периода (CIR),
- очување адекватне капиталне позиције, уз исплату кумулираних дивиденди из претходних година и дивиденде по основу планираног добитка у наредном трогодишњем периоду (ПАК ≈28,4% просек током наредног планског периода).

Као стратешки циљеви за будући период **Комерцијалне банке Бања Лука** дефинисани¹⁵ су:

- раст пласмана комитентима као кључни аспект профитабилности (проактивне иницијативе унакрсне продаје других производа које имају за циљ генерисање одрживог раста високо квалитетних производа, уз раст пласмана комитентима са акцентом на стабилност и квалитет кредитног раста);
- рана идентификација и контрола ризика што треба да доведе до ниског нивоа нето расхода исправки вредности (наставак вођења конзервативне политике одобравања пласмана где ће акценат бити на стабилности и квалитету кредитног портфолија);

¹³ У оквиру ове тачке извештаја су приказани делови преузети из појединачних Стратегија и бизнис планова пословања чланица Групе

¹⁴ Стратегија и бизнис план Комерцијалне банке ад Београд за период 2020-2022. године

¹⁵ Стратегија и бизнис план 2020-2022. године Комерцијалне банке ад Бања Лука

- побољшање структуре клијената (поред великих предузећа усмереност и ка јединицама локалне самоуправе, малим и средњим предузећима и микро клијентима);
- стабилан удео прихода од накнада и провизија (већи фокус на раст прихода од накнада и провизија да би се одговорило на изазове окружења, ниских и опадајућих каматних стопа);
- боља контрола оперативних расхода (боља финансијска дисциплина и контрола оперативних расхода, смањење CIR показатеља током целог периода бизнис плана);
- очување добре капиталне позиције (циљ је увећање укупног капитала до краја планског периода, а тиме и регулаторног капитала; раст капитала и кроз раст добитка у периоду 2020-2022).

Основни стратешки циљеви пословања **Комерцијалне банке Подгорица** за будући плански период су следећи¹⁶:

- проширење сарадње са клијентима кроз њихово везивање за што већи број производа/услуга које Банка има у својој понуди;
- проширивање базе клијената и њена рационализација уз минимизирање кредитног ризика у односу на понуђене/уговорене услове;
- јачање депонентске базе, водећи рачуна о дисперзији ризика концентрације депозита као најпожељнијем извору финансирања;
- појачана активност у сегменту cross selling-a, у Банци у циљу јачања односа, повећања производа и прихода по клијенту;
- проширивање и комплетирање активности на дигитализацији пословања и примјени нових банкарских технологија како би се употпунила понуда клијентима и олакшали коришћење услуга, а смањили трошкови;
- даљи развој људских потенцијала кроз едукацију и обуку кадрова;
- код кредитних пласмана становништву, главна пажња ће бити на готовинским у односу на стамбене кредите због повољнијих ценовних услова;
- одржати континуитет раста портфолија кредита и орочених депозита становништва;
- ревитализација мреже филијала и проширење мреже са циљем отварања додатних канала продаје на локалним тржиштима где Банка није присутна.
- повећање нивоа кредитног порфолија уз очување постојеће клијентске базе;
- повећање броја клијената у сегменту микро, малих и средњих предузећа;
- трансформација портфолија ка дугорочним пласманима кроз веће учешће кредита за трајна обртна средства и инвестиције;
- већи ниво гаранцијског пословања.

Пословни циљеви Друштва **КомБанк ИНВЕСТ Београд** остају раст пословања, праћен растом имовине инвестиционих фондова којима управља и растом пословних прихода Друштва. У наредном трогодишњем периоду Друштво очекује раст билансне активе од РСД 34,4 милиона односно планира се кумулативни раст од 20,6%, планирана је просечна годишња стопа раста од 6,4%¹⁷. Највећи део имовине Друштва улаже се у инвестиционе јединице Новчаног фонда. У будућем планском периоду не планира се набавка сталних средстава. Очекује се да обавезе Друштва остану на непромењеном нивоу. Очекивани и остварени добитак из будућег пословања биће распоређен у капитал Друштва (у складу са Скупштинском одлуком).

У будућем трогодишњем периоду очекује се раст прихода од управљања фондовима Друштва. Очекују се стабилни финансијски приходи Друштва. Пословни расходи у будућем периоду одржаваће се на нивоу очекиваних. У будућем трогодишњем периоду очекује се значајно повећање годишњег нето добитка.

Као резултат раста нето добитка у наредној години, планиране су високе стопе приноса на ангажовану имовину и капитал (РОА, РОЕ). Повећањем прихода од управљања очекује се се, у наредној години, раст приноса на капитал. Због очекивања да ће бити отежани услови за инвестирање, очекује се нешто нижи принос на финансијске пласмане.

¹⁶ План пословања Комерцијалне банке ад Подгорица за период 2020-2022. година
¹⁷ Годишњи план друштва за управљање за 2020. годину

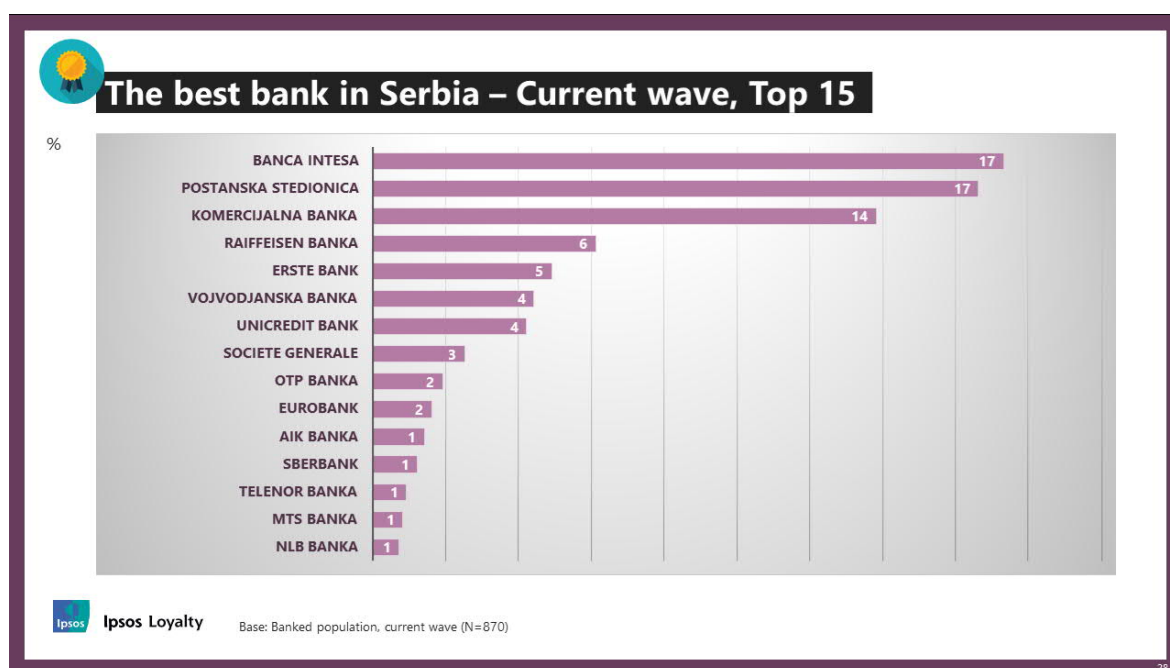

7. Истраживање и развој

Комерцијална банка је током 2019. године детаљно и ажурно пратила дешавања на финансијском тржишту и успешно се прилагођавала условима и променама на истом, како би задржала своју водећу позицију, што показују и спроведена истраживања.

Тржишна позиционираност Банке као брэнда, њених производа и услуга, проверавана су и током 2019. године, кроз банкарски Омнибус, који спроводи истраживачка агенција „ИПСОС“, специјализована за ову врсту истраживања. Истраживања показују да Банка у дужем временском периоду држи једну од водећих позиција у очима јавности, мерено критеријумима препознатљивости брэнда, квалитета и задовољства производима и услугама које клијенти користе. Сви резултати истраживања постављају се на интерни портал Банке, а са њима се упознају и циљне групе, ради додатног јачања брэнда Комерцијална банка.

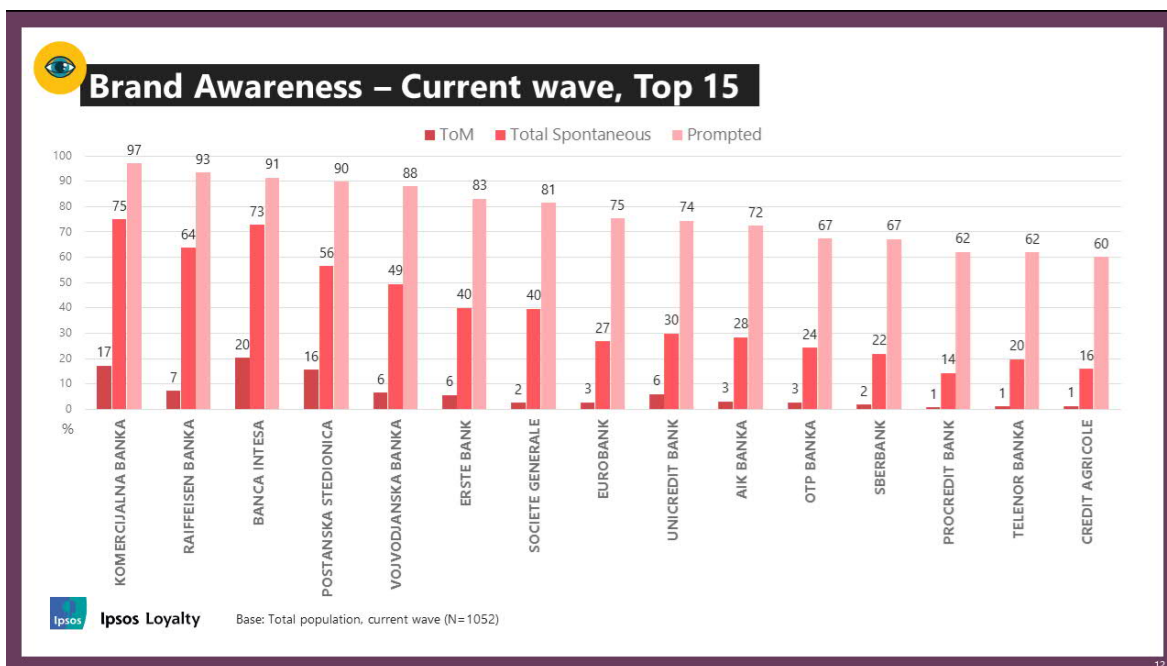
Најбоље банке у Србији (банкарски Омнибус, новембар 2019. године):

Извештај последњег банкарског Омнибуса (из новембра 2019. године) показује да је Комерцијална банка, по мишљењу испитаника, рангирана као првопласирана по критеријуму препознатљивости брэнда међу водећих 15 банака у Србији.

Препознатљивост бренда банака у Србији (банкарски Омнибус, новембар 2019. године):

Резултати истраживања помажу у процесу доношења пословних одлука, посебно битних у сегменту развоја нових и унапређења и модификације постојећих производа и услуга.

У континуираном процесу праћења тржишних сигнала и потреба корисника и потенцијалних клијената, пословни сектори Групе су у претходном периоду корисницима понудили нове и/или унапредили постојеће производе и услуге Банке.

8. Откуп сопствених акција и удела

Чланице Групе нису стицале сопствене акције у претходној пословној години, а не намеравају ни да стичу сопствене акције у наредном периоду.

9. Пословање огранака пре консолидације

Зависне банке: Комерцијална банка АД Подгорица и Комерцијална банка АД Бања Лука воде пословне књиге и састављају финансијске извештаје у складу са рачуноводственим прописима Републике Црне Горе, односно Босне и Херцеговине (Републике Српске). КомБанк ИНВЕСТ АД Београд израђује финансијске извештаје у складу са рачуноводственим прописима Републике Србије.

У сврху припремања консолидованих финансијских извештаја појединачни ревидирани финансијски извештаји зависних банака и Друштва КомБанк ИНВЕСТ су прилагођени презентацији финансијских извештаја на основу:

- рачуноводствених прописа Републике Србије,
- интерних аката Матичне банке - Комерцијалне банке АД Београд и
- релевантних МРС и МСФИ.

Рекласификовани појединачни биланси стања чланица Групе пре консолидовања на дан 31.12.2019. године

ОПИС	КБ Београд	КБ Бања Лука	КБ Подгорица	КомБанк ИНВЕСТ
<i>(у хиљадама РСД)</i>				
Готовина и средства код централне банке	67.558.219	6.373.319	2.731.218	25
Заложена финансијска средства	-	-	-	-
Потраживања по основу деривата	-	-	-	-
Хартије од вредности	138.469.551	3.280.329	2.581.086	148.465
Кредити и потраживања од банака и дфо	24.734.992	1.786.725	1.637.442	16.390
Кредити и потраживања од комитената	180.852.563	17.094.376	10.287.219	-
Инвестиције у зависна друштва	5.480.888	-	-	-
Нематеријална имовина	665.735	56.964	31.800	-
Некретнине, постројења и опрема	6.437.937	401.969	414.475	9
Инвестиционе некретнине	1.857.927	251.981	92.708	-
Текућа пореска средства	-	6.708	-	78
Одложена пореска средства	1.074.197	-	-	2.058
Стална средства намењена продаји и средства пословања које се обуставља	196.300	102.206	202.234	-
Остала средства	7.100.361	55.661	444.432	2.493
УКУПНА АКТИВА	434.428.670	29.410.239	18.422.616	169.518
Обавезе по основу деривата	-	-	-	-
Депозити и остале финансијске обавезе према банкама, д.ф.о. и централној банци	5.021.756	4.205.330	285.445	-
Депозити и остале обавезе према другим комитентима	335.317.154	20.480.720	15.189.836	-
Резервисања	2.310.039	20.370	140.546	12.455
Текуће пореске обавезе	-	724	1.949	-
Одложене пореске обавезе	-	21.404	10.945	-
Остале обавезе	13.861.230	481.711	215.997	969
УКУПНЕ ОБАВЕЗЕ	356.510.179	25.210.259	15.844.717	13.424
Укупно капитал	77.918.491	4.199.980	2.577.899	156.094
УКУПНА ПАСИВА	434.428.670	29.410.239	18.422.616	169.518

НАПОМЕНА: За потребе консолидовања врши се рекласификација позиција у појединачним (статутарним) финансијским извештајима чланица Групе које утичу на корекцију билансне суме и резултата у билансу успеха исказаних у статутарним извештајима. Кориговани (реклаификовани) финансијски извештаји представљају почетне билансне извештаје и позиције које су даље предмет консолидације.

Рекласификовани појединачни биланси успеха чланица Групе пре консолидовања за период од 1. јануара до 31. децембра 2019. године

ОПИС	КБ Београд	КБ Бања Лука	КБ Подгорица	КомБанк ИНВЕСТ
<i>(у хиљадама РСД)</i>				
Приходи од камата	13.630.674	819.284	651.974	579
Расходи од камата	-1.025.290	-202.486	-104.216	-
Нето приход по основу камата	12.605.384	616.798	547.757	579
Приходи од накнада и провизија	7.124.829	282.382	239.541	26.016
Расходи од накнада и провизија	-1.795.833	-88.698	-58.848	-2.265
Нето приход по основу накнада и провизија	5.328.996	193.684	180.693	23.751
Нето добитак/губитак по основу промене фер вредности финансијских инструмената	71.614	-	-	3.444
Нето добитак/губитак по основу престанка признавања финан.инстр. који се вреднују по фер вредности	353.490	-	-	12
Нето приход/расход од курсних разлика и ефеката уговорене валутне калузуле	38.228	-487	13.358	-
Нето приход/расход по основу умањења обезвређења финан.сред. која се не вреднују по фер вредности кроз БУ	1.614.641	42.128	-69.092	-
Нето добитак/губитак по основу престанка признавања фин.инст. који се вреднују по амортизованој вредности	-579.933	-	-	-
Остали пословни приходи	151.321	10.452	5.292	-
УКУПАН НЕТО ПОСЛОВНИ ПРИХОД	19.583.741	862.575	678.009	27.785
Трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи	-4.917.532	-330.904	-274.340	-15.166
Трошкови амортизације	-1.005.837	-105.369	-82.264	- 10
Остали приходи	720.795	7.680	82.413	19
Остали расходи	-6.923.772	-281.436	-283.458	- 9.741
ДОБИТАК/ГУБИТАК(-) ПРЕ ОПОРЕЗИВАЊА	7.457.395	152.545	120.360	2.887

10. Финансијски инструменти значајни за процену финансијског положаја Групе

За адекватну процену финансијског положаја Групе, на крају пословне 2019. године, од кључног значаја су следећи финансијски инструменти односно билансне позиције: кредити и потраживања од комитената, хартије од вредности, готовина и средства код централне банке, депозити и обавезе према другим комитентима и капитал.

Позиција кредити и потраживања од комитената чинила је 43,8% укупне консолидоване активе и повећани су за РСД 16.785,5 милиона у односу на крај 2018. године. Детаљна структура пласмана комитентима приказана је у Напоменама уз консолидоване финансијске извештаје.

Позиција хартије од вредности чинила је 30,4% укупне консолидоване активе Групе и повећана је за РСД 6.964,7 милиона у односу на 2018. годину и највећим делом се састоји од пласмана Матичне банке у хартије од вредности Републике Србије (РСД 138.469,6 милиона, 95,8%) (детаљна структура наведена је у Напоменама уз консолидоване финансијске извештаје).

Готовина и средства код централне банке на крају 2019. године чинила су 16,1% консолидоване активе и повећана су за РСД 2.662,4 милиона у односу на крај 2018. године (детаљна структура наведена је у Напоменама уз консолидоване финансијске извештаје).

С друге стране, депозити и остале обавезе према другим комитентима су чинили 78,0% консолидоване пасиве и повећани су за РСД 20.319,6 милиона. Депозити су представљали основни извор финансирања и током 2019. године како зависних банака тако и Матичне банке (детаљна структура наведена је у Напоменама уз консолидоване финансијске извештаје).

Позиција укупан капитал Групе је чинила 16,7% консолидоване пасиве и повећан је за РСД 7.849,5 милиона углавном због остварења добити Матичне банке али и других чланица Групе.

Чланице Групе су добро капитализоване, а показатељ адекватности капитала Групе износи 27,1% и значајно је изнад прописаног лимита (8,0%+комбиновани заштитни слој капитала).

11. Управљање ризицима

Управљање ризицима је кључни елемент управљања пословањем, с обзиром да изложеност ризицима произлази из свих пословних активности, као неодвојивог дела банкарског пословања, којим се управља кроз идентификовање, мерење, процену, праћење, контролу и ублажавање, односно успостављањем ограничења ризика, као и извештавање у складу са стратегијама и политикама.

Група је успоставила свеобухватан и поуздан систем управљања ризицима који обухвата: стратегије, политике и процедуре управљања ризицима, методологије за управљање појединачним ризицима, одговарајућу организациону структуру, ефикасан и ефикасан процес управљања свим ризицима којима је Група изложена или може бити изложена у свом пословању, адекватан систем унутрашњих контрола, одговарајући информациони систем и адекватан процес интерне процене адекватности капитала. Такође, у систем управљања ризицима интегрисан је и План опоравка Групе, као механизам ране идентификације ситуације тешког финансијског поремећаја у коме Група може предузети мере, односно применити дефинисане опције опоравка у циљу спречавања уласка у фазу ране интервенције у којој активно учешће има регулатор, или побољшања већ погоршаног финансијског стања.

Стратегијом управљања ризицима и Стратегијом и планом управљања капиталом, Група је поставила следеће циљеве у оквиру система управљања ризицима: минимизирање негативних ефеката на финансијски резултат и капитал уз поштовање дефинисаних оквира прихватљивог нивоа ризика, одржавање потребног нивоа адекватности капитала, развој активности Групе у складу са пословним стратегијама појединачних чланица и могућностима и развојем тржишта у циљу стварања конкурентских предности, диверзификација ризика којима је Група изложена, одржавање учешћа НПЛ-а у укупним кредитима до прихватљивог нивоа за Групу, одржавање показатеља покрића ликвидном активом изнад нивоа прописаног регулативом и интерним лимитима.

Група перманентно прати све најаве и измене регулаторног оквира, анализира утицај на ниво ризика и предузима мере за благовремено усклађивање свог пословања са новим прописима. Кроз јасно дефинисан процес увођења нових и значајно измењених производа, услуга и активности у вези са процесима и системима Група анализира њихов утицај на будућу изложеност ризицима у циљу оптимизације својих прихода и трошкова за процењени ризик, као и минимизирања свих потенцијално могућих негативних ефеката на финансијски резултат Групе.

Детаљнији приказ циљева и политика управљања ризицима Групе је представљен у Напоменама уз консолидоване финансијске извештаје.

Политика заштите од изложености кредитном ризику

У циљу заштите од изложености кредитном ризику, Група примењује технике ублажавања кредитног ризика прибављајући и прихватљиве инструменте обезбеђења (колатерале), као секундарне изворе наплате пласмана. Група настоји да послује са клијентима добре кредитне способности, процењујући је у моменту подношења захтева и редовним мониторингом дужника, пласмана и колатерала, у циљу благовременог предузимања одговарајућих активности у поступку наплате.

Врсте обезбеђења потраживања зависе од процене кредитног ризика дужника и утврђују се у сваком конкретном случају појединачно, а њихово прибављање се врши по закључењу уговора и пре реализације пласмана.

Група је унутрашњим актима регулисала вредновање инструмената кредитне заштите и управљање тим инструментима.

Група посебну пажњу поклања утрживости и адекватној процени колатерала у вези са чим приликом процене вредности колатерала, Група ангажује овлашћене проценитеље, како би потенцијални ризик од нереалне процене свела на најмању могућу меру, а непокретности, роба, опрема и остале покретне ствари које су предмет залог морају бити осигуране код осигуравајућег друштва прихватљивог за Групу, уз полисе осигурања винкулиране у њену корист.

У циљу заштите од промене тржишних вредности колатерала, процењена вредност се коригује за дефинисане проценте умањења у зависности од врсте колатерала и локације непокретности, који се редовно преиспитују и ревидирају.

Група посебну пажњу посвећује мониторингу колатерала и предузима активности на обезбеђењу нових процена вредности, али и на прибављању додатних колатерала, пре свега, код клијената са идентификованим проблемима у пословању, али и клијената код којих је покривеност изложености колатералима смањена услед пада вредности прибављених колатерала.

У циљу адекватног управљања ризицима, Група спроводи активности анализе кредитног ризика при одобрењу пласмана и успостављањем система за праћење, превенцију и управљање ризичним пласманима укључујући и адекватну идентификацију потенцијално ризичних клијената (Watch List), врши ублажавање кредитног ризика код клијената наведеног статуса, као и кроз предузимање мера и акција у циљу заштите интереса Групе и спречавања негативних ефеката на њен финансијски резултат и капитал.

Током 2019. године Група је наставила са унапређењем система управљања ризицима. Ревидирала је Стратегију управљања ризицима (смањила је највиши прихватљив ниво НПЛ-а), допунила процедуре у циљу усклађивања са изменама локалне и међународне регулативе и унапређеном пословном праксом. У складу са измењеним захтевима

регулативе унапређено је управљање кредитним ризицима. Група континуирано унапређује систем управљања ризицима који се ослања на постулате независности функције управљања ризицима од центара за преузимање ризика, правремености токова информација који подржавају процес доношења одлука, као и транспарентности и исправности достављених информација.

У 2019. години Група је била фокусирана на побољшање квалитета кредитног портфолија путем смањења настајања нових лоших кредита и решавања проблема клијената који су већ препознати као проблематични, а спроводила је и активности на смањењу ненаплативих пласмана (значајно побољшана наплата, отпис преносом у целости обезвређених потраживања у ванбилансну евиденцију). У складу са Одлуком Народне банке Србије о рачуноводственом отпису билансне активе банке (примена од 30.09.2017. године), као и прописом Централне банке Црне Горе, Матична Банка је током 2019. године 100% обезвређене кредите наставила да преноси из билансне у ванбилансну евиденцију, што је осим наплате ризичних пласмана утицало на смањење показатеља НПЛ-а. У Комерцијалној банци Подгорица и Бања Лука током 2019. године није било пребацивања 100% исправљених пласмана у ванбилансну евиденцију.

Група примењује МСФИ 9 стандард и у складу са наведеним стандардом врши обрачун обезвређења билансне активе и вероватног губитка по ванбилансним ставкама. Примењује се концепт „очекиваних губитака“ кроз укључивање утицаја очекиваног кретања макроекономских фактора на будуће кретање вероватноће наступања статуса неизмирења обавеза на бази статистички доказаних међузависности, при чему је у 2019. години Група даље унапређивала методологију. Портфолио се диференцира на три нивоа који прате статус клијента (ниво 1 – ПЛ клијенти без идентификованог погоршања кредитног ризика, ниво 2 – ПЛ клијенти са идентификованим погоршањем кредитног ризика – мереног сетом дефинисаних критеријума, ниво 3 – НПЛ клијенти). Такође, у складу са МСФИ 9 стандардом, Група обрачунава обезвређење и за изложености према државама и централним банкама чланица банкарске Групе, а трајни улози (осим трајних улога у зависна друштва) се вреднују по фер вредности.

Током 2019. године, код свих чланица Групе присутан је реални пад исправки вредности (биланс успеха) што је узроковано наплатом ризичних пласмана и побољшањем параметара ризика који се користе за обрачун исправки вредности код ПЛ пласмана. На смањење исправки вредности у билансну стања у Групи, осим реалног смањења код свих чланица Групе, највише је утицао пренос 100% обезвређених пласмана из билансне у ванбилансну евиденцију код Матичне Банке.

Група је у свом пословању посебно изложена следећим врстама ризика:

- Кредитном и са њим повезаним ризицима.
- Ризику ликвидности.
- Тржишном ризику.
- Каматном ризику у банкарској књизи.
- Оперативном ризику.
- Ризику улагања.
- Ризику изложености.
- Ризику земље као и свим другим ризицима који се могу појавити у редовном пословању Групе.

Изложеност кредитном ризику

Кредитни ризик је могућност настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Групе, услед неизвршења обавеза дужника према чланицама Групе. Кредитни ризик условљен је кредитном способношћу дужника, његовом уредношћу у извршавању обавеза према чланицама Групе, као и квалитетом инструмента обезбеђења.

Прихватљив ниво изложености кредитном ризику Групе у складу је са дефинисаном Стратегијом управљања ризицима и зависи од структуре портфолија Групе, на основу које се омогућује лимитирање негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Групе, уз минимизирање капиталних захтева за кредитни ризик, ризик измирења и испоруке по основу слободних испорука, ризик друге уговорне стране, ризик смањења вредности купљених потраживања и у циљу одржавања адекватности капитала на прихватљивом нивоу. Банке, чланице банкарске Групе, управљају кредитним ризиком на нивоу клијента, групе повезаних лица и целокупног кредитног портфолија. Такође, одобравају пласмане клијентима (правним и физичким лицима) за које процењују да су кредитно способни вршећи анализу, односно квантитативно и/или квалитативно мерење и процену кредитног ризика и финансијског стања дужника. Процес мерења кредитног ризика је заснован на мерењу нивоа ризичности појединачног пласмана на основу интерног система рејтинга, као и примени регулативе. Праћењем и контролом портфолија у целини и по појединим сегментима, Група врши поређење са претходним периодима, идентификује трендове кретања и узроке промена нивоа кредитног ризика. Такође, прати показатеље квалитета активе (кретање НПЛ-а, степена покривености НПЛ-а исправкама вредности и слично), као и изложеност према регулаторно и интерно дефинисаним лимитима. Процес праћења квалитета кредита омогућава чланицама Групе да процене потенцијалне губитке, као резултат ризика којима су изложене и да предузму одговарајуће корективне мере.

Изложеност ризику ликвидности

Ризик ликвидности представља могућност настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Групе услед немогућности чланица Групе да испуне своје доспеле обавезе услед повлачења постојећих извора финансирања, као и услед немогућности прибављања нових извора финансирања – ризик ликвидности извора финансирања, као и отежаног претварања имовине у ликвидна средства због поремећаја на тржишту – тржишни ризик ликвидности. Ризик ликвидности испољава се кроз тешкоће Групе у измирењу доспелих обавеза у случају недовољних резерви ликвидности и немогућности покрића неочекиваних одлива остале пасиве.

Матична Банка, као и чланице Групе, у свом пословању поштују основне принципе ликвидности, остварујући довољан ниво ликвидних средстава за покриће обавеза насталих у кратком року, односно поштују принцип солвентности формирањем оптималне структуре сопствених и позајмљених извора средстава и формирањем довољног нивоа резерви ликвидности које не угрожавају остваривање планираног поврата на капитал.

Ризик ликвидности испољава се и у немогућности Групе да трансформише поједине делове активе у ликвидна средства у кратком року. Група врши анализу ризика извора средстава и тржишног ризика ликвидности. Проблем ликвидности са аспекта извора средстава односи се на структуру пасиве, односно обавеза и изражава се кроз потенцијално значајно учешће нестабилних извора, краткорочних извора или њихове концентрације. Ризик ликвидности извора средстава заправо представља ризик да Група неће моћи да испуни обавезе услед повлачења нестабилних извора средстава, односно немогућности прибављања нових извора средстава. Са друге стране, ризик ликвидности испољава се и кроз дефицит резерви ликвидности и отежаног или немогућег прибављања ликвидних средстава по прихватљивим тржишним ценама. Током 2019. године Група је била усклађена са регулаторним и интерно дефинисаним лимитима.

Матична Банка, као и чланице Групе, активно предузимају превентивне мере у циљу минимизирања изложености ризику ликвидности.

Изложеност тржишним ризицима

Тржишни ризик представља могућност настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Групе услед промена тржишних варијабли и обухвата девизни ризик за све пословне активности које обавља и ценовни ризик позиција књиге трговања.

Група је изложена девизном ризику који се манифестује кроз могућност настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал услед волатилности девизних курсева, односа промене вредности домаће валуте у односу на стране валуте или промене вредности злата и других племенитих метала. У циљу минимизирања изложености девизном ризику Група врши диверсификацију валутне структуре портфолија и валутне структуре обавеза, усклађивање отворених позиција по појединим валутама поштујући принципе рочне трансформације средстава. У току 2019. године, Група је била усклађена са регулаторним показатељем девизног ризика који је изражен као 20% регулаторног капитала.

Изложеност каматном ризику

Каматни ризик представља ризик од настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Групе по основу позиција из банкарске књиге услед неповољних промена каматних стопа. Матична Банка, као и чланице Групе, на свеобухватан начин благовремено утврђују узроке текуће и процењују факторе будуће изложености каматном ризику. Изложеност овој врсти ризика зависи од односа каматно осетљиве активе и пасиве.

Управљање каматним ризиком има за циљ одржавање прихватљивог нивоа изложености каматном ризику са аспекта утицаја на финансијски резултат и економску вредност капитала, вођењем адекватне политике рочне усклађености периода поновног формирања каматних стопа и усклађивања извора са пласманима према висини каматне стопе и рочности.

Изложеност оперативним ризицима

Оперативни ризик је ризик могућег настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Групе услед пропуса у раду запослених, неодговарајућих унутрашњих процедура и процеса, неадекватног управљања информационим и другим системима у банкама чланицама Групе, као и услед наступања непредвидивих екстерних догађаја. Оперативни ризик укључује и правни ризик, који представља ризик настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Групе по основу судских или вансудских поступака. Банке чланице Групе спроводе мерење изложености оперативним ризицима кроз евиденцију догађаја, праћење кључних индикатора ризика, самопроцењивање и стресно тестирање оперативног ризика. Група предузима мере у циљу ублажавања оперативних ризика и проактивног реаговања на потенцијалне догађаје оперативних ризика кроз перманентно праћење свих активности, примену адекватног и поузданог информационог система, а чијим спровођењем се унапређује пословна пракса и оптимизују пословни процеси. У циљу минимизирања правног ризика и утицаја истог на финансијски резултат, Група наставља и даље да унапређује своју пословну праксу у делу правовременог резервисања по основу тужбених захтева против банака чланица Групе, а у складу са проценом будућег очекиваног губитка по том основу.

Ризик улагања

Ризик улагања Групе представља ризик улагања у друга правна лица и у основна средства и инвестиционе некретнине. У складу са регулативом прати се ниво трајних улагања и о томе се обавештавају Органи и Одбори Групе. На овај начин се обезбеђује да улагање чланица Групе у једно лице које није у финансијском сектору не пређе 10% капитала Групе, те да улагања чланица Групе у лица која нису у финансијском сектору и у основна средства и инвестиционе некретнине не пређу 60% капитала Групе.

Велика изложеност

Велика изложеност Групе према једном лицу или групи повезаних лица, укључујући и лица повезана са Групом, јесте изложеност која износи најмање 10% капитала Групе. У току 2019. године, Матична банка и банке чланице банкарске Групе су биле усклађена са регулаторним и интерно дефинисаним лимитима изложености.

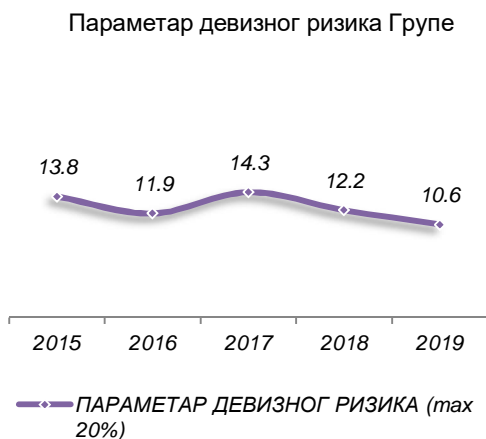
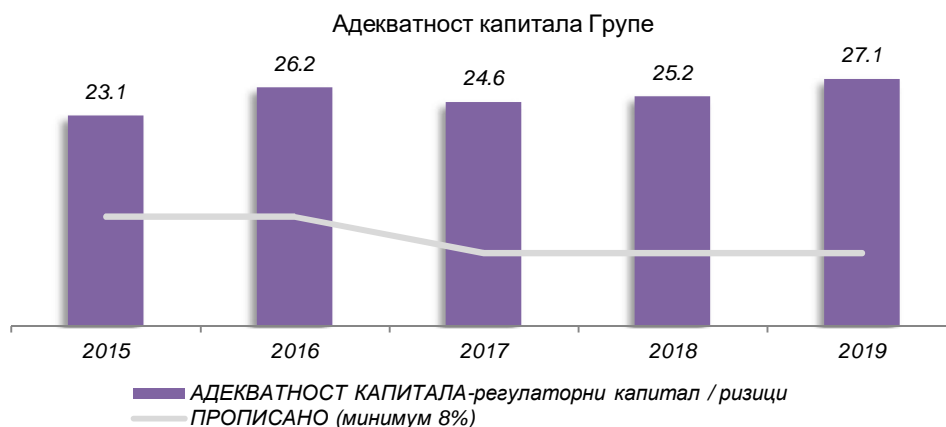
Изложеност ризику земље

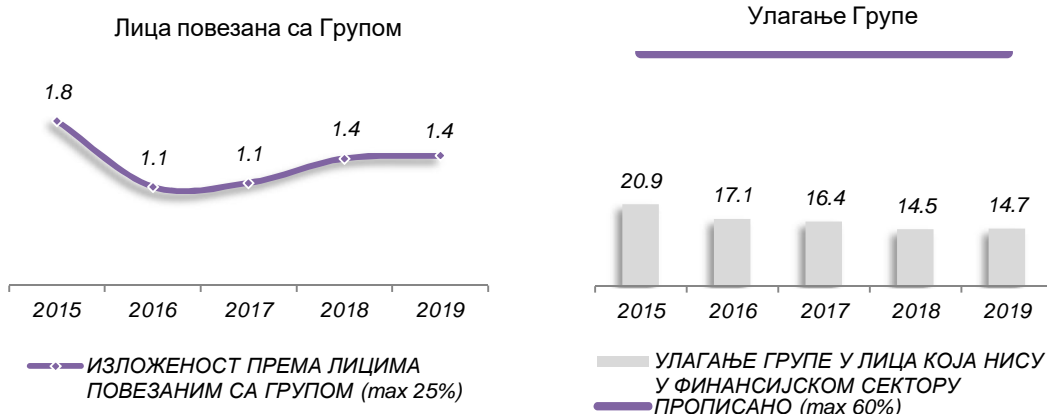
Ризик земље је ризик који се односи на земљу порекла лица према коме су чланице Групе изложене, односно ризик могућности настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Групе због немогућности чланица Групе да наплате потраживања од дужника из разлога који су последица политичких, економских или социјалних прилика у земљи порекла дужника. Изложеност Групе ризику земље је на прихватљивом нивоу.

Регулаторни захтеви за Групу КБ

Према Закону о банкама: „За банкарску групу на консолидованој основи утврђују се:

- показатељ адекватности капитала,
- велика изложеност,
- улагање у друга правна лица и у основна средства и инвестиционе некретнине,
- отворена нето девизна позиција,
- показатељ покрића ликвидном активном.

12. Друштвено одговорно пословање Групе

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА А.Д. БЕОГРАД

Посебан допринос очувању и повећању вредности корпоративног имиџа дале су активности из области друштвено одговорног пословања, које је Матична Банка пажљиво одабрала и подржавала и у којима је активно сарађивала са својим партнерима.

У 2019. години Матична Банка је наставила са акцијом даривања беба рођених на Светски дан штедње, 31. октобра, у износу од ЕУР 50 у динарској противвредности. Такође, Матична Банка је наставила са акцијом "Заједно за бебе" и у 2019. години су донирана средства и уручена опрема за породилишта у Ћуприји и Панчеву, а плаћена и наручена и за породилишта у Вршцу, Врању и Источном Сарајеву. Прошле године је настављена и хуманитарна акција "Чеп за хендикеп" када је предато 10 кутија пластичних чепова, а подржан је и низ културних догађаја и манифестација.

Правила понашања и професионалне етике Комерцијалне банке АД Београд садрже Кодекс понашања у циљу унапређења и прецизнијег уређивања постојећих принципа пословне етике и правила понашања. У оквиру овог Кодекса посебан део је посвећен заштити животне средине и јачању свести о важности заштите животне средине. У складу са тим, Банка већ годинама има централизовану двострану штампу, чиме се штеди и папир и електрична енергија. Тонери у датим штампачима се рециклирају, а такође у целој Банци су постављене кутије за рециклажу папира и пластике.

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА А.Д. БАЊА ЛУКА

Посебна пажња у 2019. години у активностима из области друштвено одговорног пословања посвећена је најмлађој популацији, као и ученицима и студентима у склопу подршке најбољима и обезбеђивања прилика за запослење и професионалну надоградњу.

Кроз подршку наталитету, Комерцијална банка а.д. Бања Лука је у јануару и октобру уручила штедне улоге прворођеним бебама као и донацију Фондацији „Дјеца нам се рађала“. Банка је такође подржала манифестацију "Конференција беба 2019" у организацији Министарства породице, омладине и спорта Републике Српске.

Поводом обилежавања Дана државности Републике Србије, Комерцијална банка а.д. Бања Лука, наградила је најбоље ученике у оквиру традиционалног конкурса за избор најбољих

литерарних радова ученика средњих школа у Републици Српској. Међународни дан штедне обилежен је посјетом бањалучкој Гимназији и Основној школи уз награђивање најбољих ученика.

Поред овога, Банка је у 2019. години помогла организовање донаторске вечери "С љубављу храбрим срцима", гдје је дала свој допринос за изградњу дневних центара за дјецу с потешкоћама у развоју у Бања Луци и Требињу, а била је и један од спонзора у оквиру 65. Избора десет најбољих спортиста Републике Српске.

Протеклу годину обилежио је наставак сарадње са Универзитетом у Бања Луци, која је омогућила стручно усавршавање и запошљавање најуспјешнијих студената различитог кадра. Такође, остварена је сарадња са економским факултетима у Бања Луци и Источном Сарајеву, а све у циљу подршке стручном развоју. Кроз широк распон друштвено одговорних активности, Комерцијална банка а.д. Бања Лука наставља да послује у складу са својим слоганом „Мени најближа“ уз подршку наталитету и развоју друштва у цјелини.

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА А.Д. ПОДГОРИЦА

Друштвено одговорно пословање и тежња да се помогну и подрже сви пројекти који доприносе широј друштвеној заједници, неизоставан је део активности Комерцијалне банке Подгорица. У 2019. години Банка је донирала средства Клиничком центру Црне Горе за помоћ при куповини портабилног ултразвучног апарата за потребе Одјелјења за дијагностику. Са великим задовољством Банка је прихватила позив да подржи иницијативу Школе за средње и више стручно образовање „Сергије Станић“ из Подгорице и удружења „Родитељи“ , и обезбједи одређени број школских ужина за дјецу која долазе из социјално угрожених породица. Подршку овом хуманом пројекту Комерцијална банка Подгорица пружаће сваког мјесеца до краја наставне године. У оквиру дугогодишње сарадње са Економским факултетом у Подгорици, банка је спонзорисала техничку припрему и штампу књиге „Стратегијски маркетинг“ чији су аутори проф. др Бобан Меловић са Економског факултета у Подгорици, те колеге са Економског факултета Свеучилишта у Загребу, проф. др. сц. Јурица Павичић , др. сц. Владимир Гњидић и др.сц. Никола Драшковић.

У 2019. години Банка је подржала и пројекат 75 година од оснивања дневног листа „Побједа“ у оквиру којег је реализовао низ хуманитарних догађаја и значајних издавачких подухвата.

Банка је крајем године, у сарадњи са невладином организацијом „Клуб 30“, реализовала акцију пошумљавања брда Љубовић у Подгорици, те донирала 100 садница које су посадили радници Банке који су се прикључили акцији. У духу подизања еколошке свијести, Банка је подржала и НВО „Жупа у срцу“ у реализацији пројекта „Да, бирам чисто“.

У 2019. години Комерцијална банка Подгорица је, као и претходних година, узела учешће у акцији даривања беба рођених у недељи штедне, од 31. октобра до 06. новембра, коју годинама уназад организује Централна банка Црне Горе у сарадњи са пословним банкама. Свим бебама рођеним у недељи штедне чији родитељи отворе штедни рачун у нашој банци, поклања се штедња у износу од ЕУР 400, од чега половину дарује Централна банка Црне Горе, а половину Банка.

Поред наведеног, Банка је у 2019. години наставила и са осталим друштвено одговорним активностима које у континуитету спроводи већ дужи низ година, те пружила подршку одређеном броју спортских клубова, али и појединаца који остварују запажене резултате из области спорта, науке и уметности, као и одређеном броју грађана који су затражили новчану помоћ за потребе лечења.

Правила корпоративног управљања

Правила корпоративног управљања су заснована на одговарајућим законским прописима (Закон о банкама и Закон о привредним друштвима). Кодексом корпоративног управљања успостављени су принципи корпоративне праксе према којој се, у пословању, понашају и придржавају носиоци корпоративног управљања. Циљ Кодекса корпоративног управљања је увођење добрих пословних обичаја и успостављање високих стандарда у области корпоративног управљања, који треба да омогући равнотежу утицаја носилаца корпоративног управљања друштва, конзистентност система контроле, јачање поверења акционара, инвеститора и других заинтересованих страна, а све у циљу обезбеђења дугорочног и одрживог развоја Банке.

Комерцијална банка ад Београд, Матична банка, у свом пословању, у складу са Одлуком Извршног одбора Банке бр. 8373 од 09.04.2013. године, примењује Кодекс корпоративног управљања Привредне коморе Србије („Сл. гласник РС“, бр. 99/2012), који је усвојила Скупштина Привредне коморе Србије. Кодексом корпоративног управљања успостављени су принципи корпоративне праксе према којима се, у пословању, понашају и придржавају носиоци корпоративног управљања Банке. Циљ Кодекса је увођење добрих пословних обичаја у области корпоративног управљања, равноправан утицај свих заинтересованих страна, постојећих и потенцијалних акционара, запослених, клијената, органа Банке, државе и др. Коначан циљ је обезбеђење дугорочног и одрживог развоја Банке. Текст Кодекса корпоративног управљања је јавно објављен на интернет презентацији Привредне коморе Србије (www.pks.rs/PoslovnoOkruzenje.aspx?id=1412&p=3) као и на интернет презентацији Матичне банке (www.kombank.com/korporativno-upravljanje).

Комерцијална банка АД Бања Лука у свом пословању примењује Стандарде корпоративног управљања које је донела Комисија за хартије од вредности Републике Српске у складу са чланом 309. Закона о привредним друштвима (Службени Гласник Републике Српске број 127/08, 58/09, 100/11, 67/13 и 100/17) и чланом 260. Закона о тржишту хартија од вредности (Службени Гласник Републике Српске број 92/06, 34/09, 30/12, 59/13, 108/13 и 4/17).

У складу са Законом о привредним друштвима (“Службени лист ЦГ” бр. 17/2007, 80/2008, 36/2011), Комерцијална Банка ад Подгорица је даном регистрације као акционарско друштво стекао својство правног лица. Као акционарско друштво, Комерцијална Банка ад Подгорица регулише међусобне односе свих заинтересованих субјеката у складу са својим Оснивачким актом и Статутом. Органи друштва су Скупштина Банке, Одбор директора, Одбор за ревизију и извршни директори. Улоге органа Банке дефинисане су Статутом и другим актима Банке. У дијелу управљања, Банка примјењује најбоље међународне праксе корпоративног управљања.

Корпоративно управљање се успоставља на начин:

- Да се у свим сегментима корпоративног управљања поштује правни оквир Црне Горе и добра пракса пословања;
- Да у том оквиру поставља принципе који су флексибилни и дају простор Одбору Директора да на најбољи начин управља и руководи Банком и постиже постављене циљеве;
- Да сви међусобни односи заинтересованих страна у функционисању банке буду јасно диференцирани, да нема преклапања нити празнина у одговорностима и надлежностима, те да код свих заинтересованих страна буде успостављена равнотежа одговорности и обавеза, односно права и надлежности;
- Да се односи међу свим заинтересованим странама поставе тако да код свих преовлађује заједнички интерес, односно интерес банке у односу на њихове појединачне интересе;
- Да се у потпуности, ефикасно и ефектно извршавају све функције управљања и руковођења банком, односно да се банком управља на начин који доводи до постизања постављених циљева и задатака.

У примени правила корпоративног управљања имплементирана су наведена акта, као и друга интерна акта Банке и у самој примјени истих не постоје одступања.

КомБанк ИНВЕСТ АД Београд организован је у форми једночланог акционарског друштва које није јавно са системом дводомног управљања. Ради обезбеђења непристрасности, транспарентности и одговорности у корпоративном понашању Друштво примењује Правила пословања која је одобрила Комисија за хартије од вредности у складу са чланом 17. Закона о инвестиционим фондовима (Службени гласник РС, бр. 46/2006, 51/2009, 31/2011 и 115/2014), Правила понашања и професионалне етике која су усклађена са матичним друштвом, Политику управљања сукобом интереса и личним трансакцијама и др.

Надлежности и овлашћења свих органа чланица Групе заснована су на одговарајућим законским прописима и дефинисана у интерним актима. Правила корпоративног управљања имплементирана су кроз интерна акта и у самој примени истих не постоје одступања.

Потписано у име Комерцијалне банке а.д. Београд

члан Извршног одбора

др Мирослав Перић

председник Извршног одбора

др Владимир Медан